

TÅLUTS SUPTSASAH, JUBMELA PIRRA JA ALMATJI PIRRA

GAMLA BERÄTTELSE OM GUD OCH OM MÄNNISKORNA

Översatt från samiska av
Georg Gripenstad,
Haparanda.

Publiceras av Pajala
folkbibliotek med
översättarens tillstånd.

Erinran till wördiga Presterskapet i Lappmarken!

Att en Biblisk Historia på Lappska språket warit länge af behofwet påkallad, erkännes af alla, som känna, huru swårt det är för Lapparne, att föra med sig den stora Qwartupplagan af Bibeln, och bewara den för wäta under sina flyttningar till Norrige. Att författaren till detta lilla arbete wägat första försöket, torde således icke ogillas; men att han uti stafnings sättet något afwikit från den wanliga Boklappskan, gillas icke, såsom jag förnummit af de anmärkningar, hwilka wid granskningen af manuscriptet, under sist hållna Prestmöte i Piteå, blifwit gjorde. Det är dock icke här rätta stället att anföra de grunder, som Förf. följt i afseende på stafningssättet, hwilka på sitt ställe skola redowisas, om Herren förläner tid och krafter; det är nog, om Förf. nämner, att de som känna både Finnska och Lappska språken måste godkänna den stafnings och rättskrifnings method, som Förf. följt. Några bland Södra Lappmarkens Presterskap torde äfwen wilja göra den anmärkningen, att den dialect, som Förf. följt (nemligen Jockmocks och Gelliware), icke är fullt förståelig eller begriplig för Lapparne i den Södra Lappmarken. Men Förf. har gjort sig den föreställningen, att Lapparnes både språk och nation går först ut i Södra Lappmarken, hwadan alla Lappska Böcker, som hädanefter tryckas, böra hafwa mera afseende på den Norra dialecten, hwilken i alla fall är den renaste och kommer att bibehålla sig längst. Att förf. uteslutit en hel hop barbarismer, som insmugit sig i den vanliga Boklappskan, torde icke böra läggas honom till last. Hwem finner icke, att wärald, slägta, riektesfördogvuot, nagen, salog m. fl. äro lånta af Swenskan och förlappskade. Dessa barbarismer hafwa blifwit språket påtrugade af okunnighet och wårdslöshet; ty då man i äldre tider icke wiste, huru ett ord borde öfwersättas, så drog man till med Swenska, och gaf det Swenska ordet en Lappsk ändelse. Att sådane barbarismer wunnit häfd, är icke något skäl, hwarföre de böra bibehållas, då det finnes rent Lappska ord att sätta i stället. Förf. hoppas, att hwar och en, som arbetat sig in språkets anda, skall hålla honom räkning för sådana barbarismers uteslutande. Författarens önskan är, att detta lilla arbete måtte medföra den wälsignelse, som dermed åsyftas. Hernösand den 15 December 1843.

Gamla berättelser om Gud och om människor, genom vilka var och en som anser det mödan värt att läsa denna bok, får veta, hur Gud i begynnelsen har skapat allt, som finns i denna och den andra världen, och hur Gud genom stora under har beskyddat goda människor och utplånat onda

människor. Gud till ära och de kristna till nytta har dessa ord i enlighet med Den heliga Skrift skrivits av

Lars Levi Laestadius

Prost och kyrkoherde i Karesuando församling. Riddare av Kungliga Franska Hederslegionen. Ledamot av Kungliga Svenska Vetenskaps societeten i Uppsala och av Jägarförbundet i Stockholm och Botaniska föreningen i staden Edinburgh, England.

Konungen i detta vårt svenska rike har med tanke på samerna betalat arbetet åt honom, som har utgivit boken med tryckstil. Mannen heter Öhrling i staden Härnösand. Men Konungen vill ha sina pengar tillbaka. Därför ska samerna köpa denna bok och flitigt läsa den.

Härnösand, Fjortonde december 1843.

Första stycket. Om skapelsen.

I begynnelsen skapade Gud himmel och jord. Och jorden var obebodd och tom, och mörker var över djupet, och Guds ande svävade över vattnet.

Men Gud sade: Varde ljus. Och genast kom det ljus. Och Gud fann ljuset vara gott. Så skilde Gud ljuset från mörkret, och han kallade ljuset för dag och mörkret för natt. Och så blev det morgon och afton den första dagen.

Och Gud gjorde fästet och skilde det vatten, som var ovanför fästet, från det vatten, som var under fästet. Och det blev så. Och Gud kallade fästet himmel. Och det blev morgon och afton den andra dagen.

Och Gud sade: Må det vatten, som är under himmelen samla sig till särskilda ställen, så att det torra syns. Och det blev så. Och Gud kallade det torra strand, och vattenmassan kallade han hav. Och Gud fann det vara gott.

Och Gud sade: Må det ur marken spira fram gräs, örter och fruktbara träd, som har frukt, vart och ett efter sin art. Och då just började det på marken växa gräs och örter, som i sig hade frön, vart och ett efter sin art, och fruktbara träd, som alstrade frukt med deras frön. Och Gud fann att det var gott. Och det blev morgon och afton den tredje dagen.

Och Gud sade: Varde ett ljus på himmelens fäste, och må dagar och nätter skiljas åt och må tider och år åtskiljas. Och Gud gjorde två stora ljus ett större för dagen och ett mindre för natten så också stjärnorna. Och Gud satte dessa ljus på himlen, så att de skulle skina på jorden. Och Gud fann att det var gott. Och det blev morgon och afton den fjärde dagen.

Och Gud sade: Må det avlas alla slags levande djur i vattnet och bevingade varelser, som flyger under himmelen. Och Gud gjorde de stora valarna och alla slags simmande djur, som vattnet vimlar av, vart och ett efter sin art så också de bevingade djuren. Och Gud fann att det var gott. Och Gud välsignade dem och sade: Må ni avlas och föröka er och uppfylla vattnet i havet, och må fåglarna föröka sig på jorden. Och det blev morgon och afton den femte dagen.

Och Gud sade: Må det på jorden komma till fyrfotade varelser, vilda djur, boskapsdjur, kräldjur och rovdjur, vart och ett efter sin art. Och det skedde så. Och Gud sade: Låt oss göra en människa efter vår egen art, som ska bli härskare över fiskarna, över boskapsdjuren och över fåglarna och över allt det som rör sig på jorden.

Och Gud gjorde människan lik sig själv; till Guds avbild skapade han henne. Och Herren Gud gjorde mannen av jordens stoft och blåste in en levande ande i hans näsa, och så blev människan en levande varelse. Och Gud lät en tung sömn komma över mannen och tog ett revben, medan mannen sov, och satte kött i dess ställe. Och Gud gjorde kvinnan av mannens revben och ledde henne inför honom. Då sade mannen: denna är kött av mitt kött och ben av mitt ben; denna ska kallas makan, ty av maken är hon tagen. Därför ska en make övergiva sin fader och sin moder och vara vid sin hustrus sida. Och de två ska bli till ett kött.

Och Gud välsignade dem båda och sade: Må ni vara fruktsamma och föröka er och uppfylla jorden och härska över fiskarna i havet och fåglarna under himmelen och alla andra djur, som rör sig på jorden. Och Gud beskådade allt, som han hade gjort, och se det var allt mycket gott. Så blev det morgon och afton den sjätte dagen.

Och så fullbordades himmelen och jorden med sina härskaror. Och Gud vilade på den sjunde dagen från allt sitt verk, som han hade gjort. Och Gud välsignade den sjunde dagen och helgade den till en vilodag, eftersom han på den dagen hade vilat sig från allt sitt verk.

Andra stycket. Om syndafallet.

Och Gud anlade en vacker och trevlig plats där österut; och platsen hette Eden. Den var alldeles som en vacker trädgård, där Gud låtit allehanda sorters träd växa upp, på vilka det växte frukter, som var mycket vackra att se på och välsmakande att äta. Mitt inne i denna trädgård stod livets träd liksom kunskapens träd på gott och ont.

Och Herren Gud tog människan och förde henne in i den vackra trädgården och sade: Av varje sorts träd, som växer i denna trädgård, får du äta frukten. Men av kunskapens träd på gott och ont ska du inte äta, ty samma dag då du äter därav, kommer du säkert att dö.

Men ingen enda levande varelse var så listig som ormen. Denne kom en gång till kvinnan och sade: Har Gud verkligen sagt: ni ska inte äta av alla träd, som växer i denna trädgård? Då svarade kvinnan: Vi äter av frukterna från alla de träd, som växer i denna vackra trädgård. Men om det träd, som står mitt i trädgården, har Gud sagt: Ni ska inte äta av det trädets frukter, så att ni inte ska dö. Då sade ormen: Ni ska inte alls dö, men Gud vet, att den dag, då ni äter därav, ska era ögon öppnas och ni ska bli lika Gud. Då får ni veta vad som är gott och ont.

Och kvinnan tittade på trädet och såg vilket vackert träd det var och hur ljuvliga frukter det var på det trädet. Det var nu först (tyckte hon) ett ljuvligt träd detta, då det kantänka skulle öka deras förstånd. (Då fick kvinnan en

alldeles förfärlig lust till detta träd och gav sig inte längre någon ro). Hon tog frukterna och åt och bjöd åt sin man och även han åt.

Då öppnades bägges ögon och då först märkte de, att de var nakna. Och de gjorde åt sig kläder av löv. Då hörde de Guds röst dånande ljuda i trädgården, när dagen led mot sitt slut. Och tillsammans med sin hustru gömde sig Adam bakom träden för Herren Guds ögon. Då ropade Herren Gud på Adam och sade: Var är du? Då svarade han: Jag hörde din röst i trädgården och då blev jag rädd, eftersom jag är naken. Då sade Gud: Vem har meddelat dig, att du är naken? Har du inte ätit av det träd, som jag förbjudit dig? Då svarade Adam: Den kvinna, som du har givit mig till hustru, hon förledde mig. Då sade Herren Gud till kvinnan: Varför har du gjort detta? Då svarade kvinnan: Ormen bedrog mig och jag åt.

Och Herren Gud sade till ormen: Då du har gjort detta, förbannad vare du bland alla levande varelser, i vilka det finns liv och ande. Du ska krypa på din buk och du ska äta jord, så länge som du lever. Jag ska åstadkomma hat mellan dig och kvinnan, mellan dina yngel och kvinnans barn. Just denna kvinnas barn ska krossa ditt huvud och du ska stinga honom i hälen.

Och till kvinnan sade han: Jag lägger på dig mycket lidande, då du har fött barn. Och med stor smärta ska du föda dina barn. Din vilja ska vara underställd din man, och han ska vara ditt huvud.

Och till Adam sade han: Då du har lyssnat till din hustru och ätit av det träd, som jag har förbjudit dig, vare nu marken förbannad för din skull. Med bekymmer ska du uppehålla ditt liv alla dina livsdagar. Ditt bröd ska du äta i ditt anletes svett till dess du åter blir jord, av vilken du är tagen. Ty av jord är du kommen och till jord ska du åter bli.

Och för att inte Adam skulle sträcka ut sin hand och äta av livets träd och leva till evig tid, så tog Herren Gud och förde honom ut ur paradiset och satte honom att arbeta på marken. Och Gud gjorde dem kläder av skinn och klädde på dem. Och Adam kallade sin hustru Eva, därför att hon är moder till alla människor.

Tredje stycket. Om Adams söner.

Därefter blev Eva havande och födde en son, som hette Kain. Och Eva sade: Jag har fött Herrens man. Därefter födde hon en andra son. Han hette Abel. Och Abel blev herde, men Kain blev åkerman. Och det hände sig någon dag senare, att Kain gav ett offer åt Gud av markens frukter, medan Abel däremot offrade det bästa av sin hjord. Och Gud tyckte om Abel och hans offer, men Kain och hans gåvor tyckte Gud inte om.

Då blev Kain fruktansvärt vred på sin broder (därför att Gud tyckte bättre om honom). Och Gud sade till Kain: Varför är du vred? Varför är du röd i ansiktet av vrede? Är det inte så? Om du är from, då är du tacksam, men om du inte är from, så är inte synden i lugn och ro och inte heller fördold (i dig). Låt då inte synden växa dig över huvudet, utan stå emot. Då talade Kain med sin broder. Och det hände, då de var ute på marken, så rusade Kain på sin broder och slog ihjäl honom. Då sade Gud till Kain: Var är din broder Abel? Då svarade Kain: Jag vet inte. Ska jag se efter min broder? Då sade

Gud till Kain: Vad har du gjort? Din broders blod ropar till mig från jorden. Och förbannad vare du på jorden, som öppnade sin mun och tog emot din broders blod ur dina händer. Och då du brukar jorden, ska den inte bära gröda åt dig så som den skulle kunna. Alltid ska du vandra på jorden.

Då blev Kain förskräckt och sade: Så är min synd alltför ohygglig. Den kan inte mer förlåtas mig. Se, du driver mig idag bort från min födelsebygd och jag måste bli en som vandrar omkring på jorden, och var och en som kommer emot mig slår kanske ihjäl mig. Då sade Gud till honom: Ingen ska döda Kain, och den som dödar honom ska sju gånger lida hämnd. Och Gud satte på Kain ett märke, så att inte någon skulle döda honom. Och så begav sig Kain bort från Herrens ögon.

Fjärde stycket. Om forna tiders gamla människor.

Därefter fick Eva ännu en son och kallade honom Set och sade: Gud har givit mig en annan son i stället för Abel, som Kain dödade. Och Adam var 130 år gammal, när sonen Set, som var lik honom, föddes. Och Adam levde därefter ytterligare 800 år. Så blev Adams hela livstid 930 år och han födde söner och döttrar. Adams son Set blev 912 år gammal, innan han dog. En man, Metusalem (som var i sjunde släktledet från Adam) blev 969 år gammal, innan han dog. Den mannens fader Enok levde bara 365 år. Och därför att han var en sådan rättfärdig och gudfruktig man, tog Gud honom bort, och han sågs därefter inte mer. Metusalems äldste son Lamek var 182 år gammal, då han födde sin förste son, som hette Noa. Och Lamek sade om denne son: Denne ska trösta oss i vårt arbete och möda på jorden, som Herren har förbannat.

Men av Kains släkt kom onda människobarn, som förvillade och förledde Guds barn till synd. Och då Guds barn såg människobarnens döttrar, gifte de sig med dem och så blev allesammans inblandade i denna onda gärning. Då sade Gud: Människorna vill inte längre låta min ande föra dem på en rak väg, ty de är köttsliga. Jag vill ännu ge dem 120 år till bättringstid. Kanhända de under den tiden bättrar sig.

Men då Gud såg, att människans ondska var mycket stor på jorden, eftersom människohjärtat i tanke och sinne drogs till det ont var, så ångrade Herren, att han hade gjort människorna på jorden. Och Gud sade: Jag ämnar utplåna människorna från jorden tillika med boskapsdjuren, maskarna och fåglarna under himmelen, ty jag ångrar, att jag har gjort dem.

Femte stycket. Om syndafloden.

Men Noa fick nåd av Gud, därför att han var en rättfärdig man och förde ett gudfruktigt liv så länge han levde. Men jorden var helt och hållet fördärvad i Guds ögon och full av orättfärdighet. Och då Gud såg, hur allt kött hade blivit fördärvat, sade han till Noa: Därför vill jag förgöra dem från jorden. Gör dig nu en ark (ett skepp) av furuträ, 300 alnar i längd, 50 alnar i bredd och 30 alnar i höjd. Och du ska göra den i tre våningar över varandra.

Ett fönster av en alns storlek ska du sätta upptill och en dörr mitt på. Och du ska tjära den utvändigt och invändigt. Ty jag ska låta en stor vattenflod komma över jorden för att förgöra alla människor, i vilka det finns liv och ande, och allt som är på jorden ska drunkna. Men med dig ska jag sluta ett förbund: du ska gå in i arken med din hustru, dina söner och deras hustrur. Och du ska släppa in i arken ett handjur och ett hondjur av var art av de fyrfotadjur och fåglar, som ej lever i vattnet. Och Noa gjorde såsom Gud hade befallt honom.

Och Gud sade till Noa: Gå in i arken, du och hela din släkt, ty dig har jag i denna tid funnit oskyldig inför mig. Och tag med dig sju handjur och sju hondjur av varje fyrfotadjur, som är ätbart, men av annat fyrfotadjur, som ej är ätbart, ska du ta endast ett handjur och ett hondjur. Och av fåglarna under himmelen ska du också ta sju handjur och sju hondjur, för att deras släkt ska bli kvar på jorden. Och du ska också ta allehanda mat, som passar till föda åt dig och dem. Ty jag ska sju dagar härefter låta det regna på jorden i fyrtio dagar och fyrtio nätter och utplåna från jorden allt som andas.

Så gick Noa in i arken med sin hustru, sina söner och sina sonhustrur. (Noa hade tre söner: Sem, Ham och Jafet). Och Noa var 600 år gammal, när floden kom på jorden. Och på sjuttonde dagen, då Noa hade gått in i arken med sina söner och deras hustrur och fyrfotadjur och fåglar, som Gud hade befallt honom ta med sig och då Gud hade stängt dörren, då började alla djupets källor att strömma och himlen öppnades och det regnade utan uppehåll i fyrtio dagar och fyrtio nätter. Då först blev det en mycket stor flod och vattnet steg på jorden till dess att det nådde över de högsta bergstopparna och vattnet övertäckte alla berg och det gick till och med femton alnar över topparna. Så utplånades och drunknade allt kött, som rörde sig på jorden: fåglar, boskapsdjur, vilddjur och allt annat som fanns på det torra dog tillsammans med människorna. Endast Noa blev vid liv och de personer, som var med honom i arken. Så förgicks allt kött, som var på jorden. Men Noas ark var synlig på vattnet. Och vattnet stod på jorden 150 dagar.

Och Gud tänkte på Noa och alla de fyrfotadjur, som var i arken. Och Gud lät en vind blåsa på jorden, så att vattnet skulle sjunka. Och djupets källor täpptes till och himlens fönster stängdes igen och regnet upphörde att falla. Då började vattnet att sjunka efter 150 dagar. Och på sjuttonde dagen i sjunde månaden blev Noas ark sittande fast på en bergstopp. Berget hette Ararat. Och vattnet sjönk ända till den tionde månaden. Och på den första dagen i den tionde månaden blev bergstopparna synliga. Fyrtio dagar därefter öppnade Noa fönstret och släppte ut en korp. Den flög fram och tillbaka till dess att vattnet torkat på jorden. Därefter sände han ut en duva så att hon skulle se efter i vilken mån vattnet hade försvunnit. Men då duvan inte fann någon plats, där hon kunde slå sig ner, så återvände hon, eftersom det ännu var vatten överallt på jorden. Då väntade Noa i sju dagar och släppte åter ut duvan. Den kom tillbaka mot aftonen med ett löv i näbben. Då antog Noa, att vattnet höll på att sjunka. Men han väntade ännu sju dagar och släppte så åter ut duvan, och den kom ej mer tillbaka. I det 601:a året på den första dagen i den första månaden öppnade Noa arken upptill och såg, att jorden redan var torr.

Då sade Gud till Noa: Gå ut ur arken, du och din hustru och era söner och deras hustrur och fåglarna och fyrfotadjuren och alla andra levande varelser, som har bott med dig i arken. Och Noa gjorde ett altare åt Herren och tog av alla slags fyrfotadjur och fåglar, som var ätbara, och offrade ett brännoffer åt Gud. Och Gud tyckte om detta och sade i sitt hjärta: Jag ska inte mer förbanna jorden för människornas skull, ty människohjärtats lust är ond ända ifrån ungdomen. Jag ska ej hädanefter förgöra allt, som andas. Så länge världen står ska ej heller upphöra sådd och skörd, köld och hetta, sommar och vinter, dag och natt.

Och Gud välsignade Noa och hans söner och sade: Var fruktsamma, föröka er och uppfyll jorden! Allt som rör sig på jorden må vara er till föda. Endast rått kött med dess blod ska ni inte äta, ty jag vill hämnas en människas blod på var och en. Varje människa, som utgjuter blod, hennes blod ska utgjutas av en människa.

Och jag sluter ett förbund med dig och med dina barn efter dig, ty jag ska hädanefter aldrig mer utplåna alla levande varelser genom en vattenflod. Och i molnen sätter jag nu min båge, som ska vara er till ett tecken. Då jag låter molnen fara fram över jorden, ska ni se på den och minnas det förbund, som jag har slutit med allt levande till evig tid. Och Noa levde ytterligare 350 år efter floden.

Sjätte stycket. Språken blandas med varandra.

När människorna efter floden förökade sig och Noa och hans söner var döda, började de göra sig en sådan bergstopp, som skulle nå ända upp till himmelen liksom till ett minne åt kommande slakten, så att dessa skulle se vilka stormän de varit som kantänka förmått bygga något så stort. Och för att de ej skulle spridas omkring på jorden, om de råkade avlägsna sig för långt från varandra, sade de sinsemellan: Låt oss ta stenar och göra en sådan höjd, som ska nå ända upp till himmelen, så att de som lever vidare ska minnas av vilken ryktbar släkt de har kommit.

Då steg Gud ned från himmelen för att se vilket fåfängt arbete människorna hade börjat utföra. Men då fanns det bara ett enda språk på jorden. Och Gud sade: Se, det ar bara en enda folkstam och ett enda språk bland dem alla, och de har börjat ett sådant fåfängt arbete, som de kanske ej tänker upphöra med: låt oss därför ta och blanda om språken, så att de ej längre förstår varandra. Så blandade Gud om språken. Och då de inte mer förstod varandras språk, måste de upphöra med det fåfänga arbetet och bege sig var och en åt sitt håll. Och så skingrades människorna omkring på jorden. Och platsens namn, där de börjat stapla upp en sådan stor hög stenar, kallas Babel, därför att Gud på den platsen blandade om språken.

Sjunde stycket. Om Abraham.

Sedan Gud hade blandat om språken och människorna måst avlägsna sig var och en åt sitt håll, började de överge Gud och dyrkade avgudar. Somliga

ansåg dagarna och stjärnorna för gudar. Andra åter hade trä- eller stengudar. Men Abraham, som redan var i tionde generationen efter Noa, hade inte övergett Gud. Därför uppenbarade sig Gud för honom och sade: Gå bort från denna din födelseort och bege dig till det rike, som jag ska ge dig besked om. Jag ska välsigna dig. Du ska bli en stamfader och av din släkt ska det komma en Frälsare, genom vilken alla släkten på jorden ska få välsignelse.

Så begav sig Abraham med sin hustru och boskapshjord på vandring till det främmande rike, dit Gud befallt honom att flytta. Och det riket hette Kanaan. Dit följde också Abrahams brorson Lot med. Och när Abraham nådde fram dit, gjorde han ett altare åt Gud och ärade Gud. Och Gud visade sig för Abraham och sade: Din släkt ska ha det här landet. Då blev det hungersnöd i det riket och Abraham måste flytta till Egypten. Men Abrahams hustru Sara var vacker och Abraham var rädd för att då han kommer dit till det främmande riket, så kanske någon blir kär i henne och t.o.m. dödar honom för hustruns skull. Därför rådde Abraham sin hustru och sade: När du kommer dit, ska du säga, att du är min syster, så att jag inte ska bli dödad för din skull. Och Sara sade också, att hon var syster åt Abraham. Och konungen i det riket blev mycket kär i Sara, då han fick se hur vacker hon var, och han tog henne till sig. Men Gud lät en svår plåga komma över konungen för Abrahams hustrus skull. Då kallade konungen till sig Abraham och sade: Varför har du sagt, att hon är din syster, fast hon är din hustru? Här är nu din hustru och gå med henne vart du vill. Så återvände Abraham från Egyptens rike och kom till Kanaans land.

Åttonde stycket. Abraham och Lot håller skiljning.

Men Abraham hade en stor hjord och mycken rikedom, tre hundra tjänare och därtill löseegendom. Lot hade också en hjord och tält. Och då hjordarna förökades, fick de inte längre utrymme nog att flytta omkring och beta på en och samma plats, eftersom det blev trångt för herdarna och trångt för hjorden. Herdarna råkade ofta i gräl med varandra på grund av betet. Då sade Abraham till Lot: Inte ska det pågå något gräl mellan oss två, för vi är ju bröder. Skilj dig hellre bort från mig. Se, landet ligger öppet för dig. Om du vill gå åt vänster, så vill jag åt höger men om du vill åt höger, så vill jag åt vänster.

Då gav sig Lot av för att bese landet intill floden Jordan. Och han utvalde åt sig de bästa betesplatserna. Så skilde Lot ut sin hjord och flyttade dit till trakten av Sodom. Och där reste han upp sitt tält. Och när Lot hade skilt sig från Abraham, sade Gud till denne: Beskåda nu dessa marker runt omkring, i norr och söder, i öster och väster, ty åt dig och dina kommande släktled vill jag ge hela detta land. Och Abraham reste ett tält i Mamres dal och gjorde ett altare åt Herren på samma plats.

Nionde stycket. Om Hagar.

Vid den tiden uppenbarade sig Gud för Abraham och sade: Frukta inte, Abraham! Jag är ditt beskydd och din förnämsta lön. Då sade Abraham: Herre! Herre! Vad ger du mig? Se, jag är barnlös och en främling ska ärva min egendom. Då sade Gud till Abraham: Skåda upp mot himmelen och räkna stjärnorna, om du förmår att räkna dem. Så många ska dina barn bli. Men Sara Höll redan på att bli gammal och hade ännu inte fått något barn. Då sade Sara till Abraham: Herren har stängt igen mitt moderliv, eftersom jag inte kan få barn. Gör mig nu till viljes och lägg dig ner bredvid min tjänsteflicka. Det är i alla fall bättre, om hon får barn för min räkning. Så tog Sara sin tjänsteflicka Hagar och gav henne som bihustru åt Abraham. Då blev också Hagar havande. Och då hon såg, att hon var havande, började hon se ned på sin husmor. Då sade Sara till Abraham: Du gör orätt mot mig. Jag har lagt min tjänstekvinna bredvid dig, och när hon ser, att hon är havande, måste jag vara ringaktad inför henne. Då sade Abraham till Sara: Tjänsteflickan står ju under dig. Gör du med henne som du själv tycker. Men då Sara ville tukta henne, begav hon sig på flykt från sin husmor. Då kom en Herrens ängel till henne vid en vattenkälla och sade: Hagar! Du Saras tjänsteflicka! Varifrån kommer du och vart är du på väg? Då sade hon: Jag har flytt från min husmor. Och Herrens ängel sade till henne: Vänd genast om och ödmjuka dig inför din husmor, ty jag ska föröka din släkt. Du har blivit havande, och du ska föda en son och honom ska du kalla Ismael, ty Herren har sett din vedermöda. Och Hagar tillbad Gud på denna plats och sade: Jag har med visshet på denna plats sett ryggen på den man, som ser mig. Och hon kallade källan för den levande, som ser mig. Och Hagar födde en son och Abraham kallade sonen Ismael. Och Abraham var då 86 år gammal.

Tionde stycket. Tre gäster kommer till Abraham.

Och Herren visade sig för Abraham i Mamres dal, när han satt vid tältdörren mitt på dagen. Och då han tittade upp, lade han märke till tre främmande män som stod inom synhåll. Då sprang Abraham dit, bugade sig till jorden och sade: Herre! Om jag har funnit nåd inför dina ögon, så gå mig inte förbi. Jag ska hämta vatten, så att ni får tvätta era fötter. Och jag ska komma med mat, då ni är hungriga, innan ni går vidare. Då sade de främmande männen: Gör så, som du har sagt.

Då gick Abraham kvickt in i tältet till Sara och sade: Baka genast kakor! Men själv hämtade han i hast en kalv ur hjorden, gav åt tjänaren och han lagade den fort i ordning. Och Abraham tog fram fet mjölk och kalvkött, som han hade tillrett, och satte fram för gästerna och de åt. Då sade de främmande männen: Var är din hustru Sara? Då svarade Abraham: Hon är i tältet. Då sade en av de främmande männen: När jag för andra gången kommer till dig — den som då lever — då har Sara en son. Detta hörde även Sara, då hon stod bakom dörren. Då log Sara för sig själv och sade: Själv är jag gammal och min man är gammal. Ska jag ännu ha åtrå till min make? Då sade Herren till Abraham: Varför log Sara? Tror hon, att hon inte kan få barn,

när hon är så gammal? Är något omöjligt för Gud? Då blev Sara förskräckt (när hon hörde, att det var en sådan gäst, som visste vad man gör i hemlighet) och nekade: Hon har då inte lett. Men gästen sade: Det är nog inte så. Du har säkert lett. Men det torde vara sant som jag har sagt: När jag kommer för andra gången till dig — den som då lever — då har Sara en son.

Elfte stycket. Om Sodom och Gomorra.

Så gick de främmande männen åt Sodom till och Abraham följde dem till vägs. Då sade Herren: Hur kan jag inför Abraham dölja vad jag tänker göra? Han som ska bli stamfader till ett berömt släkte. Alla slakten ska genom honom få välsignelse. Och Herren sade till Abraham: Från Sodom och Gomorra hörs vad ont är, ty deras synder är förskräckligt stora. Därför ämnar jag bege mig dit för att se, om verkligen det rop är sant, som kommit inför mig. Då stannade Abraham inför Herren och sade: Du vill väl inte förgöra oskyldiga människor tillsammans med ogärningsmän. Om det på denna plats råkade finnas femtio goda människor, kanske du för deras skull skonade hela denna ort? Då sade Herren: Om jag finner femtio goda människor i staden Sodom, så vill jag skydda hela denna ort för deras skull. Då sade Abraham: Se, jag har börjat tala med Gud, fast jag är aska och stoft. Om det på den orten råkade finnas fem personer mindre, skulle du då förgöra orten på grund av att dessa fem fattas? Då svarade Herren: Om jag finner fyrtiofem redbara människor på den orten, ska jag inte utplåna dem. Då sade Abraham: Tag inte illa upp, om jag än en gång yttrar mig. Kanske det på denna ort finns trettio goda människor. Då sade Herren: Om jag finner trettio goda människor, så ska orten bestå. Så minskade Abraham till sist sitt antal ända till tio. Och Gud sade: Om det finns tio goda människor, så ska orten bestå för dessa tio människors skull. Och när Herren hade talat med Abraham, gick han sin väg. Och Abraham återvände till sitt tält.

Tolfte stycket. Guds änglar räddar Abrahams brorson Lot från att omkomma bland Sodoms och Gomorras ogärningsmän.

På aftonen kom det så två änglar till staden Sodom och Lot satt då ute vid porten. Och när han såg de främmande männen komma, stod han upp, bugade sig till jorden och sade: Var vänliga, mina herrar, och stig in i mitt tält och var där över natten. Tidigt i morgon får ni åter bege er av. Då svarade de två änglarna: Inte stiger vi in i ditt hus för att i onödan besvära människor. Hellre är vi ute på marken över natten. Men Lot bad dem ovillkorligen att komma. Då gick de verkligen dit och bodde där över natten. Men innan människorna somnade, församlade sig Sodoms ogärningsmän kring huset, ropade ut Lot och skrek och sade: Var är då de främmande männen, som du har tagit emot i ditt hus över natten? Må de komma ut hit så att också vi får se vilka de är. Då gick Lot ut och började samtala med ogärningsmännen: Gör

då inte så illa, kära bröder; hellre ger jag er mina egna ogifta döttrar, så får ni göra med dem vad ni än vill, så att ni inte oroar mina gäster. Ty därför har de stigit in under min tältduk.

Men ogärningsmännen sade till Lot: Kom hit bara! Är inte du en ensam främling på den här orten och du vill bli ett överhuvud över oss. Vi ska göra ännu mer illa med dig än med dem. Så överföll en skara ogärningsmän Lot just i dörröppningen och ville slå sönder dörren. Men de båda änglarna ryckte in Lot och stängde dörren. Och den där skaran ogärningsmän, som stod där ute, blev plötsligt blind. De hittade inte längre dörren.

Och änglarna sade till Lot: Om du har mågar, söner eller döttrar, ska du genast befalla dem att ge sig av från denna ort. Ty Gud har sänt oss hit att förgöra hela denna ort, därför att deras syndaskri är fruktansvärt stort, inför Gud. Då gick Lot ut och förmanade de blivande mågarna och befallde dem att fly bort från orten, ty Herren tänker utplåna hela orten. Men de bara hånade honom. Och då dagen började gry, befallde änglarna Lot att genast göra sig färdig och sade: Gör dig redo, tag din hustru och dina döttrar och gå bort från denna ort för att inte också du ska omkomma bland dessa ogärningsmän. Och då Lot ännu dröjde en aning, så tog de båda änglarna Lot vid handen och förde honom ut tillsammans med hans hustru och två döttrar. Och änglarna sade till Lot: Ni ska bara inte se er tillbaka, när ni går ut, så att ni inte förgås. Men Lots hustru kunde inte ge sig till tåls. Hon tittade tillbaka och förvandlades där på stället till en saltstod. Och solen hade redan gått upp, när Lot med livet i behåll kom ut därifrån. Då lät Gud det från himlen regna svavel och eld, som helt och hållet förstörde orterna Sodom och Gomorra. Och Abraham stod tidigt på morgonen upp och spanade åt Sodom till och såg en tjock rök, som från dessa orter steg upp som från en ugn. Så försvann Sodom och Gomorra med sina ogärningsmän. Endast Lot och han två döttrar räddades.

Trettonde stycket. Abrahams hustru Sara får en son och det oäkta barnet med dess moder blir bortkörda.

Därefter blev Sara havande och födde en son, såsom Gud hade sagt. Och Abraham kallade sonen Isak, och han omskar honom på åttonde dagen, såsom Herren hade befallt. Och då barnet slutade upp att dia, gjorde Abraham ett gästabud. Men då Sara såg hur bångstyrigt det där oäkta barnet Ismael var, sade hon till Abraham: Du ska köra bort detta oäkta barn med dess moder, ty det ska inte ärva tillsammans med min son Isak. Men Abraham tyckte inte om detta yttrande för barnets skull. Men Gud sade till Abraham: Du ska inte ta illa upp vad Sara sagt dig om detta oäkta barn. Du ska med hänsyn till detta lyda din hustru. Ty av Isak ska din släkt avlas. Jag vill göra också detta oäkta barn till ett folk, därför att det kommit från din släkt.

Då stod Abraham upp tidigt om morgonen, gav färdkost åt Hagar och ett vattenkär (därför att det är brist på vatten i dessa trakter och det finns inte på många ställen) och befallde henne att gå sin väg med det oäkta barnet. Men Hagar gick vilse i öknen. Och då vattnet i kärlet tog slut, satte

hon barnet under en buske. Men själv satte hon sig mitt emot inom synhåll och grät. Hon sade för sig själv: Jag härdar inte ut att se, då barnet dör av törst.

Då hör hon plötsligt en röst från himlen. Det var Guds ängel, som ropade: Hagar! Vad har hänt dig? Var inte rädd! Gud har hört barnets röst från jorden, där det ligger. Stå upp och tag barnet i din famn, ty Gud ska av det göra en stor släkt. Då öppnade Gud Hagars ögon och hon blev varse en vattenkälla där bredvid sig. Då tog hon och fyllde sitt kärl med vatten och gav barnet att dricka. Så blev både barnet och dess moder bevarade. Och Gud var med barnet, och när det växte upp, blev det en jägare.

Fjortonde stycket. Gud prövar Abrahams tro och lydnad.

Därpå provade Gud Abraham och sade till honom: Abraham! Han svarade: Här är jag. Och Gud sade: Tag din ende son Isak, som du av hjärtat älskar och gå bort till en plats, Moria, och offra honom åt mig som ett brännoffer på ett berg, som jag ska tala om för dig. Då steg Abraham upp tidigt om morgonen, lade på åsnan klövjesadelsunderlaget och satte på klövjesadeln, tog två tjänare med sig jämte sin son Isak, högg ved (lade den på åsnan) och begav sig bort till den trakt, som Gud hade gett honom anvisning om. På tredje dagen tittade Abraham upp och såg platsen långt borta. Då sade han till tjänarna: Bli kvar här! Jag ska med den här sonen bege mig dit, och då vi har tillbett, kommer vi tillbaka igen till er. Så tog Abraham veden och lade den på Isak. Själv tog han kniven och elden i sin hand, och de vandrade båda bredvid varandra. Och då sade Isak: Här har nu alltså far elden och veden, men var är fåret till brännoffret? Då svarade Abraham: Gud skaffar säkert fåret, min son. Och då de hade kommit till den plats, som Gud hade befallt, gjorde Abraham ett altare och lade veden därpå. Till sist tog han kniven och skulle med den sticka sin son.

Då ropade en Herrens ängel från himmelen: Abraham! Abraham! Rör inte vid sonen med din hand och gör honom inte något! Se, nu vet jag, att du fruktar Gud, då du inte ens skonat din ende son för min skull. Och då Abraham såg upp, märkte han bakom sig en bagge, som hade fastnat med hornen i en buske. Och Abraham tog baggen och offrade den i stället för sonen. Och Herrens ängel ropade ännu en andra gång från himlen och sade: Jag har svurit en ed vid mig själv, säger Herren, då du inte ens har skonat din egen son för min skull, att jag ska välsigna dig och föröka din släkt såsom stjärnorna på himlen, såsom sanden på havets strand, och genom din släkt ska alla människor på jorden få välsignelse, därför att du har lytt mig. Och Abraham vände tillbaka till sitt hem.

Femtonde stycket. Abraham sänder sin gamle tjänare för att fria.

När Abrahams hustru Sara var död, var Abraham själv ganska gammal. Då sade Abraham till sin äldste tjänare: Lagg din hand under mitt lår och svär

en ed: Du ska åt min son Isak inte ta en hustru av Kanaans döttrar, bland vilka jag har bott, utan du ska bege dig till min födelsebygd och av min egen släkt söka en hustru åt min son. Då sade tjänaren: Men om flickan inte vill följa mig hit, ska jag då låta din son bege sig dit? Då sade Abraham: Akta dig för att föra min son dit! Herren, himmelens Gud, som fört mig hit från min födelsebygd och som åt mig lovat och med en ed svurit: Din släkt ska äga detta land, han ska sända sin ängel, så att du kan få en hustru därifrån åt min son. Om flickan ej vill följa med, då är du fri från ditt löfte och löst från eden. Och då lovade tjänaren detta och svor en ed.

Då tog tjänaren tio kameler, friaregåvor, ringar och andra saker och begav sig på resa. Och när han kom dit till det ställe, där han hoppades finna Abrahams släktingar, stannade han på aftonen vid en vattenbrunn och ämnade vänta där, tills någon flicka skulle hämta vatten. Och då han stod där, sade han för sig själv: O, Herre, min husbondes Gud! Kom idag till min hjälp och utse åt min husbondes son en sådan fästmö som skulle passa åt honom. O, att det skulle komma hit en sådan ödmjuk flicka, som inte är högfärdig inför främmande människor. O, om hon skulle ge åt mig och mina djur vatten att dricka, då jag ber därom, så skulle jag av detta förstå, att du har utsett henne och gjort nåd mot min husbonde.

Och förrän Abrahams tjänare hunnit yttra dessa ord, kom Betuels dotter Rebecka till vattenbrunnen och öste upp vatten i ett kärl. Det var en stilig flicka, som inte ännu hade kommit nära någon man. Då sade Abrahams tjänare: Ge mig vatten att dricka! Då räckte flickan fram sitt kärl och sade: Drick, min herre! Och då han hade druckit, sade flickan: Nog vattnar jag dina djur också, om du vill. Så tog flickan och vattnade alla kamelerna. Tjänaren såg det och förvånade sig över hur ödmjuk denna flicka var, som sannerligen inte var högmodig mot främmande människor. Men tjänaren sade inte ännu någonting, förrän han fick veta, om Gud skulle låta hans ärende ha framgång. När flickan hade vattnat djuren färdigt, frågade Abrahams tjänare: Vems dotter är du? Säg mig då det, och finns det plats för oss i din faders hus? Då svarade flickan: Jag är Betuels dotter och hos oss finns det säkert plats för dig och dina djur. Då blev Abrahams tjänare glad, när han hörde, att han hade hittat rätt och kommit just till Abrahams släktingar. Och han föll ned på sina knän, tackade Gud och sade: Pris och ära vare dig, Herre, min husfaders Gud, som ännu inte tagit din barmhärtighet från min husfader.

Så tog tjänaren en knapp av silver och två ringar av guld och gav åt flickan just där vid vattenbrunnen. Men flickan sprang upp till gården och talade om alltsamman för sin moder. Men när Rebeckas broder Laban såg ringarna på sin systems hand och av sin syster hörde denna nyhet, gick han ut till tjänaren, som alltjämt stod kvar vid vattenbrunnen. Laban sade: Varför står du här? Kom in, du Herrens välsignade man! Jag har berett husrum åt dig och ordnat plats åt kamelerna.

Laban förde så mannen in i huset, gav hö åt kamelerna och vatten åt tjänaren till att tvätta hans fötter. Och han satte fram mat och bad honom äta en smula. Men Abrahams tjänare sade: Maten smakar mig inte bra, förrän jag har talat om vad som är mitt ärende. Jag är Abrahams tjänare och Herren har rikligt välsignat min husbonde med hjordar, med egendom och med tjänare. Därtill har min husbondes hustru Sara på gamla dagar fött en son åt sin man,

och min husbonde har åt denne son givit all sin egendom. Och han har även låtit mig avlägga en ed: Du ska åt min son inte taga en hustru av Kanaans döttrar, utan du ska bege dig till min födelsebygd och där söka en fästmö åt min son av mina egna släktingar. Och då jag idag kom till vattenbrunnen, så kom i mitt sinne den tanken och den bönen: O, att Herren, min husbondes Gud, skulle välsigna min resa och till mig låta komma en så ödmjuk flicka, som skulle ge både mig och mina djur att dricka, så skulle jag därav kunna förstå, att den flickan är den, som Herren har funnit passande åt min husbondes son. Och just då jag hade detta i tankarna, kom också Rebecka. Och jag kände att jag tyckte om henne. Hon skulle vara passande åt min husbondes son. Om ert sinne är sådant och ni vill göra väl mot min husbonde, så ska ni inte säga nej.

Då svarade Laban och Betuel: Detta har kommit från Gud. Vi kan inte säga något emot dig varken gott eller ont. Här är flickan Rebecka. Du får ta henne och föra henne med dig till hustru åt din husbondes son, såsom Herren har sagt. Och när Abrahams tjänare hörde det, bugade han sig till jorden inför Gud och lade fram friaregåvorna av silver och guld och granna kläder och gav åt Rebecka. Och därpå först började de äta och stannade där över natten. Nästa dag ville han bege sig tillbaka. Men flickans moder och broder sade: Låt flickan stanna hos oss åtminstone tio dagar. Då sade tjänaren: Hindra mig inte, då Gud har låtit mitt ärende ha framgång! Låt mig fara iväg till min husbonde. Då sade de: Vi ska kalla flickan hit och fråga vad hon säger. Då kallade de in Rebecka och sade: Vill du fara iväg med den där mannen? Då svarade Rebecka: Ja. Då måste de släppa Rebecka tillsammans med hennes amma. Och de välsignade Rebecka och sade: Du är vår syster. Må så väl och föröka dig tusenfalt! Och så begav sig Rebecka från sin familj och Isak tog henne till hustru och förde henne till sin moders tält och älskade henne. Så blev Isak tröstad i sorgen efter sin moder. Och Abraham blev 175 år gammal, förrän han dog.

Sextonde stycket. Om Isak och hans söner.

Sedan Abraham var död, välsignade Gud Isak och sade: Du ska inte bege dig till Egypten utan du ska bo i detta land, och jag ska välsigna och föröka din släkt såsom stjärnorna på himmelen. Och genom din släkt ska alla slakten få välsignelse, därför att Abraham var lydlig mot mig och levde efter mitt sinne.

Men Isak bad till Gud för sin hustru, att hon skulle få barn. Och Gud hörde hans bön och Rebecka blev havande. Men barnen stötte sig mot varandra i moderlivet. Då sade Rebecka: Då det nu ska gå så för mig, varför har jag då blivit havande? Men Gud uppenbarade sig för henne och sade: I ditt moderliv ska det avlas två slakten och den yngre ska bli sin broders huvudman. Och när tiden att föda var inne, var det tvillingar i hennes moderliv. Den som först föddes var röd och hårig på hela kroppen som en skinnfäll. Och de kallade honom Esau. Därefter kom den andre. Han hade med handen gripit tag i Esaus fot. Och de kallade honom Jakob. Sextio år gammal var Isak, när de två söner föddes. Men när söner växte upp, så

fångade Esau villebråd och jagade för jämnan, men Jakob var en stillsam man och bodde i tält. Men Isak tyckte om Esau, därför att han var van att äta av dennes fångst, men Rebecka tyckte mer om Jakob.

En gång hade Jakob kokat välling åt sig. Och när Esau kom från vildmarken och var trött, började han be Jakob om att få äta upp vällingen. Då svarade Jakob: Visst, om du idag åt mig säljer din förstfödslorett. Då sade Esau: Då jag i varje fall måste dö, vad nytta kan jag då ha av förstfödsloretten? Då sade Jakob: Svär mig idag en ed! Och han svor en ed och sålde sin förstfödslorett till Jakob. Då gav Jakob välling åt honom att äta. Så ringaktade Esau sin förstfödslorett.

Sjuttonde stycket. Jakob stal välsignelsen från sin broder och måste därför fly till sin morbror.

När Isak redan höll på att bli gammal och var skumögd, så kallade han sin äldre son till sig och sade: Min son! Se, jag håller på att bli gammal, och vet inte, när jag ska dö. Så tag alltså din båge och pilar och gå ut i skogen och fånga ett villebråd åt mig, och gör åt mig sådan mat, som jag tycker om, så att jag får äta ur din hand och välsigna dig, förrän jag dör.

Esau gick så ut i vildmarken. Men när Rebecka hörde detta samtal, så rådde hon sin yngre son och sade: Se, jag har hört din fader tala din broder: Gå nu ut i vildmarken och fånga något vilt och gör en måltid, som jag tycker om, så att jag får välsigna dig, förrän jag dör. Och Rebecka sade till Jakob: Hör nu, min son, vad jag säger dig! Gå nu genast till hjorden och slakta åt mig två killingar, så att jag åt din fader kan göra en sådan måltid, som han tycker om. Och du ska bära måltiden till din fader, så att du får välsignelsen av din fader förrän han dör. Då svarade Jakob sin moder och sade: Se, min broder Esau är hårig och jag är hårlös. Kanske min fader börjar känna på mig, då han tror, att jag tänker bedra honom, och då låter han förbannelsen gå över mig och inte alls välsignelsen. Då sade hans moder: Komme förbannelsen över mig, min son! Och lyssna nu, min son! För nu hit det som jag sagt. Då gick Jakob och hämtade killingarna åt sin moder. Och hon gjorde en sådan måltid, som hans fader tyckte väl om. Och hon tog sin äldre son Esaus högtidskläder och klädde dem på Jakob. Men skinnet av killingarna lindade hon omkring Jakobs händer och hals, där huden var bar. Hon räckte över maten, som hon hade lagat till, i sin son Jakobs hand, och han bar den till sin fader och sade: Här är nu den måltid, som du har skickat efter.

Då sade Isak: Vem är du, min son? Då sade Jakob: Jag är Esau, din förstfödde son. Res dig upp och ät av min måltid, så att du kan välsigna mig. Då sade Isak: Min son! Hur har du så fort funnit något? Han svarade: Gud skaffade det. Då sade Isak vidare: Kom närmare hit, min son, så att jag får känna efter, om du verkligen är min son Esau. Då närmade sig Jakob, och när Isak hade känt efter, sade han: Rösten är Jakobs men händerna är Esaus händer. Och Isak frågade ännu för tredje gången: Är du min son Esau? Och Jakob svarade: Ja, det är jag. Då sade Isak: Kom närmare hit, min son, och kyss mig. Då närmade sig Jakob och kysste sin fader. Då kände Isak lukten av kläderna och sade: Min sons lukt är såsom åkerns lukt, som Herren har

välsignat. Gud give dig himmelens dagg och jordens ymnighet. Människorna ska buga sig inför dig och du ska bli en härskare över dina bröder. Din moders barn ska falla ned på knä inför dig. Förbannad vare den som förbannar dig och välsignad vare den som välsignar dig.

När Isak slutat med att välsigna Jakob och denne just hade hunnit gå ut, kom Esau från jakten. Han lagade också en måltid åt sin fader, och då måltiden var färdig, bar han den till sin fader och sade: Stig upp då och ät av din sons måltid det som jag har fångat i vildmarken, så att du kan välsigna mig. Då blev Isak förskräckt och sade: Vem och vilken jägare var det, som nyss bar in en måltid till mig, förrän du kom, och jag åt av den och välsignade honom? Han ska också behålla välsignelsen. När Esau hörde dessa ord, blev han mycket arg och sade: Välsigna mig också, min fader! Men denne sade: Din broder har kommit med list och tagit välsignelsen. Då sade Esau: Med rätta har de kallat honom Jakob. Han har redan två gånger trampat mig under fötterna. Min förstfödslorätt har han redan lurat åt sig av mig, och här har han nu tagit från mig välsignelsen. Och Esau sade: Finns det då inte någon välsignelse åt mig? Då svarade Isak: Jag har satt honom till en härskare över dig. — Och alla hans bröder har jag givit åt honom som tjänare. Jag har gjort honom rik på korn och vin. Vad ska jag ge dig, min son? Esau frågade därtill: Har du inte mer än en välsignelse? Välsigna mig också, fader! Och han grät. Då sade Isak: Du ska ha ett liv i överflöd på jorden och dagg ovanifrån himmelen. Med ditt svärd ska du livnära dig och du ska också bli en herre, och din broders ok ska du slita lös från din hals.

Då blev Esau vred på sin broder Jakob för den välsignelses skull, som fadern hade givit honom. Och han sade i sitt hjärta: Den tiden ska snart komma, då min fader ska få sorg, ty jag ämnar döda min broder. Men när Rebecka hörde detta av sin äldre son, kallade hon den yngre sonen till sig och sade: Din broder Esau hotar att döda dig. Så hör då, min son: Gör dig i ordning och fly till min broder Laban och bo där, tills din broders vrede lägger sig. Och då han glömmer vad du har gjort honom, skickar jag någon att hämta dig därifrån. Varför ska jag mista er båda på en dag?

Adertonde stycket. Jakob flyr till sin morbror Laban.

Då kallade Isak till sig Jakob och sade: Du ska inte ta dig till hustru någon av Kanaans döttrar utan gör dig iordning och far till Mesopotamien till din morfar Betuels hus och tag dig en hustru av Labans döttrar. Och Herren Gud den allsmäktige välsigne dig och föröke din släkt. Give han dig och dina kommande slakten Abrahams välsignelse, så att du får behålla detta land, där du nu bor som främling.

Så begav sig Jakob på vandring från Beer-Seba. Och då han kom till ett ställe, övernattade han där i ödemarken, ty solen hade gått ner. Och han tog sig ett stenblock till huvudgård och somnade där på platsen. Då drömde Jakob. Han såg i drömmen en stege, som stod på jorden. I den andra ändan nådde den upp till himmelen. Och Guds änglar klättrade ner och upp på denna stege, och Gud själv stod högst uppe och sade: Jag är Herren, dina faders Abrahams och Isaks Gud. Det land, där du ligger, ska bli din egendom.

Din släkt ska bli såsom stoftet på jorden. Du ska bli utspridd åt väster och öster, norr och söder, och genom din släkt ska alla slakten på jorden få välsignelse. Jag ska vara med dig och bevara dig, vart du än går och jag ska föra dig tillbaka till denna plats. Jag ska inte övergiva dig, förrän jag har fullbordat alltsamman som jag sagt dig.

När Jakob vaknade, sade han: Gud är säkerligen på denna plats, fast jag inte visste det. Denna plats är utan tvekan en helig plats, ty på denna plats är Guds boning. Här är himmelens port. Och Jakob steg upp tidigt på morgonen och reste upp det stenblock, som han haft till huvudgård och smorde det till ett minne och kallade stället Betel. Och Jakob gjorde ett förbund och sade: Om Gud är med mig och bevarar mig på denna min väg, som jag nu går, ger mig bröd och kläder och för mig i frid tillbaka till min fader, så ska Herren vara min Gud och det stenblock, som jag har rest upp till ett minne, ska bli ett Guds hus och av alla de ägodelar, som du tilldelar mig, ska jag ge dig tionde. Så begav sig Jakob på vandring österut, och då han såg upp, märkte han en vattenbrunn på betesmarken och fårhjordar där intill. Ett stort stenblock låg som ett lock över brunnen. Då sade Jakob till herdarna: Varifrån är ni? De svarade: Vi är från Haran. Och han sade: Känner ni Nahors son Laban? De svarade: ja. Då frågade Jakob vidare: Mår Laban bra? Ja. Och se där kommer Labans dotter med fårhjorden. Och medan han ännu samtalande med herdarna, kom Rakel med sin faders får. Och då Jakob såg Labans dotter Rakel, lyfte han bort stenblocket från brunnen och vattnade fåren. Och Jakob kysste Rakel och grät och berättade för henne, att han var Isaks och Rebeckas son. Då sprang flickan för att berätta det för sin fader. Och när Laban hörde underrättelsen om Jakob, sprang han honom till mötes, fattade tag om hans hals och kysste honom och förde honom till sitt hus.

Nittonde stycket. Jakob börjar som tjänare åt Laban och får två hustrur i lön.

Laban hade två döttrar. Den äldre dottern hette Lea, den yngre dottern hette Rakel. Men Lea hade svaga ögon. Rakel var vacker och stilig. Jakob blev kär i henne. När han hade varit hos Laban en månad, sade Laban till Jakob: Fast du är min broder, ska du inte arbeta åt mig utan lön. Du ska bestämma vad du vill ha i lön. Jakob sade: Jag vill tjäna dig sju år för Rakel. Laban sade: Hellre ger jag henne åt dig än åt andra. Så stanna du alltså hos mig. Och Jakob stannade där också sju år för Rakel. Och de åren var i hans tycke såsom några dagar. Så mycket älskade han Rakel. Och när de åren hade gått till ända, sade Jakob till Laban: Ge mig nu din dotter till hustru. Nog är det tid för mig att få komma när en hustru. Då gjorde Laban bröllop. Men på kvällen (när Jakob redan hade somnat) tog Laban sin äldre dotter Lea och lade henne utan vidare bredvid Jakob. När Jakob på morgonen vaknade och tittade efter, såg han, att Lea hade hamnat bredvid honom. Då sade Jakob till Laban: Varför har du lurat mig och lagt fel hustru bredvid mig? Jag har tjänat dig för Rakel, och du har givit mig den andra. Laban svarade: Vi är inte i det här riket vana att ge de yngre före de äldre. Om du väntar denna vecka, ska du

få också den andra dottern för de andra sju åren, som du ännu ska tjäna mig. Så fick Jakob två hustrur och han var ytterligare sju år som tjänare åt Laban.

Tjugonde stycket. Jakobs hjord växer och barnen ökar i antal.

Sedan Jakob hade avslutat de andra sju åren hos Laban och det börjat födas många barn, sade han till Laban: Låt mig fara tillbaka till mitt rike med hustrur och barn, för vilka jag har gjort tjänst hos dig. Du vet själv hur stor möda jag haft för din skull. Laban sade till Jakob: Kan jag inte finna nåd inför dina ögon? Jag ser, att Herren har välsignat mig för din skull. Säg bara vad du vill ha i lön, om du ännu börjar vakta min hjord. Jakob svarade: Du vet själv, hur jag har tjänat dig och hurudan hjord du haft i min vård. Du hade inte mycket, när jag kom, men nu har du blivit rik. Jag måste också se något till vad jag för egen del behöver. Om du alltså vill göra såsom jag tänker, så ska jag föra i bet och valla dina får. Jag ska idag besiktiga hjordarna, och du ska skilja ut alla fläckiga och brokiga och svarta får ur hjorden; allt som herefter blir brokigt och fläckigt det må vara min andel. Laban sade: Må det vara så. Då tog Jakob och skar käppar av al och gjorde dem fläckiga och lade i vattenrännorna, när han skulle vattna fåren vid brunsttiden; och då de dräktiga vid vattningen såg de fläckiga käpparna i vattenrännorna, så fick de fläckig och brokig avkomma. Men Jakob särade ut dessa och avskilde dem åt sig, men de svarta fåren och de som inte var fläckiga överlät han till Labans hjord. Så förökades hjorden för Jakob, men Labans hjord blev mindre.

Tjugoförsta stycket. Jakob beger sig i hemlighet bort från Laban.

Så kom till Labans öron det meddelande, som barnen pratat med varandra om, att Jakob hade snappat åt sig deras faders ägodelar. Och Jakob såg, att Laban inte längre var så vänlig som förut. Och Gud sade till Jakob: Vänd tillbaka till dina faders land och till dina släktingar. Jag ska vara med dig.

Jakob kallade Rakel och Lea till sig och sade: Jag ser er faders ansikte, att det inte är så vänligt mot mig som förut. Men själva vet ni, hur jag av all min kraft har tjänat er fader. Fast han har lurat mig och tio gånger ändrat min lön, och ändå har Gud inte låtit honom göra mig någon skada. När han sade: de fläckiga ska du få i lön, så blev hela hjorden fläckig. Och när han sade: de brokiga ska du få i lön, så fick hela hjorden brokig avkomma. Så har Gud vänt er faders egendom till mig. För när det blev brunsttid, såg jag i en dröm, hur baggarna hoppade på endast de fläckiga, brokiga och ljusgrå. Och Guds ängel sade till mig: Jakob, se, hur baggarna hoppar på endast de fläckiga, brokiga och ljusgrå, ty jag har sett, vad Laban gör mot dig. Jag är Gud i Betel, där du har smort stenen och slutit ett förbund med mig. Skynda nu genast på och gå bort från denna plats och vänd tillbaka till din födelsebygd.

Då svarade Rakel och Lea: Vi har inte någon andel eller något arv att vänta i vår faders hus. Han har likväl redan ansett oss som främlingar, ty han har sålt oss och priset har han själv ätit upp. Därför har Gud vänt hans egendom till oss och till våra barn. Därför får du göra allt, som Gud har sagt åt dig.

Så flyttade Jakob med sina hjordar, hustrur och barn och alla ägodelar, som han hade skaffat sig och samlat i Mesopotamien. Men Laban hade då gett sig av för att klippa sina får. Och Rakel stal sin faders bilder.

På tredje dagen kom ett meddelande till Laban, att Jakob hade begett sig på flykt. Då samlade Laban sina bröder och förföljde Jakob sju dagsresor och han hann upp Jakob på Gileads berg. Men Gud kom till Laban i en dröm och sade: Akta dig för att säga något ont till Jakob. Då sade Laban till Jakob: Vad har du gjort? Du har stulit mitt goda hjärta. Du har fört bort mina döttrar, som om du ryckt dem åt dig i en strid. Varför har du dolt, att du ämnat fly? Du har i hemlighet begett dig från min plats utan att meddela mig detta, så att jag skulle ha fått följa dig på vägen med glädje och sång och spel. Du har inte låtit mig kyssa mina barn och döttrar. Nog skulle jag ha så pass kraft, att jag skulle kunna göra er illa. Men er faders Gud sade till mig i natt: Akta dig för att säga något ont till Jakob. Och när du haft en sådan väldig lust att bege dig till din fader, varför har du stulit mina gudar?

Då svarade Jakob och sade till Laban: Jag var rädd, att du skulle ta tillbaka dina döttrar. Men den, hos vilken du finner dina gudar, ska dö inför dessa våra bröders ögon. Sök din ägodel och tag tillbaka, om du finner den. Jakob visste nämligen inte, att Rakel hade stulit de där gudarna. Då gick Laban in i Jakobs tält och i Leas tält och i de båda tjänsteflickornas tält och sökte dessa sina husgudar men fann dem inte. Så gick Laban från Leas tält till Rakels tält. Men Rakel lade dessa bilder under sätet. Laban söker och rotar efter föremålen. Rakel sade: Var inte arg på mig, min herre. Jag kan nämligen inte resa mig upp framför dig, ty jag har en sådan sjukdom som andra kvinnor. Och Laban sökte sina bilder men fann dem inte.

Då blev Jakob vred och grälade på Laban och sade: Vad har jag gjort för ont, vad har jag syndat, då du hatar mig så? Du har nu sökt efter alla mina föremål. Har du funnit något som varit din egendom? Tjugo år har jag varit hos dig. Dina får och getter har förökat sig bra under den tiden. Jag har inte heller ätit av baggarna i din hjord. Vad rovdjuret åt och rev, det måste jag betala. Du har själv utkrävt det ur min hand, om det var dag eller natt, då jag med våld blev berövad det. Om dagen var jag kraftlös på grund av hettan och om natten stel av köld. Och det kom ingen sömn i ögonen. Så har jag i tjugo år tjänat på din plats, fjorton år för döttrarna och sex år för hjorden. Och du har ändrat min lön tio gånger. Om inte Abrahams Gud och Isaks fruktan varit på min sida, hade du låtit mig gå alldeles tomhänt från dig. Men Gud har sett min möda och mitt arbete. Därför förmanade han dig i natt.

Då svarade Laban och sade till Jakob: Döttrarna är mina döttrar och barnen är mina barn, hjorden är min hjord, och allt som du ser är mitt. Vad kan jag idag göra mot döttrarna och barnen, som de har fött? Må vi sluta ett bättre börbund och en överenskommelse med varandra, som ska vara till ett vittne mellan oss. Så tog de stenar och reste upp dem som ett märke och de åt på stenarna. Och så blev Laban och Jakob försonade med varandra. Och

Laban vände tillbaka, sedan han hade kysst och välsignat sina barn och döttrar.

Tjugoandra stycket. Jakob och Esau försonas.

Och Jakob flyttade vidare framåt. Och när han höll på att närma sig sin födelsebygd, sände han några män framför sig med bud till Esau och sade: Ni ska hälsa min herre Esau, att jag har varit hos Laban. Jag har hitintills varit bland främlingar. Jag har fått en hjord och tjänare. Jag har sänt dem att meddela dig detta, för att jag ska finna nåd inför dina ögon. Men de män, som hade begett sig till Esau med denna underrättelse, kom tillbaka och sade: Esau kommer emot dig med 400 man.

Då blev Jakob mycket förskräckt och började förfäras. Han visste inte hur han skulle klara sig mot sin broder. Och han delade hjorden och folket i två delar och sade: Om ock Esau kommer över den ena skaran, så kan säkert den andra undfly. Och Jakob började bedja till Gud och sade: Min Gud! Min fader Abrahams Gud och min fader Isaks Herre! Du som sagt åt mig: Vänd då åter till ditt land och till dina släktingar. Jag har ingalunda förtjänat den stora barmhärtighet och trohet, som du har bevisat mig. Ty då jag gick över denna Jordans flod, hade jag inte mer än denna stav. Men nu har det blivit hela två skaror. Rädda mig ur min broder Esaus hand, ty jag är rädd, att han slår ihjäl mig och mödrarna och barnen. Och Jakob stannade på denna plats över natten. Och han sände gåvor till Esau: två hundra getter, tjugo bockar, två hundra får, tjugo baggar, trettio kameler med föl, fyrtio kor, tio oxar och tjugo åsnor med föl. Och Jakob fördelade dessa gåvor i många grupper och satte tjänarna att föra dem till Esau och sade till dem: Ni ska föra den ena skaran efter den andra. Mellan varje skara ska det vara ett ganska stort avstånd. Och han sade till den som gick i spetsen: Om min broder Esau kommer dig till mötes och frågar dig, vad du är för en människa, vart du ämnar dig och vems egendom det är som du driver, så ska du svara: Det är Jakobs, din ödmjukaste tjänares egendom. Han erbjuder det såsom en ringa ära åt sin herre Esau och kommer själv efter. Och på samma sätt befallde han den andre och den tredje att göra och svara, för att måhända Esaus sinne skulle glädja sig över dessa gåvor.

Jakob steg upp på natten och gick till ett vadställe med sina hustrur och barn och förde dem över floden. Då kom en man för att brottas med honom, och han brottades ända till dess att morgonrodnaden började gå upp. Och då den andre brottaren såg, att han inget förmådde mot Jakob, sade han: Släpp mig, ty morgonrodnaden börjar gå upp. Men Jakob svarade: Jag släpper dig inte, förrän du välsignar mig. Då frågade brottaren: Vad heter du då? Den andre svarade: Jakob. Då sade han: Ditt namn ska hädanefter inte vara Jakob utan Israel, ty du har brottats med Gud och människor och hållit ut inför båda. Då frågade Jakob: Vad heter du då? Men han svarade: Varför frågar du efter mitt namn? Och han välsignade Jakob där på platsen. Och Jakob kallade platsen Peniel, ty jag har ju sett Guds ansikte och min själ har blivit räddad. Och när han kommit förbi Peniel, steg solen upp. Men Jakob blev hädanefter halt, eftersom lårbenssenan hade vrickats ur led under brottningen. Då tittade

Jakob upp och såg sin broder Esau komma med 400 man. Och Jakob delade upp sina barn på Lea och Rakel och de båda tjänsteflickorna. Och han satte tjänsteflickorna med deras barn främst. Därefter satte han Lea och Rakel, båda med sina barn. Men själv gick han framför. Och han bugade sig sju gånger till jorden för sin broder Esau, tills han kom fram till honom. Men Esau kom springande emot honom, fattade tag kring hans hals och kysste sin broder. Och de grät. När Esau såg kvinnorna och barnen, frågade han: Vilka är de här personerna? Jakob svarade: Det är mina barn, som Gud har skapat åt mig. Kvinnorna kom då med sina barn och bugade sig framför Esau. Och Esau frågade: Vad vill du med de där skarorna som har kommit inför mig? Då svarade Jakob: För att jag skulle finna nåd inför dig. Esau sade: Jag har redan nog, min broder. Du må själv behålla din egendom. Jakob sade: Inte alls, om jag har funnit nåd inför dig, så ska du ta emot denna hedersgåva ur min hand, ty jag såg ditt ansikte såsom Guds ansikte. Var därför så god och tag emot denna gåva, som jag har erbjudit dig. Då måste ju Esau ta emot. Och Esau sade vidare: Må vi närma oss varandra, medan vi drar framåt. Jag vill vandra med dig till din hjälp. Men Jakob svarade: Min Herre! Du vet, att jag har små barn och i hjorden unga småkalvar. Om jag skulle gå alltför fort en enda dag, så skulle kanske hela hjorden bli uttröttad. Gå du framför, min herre, och låt mig utan brådska följa efter. Så begav sig Esau den dagen åt Seir till, men Jakob kom efter och reste upp sina tält i Salem bredvid Sikem. Och på den platsen gjorde Jakob ett altare och tillbad den store Israels Guds namn.

Tjugotredje stycket. Jakobs söner säljer sin broder Josef till ett främmande land.

Jakob hade tolv söner och en dotter. Rakel födde två söner, som hette Josef och Benjamin. Rakel hade själv dött i barnsnöd, då Benjamin föddes. Men Jakob älskade Josef mer än de andra sönerna, då han hade fått honom på sin ålders dagar. Och Josef berättade för sin fader vad ont som hördes om de andra sönerna. Josefs bröder åter hatade Josef, därför att han angav dem och de såg att den gamle Israel tyckte bättre om Josef än om dem.

En gång drömde Josef och berättade sina drömmar för bröderna. Han såg nämligen i drömmen, att de höll på med att skära säden och hans kärve reste sig upp, medan brödernas kärvar bugade sig för hans kärve. Då blev bröderna ännu argare på Josef för dessa drömmar och sade: Ska du bli en härskare över oss? Sedan drömde Josef åter och berättade för sina bröder: Jag såg i en dröm, hur solen och månen och elva stjärnor bugade sig ned inför mig. Och när den gamle Israel hörde dessa drömmar, grälade han på Josef och sade: Vad är det för drömmar, som du drömmer? Ska då jag och din moder och dina bröder falla ned till jorden och buga oss inför dig? Och bröderna hatade Josef för dessa drömmar, men fadern gömde dessa ord i sitt hjärta.

En gång hade Josefs bröder begett sig ut på marken för att gå i vall med hjorden, och de hade gått ganska långt bort. Då sade den gamle Israel till Josef: Håller inte dina bröder på och vallar hjorden vid Sikem? Kom då hit!

Jag vill skicka dig med ett ärende till dina bröder, så att du ser efter hur de reder sig där och att du kommer tillbaka med nyheter. Och Israel sände Josef från Hebrons dal och befallde honom gå till Sikem. Under vandringen träffade Josef en man och denne frågade Josef: Vem söker du? Josef svarade: Jag söker mina bröder. Var snäll och säg mig var de vallar hjorden. Då svarade mannen: De har gått härifrån, ty jag hörde dem säga: Låt oss gå bort härifrån till Dothan. Josef gick då dit och fann också sina bröder där.

Men då Josefs bröder såg honom komma på långt håll, sade de till varandra: Se där kommer drömmaren. Låt oss då ta honom och döda honom! Man får väl se vad det blir av hans drömmar. Men den äldste brodern Ruben ville rädda Josef och sade: Varför ska vi döda honom? Låt oss hellre ta och kasta honom i den där gropen! Där må han vara. Vi ska inte röra vid honom med våra händer och utgjuta blod. När så Josef närmade sig, tog bröderna fast honom, klädde av honom rocken och kastade honom i gropen. Det var en tom grop och det fanns inget vatten i den. Därefter satte sig Josefs bröder ner för att äta, som om de gjort ett gott arbete. Men medan de åt, fick de syn på några köpmän, som var på väg till Egypten med handelsevaror. Då sade en av Josefs bröder, som hette Juda: Vad nytta har vi av om vi dödar vår broder och döljer hans blod? Låt oss hellre ta och sälja honom till de där köpmännen, för att inte våra händer ska plåga honom, ty han är vår broder. Han är av samma kött och blod som vi. Så drog de Josef upp ur gropen och sålde honom till köpmännen och fick tjugo silverpenningar. Men Ruben var inte där just då och visste inte alls om att de hade sålt Josef. Först senare gick han till gropen och skulle dra upp Josef. Men då han inte fann honom där, rev han sönder sina kläder och sade till de andra: Pojken är ju inte i gropen. Hur ska jag bära mig åt? Men de andra bröderna slaktade en bock och solade ner Josefs rock i blodet och lämnade den så blodig den var till den gamle Israel och sade: Den här fann vi i vildmarken. Känner du igen den, är det din sons rock? Den gamle kände igen rocken och sade: Ett vilddjur har ätit upp min son. Och gamle Israel sörjde sin son en lång tid och ingen av de andra sönerna gav tillkänna vad de hade gjort med Josef. Alla Israels söner och döttrar försökte trösta honom, men han lät sig inte tröstas, utan han sade: Med sorg går jag i graven till min son.

Tjugofjärde stycket. Josef blir först slav, sedan fånge och till sist den högste herren i hela Egyptens rike.

Men de köpmän, som hade köpt Josef, förde honom till Egypten. Och en överhetsperson hos konungen vid namn Potifar köpte Josef till slav åt sig. Men Gud lät Josef bli lyckosam i det främmande riket och välsignade allt hans arbete. Och då husbonden själv såg, att Gud hade välsignat hans hus för Josefs skull, satte han honom till uppsyningsman över hela sin släkt. Och alltsammans vad han ägde det överlämnade han i Josefs vård. Men Potifars hustru började bli kär i Josef och ville ha honom när sig. Då sade Josef till sin husmor: Min husbonde har lagt allt under mig, som finns i hans hus, och det finns inte något gott, som han inte har anförtrott åt mig utom dig ensam. Men

du är ju hans maka. Skall då jag göra så ont och synda mot Gud och lägga mig bredvid dig. Må Gud bevara mig för en sådan handling.

Men denna högmodiga kvinna började varje dag ofreda Josef, att han skulle komma och lägga sig bredvid henne och till sist då Josef en dag gick in i huset, därför att han hade ärende, så fattade husfrun tag i Josefs rock och sade: Lagg dig då bredvid mig! Men Josef lämnade sin rock i husfruns hand och flydde själv ut. Då började husfrun ropa in husfolket och sade: Titta här, gott folk! Den hebreiske mannen, som han har fört hit, vill inleda mig i skam. Han kom in hit och ville ligga bredvid mig, men då han inte fick möjlighet att utföra sin gärning, eftersom jag ropade till, så flydde han själv ut och lämnade sin rock här. Och hon hade Josefs rock i behåll, tills husbonden kom hem och berättade för sin man samma lögnhistoria: Den hebreiske tjänare som du har fört hit, kom hit till mig för att inleda mig i skam. Men då jag ropade till, så flydde han ut och lämnade rocken hos mig.

Då husbonden hörde detta om Josef, blev han mycket förargad och kastade Josef i fängelse. Men tillsyningsmannen för fångarna tyckte om Josef och satte denne över alla fångarna, för att han skulle se till dem och bevaka dem.

En gång hade konungen blivit vred på överste munskänken och överste bagaren, då de hade felat mot konungen, och konungen hade kastat dessa män i samma fängelse, som Josef var i. En natt drömde dessa två var sin dröm. Och när Josef på morgonen kom in och såg, att de var ledsna, frågade han: Vad har det hänt med er, då ni är så ledsna? Då svarade de två männen: Vi drömde var sin dröm, och det finns ingen, som kan förklara för oss vad dessa drömmar ska betyda. Då sade Josef: Gud ensam vet vad drömmarna betyder. Ni får väl berätta för mig vad ni har drömt.

Då berättade överste munskänken sin dröm för Josef och sade: Jag drömde, att jag stod bredvid ett vinträd. Trädet hade tre grenar. Det växte upp, lyste grönt, knoppades och bären mognade och jag pressade dessa bär i konungens dryckesbägare och räckte över dryckesbägaren i konungens hand. Då sade Josef: Nog förstår jag vad den drömmen betyder: Tre grenar på trädet det är tre dagar. Konungen ska tre dagar härefter visa dig sin välvilja och åter insätta dig i din tjänst, och du får igen bära fram dryckesbägaren till konungen såsom förut. Men kom ihåg också mig stackars fånge, då du kommer i ditt arbete och åtminstone viska i konungens öra, att han släpper ut mig ur denna fångenskap. Ty jag har oskyldig hamnat här. Jag har i hemlighet blivit bortstulen från hebréernas stam och jag har inget ont gjort här.

Och även överste bagaren berättade sin dröm för Josef, då han hörde, hur Josef tydde munskänkens dröm till det bästa. Jag drömde, säger överste bagaren, att jag bar tre rotkorgar på huvudet. I den översta rotkorgen fanns allt slags brödföda åt konungen, men fåglarna kom och åt bröden på mitt huvud. Då sade Josef: den här drömmen betyder, att konungen ska hänga upp dig tre dagar härefter i en träställning och där ska du hängas och fåglarna ska äta ditt kött.

Och såsom Josef hade förklarat dessa drömmar, så skedde det. Ty då konungen på den tredje dagen gjorde ett gästabud och firade sin födelsedag, så släppte han ut båda männen och insatte överste munskänken åter i hans

tjänst för att han skulle bära fram dryckesbägaren till konungen såsom förut. Men överste bagaren lät han hänga. Men överste munskänken kom icke ihåg Josef, fast han blivit insatt i sin tjänst.

Två år därefter hade konung Faraos själv en sådan dröm, som ingen kunde förklara, fast konungen kallade samman alla trollkarlar och alla vise män och berättade sin dröm för dem. Men det fanns inte någon så förståndig, som kunde säga, vad drömmen skulle betyda. Då sade överste munskänken till konungen: jag kommer idag ihåg mina förseelser. När konungen hade blivit arg på oss och satt mig och överste bagaren i fängelse så drömde vi på en och samma natt var sin dröm, och båda drömmarna var till sitt innehåll sanna, då vi fick veta vad de betydde.

Då fanns hos oss en ung hebreisk man, som var slav hos konungens ålderman. Han omtalade för oss innehållet i vardera drömmen. Och såsom den mannen förklarade drömmarna för oss, så skedde det också, ty jag har åter kommit till min tjänst, men den andre har blivit hängd.

Då sände konungen och hämtade Josef från fängelset. Och Josef klippte av sig skägget, bytte kläder och kom till konungen. Då sade konungen till Josef: Jag har haft en sådan dröm, som ingen kan uttyda, men jag har hört om dig, att du ska kunna uttyda drömmar. Josef svarade: Det står inte i min makt. Nog ska Gud uppenbara för konungen vad gott är. Konungen svarade Josef: Jag drömde, att jag stod på flodstranden. Och då såg jag sju kor stiga upp ur floden, mycket feta och vackra, och korna betade bra på flodstranden. Därefter såg jag sju andra kor komma upp ur floden, så förfärligt magra och fula, att jag aldrig sett sådana fula kor i hela Egyptens rike. Och de fula korna svalde de feta korna, och det märktes ingenting, fast de hade ätit upp dem. De var lika magra som förut, som om de inte hade ätit något. Så vaknade jag. Då såg jag åter i en dröm sju ax, som växte upp från ett och samma korn, och axen var fulla och vackra. Och därefter växte där bredvid sju tomma ax, som hade torkat och förvissnat. Och de sju tomma åt upp de där andra axen, som var fulla av föda. Jag har berättat dessa drömmar för trollkarlarna, men de har inte kunnat förklara dem för mig.

Då svarade Josef och sade: Båda dessa drömmar är av samma slag. Och Gud vill uppenbara för konungen vad han ämnar göra. De sju feta korna, det är sju år. De sju axen, som var fulla av föda det är också sju år. Detta är just den där drömmen. De sju fula korna och de sju tomma axen, som senare växte upp, det är sju dåliga år. Det är så som jag nyss sade: Gud vill underrätta konungen om vad han ämnar göra. Sju bördiga år ska det bli efter varandra. Då ska det bli en stor ymnighet i hela Egyptens rike. Därefter ska det bli sju dåliga år; och det blir en stor hunger, och den tidigare ymnigheten ska man icke veta av då det blir så ont om föda. Och vad konungen drömde, den andra gången om de tomma axen, det betyder, att Gud ämnar göra det alldeles snart. Konungen ska alltså söka efter en sådan förståndig man, som ska lägga i förvar en femtedel av säden, då det blir rikliga år, och gömma undan i konungens förrådsbodas en reserv för de dåliga åren. Så finner människorna mat att köpa, när det börjar bli dåliga år, för att inte hela landet ska förgås av hunger. Detta tal tyckte konungen själv och alla konungens furstar om. Och konungen sade till furstarna: Var finner vi en sådan man, i vilken Guds Ande är? Konungen sade till Josef: Då Gud har uppenbarat

sådana förunderliga ting för dig, så finns det inte någon som är så förständig som du. Därför gör jag dig till den högste mannen över hela landet, och var och en ska härefter lyda dina befallningar. Endast på min egen konungatron vill jag vara förmer än du. Och konungen tog sin egen ring och satte den på Josefs hand och klädde honom i vita silkekläder och hängde ett halsband av guld om Josefs hals, lät honom sitta ei en vagn och lät utropa framför Josef: Se här är landets fader!

Och konung Farao sade till Josef: Jag är Farao. Ingen ska i hela Egyptens rike upplyfta sin hand eller sin fot vid sidan av dig. Och konungen gav till hustru åt Josef Asnath, Potiferas dotter. Hon födde två söner åt Josef; och Josef kallade den äldre sonen Manasse, ty han sade: Gud har låtit mig glömma alla besvärligheter och min faders hus. Den andre sonen hette Efraim, ty Josef sade: Gud har låtit mig bli lycklig i detta plågans land.

Josef var trettio år gammal, när han stod inför konungen. Så begav sig Josef för att bese Egyptens rike, och han for runt hela landet och samlade in kornsäden på varje plats, då det var goda år. Och han lade kornsäden i förvar, tills det börjande bli dåliga år. Och Josef förde tillsammans så oerhört mycket kornsäd under de sju rikliga åren som sanden på havets strand, ty det var inte mer möjligt att överhuvud räkna måtten av kornsäd, så väldigt mycket var det.

Tjugofemte stycket. Josefs bröder kommer för att köpa mjöl av Josef.

När de rikliga åren gått till lända, så började det verkligen bli dåliga år. Och det kom en hunger över hela landet. Och när brödet tog slut för människorna, kom de då och då till konungen med klagomål och bad om bröd. Men konungen befallde dem gå till Josef. Då öppnade Josef alla förrådsbodarna och sålde säd åt egypterna, ty det blev dyr tid, ju längre desto värre. Och människor kom från varje land och varje trakt för att köpa säd av Josef, ty det hade blivit hunger i varje land.

Men då Jakob hörde, att den fanns säd i Egyptens rike, så sade han till sina söner: Varför är ni tveksamma? Jag hör, att det finns säd i Egyptens rike. Far dit och köp säd åt oss, så att vi inte svälter här och dör. Då for alltså tio av Josefs bröder för att köpa säd. Men Josefs yngste bror Benjamin stannade hemma, därför att den gamle inte släppte honom ifrån sig, ty han menade, att något farligt skulle kunna hända honom. Så kom Israels söner inför Josef och Josef kände genast igen dem, men de kände inte Josef. Och de bugade sig till jorden inför Josef och var så oerhört ödmjuka.

Då kom Josef ihåg sin dröm, som han hade drömt om sina bröder för länge sen. Och han gjorde sig främmande mot dem, talade hårt till dem och bara genom tolk. Och Josef frågade Israels söner: Varifrån är ni? De svarade: Vi har kommit från Kanaans land för att åt oss köpa någon sorts föda. Men Josef sade: Ni kanske är spioner och har kommit hit för att se efter var landet är öppet. Då svarade Israels söner: Vi är inte spioner. Vi är alla söner till en och samme man. Vi är i allt tolv bröder. En har kommit bort och den yngste har blivit kvar hemma. Vi har kommit hit endast därför att vi skulle få köpa någon sorts föda. Då sade Josef ytterligare: Jag har redan sagt er det en

gång: ni är spioner. Och jag ska pröva, om ni talar sanning. Jag svär vid konungens liv att ni inte ska slippa härifrån, förrän ni har fört er yngste broder hit. Skicka alltså en bland era män, som för den yngste brodern hit. Och ni andra ska under tiden stanna som fångar hos mig. Så ska jag pröva, om ni talar sanning eller ni ertappas med lögn. Så svär jag vid konungens liv, att ni är spioner. Och Josef satte alla i fängelse i tre dagar, men på den tredje dagen sade Josef till Israels söner: Om ni vill härda ut med livet i behåll, så ska ni göra som jag befäller, ty jag fruktar Gud. Må en av er vara här som fånge under tiden som de andra återvänder och för hem vad de har köpt mot hungern, och må de föra hit sin yngste broder, om ni vill er själva väl. Och de måste lova det.

Men Israels söner pratade sinsemellan: Denna plåga har vi förtjänt för vår broders (Josefs) skull, då vi såg hans liv i fara och hörde hur han bad oss och talade så vackert, och ändå släppte vi honom inte lös. Därför kommer en sådan plåga över oss. Då sade Ruben (som var den äldste brodern): Sade jag er inte då: Gör inget ont mot gossen! Men ni lyssnade inte. Se, nu utkrävs han blod. Men inte trodde Israels söner, att Josef skulle förstå, vad de pratade med varandra, ty Josef talade helt genom tolk. Men han vände sig bort bakom dem och grät. När han åter vände sig tillbaka fram för deras ögon, tog han en av männen, som hette Simeon och band fast honom i allas åsyn. Och han befalldes, att deras säckar skulle fyllas med säd och att varje mans pengar skulle läggas i vars och ens säck och därtill även reskost åt var och en på vägen. Och så lade männen sina varor på åsnorna och gick sin väg (utom en, Simeon, som stannade kvar som fånge). Men då en av männen öppnade säcken på vägen och skulle utfodra djuret, så fann han sina pengar i öppningen på säcken. Och han sade till bröderna: Jag har fått mina pengar tillbaka. Då klack det till i allas hjärtan och de blev sinsemellan förskräckta och sade: Varför har Gud låtit det gå så för oss? Och när de hade kommit hem och började hälla ut mjölet ur säckarna, så fann var och en sina pengar i säcken och de blev därtill mycket förskräckta, då de inte visste, varför detta hade skett.

Och när de hade kommit tillbaka, så berättade de för den gamle Jakob allt, som hade hänt dem under resan. Och när den gamle hörde, att den där herren hade skickat efter Benjamin till sig, så sade han: Ni har gjort mig barnlös. Josef har kommit bort, och Simeon är borta, Benjamin vill ni dessutom ta ifrån mig, det går allt över mitt förstånd. Då svarade Ruben sin fader och sade: Om jag inte för honom tillbaka, så får du döda båda mina söner. Men den gamle sade: Inte ska min son (Benjamin) alls fara med er, ty hans bror har redan dött och han har blivit ensam kvar, och om något ont händer honom, så sänker ni ner mitt grånade huvud med sorg i graven.

Tjugosjätte stycket. Josefs bröder kommer för andra gången för att köpa säd och Josef uppenbarar till sist för dem, vem han är.

När den säd tog slut, som de först hade köpt och dyr tid ännu plågade hela bygden, så sade gamle Israel till sönerna: Nog måste ni ännu en gång

fara dit och köpa något till föda åt oss. Då svarade en av sönerna, som hette Juda: Den mannen (som var den högste herren i hela det där landet) bannade och hotade strängt: Om ni inte för er yngste broder hit, då ska ni alls inte komma inför mina ögon. Om du alltså skickar vår yngste broder med oss, så ska vi fara dit och köpa någon sorts föda. Men om du inte släpper honom, så törs vi inte alls bege oss dit.

Då sade gamle Israel: Varför skulle ni göra så illa mot mig och tala om för honom, att ni har ännu en broder hemma? Då svarade sönerna: Varför skulle vi inte tala om det, då mannen noga frågade efter allt om vår släkt. Hur kunde vi veta, att han skulle befalla oss föra vår yngste broder dit? Och Juda sade därtill till sin fader: Låt gossen fara med mig, så att vi får rusta för avfärd, för att vi inte ska hungra och dö här, du och vi och våra barn. Jag ansvarar för honom och ur min hand ska du få utkräva honom, om din son blir borta. Du ska få förebrå mig så länge som jag lever, om jag inte för honom tillbaka vid god hälsa.

Då sade gamle Israel: Om det så måste bli, så tag alltså er yngste broder och tag av landets bästa frukt och ge den där herren reskost. Tag också de där pengarna, som ni fann i säckarna och för dem tillbaka; kanske det har skett ett misstag och tag även med andra pengar, som ni på nytt ska köpa för. Och Gud den allsmäktige må ge er nåd inför den mannen, så att han släpper er broder och Benjamin fria. Jag måste till dess förbli som en föräldralös man, som har mist alla sina barn. Då for Israels söner till Egypten och kom åter inför Josef.

Då befallde Josef sin övertjänare att sätta fram en måltid och göra iordning mat åt gästerna. Och han befallde männen stiga in i Josefs hus, och Simeon som hade varit fånge, släppte han fri för att komma till de andra. Men de var rädda, att han skulle göra dem något ont på grund av de pengar, som de hade funnit i säckarna och sade till varandra: Kanske han nu ämnar plåga oss för de där pengarnas skull, då han fört oss hit, och tänker skjuta skulden på oss, så att han får göra oss till slavar. Därför måste de samtala med Josefs övertjänare och säga: Hör herre! När vi den där gången för rätt länge sen for hit och köpte säd, så hade pengarna hamnat i säckarna, och vi vet inte, vem som möjligen hade stoppat dem dit, men vi fann pengarna, då vi började tömma ur säckarna. Och vi har nu fört de där pengarna tillbaka, så ni inte ska misstänka, att vi stulit dem. Då svarade Josefs övertjänare: Var inte rädda! Nog har jag fått pengarna. Gud har tydligen lagt de där pengarna i era säckar. Och han tog fram vatten, som de skulle tvätta fötterna med och gav hö åt åsnorna.

Så gjorde Josefs bröder i ordning de gåvor, som de skulle ge Josef, när han kom till middagen, ty de hade hört, att de skulle äta middag hos Josef. Och när Josef kom in, hälsade de underdånigt på honom och bugade sig till jorden och lämnade var och en sina gåvor. Josef å sin sida tackade välvilligt och frågade: Hur mår nu er gamle fader och är han ännu i livet? Då svarade de: Vår gamle fader mår bra; och så bugade de sig åter till jorden. Så lade Josef märke till sin yngste broder Benjamin och sade: Är detta er yngste broder som ni den där gången talade om? De svarade: Ja. Då sade Josef: Gud vare dig nådig, min son. Men Josefs hjärta veknade, när han såg sin yngste broder, och förmådde knappast hålla tårarna borta. Därför drog han sig

hastigt tillbaka in i det inre rummet och grät där. Och då han igen hade tvättat sina ögon, så kom han åter in och avhöll sig noga från att gråta och befallde sitt husfolk att sätta fram mat. Så bar tjänstefolket in mat och satte en särskild portion åt Josef, en särskild portion åt Israels söner och en särskild portion åt de egypter, som också brukade äta där. Egypterna gitter nämligen inte att äta tillsammans med hebreerna. Och Josef hade befallt sitt tjänstefolk att bära fram åt var och en en portion efter dennes ålder, åt den äldste brodern hans förstfödsloportion och åt den yngste brodern också en portion efter hans ungdom. Men åt Benjamin sattes det fram fem gånger mer än åt de andra. Nog förundrade sig Israels söner sinsemellan och ansåg det besynnerligt, att man där kunde veta, hur gammal var och en var.

Därefter sade Josef till sin övertjänare: Tag och fyll de där människens säckar med säd och sätt vars och ens pengar i öppningen på säcken och i den yngste mannens säck ska du sätta mitt silverkärl. Tjänaren gjorde så, som hans husbonde hade befallt. Men när mannen hade gett sig av och ännu inte hunnit så långt, sade Josef åt sin övertjänare: Gå och följ efter männen, och när du hinner upp dem, ska du säga: Varför har ni lönat gott med ont? Ni har stulit mitt silverkärl. Och tjänaren for iväg, och när han hann upp dem, sade han såsom hans husbonde hade gett anvisning om. Då svarade männen: Varför talar du så, min herre? Det vare fjärran från oss, att vi skulle göra så. Vi har fört tillbaka de pengar, som vi fann överst i säckarna. Varför skulle vi stjäla silver eller guld från din husbondes hus? Den som silverkärlet finns hos ska dö och vi ska alla bli din husbondes slavar. Då sade Josefs tjänare: Må det vara så som ni har sagt. Den som kärlet finns hos, han ska bli slav, och de andra må dra sina färde.

Då måste alla sitta av, och var och en löste upp sin säck. Men Josefs tjänare började gräva och leta i säckarna. Och han började från den äldste mannens säck ända till den yngstes. Och när han kom till den yngste mannens säck, så fanns verkligen kärlet där. Nå, då suckade han först. Var och en rev sönder sina kläder, och alla måste lägga klövjesadlarna på åsnorna och vända tillbaka till Josef. Då sade Josef: Hur vågade ni göra något sådant? Förstod ni inte, att en sådan man som jag kan utöva trolldom? Då svarade Juda: Vad ska vi svara? Vem ska vi skylla på? Gud är i färd med att hemsöka oss för våra missgärningar. Vi och den man, hos vilken kärlet blev funnet, måste alla bli dina slavar. Då sade Josef: Det passar inte. Utan den man, hos vilken kärlet blev funnet, han må vara min slav, och ni andra får vända tillbaka till er fader.

Då närmade sig Juda till Josef och sade: Tag inte illa upp, min herre, om jag helt litet talar med dig, ty du är såsom konungen själv. När vi första gången kom hit, så frågade du oss, min herre: har ni någon fader i livet och har ni ytterligare någon broder? Då svarade vi: Vi har ju vår gamle fader och en enda broder, den yngste, som vår fader har mycket kär. Då sade du: Ni ska föra hit er yngste broder. Men vi svarade: Gamlingen kommer inte att släppa honom ifrån sig. Om något händer honom, så skulle gamlingen själv dö av sorg. Men du sade åter: Om er yngste broder inte kommer, så ska inte ni heller komma inför mina ögon. Och när vi kom hem och omtalade detta för gamlingen, så sade han: Min son (Benjamin) ska inte alls fara ifrån mig, ty han har ensam blivit kvar efter sin broder, som har kommit bort, och han

talade förvirrat om att ett rovdjur säkert hade ätit upp honom. Och nu vill ni därtill ta den här också ifrån mig. Om nu något ont händer honom, så får ni mitt grånade huvud att sjunka med sorg i graven. Om nu jag skulle komma hem och gamlingen skulle bli varse, att sonen inte alls är med oss, så skulle gamlingen genast dö, ty han har honom så oerhört kär, och så skulle vi få gamlingens grånade huvud att med sorg sjunka i graven. Ty jag har tagit ansvar för gossen och sagt: Om jag inte för honom tillbaka, ska jag stå med skuld, så länge jag lever. Låt mig därför stanna kvar här i gossens ställe. Var så god, min herre, och låt mig bli slav, så att gossen får återvända hem med sina bröder till sin far. Ty jag vågar inte alls komma inför min faders ögon, om gossen inte är med. Då skulle jag få se den stora sorgen och smärtan, som skulle komma över min gamle fader.

Josef förmådde inte längre hålla sig inför dem alla, som stod omkring honom. Och han ropade: Försvinn ifrån mig allesammans! Och han började gråta högljutt, så att hans röst hördes ända ut till egypterna. (Men Israels söner hade ensamma stannat kvar i Josefs bostad). Då sade Josef: Jag är Josef, er broder. Är ännu min fader i livet? Men nu först blev de mycket förskräckta och vågade inte längre svara något. Men han befallde dem att komma närmare och han sade också för andra gången: Jag är Josef, er broder, som ni har sålt till Egyptens land. Men ni ska inte vara förskräckta fördens skull. Ni ska inte tro, att jag är vred på er för den skull, fast ni har sålt mig hit. Ty för er skull har Gud skickat mig hit, för att ni skulle bli räddade. Nyss har det varit dyrtid i två år och ännu ska det räcka i fem år, då ingen ska vända jorden eller skörda. Men Gud har satt mig här före er, för att han ska uppehålla ert liv genom ett stort under. Gör er alltså nu snart färdiga och bege er till vår fader och säg: Din son Josef sänder dig många hälsningar. Gud har satt honom till huvudman för hela Egyptens rike. Så kom alltså snart dit och dröj inte. Ty han vill föda dig och dina barn och hjordarna, för att du inte ska svälta ihjäl tillsammans med ditt folk. Ty det blir ännu fem hungerår. Och ni ska berätta allt vad ni har sett och i vilken ställning jag är.

Och Josef föll Benjamin om halsen och grät och också Benjamin grät. Och han kysste alla sina bröder och gav åt var och en högtidskläder. Men åt Benjamin gav han fem omgångar högtidskläder och tre hundra silverpengar. Och Josef skickade till sin fader tio åsnor (lastdjur) med varor och kost, som han skulle leva av på färden. Och så lät Josef sina bröder fara och sade: Ni ska inte kivas på vägen.

Tjugosjunde stycket. Gamle Israel flyttar till Egypten med sitt folk.

Så begav sig Israels söner tillbaka till Kanaans land. Och när de hade kommit hem, så sade de till sin fader: Din son Josef är ännu i livet och har blivit en herre över hela Egyptens rike. Men gamlingen trodde det inte mer. Men när han fick höra nyheterna om Josef och hälsningarna från honom och fick se vagnarna, som Josef hade skickat, då levde gamlingen upp på nytt och

sade: Det är mig nog, då min son Josef är i livet. Jag vill bege mig dit för att se honom, innan jag dör.

Då begav sig Israel på flyttning med sitt folk. Och nät han kom till Beer-Seba så offrade han (ett offer) åt Gud. Och Gud sade åt honom i en dröm: Jakob! Jakob! Han svarade: Här är jag. Och han sade: Jag är dina fäders Gud. Var inte rädd för att fara till Egypten, ty där vill jag föröka din släkt. Jag vill föra dig dit och tillbaka igen, och Josef ska sluta igen dina ögon, då du dör.

Så begav sig Jakob från Beer-Seba med sitt folk. De var alla till ett antal av sjuttio personer tillsammans med Josefs barn, som var av Jakobs släkt. Och Jakob skickade Juda framför sig till Josef för att visa vägen till Gosen. Det var namnet på den plats, dit Josef hade befallt sina bröder att flytta.

Och Josef spände för sin vagn och for till Gosen sin fader till mötes. Och när han träffade sin fader, så föll han honom om halsen och grät. Och gamle Israel sade till Josef: Jag önskar gärna dö, då jag har fått se dina ögon och att du är ännu i livet.

Så begav sig Josef till konungen med ett meddelande, att hans fader och bröder hade kommit och slagit sig ner i Gosen. Och konungen tyckte det var bra. Och Josef förde fem av bröderna fram inför konungen. Då frågade konungen: Hur försörjer ni er? De svarade: Vi försörjer oss av ko- och fårhjorden, såsom våra fäder har varit vana. Vi har flyttat hit, då betet tog slut i vårt eget land. Var god och låt oss bo i landet Gosen. Konungen sade till Josef: Din fader och dina bröder har kommit hit. Låt dem bo på den bästa plats, där det finns bete, och lämna också mina hjordar i någras vård. Och Josef förde sin fader till konungen och Jakob välsignade konungen. Då frågade konungen Jakob: Hur gammal är du? Då svarade Jakob: Kort och mödosam är min lidandestid och den når inte upp till mina fäders lidandestid. Jag är nu etthundratrettio år gammal. Och när Jakob välsignat konungen, så gick han åter ut, och han levde ännu sjutton år i Egyptens rike innan han dog.

Tjugoåttonde stycket. Gamle Israel välsignar sina barn och dör, och sönerna för hans stoft till Kanaans land.

Då gamle Israel förmodade att han snart skulle dö, kallade han Josef till sig och sade: Om jag har funnit nåd inför dig, så lägg din hand under mitt höftben och lova med ed, att du inte ska begrava mitt stoft i Egyptens rike, utan du skall föra mig till Kanaans land och lägga mig hos mina fäder. Det lovade Josef.

Därefter kom ett meddelande till Josef: Din fader har insjuknat. Då tog Josef sina båda söner med sig och begav sig dit. Och man sade till Jakob: Din son Josef kommer hit. Då stärkte Israel sig och satte sig i sängen. Och han sade till Josef: Gud den allsmäktige visade sig för mig i Lus i Kanaans land och välsignade mig. Och han sade till mig: Jag ska föröka din släkt och ge åt dina kommande släktled detta land till att bo i för evig tid. Därför ska dina två söner Efraim och Manasse, som fötts åt dig i Egyptens rike, innan jag kom hit, vara mina. Jag upptar dem till mina egna barn och åt dem ska också en del ges av landet lika med de andra bröderna. Men de andra barnen, som senare har fötts åt dig, de må vara dina. Då lade Israel märke till Josefs söner och

frågade: Vilka är de här? Josef svarade: Det är mina söner, som Gud har givit åt mig. Då sade Israel: För dem närmare hit, så att jag får välsigna dem. Så förde Josef dem närmare. Och gamlingen tog Josefs söner i famn och kysste dem. Han sade: Se, jag har fått se dina ögon, som jag inte alls hade trott, och Gud har därtill låtit mig se också dem, som är avlade av dig.

Då välsignade Israel dessa söner och sade: Gud, inför vilken mina fäder ställde sina söner på vardera sidan, Efraim på höger sida och Manasse på vänster sida, så att Manasse kom mot Israels högra hand och Efraim mot vänster hand. Men Israel sträckte ut sina händer och lade den högra handen på Efraims huvud och vänstra handen på Manasses huvud. Då sade Josef: Lagg inte handen så, far. Han (Manasse) är äldre. Lagg din högra hand på honom. Men Israel sade: Nog vet jag, min son. Han ska också bli en stor släkt, men den yngre ska bli ännu större.

Då välsignade Israel dessa söner och sade: Gud, inför vilken mina fäder har levat; Gud, som har försörjt mig från ungdomstiden ända till denna dag; Ängeln, som räddade mig ur min nöd, välsigne dessa gossar, så att de får behålla mitt och mina faders, Abrahams och Isaks, namn, för att deras släkt ska förökas på jorden. Och Israel sade till Josef: Se, jag dör men Gud ska vara er ledsagare, och han ska föra er tillbaka till fädernas land.

Och Jakob kallade samman alla sina barn och sade: Kom tillsammans, ni Jakobs barn, och lyssna till vad som ska hända er i den yttersta tiden. Du Ruben, min äldste son! Du är min kraft och min första styrka; den främste i offer och den högste i landet. Han far iväg med fart såsom vattnet. Du ska inte förbli den högste, ty du har stigit in på din faders säng och fördärvat min bädd. De två bröderna Simeon och Levi har gjort orätt med blodigt järnvapen. De har i sin vrede dödat en man. Mitt liv ska inte blanda sig i deras verk ej heller ska min ära ge rätt åt deras förbund. Förbannad vare denna deras vrede, då den ej ska lugna sig, och detta deras hat, då det ej ska lägga sig. Jag ska slita dem isär från Jakob och skingra dem från Israels släkt. Juda! Det är du. Dina bröder ska tacka dig. Med din hand ska du pressa fiendernas hals. Inför dig ska din faders barn buga sig. Juda är såsom en ung, otämjd renoxe. Du har stigit upp i höghet, min son, genom en stor seger. Han böjde sig ner såsom en vildren och lade sig ner på marken såsom vildrenens ko. Vem är villig att stå honom emot? Härskarstaven ska inte tagas från Juda och inte läraren från hans fötter, tills hjälten kommer, och människosläkterna ska komma under honom.

Josef ska föröka sig. Han ska bli såsom ett träd vid källan. Om än skyttarna var vreda på honom och tvistade med honom, likväl höll hans båge och satt stadigt fast. Hans handleder blev fastare genom den förnämste hjälten i Jakob. Från din faders Gud har hjälp kommit till dig. Gud den allsmäktige har givit dig välsignelse ovan ifrån himmelen och under ifrån djupet. Han har givit dig välsignelse till bröst och hjärta, den välsignelse, som är utlovad åt din fader och åt mina fäder, kommer enligt deras löften, som är höga i denna världen. Från Josef ska komma hövdingar och furstar bland de andra bröderna. Och när Jakob var färdig med att välsigna sina barn, så lade han sig på nytt, rätade ut sina ben på sängen och dog och samlades till sin släkt.

Då böjde sig Josef över sin faders ansikte och grät och han befallde läkarna att smörja sin faders kropp. Därefter bad Josef konungen om lov att han skulle få bege sig åstad och begrava sin faders stoft i Kanaans land. Och när Josef fick lov av konungen, så begav han sig åstad tillsammans med Israels övriga barn. Och de förde Israels stoft till Kanaans land och de lät begrava hans kropp i den grav, som Abraham hade köpt åt sig till grav av Efron mitt emot Mamres dalsänka, där också Abraham och Isak och deras hustrur redan tidigare var begravda.

Efter det att gamle Israel var död, så var Josefs bröder rädda för att han skulle vara vred på dem och hämnas den onda gärning, som de hade gjort mot honom. Därför kom de till Josef och sade: Din fader befallde oss, innan han dog, att bedja om och begära förlåtelse av dig för dessa våra brott, ty vi är alla under Gud. Då började Josef gråta, när han hörde dem tala så. Men alla Josefs bröder föll ned till marken inför honom och sade: Se, vi är alla dina underdånigaste tjänare. Då sade Josef: Var inte rädda, ty jag är också under Gud. Ni har ärnat ont mot mig, men Gud har vänt det till godo. Han har ordnat så, som ni har sett, för att han skulle bevara många människoliv. Och Josef levde etthundratio år och såg Efraims barn ända till tredje led. Och Josef sade: Jag dör och Gud ska bevara er och föra er dit till det land, som han lovat Abraham, Isak och Jakob. Och när jag dör, ska ni föra mina ben med er.

Tjugonionde stycket. Om Moses' födelse.

När Josef hade dött och det blivit andra konungar i Egyptens rike, som inte visste något om Josef, så började de plåga Israels barn med hårt arbete, därför att Israels barn förökade sig dag för dag, och konungen tänkte: Om denna stam får föröka sig så här och det skulle bli krig, så går Israels barn över till fienderna och bringar oss i trångmål. Därför ville konungen förminska detta folk och lade stort och hårt arbete på Israels barn. Men ju hårdare arbetet blev, desto större blev folket och förökade sig från dag till dag. Då sade konungen till barnmorskorna, som hette Sifra och Pua: Ni ska döda de gossebarn, som föds av israelitisk kvinna, när ni håller på och förlöser dem, men flickebarnen ska ni låta vara vid liv. Men barnmorskorna fruktade Gud och gjorde inte såsom konungen hade befallt. De lät gossebarnen leva. Då kallade konungen till sig barnmorskorna och sade: Varför låter ni de israelitiska gossebarnen leva, fast jag befallt er att döda dem? Då svarade barnmorskorna: De israelitiska kvinnorna är inte alls såsom andra kvinnor. De har redan framfött barnen, innan vi hinner komma dit för att förlösa dem. Därför bevarade Gud dessa barnmorskor, då de inte lydde den onde konungens befallningar. Men konungen utfärdade en ännu hårdare kungörelse till sitt folk och befallde det att kasta alla israelitiska gossebarn i floden. Men flickebarnen lät han leva.

Då var det en man av Levi stam, som gifte sig med en flicka, och denna flicka var också av Levi stam. Och den kvinnan blev havande och födde en son. Och då hon såg, vilket vackert barn det var, så dolde hon barnet i tre månader. Men då hon såg, att hon inte längre kunde ha barnet i smyg, så gjorde hon en vaggga av vass, beströk vagggan med lera och

tjära, lade barnet i den och sköt vaggan med barnet hastigt ut i floden. Och vaggan flöt på vattnet bland vassen nära flodstranden. Och barnets äldre syster, som redan var en ganska stor flicka, stod på flodstranden och från en plats inom synhåll gav hon akt på hur det den dagen skulle gå med barnet.

Då kom konungens dotter och skulle tvätta sig i floden. Men konungadotterns tjänsteflickor gick av och an på flodstranden. Då lade konungens dotter märke till vaggan i vassen, och hon befallde sin tjänsteflicka att vada dit och hämta vaggan. Och då konungens dotter öppnade vaggan, så fick hon se barnet, och barnet grät. Då förbarmade sig konungens dotter över barnet och sade: Det här barnet är ovillkorligen ett av de israelitiska barnen. Barnets syster (som stod där i närheten) sade då till konungens dotter: Vill du ha en amma åt det här barnet? Då sade konungens dotter: Ja, hämta en. Då hämtade hon dock barnets egen moder. Och konungens dotter sade till henne: Tag och amma det här barnet åt mig! Jag ger dig lön. Då tog kvinnan och ammade barnet. Och när barnet slutade dia, så tog konungens dotter barnet som sin egen son och kallade barnet Moses, ty hon sade: Ur vattnet har jag tagit honom.

Trettionde stycket. Moses måste på grund av en hemlig omständighet fly till ett främmande rike och gifte sig där.

När Moses var fullvuxen (och nog visste man, från vilken stam han hade kommit), så gick han för att se sina bröder Israels barn och det hårda arbete, som de måste utföra. När Moses var där och gav akt på arbetena, så upptäckte han en egyptisk man, som slog en israelitisk man. Då spanade Moses hit och dit, och då han såg, att det inte fanns någon människa där i närheten, så slog han med knytnäven på en gång ihjäl den egyptiske mannen och gömde honom i sanden. Nästa dag gick Moses åter ut och såg två hebreiska män träta med varandra. Då sade Moses till den, som gjorde orätt: Varför slår du din kamrat? Då svarade den andre: Vem har satt dig till hövitsman och domare över oss? Kanske du vill slå ihjäl mig också, såsom du igår gjorde med den egyptiske mannen? Då blev Moses förskräckt och sade: Hur har den saken kommit i dagen? Men då konungen fick veta detta, så ville han döda Moses. Men Moses flydde bort och kom till Midjans land och stannade vid en vattenbrunn.

Då fanns det på den platsen en präst och den prästen hade sju döttrar. Och dessa döttrar kom på kvällen för att vattna fåren ur brunnen. Men när flickorna hade öst vatten i vattenrännorna, då kom andra herdarna och körde bort flickorna från brunnen. Men Moses gick över till flickorna, motade bort herdarna och hjälpte flickorna, så att de kom till att vattna sina får före andra. Men när flickorna kom hem till sin fader, frågade han: Varför kommer ni tidigare idag än förut? Då svarade flickorna: En man från Egyptens rike kom oss till hjälp och motade bort de andra herdarna från brunnen, så fick vi vattna fåren före de andra. Då sade fadern: Varför lämnade ni mannen där och bad honom inte att gå in i huset för att få äta en liten smula. Då förde de också in Moses och Moses stannade på den platsen. Och han fick en av de där

flickorna till hustru. Hon hette Sippora. Hon födde åt Moses en son och han kallade honom Gersom, ty han sade: Jag har kommit såsom främling till detta främmande rike. Och Moses hustru födde ännu en andra son och han kallade honom Elieser, ty han sade: Min faders Gud är mig till hjälp. Han har räddat mig ur konungens hand.

Trettioförsta stycket. Gud kallar Moses att bege sig till Egyptens rike och föra Israels barn till Kanaans land.

Därefter dog konungen i Egyptens rike. Men det hårda arbete, som Israels barn hade haft, blev fördenskull inte lättare. De måste bära och dra stenar och sand dag och natt. Och Gud hörde Israels barns jämmer och mindes det förbund han gjort med Abraham, Isak och Jakob.

Men Moses vaktade sin svärfaders får i Midjan. Och då han en dag hade fört sin svärfaders får ut i ödemarken och kom till Guds berg, såg han en buske brinna. Han såg, att det hade tagit eld i busken och att busken likväl inte tog slut, fast den brann. Då sade Moses: Jag ska gå dit för att se, vilken egendomlig eld det är, då busken inte blir förintad. Men då Moses närmade sig, hörde han en röst från busken: Kom inte nära! Tag skorna av dina fötter, ty denna plats är en helig plats. Då blev Moses förskräckt och täckte över sitt ansikte. Och rösten sade: Jag är din faders Gud, Abrahams Gud, Isaks Gud och Jakobs Gud. Jag har sett mitt folks plåga i Egyptens rike, jag har hört deras jämmer och jag har sett, i vilken nöd de är, och jag har stigit ner för att jag ska rädda dem undan egypterna. Jag ska föra dem till ett sådant ymnigt land, som dryper av mjölk och honung. Ty Israels barns rop har kommit inför mig, och jag har sett den plåga, som de måste lida av egypterna. Därför sänder jag dig med ett ärende till konung Farao; du ska föra mitt folk, Israels barn, ut ur Egypten.

Då sade Moses: Vem och vilken man är jag, då jag ska komma inför konungen och föra Israels barn ut ur Egyptens rike? När jag kommer till Israels barn och säger: Era förfäders Gud har sänt mig till er med ett ärende, så frågar de mig: Vad är den gudens namn? Vad ska jag då svara? Då sade Gud: Du ska svara så: Den evigt varande; det är hans namn. Han har sänt mig till er. Och nog vet jag: Konungen kommer inte genast att släppa er, men jag ska göra sådana under att han ska bli tvungen att släppa er.

Då sade Moses: Men de tror ändå inte på mig. De kommer att säga: Gud har inte alls sänt dig. Då frågade Gud Moses: Vad har du i handen? Moses sade: En stav. Då sade Gud: Kasta staven på marken. Då kastade Moses den och staven blev till en orm, och Moses själv blev rädd och flydde för ormen. Men Gud sade: Sträck ut din hand och tag fast den i stjärten! Då sträckte Moses ut sin hand och grep tag i svansen. Då blev ormen åter en stav. Då sade Gud ytterligare till Moses: Stick in din hand i barmen. Och då Moses stack in sin hand i barmen och åter ryckte den ut, då hade handen blivit såsom dött kött, blivit vit och domnat bort. Då sade Gud: Stick åter din hand i barmen, och då Moses stack in den, då blev handen åter hel och frisk såsom förut. Då sade Gud: Om de inte tror på något av dessa under, så ska du ta

vatten ur floden och hälla ut det på marken, så ska det vattnet bli blod, och så måste de tro.

Då svarade Moses: Ack, min Herre! Jag har ingen röst och mitt tal har alltifrån början varit dåligt; jag kan inte tala högt och tydligt. Då sade Gud: Vem har skapat människans mun? Vem har gjort de stumma och de döva eller de seende och blinda? Har inte jag, alltings Herre, gjort dessa sådana? Gå du därför genast, dit jag sänder dig; Jag ska lära din mun tala, vad du ska säga. Då sade Moses ytterligare: Sänd vem du själv vill, min Herre! Då blev Gud mycket förargad på Moses (då han inte ville lyda) och sade: Vet inte jag, att du har en broder Aron, som kan tala bra. Tag honom med dig. Denne har röst tillräckligt och tydligt tal. Jag ska sända denne att komma dig till mötes, och han ska glädja sig, då han får se dig, och ni ska inför konungen tala allt, som jag lägger i er mun. Men jag ska förhärda konungens hjärta, så att han inte ska släppa mitt folk förrän genom ett stort under.

Trettioandra stycket. Moses och Aron för Israels barn ut ur Egyptens rike genom ett stort under.

Då sade Moses till sin svärfader: Låt mig bege mig till Egypten: jag vill hälsa på mina bröder och se, hur de mår. Och Jetro, Moses svärfader, sade: Gå i frid! Då begav sig Moses iväg och träffade sina bröder på Guds berg. Och då de hade hälsat på varandra, begav de sig till Egypten och övertalade först Israels barn, att de skulle göra sig redo och bege sig bort från hela den plats, där de uthärdade så hårt arbete. Ty Abrahams, Isaks och Jakobs Gud hade ju sänt dem med ärende till konungen, för att han ur sitt rike skulle släppa Israels stam till att tillbedja och prisa sin egen Gud. Och nog instämde Israels barn i detta och ansåg det bra, att Gud ännu hade dem i minne och ville hjälpa dem i ett sådant hårt arbete, under vilket de utsatts för nöd och fara i lång tid.

Så begav sig Moses och Aron till konungen och sade: Så säger Herren, Israels Gud: Släpp mitt folk, så att det får tillfälle till att bedja och helga mitt namn. Då svarade Faraos: Vilken gud är det, vars röst jag ska lyssna till? Jag vet ingenting om honom och jag släpper aldrig Israels barn. Ni vill hindra folket från att arbeta. Gå genast till ert arbete! Ty denna stam har redan förökat sig oerhört, och ni vill t.o.m. hindra den från att arbeta. Det är på det viset! Och konungen befallde samma dag sina fogdar att lägga ännu hårdare arbete på Israels barn. Och konungen sade: Vi måste sätta dem i allt slags arbete, så att de inte ska lyssna på lögnaktigt tal. Men Israels barn förebrådde Moses och Aron: Varför har ni förargat konungen; för oss har det blivit ännu tyngre arbete? Då måste Moses vända sig till Gud med en klagan; och Gud sade till Moses: Du ska idag få se, vad jag ska göra med konungen. Ty genom ett stort under ska han till sist bli tvungen att släppa dem.

Och Gud sade ytterligare till Moses: Jag är Herren; jag har satt dig till gud över konungen. Du ska omtala för konungen allt vad jag säger. Om konungen vill se under, så ska du befalla Aron att kasta sin stav framför konungen, för att den ska bli till en orm.

Då gick Moses och Aron till konungen. Och Aron kastade sin stav framför konungen, och staven blev en orm. Men konungen kallade trollkarlarna till sig, och de kastade också sina stavar, och vars och ens stav blev en orm. Men Arons stav uppslukade de andras stavar. Men konungens hjärta blev hårt och ville inte släppa Israels barn.

Men Gud sade till Moses: Konungens hjärta är hårt och vill inte släppa folket. Gå då tidigt i morgon till konungen när han kommer till flodstranden, och säg; Så säger Herren, hebreernas Gud, om du inte släpper mitt folk för att tillbedja mig, så ska varje sjö i ditt rike och varje flod och varje källa bli till blod. Men konungen brydde sig inte alls om att höra på. Då lyfte Aron upp sin stav och slog på vattnet och meddetsamma blev floden och sjöarna och varje myr till blod, så att fiskarna dog, och vattnet luktade, och inte någon kunde dricka det. Då kallade konungen till sig trollkarlarna, och även de gjorde vattnet till blod genom trolldom; och konungen släppte ännu inte Israels barn.

Och Gud sade till Moses: Gå åter till konungen och hälsa från mig: om du inte släpper mitt folk, så ska jag plåga hela ditt rike med grodor, som ska stiga upp ur floden och som det ska vimla av på varje plats. De ska komma in i ditt eget hus, på golvet, in i sängkläderna, in i ugnarna och in i maten. Konungen tror det inte. Då lyfte Aron upp sin hand över vattnen, och då plötsligt kom det så förfärligt många av dessa grodor, att det var utan mätta och gräns. Varje plats fylldes av dessa kryp. Men trollkarlarna gjorde också grodor. Då kallade konungen till sig Moses och Aron och sade: Bed till Gud för mig, att han låter grodorna försvinna från mig, så vill jag släppa Israels folk. Då bad också Moses och Aron till Gud, och grodorna försvann och syntes inte mer till. Men när konungen fick lugn och ro för grodorna, släppte han likväl inte Israels barn.

Då sade Gud till Moses: Befall Aron att med sin stav slå i stoftet på jorden, så att det blir löss överallt. Då slog Aron med sin stav: då vimlade det också av löss överallt, så att människor och fyrfotadjur och alla slags levande varelser började röra sig fulla av löss, och varje stoftkorn blev till löss. Då försökte trollkarlarna också att göra löss, men de förmådde inte mer. Men de sade till konungen: Detta är Guds finger. Men konungens hjärta var tillstängt och han ville inte lyssna på Moses.

Då befallde Gud åter Moses att tidigt på morgonen bege sig till konungen och säga: Om du inte släpper mitt folk för att tillbedja mig, så ska det över ditt rike komma olika slags flygfän, som kommer att fördärva örter och växter på jorden. Och det blev så. Det kom flygfän till varje plats, och varje gård och varje tält blev fullt av dessa flygfän, och de fördärvade hela landet. Men till Israels barn kom inte ett enda flygfä. Då kallade konungen till sig Moses och Aron och sade: Gå och helga era offer åt Gud inom detta rikets gräns. Men Moses sade: Det passar inte att göra så. Tre dagsresor måste vi gå ut i ödemarken för att offra åt Gud. Då sade konungen: Jag vill släppa er för att offra åt Gud, om ni inte går långt bort och om ni beder för mig. Och Moses svarade: När jag går ut härifrån, då ska jag bedja till Gud att han tar bort dessa flygfän från ditt land; men du ska inte längre hindra oss.

Och när Moses hade gått ut från konungen så bad han till Gud. Och Gud förintade alla flygfän, så att inte ett enda flygfä blev kvar. Men konungen förhårdade sitt hjärta ännu en gång och lät inte folket gå.

Då sade Gud till Moses: Gå till konungen och hälsa från mig! Så säger Herren, hebréernas Gud: Om du inte släpper mitt folk för att tillbedja mig, så ska det uppstå en förhärjande farsot och boskapen ska dö i hela ditt rike. Men Israels barns boskap ska inte dö. Så blev det verkligen en svår farsot i hela Egyptens rike, men av Israels barns boskap dog inte ett enda djur. Men konungens hjärta var tillstängt och han släppte inte folket.

Och Gud sade till Moses och Aron: Tag sot från rököppningen och kasta upp i luften. Då tog Moses och Aron sot från rököppningen och kastade upp i luften, och konungen tittade på. Då blev det bölder på människor och boskap och också på trollkarlarna blev det bölder, och inte ens de förmådde trolla bort bölderna från sig själva. Men Gud förhårdade konungens hjärta och han ville inte släppa folket.

Då sade Gud till Moses: Stig tidigt upp i morgon och gå till konungen och hälsa från mig: Så säger Herren, hebréernas Gud; om du inte släpper mitt folk, så ska all slags plåga komma över dig för att du ska veta att inte någon finns i hela världen lik mig. Därför har jag uppväckt dig till denna världen, för att mitt namn ska bli uppenbart överallt.

I morgon vid denna tid ska det hagla i hela Egyptens rike, och ett sådant förskräckligt hagel har det icke varit förut från den tid då det uttänktes intill denna dag. Varje levande varelse, det må vara människa, det må vara djur, som finns utomhus, ska omkomma, när haglen faller på dem. Så kom det också ett sådant fruktansvärt hagel, som man inte förut hade hört omtalas, och varje levande varelse, som fanns utomhus, föll död ned av haglet. Men i landet Gosen, där Israels barn bodde, där märktes ingenting. På alla andra platser föll hagel som små snöklumpar och det blev ett så förskräckligt oväder, att himlen stod som i en enda rök och eld.

Då sände konungen bud och hämtade Moses och Aron och sade: Jag har denna gång syndat; Gud har gjort rätt; jag och mitt folk är orättfärdiga. Bed till Gud, att detta förfärliga oväder, dån och hagel ska upphöra, så vill jag släppa er. Då sade Moses: När jag kommer ut, då ska jag räcka ut mina händer till Gud, och då ska det upphöra att hagla, för att du ska instämma i detta, att jorden är Guds. Men trots detta fruktar ni inte Gud. Haglet hade förstört åkrarna och träden och gräset. Men när konungen såg, att ovädet lade sig och det blev lugnt, förhårdades hans hjärta ännu mer, och han ville inte släppa Israels barn.

Men Gud sade till Moses: Jag har förhärdat konungens hjärta, så att jag får göra stora under, och du ska berätta för barnen och för barnbarnen, vilka förunderliga ting jag har gjort i Egyptens rike, för att ni ska veta, att jag är Herren. Så gå då till konungen och säg: Så säger Herren, hebréernas Gud: Vill du inte ännu odmjuka dig och släppa mitt folk? Om du inte vill släppa mitt folk, så ska jag i morgon låta över ditt rike komma gräshoppor, som ska äta upp allt, som har blivit kvar efter haglen. Och de ska komma in i din bostad och uppfylla alla hus och det ska bli en sådan väldig mängd av dem, att en sådan mängd aldrig förut förekommit från den tid då människorna kom på jorden. Och när Moses hade sagt dessa ord, så gick han ut. Då sade

konungens hövitsmän: Ska vi länge lida en sådan plåga? Låt folket gå för att offra till Gud. Vet du inte ännu, att hela riket är fördärvat?

Då kallade konungen tillbaka Moses och Aron och sade: Gån åstad för att offra till Gud. Vilka är nu de, som ska gå? Då svarade Moses: Vi ska gå allesammans, unga och gamla, med söner och döttrar med får och boskap. Då sade konungen: Jaså! Ska då jag släppa er tillsammans med barnen? Se till nu, om ni inte ämnar göra något ont! Nej, inte alls så. Utan endast de gifta männen må gå för att helga ett offer åt Gud. Och de körde ut Moses och Aron från konungen. Då upplyfte Moses sin stav över Egyptens rike, och Herren lät en ostlig vind blåsa den dagen och den natten. Och på morgonen förde östanvinden med sig gräshoppor över hela landet, och de övertäckte hela landet och åt upp alla växter så att det blev svart. Då kallade konungen Moses och Aron till sig och sade: Jag har syndat emot Gud och emot er. Förlåt mig mina synder även denna gång och bed till Gud, att han tar bort denna plåga från mig. Då gick Moses ut och bad till Gud. Då vände Gud blåsten, så att den kom västerifrån, och västanvinden tog med sig gräshopporna ut i Röda havet, och inte en enda gräshoppa blev längre kvar i hela Egyptens rike. Men Gud förhårdade konungens hjärta, att han inte lät förmå sig att släppa Israels barn.

Och Herren sade till Moses: Räck upp din hand mot himmelen, så att det blir mörkt i hela Egyptens rike. Och Moses räckte upp sin hand, och det blev så mörkt i tre dagar, att ingen såg den andre, men hos Israels barn var det inte mörkt. Då kallade konungen till sig Moses och sade: Gå och offra till Gud och låt endast hjordarna stanna kvar här. Men Moses sade: Hur ska vi offra, om du inte låter oss ta med hjordarna. Nog torde du bli tvungen att släppa hjordarna, och inte en enda klöv ska stanna kvar här.

Då sade konungen till Moses: Försvinn från mig och tag dig till vara, att du inte mer kommer till mig. Om du än en gång kommer inför mina ögon, ska du dö. Då svarade Moses: Det må vara så. Jag ska inte mer komma inför dina ögon.

Och Gud sade till Moses: Jag vill låta ännu en enda plåga komma över konungen och över Egyptens rike, då ska han bli tvungen att släppa er. Gå nu också till Israels barn och befall dem att göra sig färdiga för resa. Befall dem att be egypterna att till låns få silver, guld, högtidskläder och vad de än behöver, för att de inte tomhänta ska gå ut ur Egyptens rike. Varje husfader bland Israels barn ska taga ett årsgammalt får, i vilket inget fel finnes, och det fåret ska han slakta, steka vid elden och äta jämte osyrat bröd tillsammans med sitt folk. Och blodet ska varje husfader stryka ovanför dörren och på tröskeln; ty jag ämnar i denna natt gå genom riket och dräpa de äldsta sönerna i varje hus, alltifrån konungens äldste son, som sitter på hans stol, ända till den lägste tjänaren, som håller på och mal mjöl. Och när den ängeln kommer, som dräper egypternas äldsta söner, så ska han gå förbi era hus där han ser blodet på yttersidan av dörren. Och ni ska äta påskalammet med skor på era fötter och stav i era händer och bälte kring era höfter; ty konungen ska driva er bort; och ni ska hålla den dagen helig och berätta för kommande släktled vilka under Gud har gjort, då han förde er ut ur Egyptens rike. Och Moses omtalade dessa Guds ord för Israels barn och de bugade sig till jorden och tillbad Gud.

Och vid midnattstid lät Gud allt det förgås, som var äldst i hela Egyptens rike, alltifrån konungens son, som satt på hans egen stol, ända till fångarnas äldste son liksom också boskapsdjurens äldsta kalvar. Då stod konungen själv upp samma natt och alla överhetspersoner och hela riket, ty det blev ett fruktansvärt stort rop och gråt i varje hus, då det inte fanns ett enda hus, där det inte var ett lik. Men av Israels barn dog inte någon.

Och konungen kallade Moses och Aron till sig samma natt och sade: Gör er genast iordning och bege er bort från mitt rike med era barn och hjordar och tillhörigheter och bed till Gud för mig. Och egypterna tvingade iväg Israels stam, och Israels folk måste plötsligt fly, ty egypterna var rädda att de skulle dö rubb och stubb, varenda varelse. Och Israels barn måste bära den ojästa degen, då de inte hann göra kakor, och det fanns ingen annan färdkost. Och så slapp till sist Israels stam genom ett stort under ut ur Egyptens rike, sedan de hade bott där i fyrahundratrettio år.

Trettiotredje stycket. Den egyptiske konungen började förfölja Israels barn och på den färden drunknade han själv tillsammans med sitt folk i Röda havet.

Sedan Israels barn hade gått ut ur Egyptens rike, så ångrade konungen, att han hade släppt dem och sade: Varför har vi släppt dem, så att de inte arbetar åt oss? Och konungen lät spanna för sina vagnar och tog sin krigshär och begav sig efter.

Men Gud befallde Moses att föra Israels folk i riktning mot Röda havet. Och Israels barn hade rest upp tälten nära havsstranden. När nu konungen hann upp Israels barn, så blev de förskräckta och sade till Moses: Fanns det inte gravar i Egypten? Varför har du fört oss hit att dö i öknen? Då sade Moses: Var inte förskräckta. Ni ska idag få se vilka stora under Gud ska göra med er. Gud själv ska strida för er och ni ska bara se på.

Och Gud sade till Moses: Varför ropar du till mig? Befall Israels barn att hastigt ge sig iväg, och lyft du upp din stav över havet, så ska vattnet rinna bort åt två håll, och Israels barn ska gå torrskodda tvärs över. Men konungens krigshär, som i sin dårskap följer efter, ska begravas i havet. Då ska han äntligen få se, att hans makt är från mig och alla egypterna ska bli tvungna att erkänna, att jag är Herren. Och Herrens ängel, som gick före Israels skara i ett mörkt moln flyttade sig tillbaka och ställde sig mellan Israels barn och egypterna; de kunde inte komma till varandra den natten.

Och då Moses sträckte ut sin hand över havet, så lät Herren en östanvind blåsa den natten, och östanvinden skilde vattnet åt två håll. Men egypterna och konungens krigshär steg också ner på havets botten och följde efter. De hoppades kunna komma över, då de andra gick före. Men när morgonväkten kom, (och Israels barn hade redan kommit över havet), så såg Herren på egypternas folk från eldstoden i det mörka molnet och skrämde deras marschkolonn, välte omkull vagnarna och gjorde dem rådlösa där. Då sade egypterna: Låt oss fly, ty Gud strider på Israels barns sida. Då sade Herren till Moses: Räck ut din hand över havet, så ska vattnet åter forsa tillsammans och begrava egypternas här på havets botten. Då räckte Moses

ut sin hand över havet, och vattnet flöt tillbaka till sin plats och begravde konungens krigshär på havsbotten, så att ingen kom undan med livet i behåll. Och egypternas kroppar flöt upp på havsstranden. Då gjorde Moses en vacker tack- och lovsång till Gud: Jag vill sjunga: Gud vare tack och ära, som gjorde sådana under. Häst och man har han drivit i havet. Herren är min kraft, mitt lov och min glädje. Herren är min Gud; jag vill ära hans namn. Herren är hans namn. o.s.v.

Trettiofjärde stycket. Gud föder Israels barn genom under men de vill inte lyda Guds befallningar.

Så snart som Israels barn lätt sluppit undan plågan och arbetet, så började de överge Gud och ville leva efter sitt eget onda sinnelag. Inte kom de länge ihåg, genom vilka stora under Gud hade hjälpt dem. Först tog vattnet slut, ty det var brist på vatten i de trakterna. På en enda plats fanns det vatten, men det vattnet var bittert. De kunde inte dricka det. Då började Israels barn att gräla på Moses och sade: Vad ska vi dricka? Då måste Moses åter be till Gud, och Gud visade honom ett sådant träd, som han skulle sätta i vattnet, och så blev vattnet sött och drickbart.

På den platsen förelade Gud dem lag och rätt. Och han sade genom Moses till Israels folk: Om du vill höra Guds röst och göra vad rätt är inför honom; om du vill ta hans befallningar till ditt öra och leva efter hans lag, så ska jag inte lägga något slags nöd och plåga på dig, som jag har lagt på egypterna. Ty jag är Herren, din läkare.

Men Israels barn tvistade med Moses och Aron och sade: Ack, att vi hade dött i Egyptens rike, där vi satt vid köttmåltiderna och hade bröd så mycket som vi åt. Därför har ni fört oss hit ut i öknen, för att vi här ska hungra och dö. Då sade Moses. Ni tvistar med oss, som om Gud kanske inte hör vad ni klagat över. Ni grälar med oss, som om Gud kanske inte vet vad ni behöver. Ni strider emot Gud och inte alls emot oss. Och Moses sade till Aron: Kalla hela folket att komma hit inför Gud, ty Gud har hört ert kiv. Och när Aron hade kallat folket samman, så vände han sig mot öknen; och Guds ära syntes i ett moln. Och Gud sade till Moses: Jag har hört Israels barns rop: hälsa från mig: om aftonen ska till er komma kött och om morgonen bröd. Och ni ska veta, att jag är Herren, er Gud. Jag ska pröva, om ni vill lyda mig.

Då kom det också om aftonen fåglar, stora som raphöns, som var uttröttade av att flyga och sänkte sig ner och satte sig alldeles bredvid tälten; så kunde Israels barn slå dem och plocka dem. Och om morgonen då de vaknade, så hade det fallit på marken liksom någonting vitt, som de inte alls visste vad det var. Det var liksom rimfrost på marken. Men det var som små frostkorn, som hade fallit ner från himlen tillsammans med daggen. Och Israels barn frågade varandra: Vad är detta? Och de kallade frostkornen manna, då de inte visste vad det var. Men Moses sade: Här har ni det bröd, som Gud har lovat er. Var och en får äta härav och samla så mycket som han behöver för en dag. Om någon på vardagen samlar mer än vad han på en dag äter upp, så blir det skämt och ruttnar. Men på den sjätte dagen ska var och en samla dubbelt så mycket som på andra dagar, ty då det blir helgdag, då

finns det inte något mer. Och Israels barn samlade ihop frostkornen, som var mycket välsmakande att äta. Men somliga trodde inte, att de skulle bli skämda och samlade mer än vad de behövde för dagen. Men det som blev över till nästa dag, det ruttnade och blev fullt med mask. Somliga återigen försökte på helgdagen att leta efter rimfrostkornen, men på den dagen fann de intet. Och det som de samlade på lördagen för söndagen, det ruttnade inte. Så födde Gud på förunderligt sätt Israels barn hela fyrtio år med fåglar och frostkorn; och sådan föda fanns på varje nattläger ända till dess att de nådde fram till Kanaans land.

Trettiofemte stycket. Gud håller vatten ur klippan åt Israels barn och Moses svärfader kommer och hälsar på sin måg.

Israels barn flyttade varje dag, och då de hade kommit till en plats — den platsen hette Refidim — så fann de inget vatten.

Så började de åter att tvista med Moses och sade: Varför har du sänt oss ut ur Egyptens rike för att vi ska dö här av törst tillsammans med barnen och boskapsdjuren. Då svarade Moses: Varför tvistar ni med mig? Ni vill pröva Gud. Och Moses måste åter be till Gud. Och han sade: Hur ska jag göra med detta folk? Föga fattas i att de stenar mig till döds. Då sade Gud till Moses: Tag de äldste med dig och tag i din hand den stav, med vilken du förut slog vattnet och gå till det berg, som heter Horeb; jag ska stå där inför dig; där ska du slå med staven på klippan, så ska vatten rinna ut från klippan. Och Moses gjorde så. Och vattnet rann också ut ur klippan. Så blev den platsens namn Massa och Meriba, därför att Israels barn tvistade med Moses och upprepade gånger prövade Gud.

När Moses svärfader Jetro hörde vad Gud hade gjort genom Moses och med hurudan kraft han hade fört Israels barn ut ur Egyptens rike, då kom Jetro till Moses tillsammans med Moses hustru och två söner. Och när Moses hörde, att hans svärfader hade kommit till lägret, så sprang han honom till mötes och bugade sig för sin svärfader och kysste honom. Och då de hade hälsat på varandra, så berättade Moses för sin svärfader, vad Gud hade gjort med konungen och huru han hade hjälpt Israels barn. Och Jetro gladde sig och tackade Gud för allt det goda, då han hade hjälpt Israels barn bort från konungen. Och Jetro sade: Pris och ära ske Gud, som har frälst er. Se, nu vet jag, att Gud är den högste över alla, och hans like finns inte någon, som kan hjälpa. Och Jetro offrade ett brännoffer åt Gud på just samma plats.

Nästa dag satte sig Moses för att döma folket. Och Moses svärfader såg, hur Moses satt hela dagen och dömde folket från morgonen till aftonen. Då sade Moses svärfader: Du kan inte hinna att ensam döma i alla saker. Tag hellre gudfruktiga män till hjälp, som gör rätt, och sätt dem till domare över tusen, över hundra och över tio och låt dem döma i lätta saker. Men själv ska du döma i svåra saker och kungöra Guds lag. Och Moses gjorde så, som hans svärfader hade befallt.

Trettiosjätte stycket. Gud kungör sin lag på Sinai berg.

I tredje månaden, sedan Israels barn hade utvandrat ur Egyptens rike, kom de nära Sinai berg, och de hade rest upp sina tält mitt emot berget. Och Moses gick upp på berget till Gud. Och Gud ropade till Moses och sade: Detta ska du säga till Jakobs släkt och omtala för Israels barn: Ni har sett, vad jag har gjort med egypterna och hur jag har burit er på örningarna och tagit er i min gemenskap. Om ni vill höra min röst och hålla mitt förbund, så ska ni bli min egendom. Ni ska bli den förnämsta stammen på hela jorden och ett heligt folk. Dessa ord ska du omtala för Israels barn.

Och Moses omtalade alla dessa ord för Israels barn. Då svarade Israels barn: Allt vad Gud har befallt, ämnar vi göra.

Då sade Gud till Moses: Du ska befälla Israels barn att helga sig i tre dagar och tvätta sina kläder; de ska inte beblanda sig med kvinnor. Ty på tredje dagen ämnar jag stiga ned på berget; och då ska hela Israels folk ställa sig under berget och höra vad jag säger dig för att de ska tro dig till evig tid. Och Moses omtalade dessa Guds ord för Israels barn.

På den tredje dagen hördes ett fruktansvärt dån på berget såsom dån av åskan, det dundrade och ett svart moln stod på berget som en enda rök och eld. Och det hördes ett fruktansvärt ljud liksom ljudet av en basun, och hela berget skälvde. Då först blev de förfärade. Och Moses talade och Gud svarade med en förskräcklig röst. Då förde Moses hela Israels folk under berget. Men Gud kallade Moses till sig på bergets topp och sade: Du ska säga till Israels barn: Ni ska inte komma nära berget för att ni inte ska dö. Du och Aron ska stiga upp på berget, men de andra ska stå invid berget.

Då började Gud att tala till Israels barn: Jag är Herren, din Gud. Du ska inga andra gudar ha jämte mig. Du ska inte göra något som liknar bilder, det må vara uppe i himmelen eller nere på jorden eller underjorden. Du ska inte tillbedja sådana ting eller buga dig inför dem, ty jag Herren din Gud är en förfärlig hämnare; jag söker efter fädernas onda gärningar på barnen till tredje och fjärde led, vilka hatar mig, och jag gör nåd åt många tusen, som älskar mig och lyder mina bud.

Du ska inte fåfängt nämna din Herres, din Guds namn, ty Herren ska inte ohämnad lämna en sådan, som fåfängt nämner hans namn.

Kom ihåg sabbatsdagen, så att du helgar den. Sex dagar ska du förrätta dina arbeten, men på den sjunde dagen ska du upphöra med att arbeta, ty den dagen är Herren Guds sabbatsdag. Ty på sex dagar skapade Gud himmel och jord och allt, som är i dem. Men på sjunde dagen vilade han från alla sin verk och helgade den dagen till en sabbatsdag.

Du ska hedra din fader och din moder, för att du länge må leva på jorden.

Du ska inte dräpa.

Du ska inte göra hor.

Du ska inte stjäla.

Du ska inte vittna falskt emot din nästa.

Du ska inte ha begärelse till din nästas hus.

Du ska inte lura åt dig din nästas hustru eller tjänare, inte oxe eller åsna, ej heller något, som är hans egendom.

Men när folket hörde detta förfärliga ljud och såg röken och hur Gud ropade i det mörka molnet, då blev hela folket förskräckt och flydde långt bort från berget. Och de sade till Moses: Tala du med Gud; vi ska lyssna till allt, som Gud säger oss genom dig. Vi uthärdar ej att höra Guds röst: den är så förskräcklig. Men Moses sade: Ni ska inte vara rädda. Gud vill bara pröva er, om ni fruktar honom, så att ni inte ska synda. Och Gud kallade Moses till sig på berget. Då sade Moses till Israels barn: Bli kvar här medan jag talar med Gud. Om något händer, så ska ni lyssna till Aron. Då steg Moses upp på Guds berg och var där fyrtio dagar och fyrtio nätter och såg där Guds härlighet, som sken såsom solen. Och Gud undervisade Moses om alla de ting, som Israels barn skulle göra. Och Gud hade skrivit sin lag på flata stenar, som Israels barn skulle lära sig och komma ihåg. Gud befallde också Moses att göra en Guds ark. Den var såsom en liten förrådsbod, i vilken Guds lag och andra heliga ting skulle hållas förvarade. Och Israels barn skulle bära arken med sig. Den var gjord av furuträ och guld, och en vacker silkeduk var svept omkring den ovanpå, och i den arken fanns också Guds nådestol och andra heliga ting. Och Gud satte Aron till präst över hela Israels menighet och befallde Moses att åt honom anskaffa vackra mässkläder av silke och guld, i vilka Aron ska träda fram inför Gud, med offer, med heliga rökelse och med böner. Och på dessa kläder ska Moses låta sy tolv vackra knappar av dyraste och vackraste sten och inrista i dessa stenar Israels söners namn. Dessa och även andra heliga ting befallde Gud Moses att anskaffa. Men Moses ansikte sken såsom solen, då han hade sett Gud på ryggen. Ty då Moses en gång ville se Gud i ögonen, så sade Gud: Icke någon syndare kan se Gud: då dör han genast.

Trettiosjunde stycket. Israels barn börjar ha avgudar just där vid Sinai berg.

Då Moses länge dröjde på Guds berg och inte kom ner till Israels barn, så samlades folket kring Aron och sade: Gör åt oss gudar, som går före oss, ty vi vet inte, vad det har hänt med Moses, som har fört oss ut ur Egyptens rike. Då sade Aron: Ni ska rycka bort guldringarna, som hänger i era hustrurs, döttrars och söners öron och bära dessa ringar hit, så ska jag av dem göra gudar åt er.

Då ryckte alla sina ringar ur öronen och bar dem fram till Aron. Och Aron smälte ner ringarna i eld och göt dem tillsammans och gjorde en kalv av guld. Då sade Israels folk: Se där, Israel, här är den gud, som har fört dig ut ur Egyptens rike. Och Aron gjorde ett altare och utropade: I morgon är Guds högtid. Följande dag samlades folket och bar fram offer till guldkalven. Därefter satte sig folket till att äta och stod upp för att leka.

Då sade Gud till Moses: Gå genast ned. Detta ditt folk, som du har fört ut ur Egyptens rike, har övergivit mig och fördärvat sig självt. Det har gjort åt sig en guldkalv och knäböjt inför honom. Det har burit fram offer till kalven och sagt: Det är den här guden, Israel, som har fört dig ut ur Egyptens rike. Det är ett sådant hårt och ogudaktigt släkte; jag är vred på det, då det inte

vill lyda mina bud. Låt mig utplåna hela detta onda människosläkte. Jag vill av dig göra ett stort människosläkte.

Men Moses (som inte visste, vad Israels barn hade sysslat med där nere) började be till Gud och sade: Ack, Herre, var inte så vred på ditt eget folk, som du med sådan stor kraft har fört ut ur Egyptens rike. Varför ska egypterna få håna och säga: Han förde dem ut ur Egyptens rike, för att han snabbt skulle dräpa dem i öknen. Var inte så väldigt vred utan förbarma dig över ditt folk och kom ihåg, vad du vid dig själv med ed har svurit åt Abraham, Isak och Jakob och sagt: Jag vill föröka er släkt såsom stjärnorna på himlen, och era kommande släktled ska besitta detta land till evärdelig tid. Och när Moses så allvarligt och av hjärtat bad, så förlät Gud den här gången och ångrade, att han tänkt göra så illa mot sitt eget folk.

Då vände sig Moses om och steg ner från Guds berg. Och han hade de flata och tunna stenarna i sin hand, på vilka Gud hade skrivit sin lag. Gud hade själv skrivit orden på stenarna på båda sidor. Men när Moses närmade sig lägret, så hördes oväsen från de människor, som höll på att leka och roa sig. Då sade Moses kamrat, som hette Josua: Jag hör oväsen, som om de skulle vara i krig i lägret. Då svarade Moses: Det är inte ett sådant oväsen, som hörs i krig. Det tycks mig, som om de skulle vara i färd med att leka och sjunga jojkar.

Och när Moses kom till lägret och fick se kalven och höra oväsendet, som var i lägret, så blev han förfärligt vred och kastade i marken de flata stenarna, som han bar i handen, och krossade dem nedanför berget, och tog kalven och kastade den i elden och brände den till aska och lade askan i vatten och befallde Israels barn att dricka det ask-vatten, som det hade blivit av guldkalven. Och Moses sade till Aron: Vad har folket gjort dig, eftersom du har låtit dem börja med en sådan ful gärning. Då sade Aron: Bli inte arg, min herre. Du vet själv, hur benäget detta släkte är till det onda. Det sade till mig: Gör oss gudar, som går före oss; ty vi vet inte, vad det har hänt Moses. Då sade jag: Bär hit guld; och jag kastade guldet i elden, och därav har denna kalv blivit till.

Men när Moses såg, att folket hade blivit så egenrådigt, ty Aron hade lämnat dem att helt och hållet leva efter sitt eget huvud, så ställde sig Moses i porten och utropade: Kom hit var och en, som har håg till Gud. Då kom några av Levi stam. Då sade Moses: Så säger Herren, Israels Gud: Omgjorda er med svärd och hugg av halsen på dessa onda fordärvare, som först har förvillat folket till en sådan ond gärning. Gå från hus till hus och döda dessa fordärvare. Och de, som var av Levi stam, gjorde så som Moses hade befallt. Och de dödade den dagen nära tre tusen man. Följande dag kallade Moses samman folket och sade: Ni har gjort en förskräckligt stor synd med den där kalven. Jag måste än en gång stiga upp på berget och pröva, om jag skulle kunna försona era synder. Och när Moses kom till Gud, så sade han: Ack, detta folk har gjort en alltför hemskt stor synd, de har åt sig gjort gudar av guld. Så förlåt dem nu deras brott eller stryk ut mitt namn ur din bok, som du har skrivit. Då sade Gud: Varför ska jag stryka ut ditt namn? Den ska jag stryka ut, som har förbrutit sig. Och när hemsökelsens dag kommer, då ska jag hemsöka dem för deras synder. Och Gud sade till Moses: Hugg ut åt mig två flata och tunna stenar i stället för dem, som du slog sönder, så att jag på

dem får skriva de ord, som jag förut hade skrivit; och kom till mig tidigt i morgon. Då högg Moses ut sådana tunna stenar, alldeles likadana, som de förra var, och steg upp på Sinai berg, såsom Gud hade befallt. Då steg Gud ned från himmelen i ett moln. Och Moses åkallade Herrens Guds namn och ropade: Herre! Herre! Gud, långmodig och barmhärtig och mild; i stor barmhärtighet och trofasthet bevarar du din barmhärtighet flera tusen led. Du förlåter människorna deras missgärningar, brott och synder. Ingen är oskyldig inför dig. Du hemsöker fädernas brott på barnen intill tredje och fjärde led. Och Gud skrev åter på de flata stenarna de tio budorden. Och när Moses kom ner från berget med Guds lag, så sken hans ansikte såsom solen, och inte en enda människa kunde uthärda att se in i hans ögon. Då måste Moses binda ett täckelse för ögonen, då han skulle tala med andra människor. Men då han talade med Gud, tog han bort täcket. Och Moses befallde Israels barn att av gott hjärta ge var och en efter råd och lägenhet de heliga ting, av vilka Guds hus och arken (den lilla förrådsboden) och andra heliga föremål skulle göras. Det var guld, silver, koppar, rött och vitt silkegarn och vad än var och en ägde. En del bar fram träd, andra skinn. Och Moses tog de skickligaste, som skulle göra Guds hus av trä, guld och silketyger. De kvinnor åter, som var skickligast, sydde, vävde och fäste samman Arons mässkläder av silke och guld med bälte, knapp och stjärna, där det var sådana dyra och vackra stenar som glas, genom vilka solen skiner, somliga röda, någon gul, någon blå; och på dessa stenar hade de skickligaste inristat Israels söners namn. Och när Guds hus och arken hade blivit färdiga liksom andra heliga ting, som hörde dit, så helgade Moses dessa heliga ting med offer, smörjelse och rökelse. Och Gud närmade sig i ett moln, som alltid stod över huset, då Israels barn var i lägret, men när de var på vandring, så försvann molnet; om natten åter brann en eld i Guds hus.

Trettioåttonde stycket. Israels barn vandrar mot Kanaans land, men Gud lägger på dem lidande och plåga och utplånar största delen av de gamla, då de inte ville lyda Guds bud utan leva efter sitt eget sinne.

När Gud hade slutat med att undervisa Moses om alla de föremål, som hörde till Guds helighållande, lagen, offret och annan skyldighet, som Israels barn skulle göra eller låta vara, så vandrade hela Israels folk från Sinai berg, och Guds hus gick längst fram liksom det enstaka molnet, som alltid stod högt över Guds hus. Och de, som var av Levi stam, bar i tur och ordning Guds hus. Och Moses sade, då Guds ark gick åstad: Herre, stå upp för att dina fiender ska förskingras och fly. Och när arken stannade, så sade Moses: Kom tillbaka, Herre, till tusenden i Israel.

Men folket ogillade färdvägen och ansåg den lång. Då blev Gud förgrymmad i sin vrede och de yttersta tälten började brinna och Moses måste be till Gud, innan elden slocknade. På ett övernattningsställe längtade folket ivrigt efter att få äta färskt kött. Då sade Gud till Moses: Jag har hört Israels barns klagan: De vill inte nöja sig med det, som jag har skaffat dem

till föda. Säg till Israels barn: Ni ska få kött, tills ni blir mätta. Och om natten kom en stor mängd av de fåglar, som var stora som åkerhöns, så att hela lägret blev fullt av fåglar. Då kunde Israels barn tillreda och torka fåglarna, som de inte hade hunnit att äta och koka. Då vart det rikligt med kött. Men somliga, som var alltför glupska, insjuknade och dog på just samma ställe, ty Gud blev vred på dessa köttätare, då de inte ville nöja sig med mindre.

Men Moses syster Mirjam och Moses bror Aron började håna Moses, då han hade tagit en tatarflicka till hustru och de sade: Är det bara genom Moses som Gud talar? Talar han inte också genom oss? Och Herren hörde de orden. Då sade Gud till Moses och Aron och Mirjam: Gå ni tre till Guds hus. De gick. Då steg Herren ned i ett moln och befallde Aron och Mirjam att komma närmare. Och de kom närmare. Då sade Gud: Hör mina ord. Om någon av er är en Herrens profet, så ska jag uppenbara mig för honom i en syn eller i en dröm. Men med Moses talar jag från mun till mun, och Moses ser Gud såsom han är. Ty Moses är mig lydig och trofast. Hur har ni vågat att tala emot Moses? Och Herrens vrede kom över dessa två, så att Mirjam blev vit på hela kroppen, och allt kött förstördes av den hemska sjukdom, som kallas spetälska. När Aron såg, att Mirjam hade angripits av spetälska, så sade han till Moses: Tillräkna oss inte denna synd, min herre; vi har gjort orätt. Då började Moses be till Gud och sade: Min Gud! Låt henne bli frisk. Då sade Gud: Om hennes fader hade spottat henne i ögonen, skulle hon då inte ha skämts i sju dagar? Inspärta henne i sju dagar utanför lägret. Och låt henne först därefter komma till människorna.

Och Gud sade till Moses: Sänd några män till Kanaans land för att se efter, hurudant det landet är, till vilket ni är på vandring. Då sände Moses tolv män, en man av varje stam. Och bland dem var en, vars namn var Josua, Nuns son, och Kaleb, Jefuns son. Då gick männen åstad för att bespeja Kanaans land och i det ärendet blev de uppehållna i fyrtio dagar. Och när de kom tillbaka till lägret, så berättade de för Moses och hela Israels folk, vad de hade sett i det landet. Och de tyckte om markerna och sade: Det är sådan bördig jordmån, som flyter av mjölk och honung. Men i de trakterna är det ett oerhört storvuxet folkslag. Vi förmår inget mot dem. Där är så stora män. Hur ska vi reda oss med dem? Vi är emot dem såsom småsparvar. Då blev hela Israels folk förskräckt, när det hörde sådana nyheter, och började skrika och gråta. Och då började de åter utslunga ogrundade beskyllningar mot Moses och Aron: Om vi hade dött i Egyptens rike eller om vi dog här i öknen, så skulle det varit så mycket bättre. Varför för oss Gud dit till det land, där vi kommer att dödas med våra hustrur och barn? Långt hellre återvänder vi till Egyptens rike. Och de sade sinsemellan: Må vi ta oss en sådan hövitsman, som vägleder oss tillbaka till Egyptens rike. Men Moses och Aron föll ned till marken inför hela Israels folk. Och Josua, Nuns son, och Kaleb, Jefuns son, som också hade gått och bespejat landet, försökte lugna folket och sade: Landet är mycket gott. Det är ett sådant bördigt land, som flyter av mjölk och honung. Om Gud tycker om oss, nog för han oss lyckligen dit och överlämnar hela detta land åt oss. Avfall inte från Gud. Om Gud är på vår sida, nog dödar vi snart dessa starka män, ty deras beskydd är fjärran. Var därför inte rädda för dem! Då ville hela Israels folk stena dessa två män till döds.

Då syntes Guds härlighet över Guds hus. Och Herren sade till Moses: Hur länge ska detta usla folk håna mig? De vill inte tro och förlita sig på mig, fast jag har gjort så stora under bland dem. Jag vill utrota dem med pesten och göra av dig en ännu större folkstam. Men Moses bad till Gud att han skulle förlåta och ha förbarmande med folket. Ty Gud hade ju själv genom stora under fört folket ut ur Egyptens rike och bor själv bland dem i ett moln om dagen och i en eldstod om natten. Om du förgör folket, så får egypterna möjlighet att håna dig och säga: Han förmådde inte ens föra folket dit, som han hade lovat. Därför måste han dräpa dem i öknen. Å, nåderike Herre, du som förlåter människornas missgärningar och synder och hemsöker fädernas synder på barnen intill tredje och fjärde led: För din stora barmhärtighets skull, förlåt vad detta folk har brutit mot dig, såsom du förr har förlåtit ända intill nu. Då sade Gud till Moses: För din böns skull har jag förlåtit denna gång. Men så sant som jag lever, ska hela världen uppfyllas av Herrens härlighet. Alla de män, som har sett min härlighet och de under, som jag har gjort i Egyptens rike och i denna öken och väl tio gånger har provat mig utan att vilja lyda mina bud, inte en enda av dessa män ska se det land, som jag med ed har lovat åt deras fäder; inte någon ska se det, som har hånat mig. Bara Josua och Kaleb, som har följt mig med trofasthet och i vilka det är en annan ande, ska komma ditin.

Och Gud sade ytterligare till Moses: Hur länge ska jag orka höra detta usla folks grälanden och genstridigheter. Du ska säga till Israels barn: Så sant som jag lever, säger Herren, ska jag göra med er, som ni har klagat. Ni ska alla dö i öknen. Inte någon ska med livet i behåll komma dit till det land, som jag for er till. Men era barn ska komma in i det land, som ni förkastar. Era barn ska betala det horeri, som ni har gjort. Fyrtio dagar har de där männen blivit uppehållna, som gav sig av för att bespeja landet, och fyrtio år ska ni bli uppehållna här i öknen. Ni ska ströva omkring hit och dit, tills alla, som har utvandrat från Egyptens rike, har förgåtts och blivit till intet. Då först ska ni veta, vad det är, då jag har tagit min hand ifrån er. Jag, Herren, har sagt detta, och så tänker jag också göra med detta onda folk, som inte vill lyda mig. I denna öken ska de dö och utplånas varenda levande varelse. Och han satte omedelbart en sjukdom på de män, som hade bespejat markerna i Kanaans land och med lögnaktiga påståenden förlett Israels barn att resa sig upp mot Gud. Bara Josua och Kaleb, som var på Guds sida, och försökte lugna folket, kom fram med livet i behåll.

Men somliga av Israels barn, som ansåg sig kloka och förståndiga, samlade sig mot Moses och Aron. Det var tvåhundra femtio män, och bland dem var Kora, Dathan och Abiram de förnämsta. Och de sade till Moses och Aron: Ni gör alltför mycket, ty hela folket är ett heligt folk, och Gud är bland dem. Varför är ni högfärdiga och gör er till huvudmän över Israels folk? Då sade Moses: I morgon ska Gud kungöra, vem det är han tycker om och vem det är som ska bli huvudman och offra. Tag i morgon rökelsekäril och kom fram till Guds hus, då ska det genast bli uppenbart, vem det är, som själv strävar efter att leva med sin huvudman. Ni Levi barn strävar övermåttligt. Gud har avskilt er från Israels barn, för att ni ska utföra ett ämbete i Guds hus och ni vill därtill bli präster och huvudmän. Ni gör uppror mot Gud.

Och Moses kallade till sig Dathan och Abiram, men de svarade: Vi kommer inte dit. Är det inte nog, att du har sänt oss ut i öknen, för att du ska få döda oss där och vill därtill bli huvudman för oss. Du har vackert fört oss till ett sådant land, som flyter av mjölk och honung. Du har verkligen givit oss åkrar och vinberg till arvedel. Vill du dessutom sticka ut ögonen på människorna? När Moses hörde detta, så blev han mycket vred och klagade för Gud: Jag har inte tagit en enda åsna från dem och jag har inte förbrutit mig mot någon. Men Kora samlade hela folket mot Moses och Aron framför dörren till Herrens hus. Och Guds härlighet visade sig inför hela folkets ögon. Då sade Gud till Moses och Aron: Avlägsna er från folket så att jag kan döda det meddetsamma. Men Moses och Aron föll ner på sina knän och med ansiktet mot jorden inför Gud och sade: Min Gud, allt levandes Gud! Om en enda har syndat, ska du då hämnas på hela folket? Då sade Gud till Moses: Säg till Israels barn: Avlägsna er från Koras, Dathans och Abirams hus. Då gick Moses och Aron genom folket och ropade: Avlägsna er, avlägsna er från Koras, Dathans och Abirams hus och skilj er från deras gemenskap, så att ni inte dör i deras synder. Då begav sig folket längre bort. Men Kora, Dathan och Abiram stod i sitt hus vid dörren. Då sade Moses till folket: Härav ska ni förstå, om Herren har sänt mig och med vems tillåtelse jag gör sådana gärningar, eller om jag har tagit mig denna tillåtelse efter mitt eget huvud. Om dessa män dör såsom andra människor dör, då har Herren inte sänt mig. Men om Herren nu gör ett nytt under och öppnar jorden, så att dessa män sjunker levande ner i graven, så ska ni därav förstå, att dessa män har smädat Gud.

Och när Moses hade yttrat dessa ord, så rämnade jorden genast under dessa män och uppslukade männen tillsammans med deras hus, hustrur, barn och ägodelar, och de sjönk ner underjorden och föll levande ner i helvetet med sin egendom. Och hela Israels folk blev plötsligt förskräckt av männens tjut och skrik och gråt, då de sjönk ner i helvetet med hull och hår, och elden därtill sprutade upp ur ett hål i marken och brände upp de tvåhundrafemtio män, som hade blivit inblandade i Koras, Dathans och Abirams synd och tänt rökelse i Guds hus. (Och även de andra blev förskräckta denna gång, då de såg, hur hemsk Guds vrede var mot dessa ogärningsmän, som inte ville lyssna till Guds röst eller lyda hans bud. Men inte kom de länge ihåg sådana förfärliga, häpnadsväckande händelser). Följande dag samlade de sig åter dessa Israels barn och började gräla med Moses och Aron och sade: Ni har dödat Guds människor. Då vände sig Moses och Aron till Guds hus. Gud sade till dem: Gå bort ifrån hela folket. Jag vill omedelbart förgöra dem. Och Moses och Aron föll ned till marken inför Gud. Och Moses sade till Aron: Tag rökelse och tänd eld på den från altaret och kasta på folket, så att du försonar folket, ty Guds vrede är förfärlig och pesten har börjat döda folket. Då tog nu Aron rökelsen och sprang rakt genom folket med rökelsen och lät rökelsen brinna på båda sidor och försonade folket. Och Aron gick mellan de levande och de döda (ty människorna föll döda ner såsom hö). Och alltefterson Aron därtill hann genom folket med den heliga rökelsen, så slutade pesten upp med att döda människorna. Och när Aron var färdig med att låta rökelsen brinna för folket och pesten hade slutat att döda, så återvände han till Guds hus. Men

pesten hade på den korta stunden redan dödat fjortontusensjuhundra personer.

Och Gud sade till Moses: Tag tolv stavar, av varje stams huvudman en enda stav och skriv på dessa stavar Israels söners namn. Men på Arons stav ska du inrista Levis namn (ty Aron är av Levi stam). Och stavarna ska du lämna i Guds hus; och den jag tycker om, på dens stav ska det växa löv, för att Israels barn ska sluta upp med att strida och gräla med er. Då kom de, som var huvudmän i varje stam, med sina stavar, och Moses lämnade stavarna tillsammans med Arons stav i Guds hus. Och på morgonen när Moses gick in i Guds hus, då hade det vuxit löv och knoppar på Arons stav. Och Moses lämnade stavarna ute hos Israels barn, för att var och en skulle få se, hur Gud genom ett under hade låtit löv och knoppar växa ut på en torr stav. Och Gud befallde Moses att åter lämna Arons stav i Guds hus och hålla den i förvar såsom ett tecken för Israels barn, för att inte någon skulle närma sig Guds hus med offer och helig rökelse utom Aron och hans söner, som Gud hade insatt till överstepräster i Israels församling.

Därefter kom Israels barn till en plats, och platsen hette Kades. Och där dog Moses syster Mirjam. Men på den platsen fanns inget vatten. Då började folket träta med Moses och sade: Om vi hade fått dö på den plats, där våra bröder har dött inför Gud. Varför har ni sänt Guds folk hit till öknen för att dö tillsammans med boskapen. I denna öken finns inget bär på träden, ingen växtlighet på marken, inte ens dricksvatten. Då gick Moses och Aron från folket till Guds hus och föll ned till marken inför Gud. Och Gud sade till Moses: Tag staven i din hand och sammankalla folket och tala till klippan där, att den ska gjuta ut vatten åt er. Då tog Moses staven i sin hand och befallde folket komma under klippan. Och Moses sade: Lyssna, ni olydiga! Ska vi gjuta ut vatten åt er ur klippan? Då slog Moses till med staven två gånger på klippan, och det rann verkligen ut vatten ur klippan, och hela folket såg undret och drack vatten, så att det fick nog. Och Gud sade till Moses: Då ni inte trodde på mig och helgade mig inför Israels barn, så ska ni inte heller föra detta folk in i det land, dit jag håller på att föra det. Detta är det trätovatten, om vilket Israels barn trätte med Gud. Därifrån kom Israels folk till berget Hor. Och Gud sade till Moses: Aron ska på denna plats närma sig sin stam, ty han ska inte komma in i det land, dit jag för Israels barn, därför att ni var olydiga mot mig vid trätovattnet. Så tag nu Aron med dig och Arons son Eleasar och stig upp på berget och kläd av Aron hans mässkläder och kläd dem på Eleasar, ty Aron ska på denna plats skiljas hädan. Och Moses gjorde så som Gud hade befallt, och han klädde av Aron mässkläderna och klädde dem på Eleasar. Så dog Aron på berget och samlades till sin stam. Och Israels folk sörjde Aron i trettio dagar.

Trettionionde stycket. En spåman, som hette Bileam, kom och förbannade Israels barn; men han måste till sist välsigna dem.

När Israels barn lång tid hade vandrat hit och dit i öknar och på berg, kom de till sist nära Kanaans land och reste upp sina tält på Moabs hed nära

Jordan-floden. Men Balak, Sippors son, som då var konung i Moab, såg, att Moabs män var rädda för Israels barn och de hade därtill sagt till männen i Midjan: den där stammen äter upp allt omkring oss, som en ox äter upp gräset. Då sände Balak åstad för att hämta en spåman — och spåmannen hette Bileam — för att han skulle förbanna Israels barn. Ty en folkstam har kommit från Egyptens land och den övertäcker jordens anlete och kommer i stort antal över mig. Och jag förmår intet mot dem. Så kom då hit och förbanna denna stam, ty jag vet, att den du välsignar, han är välsignad, och den du förbannar, han är förbannad. Då sade spåmannen till de män, som hade kommit för att hämta honom: Vänta här till i morgon, så ska jag omtala för er, vad Herren säger åt mig.

Då kom Gud till Bileam och sade: Vilka män är hos dig? Då svarade Bileam: Balak, konungen i Moab, har sänt männen hit och sagt: En folkstam har gett sig av från Egyptens land och övertäcker jordens anlete. Kom alltså hit och förbanna dem, så att jag förmår strida med dem och fördriva dem. Då sade Gud till Bileam: Gå inte dit och förbanna inte detta folk, ty det är välsignat av Gud. Då stod Bileam upp bittida om morgonen och sade åt männen: Gå tillbaka till ert land. Gud tillåter mig inte att gå med er. Och Balaks furstar begav sig tillbaka och sade till Balak: Bileam vill inte alls komma hit.

Då sände Balak ännu förnämre furstar och befallde dem att hälsa till Bileam: Så säger Balak, Sippors son. Var så vänlig och kom till mig. Jag vill ära dig, och jag vill göra, vad du säger mig. Kom genast och förbanna det där folket. Då svarade Bileam: Om Balak skulle ge mig ett helt hus fullt med silver och guld, kan jag likväl inte gå över Guds ord. Jag kan inte göra litet eller mycket emot hans vilja. Ni ska vänta här till morgonen; kanske Herren säger mig, hur jag ska göra. Då kom Gud om natten till Bileam och sade: Om dessa män har kommit för att hämta dig, så får du gå med dem. Du får dock inte säga något annat, än vad jag säger dig. Då stod Bileam upp om morgonen och sadlade sin åsna och följde med Balaks furstar. Då blev Gud vred på Bileam, när han skulle gå dit. Och Guds ängel ställde sig på vägen framför Bileam, för att han skulle hindra honom. Men detta djur (åsnan), på vilken Bileam satt, såg Guds ängel, och ängeln hade ett vasst svärd i handen. När åsnan såg ängeln på vägen, vek hon åt sidan och gjorde en omväg. Men Bileam slog åsnan så att den skulle gå rakt fram på vägen. Då ställde sig Herrens ängel på en trång plats, där det var gårdar och vinberg på båda sidor. Och när åsnan kom till det stället, så trängde hon sig emot en förrådsbod och klämde fast Bileams fot. Men Bileam slog åsnan hårdare. Då ställde sig Herrens ängel på en sådan trång plats, där det inte fanns någon möjlighet för åsnan att vika av åt någondera hållet. Och när åsnan kom dit och såg ängeln stå framför, så föll åsnan ner på sina knän. Men Bileam blev arg på åsnan och slog den med käppen så mycket han förmådde. Då öppnade Gud åsnans mun och åsnan sade till Bileam: Vad har jag gjort dig, då du nu har slagit mig tre gånger? Bileam svarade: Du har hånat mig. Om jag haft ett svärd, så hade jag dödat dig. Då sade åsnan ytterligare till Bileam: Jag är ju din åsna, på vilken du har suttit under dina levnadsdagar ända hitintills. Har jag förut gjort så? Bileam svarade: Nej.

Då öppnade Gud Bileams ögon och han såg Guds ängel stå på stigen med ett draget svärd i handen. Då föll Bileam ned till marken och bugade sig för ängeln. Och Guds ängel sade till Bileam: Varför har du slagit din åsna hela tre gånger? Jag har kommit hit, för att jag ska hindra dig, ty detta ditt ärende är emot mitt sinnelag. Åsnan såg mig. Därför vek den undan, och om åsnan inte vikit undan, så hade jag slagit ihjäl dig, och åsnan hade blivit vid liv. Då svarade Bileam: Jag har syndat. Jag visste inte, att du stod på vägen och hindrade mig. Och om detta ärende är emot ditt sinnelag, så tänker jag vända om. Då sade Herrens ängel: Nog får du gå med dessa män, men du ska inte säga något annat än vad jag säger dig.

När Balak hörde, att Bileam kom, så gick han honom till mötes och sade: Varför har du inte tidigare kommit till mig, fast jag har kallat dig. Kanske du tror, att jag inte förmådde betala dig ditt besvär. Då svarade Bileam: Nu har jag då kommit till dig. Men jag kan inte säga något annat än vad Gud lägger i min mun. Och Balak förde Bileam upp på en bergstopp, för att han därifrån skulle spana på Israels stam ända till dess yttersta gräns. Men Bileam sade: För hit åt mig sju baggar och sju oxar och offra dem! Jag ska gå längre bort, så att jag får höra av Gud vad jag ska säga. Då sprang Bileam fort iväg och Gud kom emot honom och lade orden i hans mun: Du ska säga så till Balak: Moabs konung Balak har kallat mig hit. Från bergen österut har han sänt mig hit. Och han har befallt mig att förbanna Jakob och att tala ont mot Israel. Men hur ska jag förbanna den, som Gud inte har förbannat? Hur ska jag tala ont mot den, som Herren inte talar ont emot? Jag ser honom ju från berget och på toppen spanar jag. Den stammen ska bo ensam. Den ska inte blanda sig med hedningarna. Vem förmår räkna Jakobs stam? Vem hinner med att uppteckna en fjärdedel av Israels folk? Min själ må dö såsom oskyldiga människor dör, och mitt slut må vara såsom deras slut.

Då sade Balak: Vad gör du? Jag har kallat dig hit för att förbanna mina fiender och du välsignar dem. Bileam svarade: Varför ska jag säga något annat än vad Gud lägger i min mun? Då förde Balak Bileam upp på ett annat berg, varifrån han bara såg kanten av lägret och gjorde såsom förut, offrade sju baggar och sju oxar. Men Gud kom till Bileam och lade orden i hans mun: Du ska säga så: Stå upp, Balak, och hör! Tag till ditt öra vad jag säger dig, du Sippors son! Gud är ej såsom en människa. Gud kan inte ljuga. Vad Gud har sagt, det gör han. Vad han en gång har talat, det fullbordar han också. Till att välsigna har jag blivit hitförd. Därför måste jag välsigna. Och jag kan inte vända det på något annat sätt. I Jakob syns ingen möda; inget arbete uttröttar Israel. Herren är hans Gud, som har fört honom ut ur Egyptens land. Hans djärvhet är såsom en enhörnings djärvhet, ty i Jakob finns ingen trollkarl och ingen spåman finns i Israel. I sin tid ska det sägas om Jakob och om Israel: Se, vilka under Gud gör! Detta folk ska stå upp såsom ett lejon. Det ska inte lägga sig, förrän det har ätit vad det har rivit, och druckit deras blod, som det har dödat. Då sade Balak: Du ska inte förbanna eller välsigna dem. Bileam svarade: Jag har redan sagt dig det: jag kan inget annat göra än vad Herren har befallt mig. Då sade Balak: Kom till en annan plats. Kanske Gud låter dig förbanna dem där.

Men då Bileam såg, att det var Guds vilja, att han skulle välsigna Israels folk, så slutade han upp med sin trolldom, som han förut övat, och vände sig

rakt åt öknen till och spanade på Israels folk på fältet, där de hade rest upp sina tält efter varandra och bredvid varandra, varje stam för sig. Då kom Guds Ande över honom och han började tala: Så säger Bileam, Beors son. Så säger den man, vars ögon har öppnats. Så säger den, som hör Guds ord, den som ser den högste Gudens under, den vars ögon öppnades, när han föll på knä: Hur vackra är inte dina hus, Jakob, och hur ljuvlig din boning, Israel! Såsom bäckar rinner; såsom ängen grönskar vid källan; såsom tältet, som Gud har rest upp; såsom ett cederträd vid bäckens strand. Hans konung är högre än Agag; hans rike har stigit upp i höjden. Gud har fört honom ut ur Egyptens rike. Hans djärvhet är såsom en enhörnings djärvhet. Han ska förgöra de hedningar, som sätter sig upp emot honom. Han ska hastigt bryta deras ben och krossa dem med pilar. Han ligger såsom ett lejon. Vem kan stå emot honom? Välsignad vare den, som välsignar dig, och förbannad vare den, som förbannar dig.

Då blev Balak oerhört arg, när han hörde sådana ord och slog händerna tillsammans och sade: Jag har kallat dig hit, för att du skulle förbanna mina fiender, men du har redan tre gånger välsignat dem. Och far nu genast iväg hem. Jag hade tänkt ära dig, men Herren har tagit äran ifrån dig. Då svarade Bileam: Jag har redan sagt till de män, som du sände med bud till mig: Om Balak skulle ge mig huset fullt med silver och guld, kan jag likväl inte gå över Guds sinne. Jag kan inte göra något, inte gott eller ont, efter mitt eget sinne annat än vad Gud ska råda mig till, det ska jag säga. Och när jag nu ska bege mig till min by, så ska jag säga dig, vad detta (Israels) folk ska göra med ditt folk till sist.

Och han började tala och säga: Så säger Bileam, Beors son: Så säger den man, vars ögon har fått ljus; så säger den, som hör Guds ord, den som har fått den högste Gudens kunskap, den som ser den allsmäktige Gudens under och vars ögon har öppnats, då han föll på knä: Jag ska se honom, men inte just nu. Jag ska skåda honom, men inte just på nära håll. En stjärna ska gå upp från Jakobs stam, och en spira ska växa upp av Israels släkte. Han ska krossa Moabs fustar och tillintetgöra Sets barn. Israel ska bli en furste och av Jakob ska den komma, som ska lägga alla under sig. Och då Bileam hade yttrat alla dessa ord, for han därefter tillbaka till sin by.

Fyrtionde stycket. Israels barn började göra hor med Moabs horor, och Gud förgjorde på grund av denna avskyvärda gärning tjugofyratusen människor av Israels barn.

Därefter började Israels barn göra hor med de moabitiska flickorna, som kallade Israels barn till sig och helgade offer åt avguden. Även Israels barn åt av deras måltid. Då upptändes Guds vrede mot Israels barn, och Gud sade till Moses: Tag och häng upp de ledande männen i ett träd, så att Guds vrede stillas. Och Moses sade till domarna: Döda dessa usla män, som har tillbett avgudar — Och en israelitisk man kom och förde i allas åsyn med sig en midjanitisk kvinna och gick in i horhuset med den horan. Då tog Pinehas,

Eleasars son, en kniv och stack båda två i magen. Och så upphörde plågan från Gud med att döda Israels barn. Och Gud sade till Moses: Pinehas, Eleasars son, har stillat min vrede, därför att han stod på min sida, för att inte min vrede skulle förgöra Israels barn. Därför ger jag dig ett löfte: Han ska vara präst i Israels församling och hans barn till evig tid, därför att han stod fast på Guds sida. Och genom den plåga, som Gud lade på Israels barn på grund av denna hordomssynd, dog tjugofyratusen människor.

Fyrtioförsta stycket. Moses välsignar Israels barn och dör på berget Nebo.

Därefter sade Gud till Moses: Du ska stiga upp på berget Nebo, och jag ska visa dig de marker i Kanaans land, som jag har bestämt åt Israels barn. Och du ska dö på detta berg såsom din broder Aron dog på berget Hor, därför att ni inte helgade mig vid trätovattnet. Då sade Moses: Herre, Gud över allt levande. Sätt en enda man över Israels barn, som ska föra dem ut och in, för att inte Guds folk ska bli såsom får, som inte har någon herde.

Då sade Gud: Du ska lägga dina händer på Josua, Nuns son, i vilken Guds Ande är, och leda honom inför Eleasar och inför hela Israels folk och befalla folket att lyda honom. Och Moses gjorde så, som Gud hade befallt honom. Och Josua uppfylldes av vishetens ande, och Israels barn lydde honom.

Och Moses sammankallade hela Israels folk och berättade för Israels barn, genom vilka stora under Gud hade fört dem ut ur Egyptens land; hur Gud hade gett dem föda i öknen hela fyrtio år; hur Gud hade gett dem sin lag på Sinai berg och hur Gud hade lagt på dem all sorts lidande och plåga vid varje tid, då de hade förkastat Gud och inte velat lyda Guds bud. Till sist läste Moses för andra gången upp Guds lag för Israels barn och skrev upp alltsammans i en bok och sade: Förbannad vare var och en, som inte gör så som det står skrivet i lagens bok.

Och slutligen sade Moses till Israels folk: Det ord, som jag idag säger dig, det är inte något hemligt ord inför er; det är helt och hållet lagen i din mun och i ditt hjärta, om du vill leva därefter. Jag befaller dig idag: Du ska älska Herren din Gud och vandra på hans väg och lyda hans bud. Då ska du leva och föröka dig, och Herren din Gud ska välsigna dig. Men om du inte vill lyda Guds bud utan låter dig bedragas och förvillas till någon ond gärning, så att du tillbeder andra gudar, så kungör jag dig idag, att du ska dö och tillintetgöras. Jag tar idag himlen och jorden till vittnen inför er, att jag har framlagt liv och död, välsignelse och förbannelse, för att du skulle välja livet och få evigt liv tillika med dina barn. Och när Moses sagt dessa ord och välsignat Israels barn, så steg han upp på berget Nebo, såsom Herren hade sagt honom, och Gud visade honom på berget alla Kanaans marker, allt eftersom varje stam av Israels barn skulle få en del. Och Gud sade: Du ser nu det land, som jag med ed har lovat Abrahams, Isaks och Jakobs efterkommande; men själv ska du inte komma dit. Så dog Guds tjänare Moses på det berget och Gud själv begravde Moses kropp, och ingen människa vet på vilken plats Moses grav är. Och Moses var etthundratjugo år

gammal, när han dog. Och hans ögon hade ännu inte blivit skumma och kinderna hade inte fallit ihop. Och det kom inte mer en sådan stor profet i Israels stam, som Moses var, som kände Gud öga mot öga. Och Israels barn sörjde Moses i trettio dagar.

Fyrtioandra stycket. Josua, Nuns son, för Israels barn in i Kanaans land, dödar hedningarna och fördelar markerna åt Israels barn.

När Moses hade dött, så sade Gud till Josua, Nuns son: Min tjänare Moses är död. Så gör dig nu beredd och gå över floden Jordan och lägg under dig de marker, som jag har lovat Israels barn och fördela dessa marker på varje stam. Då befallde Josua Israels folk att göra sig redo och rusta till avfärd. Så vandrade Israels barn från Moabs hed och kom intill floden Jordan. Och Josua sade till Israels barn: Helga er! I morgon ska Gud göra stora under bland er. Och Josua befallde leviterna att bära Guds hus ut i floden. Och så snart de stigit ner i floden med Guds hus, så stannade vattnet på den högre belägna sidan såsom en klippa, och det vatten, som var nedanför, det rann bort. Då gick Israels barn torrskodda över floden och leviterna stod på flodens botten, tills folket hade kommit över. Då först befallde Josua dem att också komma över till andra sidan med Guds hus, och när de hade kommit till stranden, så rann vattnet åter på sin plats, och floden fylldes såsom förut. Då blev de människor förskräckta, som var på andra sidan floden, när de fick höra, att Israels barn torrskodda hade kommit över floden. Och på den platsen låg en stor stad, vars namn var Jeriko, och många människor fanns i den staden. Och omkring staden hade människorna gjort en inhägnad eller gårdsgård av sten och den gårdsgården var hög och tjock som en klippa. Och människorna i staden hade stängt alla dörrar och färdvägar, för att inte någon fiende skulle komma in.

Men Gud sade till Josua: Var inte rädd! Du ska anfälla staden och jag ska giva den i ditt våld. Du ska döda alla, som finns i staden, det må vara människor, det må vara boskapsdjur, tillika med de barn, som diar modersbrösten. Då sade Josua till Israels krigshär: Ni ska gå sju gånger runt staden, under sex dagar en gång, och på sjunde dagen sju gånger, och när ni hör ljudet av basunerna och när jag säger: ropa alla med en mun, då ska ni alla ropa till, och då ska murarna falla, och ni ska gå rakt in i staden och förgöra alla, som finns där. Och Israels barn gjorde så. Guds hus gick först, och krigshären följde efter. Och på sjunde dagen, då de sju gånger hade gått runt staden och basunljudet hördes och krigshären ropade till, så föll stengårdsgården till marken, och krigshären anföll människorna i staden och dödade allt, som det var liv i. Men allt silver och guld, som fanns i staden, det skulle de bringa som ett offer åt Gud.

Men någon hade i smyg tagit och i sitt eget hus gömt de silversaker, som han hade tagit i staden. Och när det åter blev krig med hedningarna, som fanns på annat ställe i Kanaans land, så klarade sig inte mer Israels krigsmän mot fienderna, och av Israels folk dödades trettiosex man. Då föll Josua till marken vid Guds hus och bad till Gud: Ack, Herre! Varför har du låtit

detta folk komma hit för att dödas av fienderna? Då sade Gud till Josua: Stå upp! Varför ligger du så på huvudet? En man av Israels barn har stulit och ljugit och gömt, vad han skulle offentligt meddela. Därför klarar sig inte Israels krigsmän mot fienderna. Då sammankallade Josua hela Israels folk och kastade lott, så att han skulle pröva vem det kunde vara, som hade brutit Guds förbund. Och lotten föll på Juda stam. Och när han kastade lott, så föll lotten på Akan. Och Josua sade till Akan: Giv Gud äran och bekänn: jag har säkert syndat mot Gud; jag har tagit och gömt silversaker, som jag fann i staden, och jag har grävt ner dem i mitt hem. Då sände Josua bud att hämta det därifrån, och silvret fanns verkligen i Akans hus. Då tog Josua och hela Israels folk Akan och stenade Akan till döds tillsammans med hustru och barn och brände kropparna i eld jämte hans ägodelar och silversaker och täckte över hela platsen med stenar. Och då först återvände lyckan till Israels krigshär, och Josua dödade alla hedningarna såsom Gud hade befallt honom. Och Josua dräpte och förgjorde hedningarna genom Guds kraft och genom stora under.

På ett ställe hade oerhört många av hedningarna församlat sig, så att Josua och Israels krigshär inte hann med att döda dem på en dag. Och när Josua såg, att han inte hann med att döda hedningarna, innan solen skulle gå ner, så ropade han åt solen: stå stilla, sol, i Gibeon, och måne i Ajalons dal! Då stod solen stilla och stannade mitt på himlen, och den dagen blev två gånger så lång som andra dagar, och solen gick inte ner, förrän Israels krigshär hade hunnit döda alla hedningar, som var tillsammans på den där platsen i Gibeon. Och inte någon enda dag var så lång som den dagen, då Gud lyssnade till en enda mans röst och lät solen stå stilla på himmelen, ty Gud själv stred för Israels folk.

Och när Josua hade dödat hedningarna, som var i Kanaans land, så delade han upp markerna på Israels barn, såsom Gud redan förut hade bestämt. Han delade markerna med lottens hjälp, så att varje stam av Israels barn fick en del av landet. En, Levi stam, blev utan någon del. Men Levi stam skulle förestå offret och skulle därför tillsammans med de övriga prästerna få en tiondedel av landets gröda.

När Josua hade lagt hela riket under sig och Israels barn hade fått fred, så kallade han hela Israels folk till sig och sade: Ni har sett, genom vilka stora under Gud har fört er hit, hur han har fördrivit och dräpt alla hedningar för er, ty Gud själv har stridit för er. Så sluta nu upp med dessa avgudar, inför vilka era förfäder böjde sina knän i Egyptens rike och på andra sidan floden, och lyd Herren i trofasthet och hörsamhet. Men om ni inte vill lyda den rätte Guden, så välj idag vem ni vill ha till Gud. Jag vill lyssna till och lyda Herren. Då svarade hela folket: Vi vill inte överge Herren. Vi vill inte ha avgudar, ty Herren vår Gud har fört oss och våra förfäder ut ur Egyptens rike; han har hjälpt oss och våra förfäder ut ur Egyptens rike från stor plåga och hårt arbete; han har gjort stora under inför våra ögon; han har bevarat oss på hela den väg, som vi dragit fram, och bland alla de människor, genom vilka vi har vandrat. Och Herren har fördrivit alla hedningar, som var före oss i det här riket. Därför vill även vi lyssna till och lyda Herren, ty han är vår Gud. Då gjorde Josua ett förbund med Israels barn samma dag och läste för dem lag och rätt i Sikem. Och Josua skrev dessa ord i Guds lagbok, tog en stor sten

och reste upp under en grov fura, som var invid Herren Guds helgedom och sade till folket: Se! Denna stora sten ska vara till ett vittne mellan oss, att ni aldrig ska överge Gud.

Men då Josua hade dött etthundratio år gammal och andra gamla också hade dött, då kom unga i deras ställe, som inte visste något om Gud. Då började Israels barn överge Gud och ha andra gudar. Då lät Gud Israel komma i nöd och trångmål genom fienderna, och alltid, när än nöd och plåga tvingade dem att söka hjälp av Gud, gav Gud dem någon duglig man, som räddade Israels barn undan fienderna.

Fyrtiotredje stycket. Gideon räddar Israels barn undan fienderna.

När Israels barn gjorde vad ont var inför Gud, så lät Gud dem komma under midjaniterna, som plågade Israels barn på alla sätt. De kom tillsammans med amalekiterna österifrån, och de var så oerhört många som gräshoppor, att ingen förmådde räkna dem. De förstörde åkrarna och grödan på marken, och Israels barn fick inte ha något i fred för de fienderna.

Då kom Guds ängel till Joas son, Gideon, som höll på med att tröska säden i ladan, att han skulle fly för midjaniterna. Och ängeln hälsade på honom och sade: Herren vare med dig, du store man! Då svarade Gideon: Om Gud är vår vän, varför går det då oss så här? Herren har nu utlämnat oss åt fienderna. Var är nu den stora Guds makt, som våra gamla har berättat om, hur Herren har fört oss ut ur Egyptens rike? Då vände sig Herren till honom och sade: Gå du i din kraft för att hjälpa Israels barn undan midjaniterna. Se, jag har sänt dig! Då svarade Gideon: Min Herre, hur ska jag hjälpa Israels barn? Min släkt är den minsta i Manasse stam och jag är den yngste i min egen släkt. Herren svarade: Jag ska vara dig till hjälp. Du ska dräpa midjaniterna såsom en man. Då svarade Gideon: Vilket tecken visar du mig, varav jag kan förstå, att jag har talat med dig (med Gud, med en ängel)? Vänta här, tills jag kommer med ett offer åt dig. Då väntade också ängeln. Men Gideon hämtade en killing och mjöl och bar fram till ängeln. Då befallde ängeln honom att lägga köttet och mjölet på klippan och befallde honom hålla ut spadet på köttet. Och ängeln räckte ut staven och rörde vid köttet och mjölet med stavspetsen. Och Guds ängel försvann genast ur hans ögon.

Men när Gideon såg, att det var Guds ängel, så sade han: O, Herre! O, Herre! Har jag nu sett en Guds ängel öga mot öga? Då församlade sig midjaniterna och amalekiterna och ett annat folk där österifrån och reste tälten i Jisreels dal. Gideon åter lät blåsa i basuner och kallade folket att samlas av Manasse, Asers, Sebulons och Naftalis stam.

Men Gud sade till Gideon: Det folk, som har kommit till dig, är alltför mycket. Om jag låter midjaniterna bli övervunna, så kanske Israels barn börjar uppträda högmodigt mot mig och säga: Med vår egen kraft har vi övervunnit dem. Därför ska du kungöra: Den som är rädd, han må vända om. Då vände tjugo tusen män om, och tio tusen män blev kvar på platsen. Men Gud sade ytterligare till Gideon: Det folk, som har blivit kvar, är också mer än

som behövs. För ned dem till bäckstranden, ty jag vill pröva dem och visa dig, vilka män du ska taga med dig. Den som dricker vattnet med handen, den ska du ställa åt sidan och likaså dem, som dricker på knä. Och deras antal, som hade läppjat ur handen, ökade till tre hundra. Då sade Herren till Gideon: Med dessa tre hundra män vill jag ge midjaniterna i ditt våld, och de andra må återvända hem.

Och Herren sade till Gideon: Gå ner till heden, där midjaniterna har satt upp tälten, och hör efter vad de pratar om sinsemellan. Då gick Gideon med sin tjänare till den plats, där nattvakterna stod. Och när Gideon närmade sig, då hörde han en man omtala en dröm för sin kamrat. Han drömde nämligen, att en glödkaka kom och rullade mot midjaniternas tält och när kakan kom mitt emot tältet, så störtade tältet samman. Då sade den andre: Det är intet annat än Gideons svärd. Gud har givit Midjans krigshär i hans våld.

När Gideon hörde en sådan dröm och vad den skulle betyda, så tackade han Gud och återvände till sina män och sade: Stå upp: Gud har givit Midjans krigshär i vårt våld. Och Gideon delade sitt folk i tre delar. Var och en hade ett blåsinstrument (en basun) i ena handen, och i andra handen ett tomt lerkärl, i vilket ett ljus (en lampa) brann. Och Gideon instruerade sina kamrater och sade: När vi kommer nära krigshären, så ska ni göra så som jag gör.

När nu Gideon kom till de yttersta tälten, så lät alla tre i hast blåsa i basunerna och krossade lerkärlen och höll ljusen i vänster hand och basunerna i höger hand. Och alla ropade de med en mun: Guds och Gideons svärd! Då började midjaniterna att döda varandra och somliga begav sig på flykt. Då förföljde Gideon fienderna med sitt folk och fick fast två hövdingar och dödade dem. Och så måste midjaniterna ge sig under Israels barn, och sedan lyfte de inte mer upp sitt huvud mot Israels barn.

Fyrtiofjärde stycket. Om Simson.

Israels barn övergav alltjämt Gud och hade avgudar. Då lät Gud dem komma under filistéerna, som var hedningar och gjorde mycket ont mot Israels barn. Vid den tiden var det en man av Dans stam, som hette Manoa. Men den mannens hustru var barnlös. En gång kom Guds ängel inför den kvinnans ögon och sade: Du ska föda en son, vars huvudhår ni inte någonsin ska klippa, ty han ska ända från moderlivet vara en man, tillhörig Gud. Han ska rädda Israels barn från filistéerna. Då sade Manoa: Var vänlig och stanna hos oss, tills måltiden är färdig. Ty mannen visste inte, att det var en Guds ängel. Men ängeln svarade: Jag äter i alla fall inte er mat, om jag också skulle vänta här. Men om du vill offra åt Gud, så offra! Då tog Manoa en killing och offrade den åt Gud på en sten. Och när elden steg upp från altaret mot himlen, så steg även ängeln upp till himlen tillsammans med elden. Då föll Manoa och hans hustru ner till marken och bad.

Därefter blev hustrun havande och födde en son. Sonen hette Simson. Och när sonen växte upp, så fattade han tycke till en flicka av filisteernas stam och bad att få henne till sin hustru. Men Simsons föräldrar sade: Finner du inte flickor på närmare håll i din egen släkt, då du ska ta dig hustru från

filisteernas stam, som inte är omskurna? Men Simson sade: Jag vill ovillkorligen ha denna flicka till hustru, ty jag har fattat tycke för henne. Då måste föräldrarna ge med sig. Och de fattade inte då, att Gud hade ordnat det så, därför att Simson sökte sak med filistéerna.

Därefter begav sig Simson till Timna, där hans fästmö bodde, och på ditvägen rusade ett ungt lejon hastigt mot Simson. Men Simson anföll lejonet och rev det itu som en killing, fast det i hans hand inte fanns något vapen. Och inte sade Simson den gången något till sin fader eller moder vad han hade gjort. Men då Simson kom till Timna, så friade han till flickan och han tyckte förfärligt mycket om henne.

Därefter begav sig Simson åter dit till Timna för att gifta sig med flickan. Och när han kom till det ställe, där han förut hade rivit ihjäl lejonet, så gick han åt sidan för att titta på kadavret. Då hade honungsbin gjort ett bo inne i lejonet och samlat dit honung. Då tog Simson honung från lejonet och åt och han bjöd också sin fader och moder. Och de åt också. Men Simson sade inget till föräldrarna, varifrån han hade tagit honungen. Då gjorde Simson bröllop och gifte sig med flickan. Och på Simsons sida var trettio bröllopsväänner av filisteernas stam, vilka skulle betjäna honom, när han höll bröllop. Då förelade han dessa män en gåta och befallde dem att gissa, vad detta är: Från den glupske kom mat och från den starke söt smak. Om ni kan gissa gåtan inom sju dagar, då jag håller bröllop, så ska jag ge er trettio livklädnader och trettio högtidskläder. Men de kunde inte gissa gåtan inom tre dagar. På sjunde dagen började bröllopsväännerna tala med Simsons fästmö, att hon med list skulle noga utfråga Simson, hurudan denna gåta var, som han hade förelagt dem, och om "du inte förmår få ut gåtan av Simson, så ska vi bränna upp dig tillsammans med din faders hus."

Då började Simsons fästmö att gråta och be, att han skulle omtala för henne denna gåta. Hon sade därtill: Du är inte alls kär i mig, annars omtalar du den för mig. Då svarade Simson: Jag har inte omtalat det för min fader eller moder, varför skulle jag då omtala den för dig? Men kvinnan grät hela sju dagar, så länge som bröllopet hölls, och bönföll Simson. Då måste Simson till slut omtala den. Och Simsons fästmö omtalade den för bröllopsväännerna. På den sjunde dagen kom de trettio bröllopsväännerna för att gissa Simsons gåta och sade: Vad är sötare än honung? Vad är starkare än ett lejon? Då svarade Simson: Om ni inte hade kört med min kalv, så hade ni aldrig gissat min gåta. Men Simson tog och slog trettio man av filistéernas stam och tog dessa mäns högtidskläder och gav åt bröllopsväännerna, som hade gissat gåtan. Och han gick till sin faders by, ty han hade blivit arg på filistéerna.

Därefter kom Simson till sin svärfader och ville gå in till sin hustru, men svärfadern släppte inte mer in Simson till sin dotter. Han sade bara: Jag förmodade, att du hade blivit arg och övergett din hustru, därför gav jag henne åt en annan man; men här är en yngre dotter, som är ännu vackrare, om du vill ha henne. Då sade Simson: En gång har jag fått sak mot filistéerna; nog ska jag vedergälla dem.

Så begav sig Simson iväg för att fånga trehundra rävar och band fast dem i svansen två och två och satte fast en eldbrand mellan svansarna och släppte lös rävarna in på filistéernas åker. Och åkern och annan markens växtlighet började brinna av dessa eldbränder. Då kom filistéerna och

frågade: Vem har gjort så här? Då sade någon: Timnitens måg Simson har gjort det, därför att hans svärfader har tagit hans hustru och givit henne åt en annan man. Då brände filistéerna upp Simsons svärfader och kvinnan i eld. Men Simson sade: Nog får ni bränna upp dem, men jag ska nog ändå plåga er. Och Simson slog filistéerna förfärligt på skuldrorna och efter låren. Därefter gick Simson in i en bergsklyfta och bodde där.

Då kom filistéerna till männen i Juda och männen i Juda frågade filistéerna: Varför har ni kommit hit? Filistéerna svarade då: Vi har kommit hit för att binda Simson; vi tänker göra med honom så som han gjort oss. Då begav sig tre tusen män av männen i Juda till Simson och sade: Vet du inte, att vi är under filistéerna? Vi har kommit hit för att binda fast dig och vi tänker föra dig till filistéerna. Då sade Simson: Ja, om ni går ed på att ni inte ska göra mig illa. Då svarade Juda män: Vi vill inte döda dig. Vi vill bara binda dig och föra dig till filistéerna. Då lät Simson verkligen binda sig med nya rep- (hamp-)tömmar och när Juda män förde Simson till filistéerna, ropade filistéerna där till av glädje. Men så snart Simson kom till filistéerna ryckte han sig lös och slet av reptömmarna såsom fnöske, grep i hast tag i ett käkben, som han fann på marken, och slog med det ihjäl tusen män av filistéernas stam. Och när han var färdig därmed, så sade han: Se där! Nu ligger de då i en hög. Med ett käkben har jag slagit tusen män. Och när han hade sagt detta, kastade han bort käkbenet, ty han var förfärligt törstig och sade: Jag dör av törst och blir fångad av de omskurna. Då lät Gud vatten rinna ut ur en tand i käkbenet och då kvicknade Simson till igen.

Därefter började Simson älska en kvinna, som hette Delila. Till denna kvinna kom filistéernas hövdingar och talade med kvinnan om att hon skulle locka ur Simson den hemlighet, vari hans stora styrka låg och hur de skulle förmå att få honom fast. De lovade också åt kvinnan flera tusen silverpenningar, om hon skulle kunna locka ur Simson hemligheten.

Då började kvinnan tala med Simson, att han skulle uppenbara för henne, varifrån denna hans stora kraft kom. Då sade Simson: Om de skulle binda mig med sju nya rottågsrep, innan de har torkat, då skulle jag bli mör och kraftlös såsom andra människor. Då förde filistéernas hövdingar till kvinnan sju nya rep, och andra låg på lur nära varandra, när kvinnan band Simson med repen. Då ropade Delila till: Filistéerna kommer över dig. Då sprang Simson upp och slet sönder repen såsom en hamptråd, som har brunnit i eld. Då sade Delila: Varför har du lurat mig och ljugit för mig? Tala då om för mig, varmed man kan binda dig. Då svarade Simson: Om man binder mig med nya rep, som inte ännu är använda, så blir jag kraftlös. Då band Delila Simson med nya rep och ropade till: Filistéerna kommer över dig. Men Simson slet av de nya repen som ett hampsnöre. Då sade Delila till Simson: Varför har du lurat mig? Tala om då, varmed man kan binda dig. Då sade Simson: Om du flätar sju flätor av mitt huvudhår, så blir jag kraftlös. Då flätade Delila ihop Simsons hår och fäste fast flätorna med en järnspik. Så ropade hon: Filistéerna kommer. Då ryckte Simson ut järnspiken tillsammans med huvudhåret.

Då sade Delila till Simson: Hur älskar du mig, då du redan tre gånger har lurat mig och inte ännu uppenbarat för mig, varifrån din styrka kommer. Och med sådana ord började hon ansätta Simson varje dag, tills Simsons hjärta

veknade och han måste tala om det: Min styrka kommer därav, att mitt huvudhår aldrig har blivit klippt, ty jag är en man tillhörig Gud ända från moderlivet. När nu Delila såg, att Simson hade uppenbarat för henne sitt hjärta, så kallade hon i hemlighet till sig filistéernas hövdingar, och när Simson hade somnat i Delilas famn, så klippte hon av håret och ropade såsom förut. Men Gud hade nu övergivit honom. Då kom filistéerna och band Simson och stack därtill ut ögonen på honom. Och han måste mala mjöl i fängelset.

Men huvudhåret började åter växa på Simson. Och filisteerna höll en högtidsdag åt sin gud, och många samlades, över tre tusen män och kvinnor, i ett rum, där deras avgud stod, och sade till varandra: Vi ska glädja oss, ty vår egen gud har låtit Simson komma i våra händer, han som var vår värste fiende, förstörde våra marker och dödade många. Och när så filisteerna höll på att leka och ha roligt för Simsons skull, då sade somliga: För hit Simson så att han får spela fiol för oss. Då förde de dit Simson, och håret hade redan vuxit ganska långt. Då sade Simson till tjänaren, som ledde honom vid handen: Låt mig ställa mig invid pelarna, på vilka huset vilar, så att jag får stödja mig emot dem. Då bad Simson till Gud och sade: Herre, Herre! Tänk på mig och styrk mig, min Gud, denna gång, så att jag för båda ögonen, som jag har förlorat, ska kunna hämnas på filisteerna. Och han omfamnade med båda händerna de pelare, vid vilka han stod, och sade: Min själ må dö med filisteerna. Och Simson böjde pelarna med denna sin stora kraft, och hela huset brakade ihop och allt folket, som var i huset, begravdes tillsammans med Simson och dog där. Vid sin död så dräpte Simson fler av fienderna än han dödat under sin levnads dagar.

Fyrtiofemte stycket. Om Samuels födelse.

En man av Efraims stam, som hette Elkana, hade två hustrur: den ena hette Hanna och den andra Peninna. Men Hanna hade inget barn. En gång begav sig mannen med de båda hustrurna för att offra och tillbedja Gud i Silo, och på den platsen var två präster, Hofni och Pinehas. Båda var Elis söner. När nu Elkana offrade, gav han en del åt var och en, åt Peninna och åt hennes barn. Men åt Hanna gav han också en del med sorg, ty han älskade Hanna, fast Herren hade stängt igen hennes modersliv, så hon inte skulle få barn. Och den andra hustrun förebrådde henne, då hon var barnlös. Men Hanna grät och maten smakade henne ej. Då sade Elkana till Hanna: Varför gråter du, Hanna? Är då inte jag dig bättre än tio söner? Men Hanna stod upp, då hon hade ätit färdigt, och hennes hjärta var smärtfyllt av sorg. Och Hanna begav sig till Guds hus, där översteprästen Eli just satt, och föll ned på sina knän och började bedja till Gud med dessa ord: O, Herre Gud Sebaot! Om du skulle se på mig, usla kvinna, och minnas min stora plåga och åt mig skapa en son. Då vill jag överlämna den sonen åt Gud, så länge som han lever, och på hans huvud ska ingen vass kniv komma. Och denna kvinna bad till Gud helt sakta och ödmjukt och läste inte högt.

Då tittar den gamle Eli på kvinnan och ser, hur munnen rör sig men likväl hörs ingen röst. Då antog Eli, att kvinnan var berusad och sade: Hur länge svamlar du här i fyllan? Gå din väg tills du blir klar i huvudet. Men

Hanna svarade: Jag är inte berusad, min herre. Jag är mycket bedrövad. Jag har aldrig druckit vin. Men jag har ödmjukat mitt hjärta inför Gud. Min herre! Anse mig likväl inte som en avskyvård människa inför Gud, fast jag har bett på grund av min stora sorg, ty mitt hjärta är så förfärligt fyllt av smärta. Då sade Eli: Gå i frid! Ack att Gud skulle ge dig vad du har bett om! Och från den stunden lättades hennes hjärta och Hanna var inte mer så bedrövad som förut. Därefter blev Hanna havande och födde en son. Och hon kallade sonen Samuel, ty hon sade: Jag har bett Gud om honom. Och då barnet hade slutat upp att dia, så förde modern honom till Silo, där Guds hus var. Och den gamle Eli tog sonen till sig.

Vid den tiden kom en Guds man till Eli och sade: Så säger Herren: Jag har uppenbarat mig för dina förfäder, då de var i Egyptens rike. Jag har vid sidan av andra Israels stammar utvalt dem åt mig till präster, som ska frambära offer på mitt altare. Varför står du då emot det offer, som ska helgas i mitt hus? Och dina egna söner håller du i större ära än mig. Ni tar det bästa av Israels barns offer och äter själva upp det. Jag har fordomdags lovat åt din stam prästtjänsten till evig tid. Men nu må det vara mig fjärran. Den som ärar mig, den ska jag också ära, och den som föraktar mig, den ska jag låta komma på skam. Den tid ska komma, då jag ska bryta av dina armar. Och inte någon gammal ska finnas i hela din släkt. Och det ska vara dig ett tecken: Båda dina söner ska dö på en dag. Jag ska uppväcka åt mig en sådan präst, som ska göra allt, som mitt hjärta önskar. Åt honom ska jag uppfora ett fast hus. Han ska varje dag vandra inför min Smorde.

Fyrtiosjätte stycket. Samuel hör en röst från himmelen. Israels krigshär blir dräpt. Fienderna för bort Guds hus och gamle Eli dör.

När gossen Samuel bodde hos den gamle Eli i Guds hus, så hörde han en röst ropa hans namn på kvällen, innan han hade släckt Guds ljus. Men han trodde, att den gamle Eli som var i det andra rummet, hade ropat på honom och sprang dit och frågade: Har du ropat på mig? Då svarade Eli: Jag har inte ropat på dig. Gå och lägg dig, min son. Då lade sig Samuel. Då hörde han åter rösten ropa: Samuel! Då sprang Samuel åter till gamle Eli och frågade: Har du ropat på mig? Eli sade: Jag har inte ropat på dig. Gå och lägg dig, min son! Men Samuel hörde ännu för tredje gången samma röst ropa: Samuel! Då förundrade sig gamle Eli över varför denna röst så ropade gossens namn. Och han instruerade Samuel: Om du ännu för fjärde gången hör någon ropa ditt namn, ska du svara: Herre, tala, din tjänare hör.

Då lade sig Samuel, och när han för fjärde gången hörde någon ropa sitt namn, så sade han: Herre, tala! Din tjänare hör. Då sade Gud: Se, jag ska göra ett sådant förunderligt ting i Israel, att det ska ljuda i båda öronen på den som får höra det. Vid den tiden ska Eli lida allt som jag har hotat hans stam med på grund av hans missgärning, då han visste, hur hans söner gjorde avskyvärda gärningar och inte alls såg på dem med onda ögon. En sådan ogärning ska inte försonas med offer till evig tid.

Därefter blev det krig med filistéerna. Men Israels barn klarade sig inte mot fienderna. Då sade Israels barn: Låt oss ta med Guds hus till stridsplatsen, så att det räddar oss. Då sände de äldste och hämtade Guds hus. Men Elis söner Hofni och Pinehas följde med Guds hus. Och när Guds hus kom till stridsplatsen, ropade Israels barn av glädje. Och när filistéerna fick höra, att Guds hus hade kommit till stridsplatsen, så blev de förfärade och sade: Gud själv kom. Vem förmår att stå emot honom? Var nu lugna, ni filisteiska män! Ni ska strida såsom män, så att ni inte kommer under hebreerna. Det blev en hård strid, men Israels krigshär begav sig på flykt, och på den dagen dödades av Israels barn nära trettio tusen man. Då gick en man av Benjamins stam till Silo, där Eli satt och väntade på underrättelser från stridsplatsen. Och mannen hade rivit sönder sina kläder och sölat ned sitt huvud med mull. Och när han kom till gamle Eli, sade han: Jag har idag flytt från stridsplatsen. Då frågade gamle Eli: Nå, vad nytt, min son? Mannen svarade: Israels folk har flytt och en stor förlust har det blivit på folk; dina två söner, Hofni och Pinehas, har dödats, och därtill har också Guds ark kommit i fiendernas våld. Då föll gamle Eli raklång till marken, så snart han hörde detta om Guds hus, och bröt av halsen, ty han var redan en ganska gammal och stel man. Så dog Eli, som hade varit domare bland Israels barn i fyrtio år.

Fyrtiosjunde stycket. Filistéerna måste föra tillbaka Guds hus.

Så tog filistéerna Guds hus och forslade det till en plats (och platsen hette Asdod) och satte detta Guds hus i sin egen kyrka, där en bild av deras egen gud Dagon stod. Men när de vaknade på morgonen, hade filistéernas gud Dagon fallit omkull framför Guds hus. Då reste filistéerna åter upp gudabilden. Men nästa dag hade Dagon ramlat omkull framför Guds hus och halsen hade brutits mitt av och händerna var avhuggna på deras gud. Och det kom en så otäck sjukdom till denna plats, och människorna dog. Då blev människorna på den platsen förfärade och sade: Vi törs inte mer ha Israels Gud hos oss. Han är alltför förskräcklig och hård mot oss. Och de frågade de andra hövdingarna: Vad ska vi göra med Israels Guds ark? Då svarade hövdingarna: Sänd den till en annan plats, till Gat. Men överallt, dit man förde Guds ark, uppstod så otäck sjukdom och pest, som dödade människor såsom mygg, och de som inte dog fick ont på hemliga ställen (i underlivet), och det blev ett rop och en jämmer överallt, dit Guds ark kom.

Då måste filisteernas hövdingar rådgöra sinsemellan, hur de skulle göra med Guds ark. De måste hämta spåmän och fråga dem: Hur ska vi göra med Guds ark? Då svarade spåmännen: Om ni sänder den tillbaka, ska ni inte sända den utblottad, utan ni ska offra något till den, så att han slutar upp med att döda människor. Och ni ska taga två korna, som för någon tid sedan har kalvat, och låta korna föra med sig Guds ark genaste vägen, dit de själva vill. Ni ska inte låta kalvarna gå med korna. Om korna för med sig Guds hus dit till Israels gränser, så kan ni därav förstå, att denna plåga har kommit till oss från Israels Gud. Men om korna går till en annan plats, så har plågan kommit genom en annan olycka.

Så gjorde då filistéerna så. De tog två unga kor, som för någon tid sedan hade kalvat, och satte Guds ark på en vagn och spände korna för vagnen och lät korna dra vagnen, vart de ville. Och då drog verkligen korna vagnen med Guds ark till Israels gränser. De gick samtidigt ramande genom ödemarken och gjorde ingen omväg åt någondera sidan, och först när de kom innanför Israels gräns, stannade korna vid Bet-Semes. Och filisteernas hövdingar gick efter, så att de skulle se, vart korna den dagen drog Guds ark. Men när Israels män märkte att Guds ark kom, så blev de glada och tog det trä, varav vagnen var gjord och offrade ett offer till Gud. Somliga avhöll sig inte från att kika in i Guds hus. Då brann Guds vrede och dräpte nära femtio tusen man av Israels barn. Då blev männen i Bet-Semes förfärade och sade: Guds vrede är förskräcklig. Vem kan bestå inför Gud, som är en sådan helig Gud? Då sände männen i Bet-Semes några med bud till männen i Kirjat-Jearim och sade: Filistéerna har fört hit Guds ark. Kom därför hit och hämta den! Då kom också männen i Kirjat-Jearim för att hämta Guds ark. Och de ställde in det i en man Abinadabs hus.

Och från den dagen då Guds ark kom tillbaka, förgick en tid på hela tjugo år, innan Israels barn blev fria från filisteernas välde. Och Samuel sade till Israels barn: Om ni överger de avgudar, som ni har haft och av allt hjärta omvänder er till Gud och ödmjukar era hjärtan inför Gud, så ska Gud hjälpa er från filistéerna. Då övergav också Israels barn avgudarna, och hela Israel grät inför Gud.

Då sade Samuel: Må hela Israel församla sig till Mispa! Där ska jag be till Gud för er. Då församlade sig Israels barn till Mispa och fastade och sade: Vi har syndat och gjort ont inför Gud. Men när filistéerna hörde, att Israels folk var församlat i Mispa, så kom de dit och ämnade börja kriga. Men då Samuel offrade och bad till Gud, så skrämde Gud filistéerna, när åskan dånade förskräckligt, och filistéerna dräptes den dagen av Israels krigshär, och filistéerna förmådde inte mer efter den dagen att strida med Israels barn. Och Samuel tog en stor sten och reste upp den i ödemarken och sade: Hitintills har Gud hjälpt oss. Och Samuel var domare över Israel så länge som han levde.

Fyrtio åttonde stycket. Israels barn utber åt sig en konung och den förste konungen heter Saul.

När Samuel blev gammal, kom hans söner i hans ställe. Men Samuels söner var giriga, tog skänker (gåvor) av människorna och förvände rätten och dömde inte rätt. Då församlade sig Israels barn hos Samuel och sade: Du har själv blivit gammal och sönerna gör inte rätt: Så insätt åt oss en konung, som ska döma oss. Men dessa ord tyckte inte gamle Samuel om. Därför måste han fråga Gud, hur han skulle göra. Då sade Gud till Samuel: Nog får du göra så som folket har krävt. Ty de har inte föraktat dig, men mig har de föraktat. De vill inte mer ha mig till konung. Då befallde Samuel folket att samlas i Mispa. Och Samuel sade till Israels barn: Så säger Herren, Israels Gud: Jag har fört er ut ur Egyptens rike; jag har hjälpt er ur egypternas våld. Och ur alla deras fienders våld, vilka har plågat er. Men ni har idag övergivit er Gud, som har

bevarat och frälst er från nöd och plåga. Gud duger inte mer till konung åt er, då ni har begärt en annan konung åt er. Hör nu då, hur en konung ska göra, då ni tar någon till konung åt er. Han ska ta skatt av er. De bästa sönerna ska han sända för att dödas i strid. De vackraste döttrarna ska han ta till tjänarinnor åt sig. Av åkrarna och andra markens frukter ska ni bli tvungna att betala tionde, och själva ska ni bli slavar. Då svarade Israels folk: Låt vara, vi är inte rädda för tung skatt. Du måste i alla fall insätta någon till konung åt oss. Då var där en man, som hette Saul, av Benjamins stam, och den mannen hade med tjänarna gått för att söka åsnorna, som hade tappats bort i ödemarken. Då sökte Saul åsnorna men fann dem ej. Till sist gick han själv och tjänaren vilse och kom nära den plats, där Samuels bostad låg. Då sade tjänaren till Saul: På denna plats är en gudsmann, som är mycket kunnig. Vad han förutsäger, det inträffar säkert. Om vi skulle gå till den mannen, kanske han vet, var vi skulle finna åsnorna. Då sade Saul: Vi vågar inte komma till mannen utan reskost; reskosten har tagit slut för oss och det finns ingenting, som vi skulle kunna sticka i handen på honom. Då sade tjänaren: Jag har då en fjärdedels sikel silver. Den ska vi ge åt den gudsmannen. Så gick de dit.

Och när de kom nära staden, så träffade de några flickor, som hade gått för att hämta vatten. Och de frågade flickorna: Är siaren hemma? Då svarade flickorna: Ja. Om ni genast begär er av, så träffar ni honom, innan han går för att äta på kullen, ty folket, som har offrat idag, börjar inte äta, förrän han kommer och välsignar offren. Så gick de då dit. Och när de kom till staden, så kom Saul emot dem och tänkte gå upp på kullen (Då kände inte Saul ännu Samuel). Då frågade Saul: Var är siarens bostad? Då svarade Samuel: Här är siaren. Kom då med mig på kullen. Du måste idag äta middag med mig; jag vet redan i förväg, varför du har kommit hit. De åsnor, som du håller på och söker, har redan kommit tillrätta. Men jag ska säga dig, vad Herren har uppenbarat för mig.

Då var Saul den dagen hos Samuel och på morgonen, när Saul skulle gå tillbaka, följde Samuel honom på vägen. Och Samuel sade: Låt tjänaren gå före oss. Jag har något att säga dig på tu man hand. Och när tjänaren hade försvunnit utom synhåll, så tog Samuel smörjhornet, och göt ut smörjelse på Sauls huvud. Ser du nu, sade Samuel, hurudan man Gud tänker göra dig till. Gud vill ju upphöja dig och göra dig till en furste över Israel. När du nu kommer upp på Guds höjd, där filistéernas stridsplats är, så kommer emot dig profeter med psaltare, harpor och trummor. Och de börjar då att prisa Gud. Då faller Guds ande på dig, och då ska också du prisa honom. Då först ska det av dig bli en annan man. Men du ska komma till mig i Gilgal, och där ska jag säga dig vad du ytterligare ska göra.

Fyrtionionde stycket. Israels barn kastar lott om vem som ska bli konung, och Saul, Kis' son, blir genom lottning den förste konungen i Israels land.

Då kallade Samuel Israels barn att församlas i Mispa och sade: Må ni nu komma inför Gud var och en efter sin stam och släkt, så ska jag visa er,

hurudan man Gud har bestämt till konung åt er. Då Samuel kastade lott, föll lotten först på Benjamins stam, och då de ytterligare kastade lott, så föll lotten på Saul. Men Saul hade gömt sig bland folket och smugit sig in i ett tomt fat och mannen återfanns inte mer, då lotten hade fallit. Till sist drogs den nye konungen inför folket, och då han vandrade i den församlade menigheten, så var han huvudet högre än allt det andra folket, och knappast fanns det i hela Israels stam en så ståtlig och passande man som Saul. Då sade Samuel: Se här, vilken man Gud har skaffat till konung åt er. Hans like finns inte någon i hela denna menighet. Då glädde sig Israels barn och utropade: Må konungen vara lycklig! Och Samuel läste för hela folket konungens lag och rätt och skrev upp orden i en bok och lade boken i förvar inför Gud. Men somliga sade: Ska då denne hjälpa oss? Och de såg ned på Saul. Men Saul gick till sitt hem, men han låtsades inte höra vad de yttrade.

Vid den här tiden började ammoniternas konung Nahas krig mot Israels barn, och hela Israels folk grät, när de fick höra underrättelser om kriget. Då kom konung Saul från betesmarken med sin hjord och frågade: Vad är det fatt, då folket håller på och gråter? Då berättade några om det krig, som Nahas förde mot Israel. Då blev Saul vred och slaktade två oxar, styckade dem bit för bit och sände köttstyckena runt landet och hälsade till Israels stam: Var och en som inte går i krig efter Saul och Samuel, dens oxar ska bli köttstycken. Då församlade sig Israels barn såsom en man, ungefär trehundrausen man. Och Saul delade männen i tre hopar och anföll fienderna, innan solen gick upp, och förföljde dem ända till middagen och de skringrades åt alla håll, så att inte ens två personer blev kvar tillsammans.

Då sade några till Samuel: Tag hit de män, som har sagt: Ska Saul bli furste över oss? Må de komma hit. De ska dö. Då svarade Saul: Inte en enda person ska dö idag, ty idag har Herren förskaffat oss lycka. Men Samuel sade till folket: Kom till Gilgal! Vi ska där förnya konungens förbund.

Och Samuel sade till hela Israels folk: Jag har utsett en konung åt er, så som ni har krävt. Jag har nu blivit gammal, och mitt huvud har blivit grått. Jag har varit bland er från min ungdom ända tills idag. Se, här står jag. Kom den som vill och svara mig inför Gud och inför konungen: Har jag tagit av er oxar eller åsnor? Har jag gjort orätt mot någon eller rövat något? Har jag tagit gåvor och gömt dem? Då svarade folket: Du har inte rövat eller gjort något orätt, och du har inte förtryckt en enda man eller tagit någons egendom. Då sade Samuel: Gud och hans smorde vare idag ett vittne mellan oss, att ni inte har funnit något tillövers hos mig. Så kom då hit, så att jag kan döma er inför Gud efter den rätt, som han har gjort med era förfäder.

Fordomdags då Jakob hade kommit till Egypten och era gamla män ropade till Gud, så sände han Moses och Aron till hjälp, som förde dem ut ur Egypten till denna plats. Och då de förkastade Gud, sålde han dem som slavar under hedningarna. Men när de åter började ropa till Gud och sade: Vi har syndat och övergivit Gud, vi har haft avgudar, men rädda oss ur fiendernas hand, så vill vi lyda dig, då sände Gud åter en stor man till er hjälp och räddade er från fienderna. Och när ni såg, att Nahas, Ammons konung, kom emot er med krig, så sade ni: Du ska inte döma oss, utan en konung, fast Gud är er konung. Se, där har ni nu en konung efter ert sinne. Om ni fruktar Gud och lyssnar till hans råd och lyder hans bud, så ska ni och er

konung leva efter Guds vilja. Men om ni inte lyssnar till Guds röst, om ni inte lyder hans anvisningar, så ska Gud också förkasta er. Ni ska också veta, hur förfärligt ni har syndat mot Gud bara däri, att ni har begärt en konung åt er. Nu är skördetiden, men jag ska be till Gud, och det ska dundra och hagla. Då bad Samuel till Gud, och det blev plötsligt ett sådant dunder såsom dundret av åskan, och ett fruktansvärt oväder och hagel. Då blev Israels barn förskräckta och sade till Samuel: Bed till Gud för oss, att vi ej dör, ty vi har syndat, då vi bad om en konung.

Då sade Samuel: Bli inte förskräckta. Visst har ni syndat, men ni ska inte fördenskull förkasta Gud utan lyd honom av allt ert hjärta. Och gå inte efter fåfängliga ting; de lönar er inte och de kan inte hjälpa er, ty det är fåfängligt. Det vore fjärran från mig, att jag skulle upphöra att bedja till Gud för er och att lära er den rätta vägen. Men om ni gör det ont är, så ska ni och er konung förgås.

Femtionde stycket. Konung Saul syndar mot Gud, och Gud hotar genom Samuel, att Saul och hans barn ska förlora konungaämbetet.

Därefter blev det åter krig med filistéerna, och konung Saul var krigshövitsman. Men Israels krigshär skingrades på grund av stor fruktan och spreds omkring på bergen. Då började konungen offra till Gud, så att han skulle få en bättre lycka i kriget. Och när konungen hade slutat offra, så kom Samuel. Då stod konung Saul upp och hasade på Samuel: Men Samuel sade: Vad har du gjort? Då svarade konungen: Jag höll på och väntade på dig, men då du inte kom i rättan tid och folket var förskingrat, då tänkte jag: Jag har inte heller bett till Gud. Så vågade jag offra brännoffer. Då svarade Samuel: Du har burit dig galet åt och gjort orätt. Du har inte lytt Herren Guds bud. Gud hade tänkt befästa dig i konungaämbetet till evig tid, men nu ska ditt välde inte länge bestå. Gud har sökt en man efter sitt sinne: åt denne ska han ge riket, därför att du inte har lytt Guds bud.

Därefter kom Samuel åter till konungen och sade: Gud sände mig att smörja dig till konung över Israel. Så hör nu Herren Guds röst! Så säger Herren Sebaot: Jag har tänkt på vad Amalek gjorde mot Israel, när han hindrade denne på vägen. Så gå nu åstad och hämnas på amalekiterna och utplåna dem både människor och boskapsdjur. Du ska inte förbarma dig över någon enda person, utan du ska döda dem rubb och stubb tillika med barnen i vaggan.

Så begav sig då Saul åstad för att bekrija amalekiterna och dräpte människor och boskapsdjur och tillfångatog konungen. Konungen hette Agag. Men de bästa ägodelarna, fåren och korna, tog Saul levande och förde till sitt rike. Då sade Gud till Samuel: Jag ångrar, att jag har gjort Saul till konung. Han lyder ej mina bud. Då stod Samuel upp bittida om morgonen och gick till Saul. Och när Samuel kom, så sade Saul: Välsignad vare du, Herrens man. Jag har uppfyllt Guds ord. Då svarade Samuel: Varifrån hörs då detta ramande och bråkande, som ljuder i mina öron? Då sade Saul: Från amalekiterna har jag rövat denna egendom, men mitt folk har låtit det bästa

leva att bli till offer åt Gud. Då svarade Samuel: Låt mig få framföra det ord som Gud natten till idag meddelat mig: Är det inte så: då du var ödmjuk i dina egna ögon, så blev du en furste i Israels stam, och Herren smorde dig till konung över Israel. Och Herren Gud sände dig för att döda ogärningsmännen och amalekiterna till sista man. Varför har du inte lytt Guds röst utan gömt en del av de får och kor, som du har rövat? Du har gjort alldeles fel inför Gud.

Då svarade Saul: Jag har dock lytt Herrens Guds röst. Jag har gått dithän som Gud har befallt mig. Jag har fört hit amalekiterkonungen Agag och jag har dräpt och tillintetgjort amalekiterna. Men de bästa korna och fåren har mitt folk lämnat vid liv, vilka jag ämnar offra åt Gud i Gilgal. Då svarade åter Samuel: Tror du, att Gud vill ha offer hellre än hörsamhet? Se här: Hörsamhet är bättre än offer och att lyda Gud, det är bättre än fett av baggar. Ty den olydige gör en trolldomssynd. Och den som gör emot Guds vilja, han har avgudar. Och då du inte har lyssnat till Guds röst, så har Gud också förkastat dig.

Då sade Saul: Jag har syndat mot Gud, då jag har överträtt hans befallningar, ty jag fruktade för folket. Och förlåt mig nu mina synder och vänd dig tillbaka, så att du beder till Gud med mig. Då sade Samuel: Jag vänder inte tillbaka med dig; då du inte har lyssnat till Guds ord, då har också Gud förkastat dig. Du ska ej mer vara konung över Israel. Och när Samuel hade sagt dessa ord, så vände han sig om och ämnade gå. Men Saul grep tag i Samuels mantel och manteln revs sönder. Då sade Samuel: Idag har Herren rivit bort riket från dig och givit åt en annan, som är bättre än du. Israels hjälte ljuger inte och ångrar sig inte. Han är inte en människa, att han ska ångra något. Men Saul bad Samuel ytterligare och sade: Jag har syndat. Men gör mig nu den äran endast för de gamles skull och för Israels skull. Vänd tillbaka med mig, så att jag får tillbedja Gud. Då vände Samuel tillbaka och bad tillsammans med konungen.

Men Samuel sade: För hit ammoniternas konung Agag. Och Agag kom som vilken modig man som helst fram inför Samuel. Då sade Samuel: Ditt svärd har gjort många mödrar barnlösa. Därför ska också din moder bli utan son. Så högg Samuel av halsen på Agag. Och Samuel återvände till sitt hem i Ramat. Och därefter såg inte Samuel mer Saul, ty han sörjde för Sauls skull, eftersom Gud hade ånkrat, att han hade gjort Saul till konung.

Femtioförsta stycket. Gud befäller Samuel att smörja David till konung.

Då sade Gud till Samuel: Hur länge sörjer du för Sauls skull, som jag för länge sen har förkastat? Stå upp och fyll ditt horn med smörjelse; Jag ska sända dig till Betlehem till en man, som heter Isai. Av den mannens söner ämnar jag utse en till konung i Sauls ställe. Då gjorde Samuel så som Gud hade befallt och kom till staden Betlehem. Men människorna där på platsen blev förskräckta, när de såg Samuel komma och frågade Samuel: Är det fred, då du kommer? Samuel svarade: Ja. Jag har kommit endast för att offra. Men Isai hade sju söner och Samuel befallde mannen att föra fram sina söner för honom. När nu den äldste sonen Eliab kom in, så tänkte Samuel: Säkert har

Gud utsett denne till konung. Men Gud sade: Se inte till hans yttre, fast han är vacker och stor, ty han är i alla fall inte lämplig i mina ögon. Det blir inte så, som människor menar. Människan ser till det yttre, men Gud ser till hjärtat. Då lät Isai alla sina söner komma inför Samuel. Men Samuel sade: Inte någon enda av dessa dina söner är lämplig inför Gud.

Då frågade Samuel igen: Har du inte ytterligare en son? Då svarade Isai: En, den yngste, är ute på marken, men han vallar fåren. Då sade Samuel: Hämta hit honom! Vi ska inte sätta oss att äta, förrän han kommer. Då sände Isai åstad och hämtade sonen från marken. Han var rödlätt och trevlig till utseendet. Då sade Herren till Samuel: Han är mig lämplig. Tag och smörj honom. Då smorde också Samuel den sonen, och gossen hette David. Och från den dagen kom Guds ande över David. Men Saul fick ibland ett sådant ont sinne, då Guds ande hade övergett honom. Och när det onda lynnet kom på Saul, då var han fruktansvärt ledsen och visste inte själv, hur han skulle reda sig. Då sade några, som var konungens hövdingar: Var ska vi finna en sådan man, som kan spela på fiolen så du kanske blir glad, då det onda anfallet kommer, och du då blir lätt om hjärtat, när du hör harpans ljud. Och Saul sade till de tjänare, som stod nära honom: Sök åt mig en sådan man, som är skicklig att spela fiol. Då sade någon: Jag vet en man, Isais son i staden Betlehem; han är mycket skicklig på fiol och för övrigt en stark, förständig och duglig man, och Gud är med honom. Då sände Saul hälsningar till Isai: Låt din son David, som vallar fåren, komma till mig. Då kom också David till Saul och spelade fiol alltid, då det onda lynnet kom på Saul. Då lättades hans sinne upp och blev betydligt lugnare, då David spelade fiol. Och Saul älskade David från den dagen och David blev bågbärare åt Saul.

Femtioandra stycket. David dräper en kämpe, som heter Goliat och får för denna djärva bragd konungens dotter till hustru.

Vid denna tid blev det åter krig med filistéerna och Israels krigshär samlades på stridsfältet. Men David återvände till sitt hem, när konung Saul var i kriget, och Davids bröder var också i kriget. Då fanns det på filistéernas sida en krigare, som hette Goliat. Och den mannen var mycket stor och fruktansvärd och stark som stalo. Han var hela sex alnar lång, och han var helt och hållet klädd i koppar, byxorna var också av koppar liksom skölden i den ena handen. Hans spjutskaft var tjockt såsom en stock, på vilken de nystar garn, som håller på och väver, och hans järnspjut vägde sex hundra siklar. Och alltid när krigshärarna stod uppställda mot varandra, kom Goliat nära och uppfordrade någon av Israels folk till brottning. Om bara någon av er är villig att strida med mig, så ska den part av oss två, som dräper sin kamrat, anses bättre och ha segern. Och så ropade den förskräcklige mannen och utmanade dem varje dag och alltid, då krigshärarna hade ställt sig mot varandra.

Och likväl vågade inte någon på Israels sida gripa sig an med den mannen, ty han var alltför stark och förfärlig. Ty varenda en var rädd för den

mannen, fast konung Saul hade lovat sin egen dotter till den, som var villig att strida med mannen på tu man hand och som förmådde döda honom.

Men David var då hemma med sin faders hjord. Då sade Davids fader Isai till sin son: Gå och samtala med dina bröder på stridsplatsen, så att vi får höra något om hur de mår och tag med dig matsäck för att de inte ska hungra ihjäl där. Då gick också David till stridsplatsen, och när David kom dit, så stod krigshärarna åter mot varandra. Och Goliat kom också dit nära Israels folk och utmanade någon att strida med honom på tu man hand. Men David, som hade samtalat med sina bröder, lade märke till mannen och frågade: Vad ska den få som dödar den där filistéen? Då svarade några: Han ska få konungens dotter till hustru, och konungen ämnar göra honom rik. Då sade David: Om inte någon annan är villig, så är i varje fall jag villig att försöka kämpa med den mannen. Vad är då den där oomskurne filistéen, då han ska smäda Guds folk? Då började Davids äldste broder Eliab att gråla på David och säga: Nog känner jag djärvheten i ditt sinne. Du har kommit hit för att se på striden och din faders får har du lämnat i öknen. Gå då och uppför dig som en karl! Men David svarade: Vad ont har jag gjort? Har jag utan att bli kallad kommit hit? Och David vände sig till en annan man och sade såsom förut.

Då kom David inför konungen och sade: Inte må någon mans hjärta bli förfärat för denna lilla sak; jag är i varje fall villig att strida med den där filistéen.

Då svarade konungen: Inte förmår du väl strida med den mannen, ty du är ännu ung och han är en gammal stridsman ända från ungdomen. Men David sade: Jag var en gång och vallade min faders får i öknen; då kom ett lejon och ryckte till sig ett får från hjorden. Då anföll jag lejonet och ryckte fåret ur lejonets mun. Och då lejonet sprang emot mig, så grep jag tag i skägget på lejonet och slog ner det till marken och dödade det där. Och så gjorde jag också med björnen. Om jag har dräpt lejon och björn, så kan jag säkert också göra något med den där filistéen, som har smädat den levande Gudens folk. Han är då inte starkare än endera lejonet eller björnen. Och David sade därtill: Gud, som räddade mig från lejonet och björnen, ska också hjälpa mig mot filistéen. Då sade konungen till David: Du vet ju själv. Du får pröva på. Och Gud vare med dig!

Då satte konungen på David en stridsrustning, en kopparmössa på huvudet och ett (bröst-) kläde av koppar på bröstet. Och David band ett svärd omkring sig och försökte gå. Men då David inte var van att ha sådana ting, så sade han till konungen: Jag kan inte gå med dem, då jag inte har vant mig. Och David tog av sig dessa stridsdon, tog en stav i handen och en stenslunga, med vilken han var van att kasta stenar, utsåg åt sig fem släta småstenar ur bäcken och lade dem i väskan; och då först började han gå mot Goliat. Men då denne såg David komma emot sig med en stav, så föraktade han honom och sade: Anser du mig för en hund eller vad för något, då du kommer med en käpp? Och kom bara hit! Jag ska idag ge ditt kött åt fåglarna under himmelen och åt djuren på marken. Då sade David: Du kommer mot mig med svärd, spjut och sköld, men jag kommer i Herren Guds Sebaots namn, vars folk du har smädat. Gud ska idag lägga dig under mig. Jag ska dräpa dig och hugga av dig halsen, och filistéernas kroppar ska bli till föda åt fåglar och djur, och varje land ska veta, att i Israel finns en Gud, och hela

detta folk ska veta, att Gud kan hjälpa utan spjut och svärd, ty striden står under Guds beskydd.

Då tog David en sten ur väskan och kastade stenen just i pannan på filistéen, så att stenen fastnade i filistéens panna. Och Goliat svimmade och föll omkull på marken. Då sprang David dit och ryckte filistéens eget svärd ur skidan och högg därmed av halsen på filistéen. Men när filistéerna såg, att deras starkaste man var dödad, så blev de förskräckta och flydde hit och dit, och Israels folk gav sig åstad och förföljde dem och fick den dagen en stor seger. Och David kom med Goliats huvud till konungen. Och konungen satte David till ledare för sin krigshär. Och David skötte sig förståndigt i varje handling, så att konungen och hela krigshären tyckte om honom.

Femtiotredje stycket. Konung Saul börjar förfölja och hata David.

När det därefter hade blivit fred med filistéerna och konungen och David återvänt hem, så sjöng Israels döttrar sinsemellan: Saul har dräpt tusen man, men David har dräpt tio tusen man. Då tyckte Saul illa därom, då man ju gav David större ära än honom. Och Saul sade: De gör väl David till konung redan idag. Och från den dagen kunde inte Saul mer se på David med ett gott sinne. En gång när det onda lynnet kom på Saul och David var där och spelade fiol, hade Saul ett spjut i handen, och Saul kastade spjutet mot David och skulle sticka honom genom hjärtat. Men David vek i hast undan och flydde ut, och spjutet fastnade i väggen. Men Sauls yngre dotter Mikal älskade David, och när konungen fick höra det, så sade han: Det är rätt. Jag ska ge den yngre dottern åt David, så att jag därigenom kan bringa honom i olycka. Då befallde konungen sina hövdingar att tala med David och säga: Konungen vill ha dig till måg. Då svarade David: Vilken och hurudan man är jag, då jag ska bli konungens måg? Jag som är den sämste och fattigaste i hela Israels stam. Då sade konungens hövdingar: Konungen vill inte ha friaregåvor av dig. Han vill bara ha förhuden av två hundra filistéer. Konungen trodde, att David skulle dödas, då det blev strid med filistéerna. Men David begav sig med sitt folk till filistéerna och dödade två hundra man och förde med sig dessa mäns förhudar till konungen. Då måste ju konungen ge sin dotter åt David. Men konungen upphörde i alla fall inte att hata David.

Men Sauls son Jonatan älskade David som sitt eget hjärta. Därför sade Jonatan till Saul: Varför hatar du David? Han har inte gjort något ont. Du minns själv, hur glad du var, när David slog Goliat. Varför ska du trakta efter en oskyldig mans liv? Då bevektes Sauls hjärta för den gången. Och Saul sade: Så sant som Gud lever: David ska inte dö. Och Jonatan omtalade dessa ord för David och tog honom med till sin fader. Men då återigen det onda lynnet kom på Saul och David var där och spelade fiol, så ryckte Saul till sig spjutet och skulle genomborra David, men David vek hastigt åt sidan och flydde ut. Och Saul sände några att vakta på David i hans hus, och konungen befallde männen att döda David. Men Davids hustru, konungens dotter, gav råd åt David och sade: Om du i natt inte aktar på ditt liv, så måste du dö i morgon. Då tog Mikal och släppte ut David genom ett fönster. Och Mikal lade

på Davids plats en träbild och svepte ett getskinn om huvudet. Men konungen sände några män att hämta David. Då sade Mikal: David ligger sjuk. Men konungen befalldes männen att bära David till honom, så att han skulle få döda honom. Då bar männen träbilden och sängkläderna till konungen. Då blev konungen vred på sin dotter och sade: Varför har du då släppt iväg min fiende? Men David hade flytt till Samuel.

Men David flydde också därifrån och träffade i hemlighet Jonatan. Och David sade till Jonatan: Varför vill din fader döda mig? Vari har jag syndat? Tala om det för mig eller döda du mig genast, om du finner mig skyldig. Då svarade Jonatan: Inte ska du dö. Min fader gör inget, som inte jag får veta. Om min fader tänker göra dig något ont, så ska jag tala om alltsammans för dig, så att du vet att skydda ditt liv. Och Jonatan svor David en ed den dagen och gjorde ett förbund med David; så mycket älskade han David.

Då blev det nymånadshelg, och när konungen sökte efter David och frågade Jonatan: Varför har Isais son inte kommit? Då svarade Jonatan: David bad mig, att han skulle få bege sig till Betlehem. Då blev Saul vred på Jonatan och sade: Du din usle bov! Jag vet nog: du har träffat ett avtal med Isais son. Ni är som bröder. Men det ska bli dig och din moder till skam, ty du ska aldrig bli konung, så länge som den mannen är i livet. Och för genast hit mannen: han ska dö. Då sade Jonatan igen till sin fader: Varför ska han dö? På vad sätt har han syndat? Då kastade Saul spjutet mot Jonatan och skulle sticka honom. Men Jonatan flydde ut, då han såg, att det inte mer fanns någon nåd för David. Då begav sig Jonatan till David och föll honom om halsen, och de grät båda två, men mest David, som måste som flykting bege sig till främmande länder.

Då kom David till en präst, som hette Abimelek och denne präst frågade David: Varför kommer du hit alldeles ensam? Då svarade David: Konungen har sänt mig med ett sådant ärende, som ingen ska veta. Har du någonting till föda, ty jag är hungrig? Då sade Abimelek: Jag har ingen annan mat än de heliga bröden, om du vågar äta dem. Då tog David dessa bröd och åt. Och David frågade prästen på nytt: Har du något svärd, ty jag kom att ge mig av utan vapen, då jag var i sådan tidsnöd? Då svarade prästen: Inget annat än Goliats svärd, dens som du själv har dödat i ekdalen. Då sade David: Kom hit med det! Dess like finns ej. Och David tog Goliats svärd. Då begav sig David på flykt till ett annat land och kom till en konung, som hette Akis. Men den konungens hövdingar sade: Denne David är landets konung, om vilken man har sjungit så: Saul slog tusen, men David tio tusen. Men David låtsades vara sinnesrubbad, då han fruktade, att Akis skulle fasttaga honom. David rasade där, som skulle han ha förlorat förståndet, stötte huvudet mot dörren, och fradgan rann ur munnen efter skägget. Då sade konung Akis: Ser ni inte, att han är alldeles från vettet? Varför har ni fört hit en sinnesrubbad människa? Då slapp David med livet i behåll därifrån och gömde sig i en bergshåla.

Men konung Saul förföljde David överallt och ville döda honom. Men hos David hade församlats sig omkring tre hundra lösa män, som hade tagit skulder, och därtill annat vanligt folk. Och Saul sade till dem, som alltid följde honom: Hör ni Jeminis barn! Ska Isais son göra er alla rika på åkrar och vinberg, då ni har gjort ett förbund med min egen son mot mig och ni vill inte uppenbara för mitt öra, på vilken plats David har gömt sig. Då svarade en,

som hette Doeg: Jag såg David hos Abimelek och den prästen gav David mat och gav honom därtill ett svärd. Då lät konungen hämta Abimelek och hans släkt och konungen sade till honom: Hör du Ahitubs son! Varför har ni ingått förbund med Isais son och givit honom bröd och svärd, så att han skulle fara efter mitt liv? Då svarade Abimelek: Vem är då en så trogen man, som David varit hitintills, han som är konungens måg? Först idag har jag hört något sådant. Då sade konungen: Ja, du måste dö tillsammans med din släkt. Och konungen befallde sina krigsmän att döda Guds präster. Då sade konungen till Doeg: Döda du prästerna! Då dödade verkligen Doeg Guds präster. De var åttiofem personer, som var klädda i linnekläder. Endast en, Abjatar, slapp undan och flydde till David.

Men Saul förföljde alltjämt David och sökte honom överallt i hela sitt rike. En gång hade David gömt sig i en bergshåla och Saul gav sig iväg för att söka David på de platser, varifrån han hörde något om David. När nu Saul höll på och sökte David och hans folk, så råkade han gå in i samma håla, som David hade gömt sig i. Konung Saul kröp in i hålan i ett mindre ärende och började ta av sig byxorna. Då sade Davids följeslagare: Se, där kom din fiende alldeles emot dig. Ta nu och döda honom på fläcken! Men David sade: Vare det fjärran från mig. Min hand ska inte röra vid honom, ty han är Guds smorde. Då smög sig David sakta fram och skar en liten flik ur Sauls mantel. Och konungen märkte det inte alls. Först när konungen hade krupit ut ur gropan, så kröp David också ut och ropade till: Hör herr konung! Då såg sig konungen om, och David bugade sig till jorden inför konungen och sade: Varför lyssnar du till sådana usla människors tal, som påstår: David vill ju ta livet av dig. Se nu! Gud har idag givit ditt liv i mina händer, om jag hade velat döda dig. Men min hand har inte vidrört dig, därför att du är Herrens smorde. Se då, min fader! Här är en flik av din mantel i min hand. Se, hur lätt jag hade kunnat sticka ner dig, om jag hade velat. Jag skar bort en flik från din mantel för att du ska förstå, att jag inte har ärnat dig något ont. Jag har inte syndat eller gjort ont mot dig, fast du förföljer mig och vill ta livet av mig. Gud ska idag vara domare mellan oss. Han ska hämnas på dig, men min hand ska ej vidröra dig. Vilken man förföljer du, Israels konung? Är det mig du jagar efter, som inte är bättre än en död hund eller en loppa?

När David hade yttrat dessa ord, började Saul gråta och sade: Är det inte din röst, min son David, som jag hör? Du är utan skuld. Du har gjort gott mot mig, fast jag har gjort ont. Du har idag bevisat mig din oskuld, då Gud hade givit mitt liv i ditt våld, och du dödade mig ändå inte. Finns det någon enda, som låter sin fiende gå i frid, då han kommer över honom?

Gud löne dig den nåd, som du gjort mot mig idag. Och jag vet, att du ska bli konung; Israels rike är i dina händer. Så svär mig idag en ed, att du inte ska döda mina barn och inte utplåna mitt namn ur min faders släkt. Då svor David en ed därpå.

Men Sauls hat upphörde ej fördenskull, fast de den gången skildes på ett vänligt sätt. Saul begav sig någon tid därefter för att åter förfölja David med tre tusen man och reste upp tälten på ett ställe, där David var i närheten. Då sade David till sina följeslagare: Vem är villig att med mig bege sig till Sauls lägerplats? Då sade en, som hette Abisai: Jag är villig. Då begav sig också David med denne sin följeslagare till Sauls läger, när alla låg och sov. Inte en

enda märkte, att de kom. Och de gick in i Sauls tält, där Saul själv låg och sov och spjutet låg vid huvudgården. Då viskade Davids följeslagare: Låt mig nu göra detta! Jag sticker Saul med detta spjut, så att han dör på en gång, så slipper du ifrån honom. Men David sade: Förgör honom inte. Han är Guds smorde. Så sant som Gud lever: min hand ska ej vidröra honom, innan han själv dör eller dödas i krig. Tag endast spjutet och dryckeskärlet. Då tog David och hans följeslagare spjutet och dryckeskärlet och återvände hem.

Tidigt på morgonen stod David på en kulle inom synhåll och ropade på Abner, som var konungens högste krigsbefälhavare. Och David sade: Hör du inte, Abner? Hur har du bevakat konungens liv, fast du är högste krigsbefälhavare? Se här! Konungens spjut och dryckeskärl i min hand! Ni är alla värda döden, då ni inte bättre skyddar konungens liv. Då kände Saul igen Davids röst och frågade: Är det inte din röst, min son David? David svarade: Jo, och varför förföljer du mig, min herre? Mitt blod ska inte i onödan rinna ut på jorden. Då sade Saul: Jag har syndat och kom bara tillbaka, min son; jag ska aldrig mer hata dig, ty mitt liv var idag dyrt i dina ögon. Då sade David: Detta är konungens spjut och dryckeskärl. Må någon komma och hämta dem. Säkert ska Gud vedergälla var och en hans oskuld och tro. Gud hade idag givit dig i mina händer, men jag ville inte röra vid Guds smorde med min hand. Och när jag idag har ansett ditt liv mera värt än mitt eget, så ska också mitt liv ha värde inför Gud och han ska rädda mig ur plåga och nöd. Då sade Saul: Välsignad vare du, min son.

Femtiofjärde stycket. Konung Saul började uppsöka spåmän och dödades själv i krig tillsammans med sina båda söner.

Vid den tiden hade gamle Samuel dött och hela Israel sörjde honom trettio dagar. Då församlade sig filistéerna mot Israel och ämnade föra krig. Men Saul hade övergivit Gud och visste inte mer, hur han skulle klara av filistéerna, ty han fruktade för sitt liv, och han fick inte mer svar av Gud, därför att han hade övergivit Gud. Då var det i En-Dor en kvinna, som var sierska. Och Saul bytte kläder och tog två följeslagare med sig och begav sig dit till spåkvinnan nattetid, så att han skulle få veta, hur det här kriget skulle avlöpa. Och han gjorde sig obekant och sade till kvinnan: Kan du spå och uppväcka åt mig den som jag själv förstår? Då svarade spåkvinnan: Varför kommer du för att fånga mig? Du vet själv, hur Saul har förgjort alla spåmän och vise män i hela sitt rike. Kanske han dödar mig också, om han får höra något. Då gick Saul en ed och sade: Så sant som Gud lever ska inget hända dig. Då frågade spåkvinnan: Vem vill du få upp från de döda? Saul svarade: Jag vill ha den gamle Samuel. (Då började också spåkvinnan med sin trolldom att uppfordra Samuel från de döda). Och när hon såg Samuel, så blev spåkvinnan själv förskräckt och ropade högt: Du har lurat mig. Du är själv Saul! Då sade konungen: Var inte förskräckt! Vad ser du? Då sade spåkvinnan: Jag ser Guds ansikte stiga upp ur marken. Då frågade konungen på nytt: Hurudan är han? Då sade spåkvinnan: Det är en stor man, som

kommer upp och han har en sidenrock på sig. Då förstod Saul, att det var Samuel. Och Saul bugade sig till jorden.

Då sade Samuel: Varför har du inte låtit mig vara i fred? Varför har du uppväckt mig? Då svarade Saul: Jag är i stor nöd. Filistéerna har börjat krig och Gud har övergivit mig och han svarar inte något varken genom profeter eller genom drömmar. Därför har jag varit tvungen att uppväcka dig, så att du säger mig, hur jag ska göra. Då sade Samuel: Varför frågar du mig, då Gud har övergivit dig? Gud ska göra med dig så som han har sagt genom mig. Han ska rycka bort riket från dig och giva det åt David, därför att du ej har lyssnat till Guds röst. I morgon ska du komma till mig i graven och Gud ska ge hela Israels krigshär i filistéernas våld. Då blev Saul förskräckt, när han hörde dessa ord och föll till jorden och förmådde inte mer stå upp. Så till den grad hade han blivit förskräckt och kraftlös. Då sade spåkvinnan: Se! Jag har lyssnat till din röst och gjort som du har befallt. Då ska också du lyssna på mig: var så god och intag en måltid, innan du går. Men Saul sade: Jag äter inte. Men Sauls följeslagare och spåkvinnan tvang honom att äta, och när han hade ätit, så gick han bort och gick hela natten.

Följande dag blev det en hård strid med filistéerna och Israels krigshär flydde och flera tusen män dödades tillika med Sauls söner, som hade stupat på stridsfältet. Till sist kom konungen själv i nöd, när fienderna trängde på från alla håll, och han hade redan fått sår av pilarna, som bågskyttarna hade skjutit mot honom. När konungen slutligen såg, att han inte kunde fly någonstans, så sade han till sin bågbärare: Tag du och döda mig, för att inte de oomskurna ska få fast mig och håna mig. Men bågbäraren vågade inte döda konungen. Då tog konungen själv spjutet och satte mot bröstet och föll mot spjutet. Så dog Saul och hans söner på stridsfältet. Men David hade vid den tiden flytt till filistéernas land och var där på en plats, och platsen hette Siklag. Och David var inte i den sista striden, när Saul och hans söner dödades.

Då kom på tredje dagen en man till David och han hade rivit sönder kläderna och sölat ned sitt huvud med jord. Då frågade David: Varifrån kommer du? Den andre svarade: Jag har flytt från stridsfältet. Då frågade David på nytt: Vad hörs? Då svarade den andre: Israels folk har flytt, och hela folket har dödats. Därtill har också konungen själv dödats och hans son Jonatan. Då frågade David: Hur vet du, att konungen har dödats? Då sade mannen: Jag kom plötsligt upp på Gilboa berg. Då såg jag konungen, när han stötte sitt bröst mot spjutet. Då lade konungen märke till mig och frågade: Vad är du för en man? Då sade jag: Jag är av Amaleks stam. Då sade konungen: Döda mig, ty jag befinner mig i stor ångest och jag är vid fullt liv. Då dödade jag också konungen och tog av honom kronan och armbanden, och jag har tagit med dem till dig, min herre. Då rev David sönder sina kläder, grät och sörjde Saul och Jonatan och hela Israels folk, som hade stupat och dödats på stridsfältet. Och David sade till ynglingen: Varför har du dödat Guds smorde? Av din egen mun ska du dömas, då du har sagt: Jag har dödat konungen. Ditt eget blod ska betala det. Då befallde konungen sitt folk att döda mannen, som hade ljugit och sagt, att han hade dödat konungen.

Femtiofemte stycket. David blir konung över Juda och Israel.

Därefter begav sig David till staden Hebron och Juda stam smorde honom till konung över sig. Men Saul hade ännu en son, som hette Isboset. Honom tog Abner, som var Sauls överbefälhavare, och smorde till konung över Israel. Då blev det krig mellan David och Isboset, men Davids folk var starkare och fick segern. Och Abner flydde till Joab, som var överbefälhavare på Davids sida. Men Joabs broder Asael var stark och snabb som en vildren. Han förföljde Abner och vek inte av åt någondera sidan. Då sade Abner till Asael: Varför förföljer du mig? Om du inte slutar upp att förfölja mig, så dödar jag dig. Och hur ska jag våga komma inför din broder. Likväl slutade Asael inte upp med förföljandet. Då slungade Abner spjutet bakåt mellan benen och träffade Asael i magen. Då dog Asael på fläcken. Men Abner ropade på Joab: Varför befäller du inte ditt folk att sluta upp med att förfölja och döda dina bröder? Då sade Joab: Om du hade yttrat de här orden på morgonen, så hade jag i tid slutat upp. Då slutade Joab med förföljandet och vände tillbaka.

Men Isboset, som var konung i Israels rike, fördrev Abner, därför att han hade lagt sig bredvid Sauls bihustru. Då blev Abner vred och sade till Isboset: Jag står på din sida och tack vare mig har du blivit konung och du kommer och förebrår mig för en horas skull. Jag ska överge dig med en gång, och riket ska komma under David. Då begav sig Abner till David och ingick ett förbund med David och lovade, att hela Israels rike skulle komma under David. Då begav sig Abner för att samtala med hövdingarna i hela Israels rike och sade: Ni har redan tidigare strävat att komma under David. Så gör nu David till konung, ty Herren har sagt: Genom David ska mitt folk Israel räddas ur filistéernas hand. Då kom Abner till David och sade: Jag vill samtala med Israels barn, att de ingår ett förbund med dig och du blir konung över hela Israel. Men David gjorde ett gästbud för Abner och lät honom gå i frid. Då kom Joab (Davids krigsoverste) från stridsfältet och förde med sig mycket gods, som han hade rövat i kriget. Och när Joab hörde, att Abner hade gått dit, så gick han till konungen och förebrådde honom: Varför har du släppt iväg Abner? Känner du inte Abner, Ners son? Han har kommit hit för att bedraga dig. Och Joab sände för att hämta Abner, och när Abner kom till målet för sin färd, så stack han honom i magen och Abner dog meddetsamma. Men när David fick höra det, så sade han: Oskyldig är jag inför Gud till Abners blod. Må detta blod komma över Joabs huvud! Och David sörjde Abner och grät vid hans grav. Men när Sauls son Isboset hörde, att Abner var död, så råkade han i trångmål och hela Israel med honom. Då kom två män, Rekab och Baana till Isbosets hus mitt på dagen, när han hade somnat, och dödade honom i hans säng, och högg av honom huvudet och begav sig på flykt till David. Och de sade till David: Här är Isbosets huvud, den mannens son, som har hatat ditt liv. Gud har idag hämnats Saul och hans barn för din skull.

Då svarade David: Så sant som Gud lever, som har räddat min själ ur nöd och vånda. Jag har fasttagit och dödat den man, som omtalade för mig, att Saul är död och trodde sig få lön. Och dessa ogudaktiga män har dödat en

oskyldig man i hans hem och i hans bädd. Ska inte jag utkräva hans blod av er hand och utrota er från jorden? Och David befallde sina män att i hast dräpa de män (som hade dödat Isboset) och hugga av dem händerna och fötterna och hänga upp dem vid Hebrons damm.

Därefter kom alla Israels stammar till David och sade: Vi har kommit av ditt kött och ben. Och fordom, när Saul var konung över oss, så gick du ut och in inför Israel. Så har nu också Herren sagt: Du ska vakta mitt folk Israel. Du ska vara en furste över Israel. Och alla de gamla kom till David i Hebron och smorde honom till konung. Trettio år gammal var David då, när han blev konung. Sju år var han konung i Hebron och trettiotre år i Jerusalem. Och Davids rike blev allt större och Gud styrkte och stadfäste och välsignade honom på allt sätt.

Femtiosjätte stycket. David begår en stor synd.

Vid den tiden, då konung David hade sänt Joab för att bekriга Ammons barn och själv stannat kvar i staden Jerusalem, så lade han märke till en skön kvinna, som höll på och tvätta sig, och kvinnan hette Batseba. Konungen lade märke till kvinnan, då han promenerade bort och fram på loftet till sitt hus. Och han skickade en person att noga fråga efter vilken kvinna detta var. Men kvinnan var redan gift med en man och maken, som hette Uria, hade med Joab begett sig ut i kriget. Då kallade David kvinnan till sig och sov bredvid henne. Kvinnan återvände hem och blev havande. Och när kvinnan kände sig havande, så sände hon bud till konungen och sade: Jag har blivit havande. Då sände David en man med bud till Joab och befallde, att Uria skulle sändas till honom. Och när Uria kom till David, så befallde David honom gå hem till sin hustru. Och han gav dessutom gåvor åt Uria. Men Uria gick inte alls till sin hustru, utan mot all förmodan lade han sig vid konungens dörr, där konungens tjänare låg och sov. Och då David fick höra, att Uria inte hade gått till sitt hem, så sade han: Har du inte kommit från stridsfältet? Varför har du inte gått till ditt hem? Då svarade Uria: Joab måste ligga ute med krigshären: ska då jag ligga hemma, äta och dricka och sova bredvid min hustru? Då tog David och gav Uria att dricka, så att han skulle bli berusad. Men Uria begav sig i alla fall inte till sitt hem att vara när sin hustru.

Då skrev David ett brev och befallde Uria att bära brevet till Joab. Och han hade skrivit så i brevet: Du ska ställa Uria på den värsta platsen bland fienderna, så att han dödas i striden. Då ställde också Joab Uria på den värsta platsen, där det var hård strid, och så dödades Uria bland fienderna. Men då Urias hustru Batseba hörde, att hennes make var dödad i striden, så grät hon och sörjde honom. Och när Batseba hade slutat sörja, så tog David henne till sin hustru. Då sände Gud Natan till David. Och då han kom till David, så började han säga så: Två män bodde på en och samma plats. Den ene var rik, den andre var fattig. Den rike hade en stor hjord, men den fattige hade inte mer än ett enda får, som han hade köpt och uppfött med egen hand. Det åt och drack ur hans egen matskål och sov i hans famn. Och han höll av det såsom ett barn.

Då kom det en gäst till den rike mannen, och han nändes inte ta något från sin egen hjord och tillreda mat åt gästen, utan han tog den fattige mannens får och tillredde därav mat åt gästen.

Då blev David mycket vred och sade: Så sant som Gud lever: den mannen ska dö. Då svarade Natan: Du själv är den mannen. Så säger Herren, Israels Gud: Jag har smort dig till konung över Israel. Jag har hjälpt dig ur Sauls hand. Varför har du då föraktat Guds ord och begått en så stor synd inför Gud? Uria har du dödat och hans hustru har du tagit till din egen. Så säger Herren: Jag ska uppväcka en plåga över dig från din egen släkt. Jag ska taga dina egna hustrur alldeles inför dina egna ögon och ge åt en annan. Denne ska sova bredvid dem på ljusa dagen. Du har gjort det i hemlighet, men jag vill göra det offentligt och inför hela Israels ögon.

Då sade David till Natan: Jag har svårt syndat mot Gud. Och Natan svarade: Gud har tagit bort din synd. Du ska inte dö, men den son, som har fötts åt dig av Batseba, han ska dö. Då återvände Natan hem. Men den son, som av Batseba föddes åt David, den blev sjuk och dog.

Femtiosjunde stycket. David måste lida mycket for sina barn. En usel son, Absalom, dödade sin broder och började krig mot sin fader.

David hade åtskilliga söner och döttrar. En son, Absalom, var vacker och ståtlig. Den sonen hade långt hår och hans kropp hade inget lyte, men hans levnadssätt var inte bra. Han gjorde en gång ett gästabud, när han höll på och klippa fåren, och kallade konungens söner och döttrar till sig och ämnade undfägna dem. Men konungen själv brydde sig inte om att gå på besök hos sin son. Då hade konungen en annan son, som hette Ammon. Han hade varit fräck mot sin syster, lockat henne till sig och förfört henne, och när han gjort sin gärning, så började han hata henne och driva henne bort ifrån sig. Den flickan hette Tamar, helsyster till Absalom. När nu Absalom tänkte hämnas på Ammon för sin systers skull, så dolde han sitt hat i hela två år, och hans vrede hade inte lagt sig från den stund, då Ammon hade förfört Tamar. Och när Absalom undfägnade konungens barn, så överföll han plötsligt Ammon och dödade honom på fläcken. Då flydde alla konungens barn. Men till konungen kom den underrättelsen, att Absalom hade dödat alla konungens barn. Då blev konungen förskräckt och rev sönder sina kläder och föll ned till jorden. Men en man, Jonadab, Davids brorson, tröstade David och sade: Tro inte, min herre, att alla barnen har dödats; det är bara Ammon, som dödats. Och David blev mycket förargad på Absalom. Men Absalom hade flytt till ett främmande land och bodde där i tre år.

Därefter försökte Davids överbefälhavare Joab att stilla konungens vrede och sände en kvinna till konungen, som skulle tala med honom och be honom, att han skulle låta Absalom komma tillbaka. Då gav konungen verkligen ett löfte, men han lät honom ännu inte komma inför sina ögon förrän efter två år. Först när Joab igen bad konungen, fick Absalom komma inför konungens ögon, och han föll ned till jorden inför konungen, men konungen kysste sin son och förlät honom.

Därpå började Absalom göra sig själv till konung, förrän David var död. Han skaffade sig femtio man, som alltid skulle följa honom. Och han gjorde vagnar åt sig och smickrade människornas hjärtan därigenom att han gjorde sig ödmjuk. Han ställde sig varje dag tidigt på morgonen vid porten, där var och en skulle gå, som hade ärende till konungen. Och när någon kom och bugade sig inför Absalom, så gjorde han sig ödmjuk, föll honom om halsen, kysste honom och frågade: Vad nytt? Har du ärende hos konungen? Och när han omtalade, vad han hade för ärende, så sade Absalom: Din sak är alldeles tydlig och riktig. Om du bara skulle ha en sådan pålitlig förman, som skulle kunna förklara ditt ärende och föra det fram inför konungen. Kanske jag skulle bli domare i det här landet. Nog skulle jag genast skipa rätt mellan målsägarna. Så stal Absalom människornas hjärtan från konungen och fick med smicker människorna på sin sida.

Fyra år därefter begärde Absalom lov av konungen, att han skulle få bege sig till Hebron och uppfylla ett löfte, ty han sade: När jag var där i det främmande landet, så ingick jag ett förbund, att om jag skulle komma tillbaka till Jerusalem, så ska jag offra åt Gud. Då sade David: Gå i frid! Men Absalom hade i hemlighet skickat bud åt Israels barn och meddelat dem: När ni hör ljudet av basunen, då ska ni ropa: Absalom har blivit konung. Så begav sig då Absalom till staden Hebron och offrade, och en stor folkskara församlade sig hos Absalom.

Då kom ett meddelande till David, att varenda människa springer efter Absalom. Då begav sig David på flykt liksom de män, som hade stannat kvar hos honom. Endast de gifta hustrurna och kvinnorna överhuvud blev kvar i Jerusalem. En präst, Sadok, flydde även han och lämnade Guds hus. Men David befallde prästen att vända tillbaka och sade: Om jag får nåd av Gud, så låter han mig än en gång få se sitt eget hus. Men om Gud inte har behag till mig, så må han göra med mig som han själv tycker. Då kom en man av Sauls släkt och började skälla på David och hans män. Mannen hette Simei, Geras son. Han skällde på David och sade: Kom bara hit, du blodhund! Åker du redan fast, du Belials man? Gud har nu vedergällt och hämnats Sauls blod. Han har givit landet åt din son Absalom. Råkade du nu i trångmål, din blodhund! På så vis skällde mannen och förföljde David och slängde stenar mot David och kastade upp jord. Då sade en av Davids män, som hette Abisai, Serujas son: Ska den där döda hunden skälla på konungen? Tillåt bara, jag går dit och hugger halsen av mannen. Men David sade: Låt honom skälla! Om Gud har bestämt, att han ska skälla på mig, vad kan vi göra åt det? Då min egen son, som har kommit ur mitt eget liv, står efter mitt liv, varför ska då inte denne Jeminis son, som är en utomstående, stå efter det. Låt honom bara skälla! Kanske Gud ännu ser till min bedrövelse och vedergäller med gott de förbannelser, som jag idag måste uthärda.

Men Absalom kom med sitt folk till staden Jerusalem. Och en man Ahitofel, som var klok och förståndig, kom också i Absaloms sällskap. Också en annan man, som hette Husai, tänkte följa David. Men David sade: Vänd du tillbaka till Absalom och säg så till honom: Jag vill vara under dig. Kanske du kan hindra Ahitofels rådslag, så att Absalom inte lyder honom. Då återvände också Husai, som var en stor ledare hos David, och när han kom till Absalom, så sade han: Må konungen vara lycklig! Då sade Absalom till Husai: Varför

har du övergivit din egen husbonde? Varför har du inte gått med David? Husai svarade: Jag går på dens sida, dit hela Israels folk går. Jag vill lyda dig, såsom jag var hörsam mot din fader.

Då frågade Absalom Ahitofel: Hur ska vi göra? Ahitofel svarade: Lägg dig bredvid din faders hustrur, som han har lämnat här att vakta husen, så ska hela Israel skämmas och din fader ska råka i vrede. Då lade sig också Absalom bredvid sin faders hustrur och började med dem göra hor just mitt på dagen och inför hela Israels ögon. Men Ahitofel sade: Jag ämnar denna natt förfölja David med tolv tusen män, och jag ämnar anfälla honom, när han är trött och när alla hans följeslagare har flytt hit och dit, då ska jag ensam slå honom och döda honom, och så kommer hela landet under dig. Då instämde Absalom och alla de gamle däri. Men Absalom sade: Vi ska också kalla Husai hit och höra vad han måntro har för råd att ge: Då kom Husai in och Absalom sade till honom: Så har Ahitofel sagt. Säg även du, om vi ska göra så! Då svarade Husai: Det är inte just ett gott råd, som Ahitofel har gett den här gången. Du känner din faders beteenden och hans män, hurudana de är. De är starka och snabba såsom björnen, som har förlorat sina ungar. Kanske din fader har gömt sig i en bergshåla. Om ditt folk blir dräpt i den första striden och människorna hör det, så överger de dig, ty var och en vet hurudan man din fader är. Samla hellre mera folk och gå själv med, så ska vi anfälla honom på vilken plats vi än finner honom och vi ska dräpa honom ända till sista man. Då instämde alla däri och sade: Det är ett bättre råd, som Husai har gett.

Då gav Husai i hemlighet underrättelse till prästerna Sadok och Abjatar, som stod på Davids sida, och sade: Sänd någon med bud till David, så att han kan fly, för att han inte ska dräpas tillika med folket. Och två av Davids män stod och väntade vid vattenbrunnen. Männen hette Jonatan och Ahimaas. Då kom en tjänsteflicka och omtalade det för männen, och de begav sig genast till David med nyheten. Men en tjänare hade lagt märke till männen och omtalade det för Absalom. Då gick de två männen bort och gömde sig i brunnen, och husmodern i gården tog och täckte över brunnen och hällde ut gryn ovanpå, för att inte någon skulle lägga märke till brunnen. Då kom Absaloms män in i huset och frågade husmodern: Är Jonatan och Ahimaas här? Husmodern svarade: Nej. De gick över ån. Då sökte Absaloms tjänare men fann ingenting. Så undkom Davids män med livet och kom till David. Och samma natt begav sig David på flykt över ån med sitt folk.

Men när Ahitofel såg, att Absalom inte gjorde så, som han hade gett honom råd till, så gick han hem och hängde sig. Därefter blev det strid mellan David och Absalom. Men David rådde sina hövitsmän, så att hela folket hörde det: Ni ska gå försiktigt tillväga med gossen. Ni ska inte döda honom. David själv ville också bege sig med sin här till stridsfältet. Men folket släppte honom inte. Du är mera värd än tio tusen man. Var hellre lugn på din plats. Om något händer, så kan vi fly till dig. Då stannade också David hemma. Men det blev strid i Efraims skog, och Absaloms krigshär besegrades, och den dagen dödades nära tjugotusen män på Absaloms sida. Absalom själv begav sig på flykt genom skogen och satt på sin åsna, och när åsnan galopperade under ett träd, så fastnade Absalom med håret i en gren och blev hängande i luften mellan himmel och jord. Men åsnan for sin väg. Då kom en man av

David's folk och sade till Joab, som var David's överbefälhavare: Jag såg Absalom. Han var upphängd i grenen på en ek. Då sade Joab: Varför stack du inte honom på fläcken? Jag skulle ha gett dig tio silverpenningar. Då svarade mannen: Om du skulle ha gett tusen silverpenningar, så skulle jag ändå inte med min hand ha rört vid konungens son, ty konungen befallde dig då vi hörde på: Ni ska beskydda gossen Absalom. Men Joab sade: Visa mig på vilken plats han är. Så visade honom då mannen. Och Joab tog tre pilar i handen och stack dem i Absaloms hjärta. Och tio man tog och dödade Absalom. Då lät Joab blåsa i basun och befallde sitt folk att stanna kvar och upphöra med att förfölja människorna. Och de gjorde en stor grop och begravde Absaloms kropp i den och lade en hög med stenar ovanpå. Det var lönen åt honom, som började föra krig mot sin fader.

Men konung David satt vid porten och väntade på nyheter från stridsfältet. Och Ahimaas, Sadoks son, sade till Joab: Tillåt mig, jag springer till konungen med nyheten, ty Gud har gjort honom rätt mot fienderna. Då sade Joab: Du bringar inga goda nyheter idag, ty konungens son är död. En annan dag får du gå med nyheterna. Men du Kus får gå till konungen och tala om vad du har sett. Då bugade sig Kus och begav sig iväg springande. Men Ahimaas sade åter: Får inte jag också springa? Då sade Joab: Varför ska du springa, min son? Inte bringar du goda nyheter. Var du här? Men han sade på nytt: Nå, om jag skulle springa. Då sade Joab: Gå inte! Då begav sig Ahimaas av springande raka vägen, där det inte var en enda krök och kom före den andre. Men David hade satt en spejare där uppe på muren, som skulle spana åt det håll, varifrån konungen väntade nyheter. Då märkte spejaren en man, som kom springande. Och spejaren ropade till: Jag ser en man springa. Då sade David: Om han är ensam, så kommer han med goda nyheter. Då ropade spejaren igen: Jag ser åter en annan springa. Då svarade konungen: Även han kommer med goda nyheter. Då sade spejaren igen: Enligt min mening är det som om den som springer först skulle springa som Ahimaas, Sadoks son. Och konungen sade: Det är en god man. Han bär med sig goda nyheter.

När nu Ahimaas kom närmare, så ropade han: Frid! Och föll ned till jorden inför konungen och sade: Gud vare pris och ära, som har tillintetgjort och dödat de usla människor, som uppträdde fräckt mot dig, Herre konung. Då frågade David: Är min son Absalom i livet? Ahimaas svarade: Jag såg ett stort tumult, när Joab sände mig hit, och jag vet inte vad det var. Då sade konungen: Gå längre bort och stå där! Då kom Kus och sade: Jag bringar dig glada nyheter, herr konung. Gud har idag med rätta vedergällt dem, som har uppträtt fräckt mot dig. Då frågade konungen: Är ännu min son Absalom i livet? Kus svarade: Ack, att det skulle hända var och en så, som för krig mot dig. Då blev konungen ledsen, gick in och grät högljutt: Ack, ack, min son Absalom! Ack, ack min son! O, att jag skulle ha dött i ditt ställe! O, min son, min son!

Men när Joab fick höra, hur konungen grät och klagade högljutt för sonen Absaloms skull hur han skylde sitt ansikte och ropade: Ack, min son Absalom, ack min son! då gick Joab in i huset till konungen och sade: Vi måste idag blygas för din skull. Vi har idag räddat ditt och dina barns liv. Du har större aktning för dem som hatar dig, och dem hatar du, som älskar dig. Folket och hövitsmännen ringaktar du. Du bryr dig inte om dem. Bara

Absalom: det ser efter ditt tycke ut att vara bättre, om vi alla hade dött och Absalom ensam varit i livet. Om du inte står upp och kommer ut till folket och talar vänligt med dem, så svär jag vid Gud, att inte en enda person ska stanna kvar här i natt. Det kommer att bli ännu värre för dig än all annan olycka, som har kommit över dig från ungdomen ända intill denna dag. Då måste David gå ut till folket. Och då han återvände till Jerusalem och kom ända till Jordan-floden, då kom Simei, Geras son, som förut hade skällt på David, och föll ned till jorden och sade: Nådige herre konung, förlåt mig mina missgärningar och tänk inte på hur jag har kommit dig att vredgas, när du gick ut ur Jerusalem.

Då svarade Abisai, Serujas son: Med rätta skulle Simei dö, då han har skällt på Guds smorde. Då sade David: Vad har jag att göra med er, ni Serujas barn? Ni vill idag göra mig till Satan. Och David sade till Simei: Jag förlåter dig. Du ska inte dö. Och David hatade inte någon person, som hade övergivit honom, utan förlät alla.

Femtioåttonde stycket. Konung David syndade åter mot Gud, när han lät Joab räkna människorna i sitt rike. Då kom pesten och minskade folket.

Vid den tiden då konung David hade fred åt alla håll och folket hade förökats sig, så sade han till Joab: Gå genast och räkna folket i mitt rike, så att jag får veta, hur många personer det är. Då svarade Joab: O, att Gud skulle föröka ditt folk hundra gånger mer än det är! Men varför vill du räkna dem? Likväl måste Joab lyda konungens befallningar och räkna folket. Och folkets antal var åttahundratusen fullvuxna män av Israels stam, som kunde gå i strid, och femhundratusen män av Juda stam.

Då ångrade sig konungen, sedan han hade gett befallning att räkna folket. Och han sade: Jag har svårt syndat mot Gud med denna gärning. O, Herre, tag bort mina missgärningar, ty jag har handlat som en sinnesjuk. Men på morgonen, när David vaknade, då kom Herrens ord till en profet, som hette Gad. Och Gud sade: Gå till David och hälsa från mig: Tre plågor förelägger jag dig. Du får själv välja vilket du vill, antingen hunger i sju år eller krig mot fienderna i tre månader eller sjukdom i tre dagar. Tänk nu efter och bestäm, vilketdera du vill, så att jag får lämna svar till honom, som har sänt mig. Då svarade David: Jag är i stor nöd. Men låt mig komma under Guds hand, ty hans barmhärlighet är stor. Jag vill inte komma under människor.

Då lät Gud en sjukdom komma över hela Israel, från morgonen intill den tid, som var bestämd. Det var en sådan pest, som hastigt dödade människorna. Genom den sjukdomen dog sjuttiotusen människor på kort tid. Och den Guds ängel, som utplånade människorna, räckte ut sin hand över Jerusalem. Då ångrade Herren den plåga, som han hade sänt över människorna, och sade till ängeln, som utplånade människorna: Det är nog. Håll tillbaka din hand (döda inte människorna mer). Och ängeln stod då vid Araunas lada. Då såg David ängeln, som dödade människorna, och han bad till Gud och sade: Jag har syndat, jag har gjort illa. Vad har dessa fått gjort?

Plåga mig och min faders hus! Då upphörde sjukdomen. Och Gad gick i samma stund till David och sade: Gör ett altare åt Gud vid Araunas lada! Då gjorde David ett altare och offrade brännoffer och tackoffer åt Gud. Och sjukdomen upphörde från den stunden att döda människor.

Femtiononde stycket. David dör och Salomo blir konung i Davids ställe.

Vid den tiden, när konung David hade blivit gammal och förmodade, att han snart skulle dö, så försökte en son till konungen, Adonia, att bli konung, medan David ännu var i livet. Adonia gjorde ett gästabud och kallade också Joab tillsammans med andra hövitsmän till sig och undfägnade dem, så att han måhända skulle få dem på sin sida. Då gick profeten Natan till Batseba och sade: Har du inte hört, att Adonia strävar efter att bli konung och David vet inte något därom. Så gå därför genast till David och bed för din son, att han får bli konung. Jag ska också komma till konungen efter dig och bekräfta dina ord.

Då kom Batseba till konungen och bugade sig till jorden. Och konungen frågade: Vad vill du? Då sade Batseba: Har du inte svurit vid Gud, att din son Salomo ska bli konung? Varför har då Adonia blivit konung, som du herre konung inte alls känner till? Adonia har nu offrat gödboskap, oxar och får. Han undfägnar alla konungens barn; därtill även prästen Abjatar och överbefälhavaren Joab. Men min son Salomo har inte alls blivit kallad till gästabudet. Hela Israel väntar av dig, herre konung, att du ska bestämma, vilken av dina söner som ska bli konung. När du dör, herre konung, så måste jag och min son Salomo bli förkastade. När Batseba ännu samtalade med David, så kom profeten Natan in, bugade sig till jorden inför konungen och sade: Är det sant, herre konung, att du har bestämt Adonia till konung i ditt ställe. Han har nu offrat oxar, gödboskap och får. Han undfägnar konungens barn och hövitsmän tillsammans med prästen Abjatar. Och de håller nu på och äter hos Adonia och håller gästabud och säger: Lycklig vare konung Adonia! Varför har du inte givit mig vetskap om vem som ska bli konung efter dig?

Då svarade David: Kalla in Batseba! Och när Batseba hade kommit in, så svor konungen vid Gud och sade: Så sant som Gud lever, som mig har räddat ur all nöd och plåga, jag vill idag göra såsom jag förut har svurit vid Israels Gud. Din son Salomo ska bli konung i mitt ställe. Han ska sitta på min plats. Då bugade sig Batseba till jorden inför konungen och sade: Lycka ske konung David till evig tid! Men konungen kallade in prästen Sadok, profeten Natan och Benaja, Jojadas son, och sade: Ni ska ta min son Salomo och föra honom till Gihon, och ni ska där smörja honom till konung över Israel. Och ni ska blåsa i basunerna och ropa: Lycka ske konung Salomo! Och så ska ni föra honom hit, så att han får sitta i mitt ställe på konungens tron, så ska jag råda honom hur han ska vara ledare för Israel och Juda. Då svarade Benaja, Jojadas son: Amen! Ske så! Så må ock Herrens, din Guds vilja ske. Och såsom Gud var dig till en hjälp, herre konung, så vare han också till hjälp och en tillflykt för Salomo, så att hans tron ska bli högre än Davids tron. Då begav

sig prästen Sadok, profeten Natan och Benaja, Jojadas son, i väg och satte Salomo på Davids åsna. Och Sadok tog smörjelsehornet ur Guds hus och smorde Salomo och de blåste i basunerna, och alla människor ropade: Lycka ske konung Salomo!

Och folket följde efter med glädje, sång, visslande och spelande. Men ljudet och sorlet hördes ända till den plats, där Adonia hade gästbud. Och Joab frågade: Varför väsnas folk och roar sig? Då kom Jonatan, Abjatars son, in och sade: Vår herre konung David har gjort Salomo till konung i sitt ställe. Sadok och profeten Natan har smort honom i Gihon. Och de har kommit därifrån med sång och glädje. Salomo sitter nu på konungens tron. Hövitsmännen har gått för att välsigna David och har sagt: Må din Gud göra Salomos namn större än han har gjort ditt. Må han göra hans tron ännu högre än din tron. Konung David själv har därtill bett och sagt: Gud vare tack och ära, som idag har låtit en sitta på min plats, och jag har själv sett honom med mina egna ögon.

Då blev alla Adonias gäster förskräckta och flydde var och en åt sitt håll. Adonia blev rädd och grep tag i altarets horn. Då kom ett meddelande till Salomo: Se, Adonia fruktar för sitt liv. Han har gripit tag i altarets horn och sagt: Konung Salomo svor mig idag: han ska inte döda mig. Då svarade Salomo: Om han vill vara redlig och leva lugnt, så ska inte ens ett hårstrå falla från hans huvud. Men om han ertappas med någon ogärning, då ska han dö.

När nu tiden led och David skulle dö, så kallade han sin son Salomo till sig och sade: Jag går dit alla går. Så var nu lugn och var som en man. Om du går på Guds vägar och gör efter hans sinne, uppfyller hans bud, övar dig i hans seder och står på rättens sida, så som det är skrivet i Moses lag, så ska du bli lycklig och förständig i varje handling. Ty det ordet ska uppfyllas, som Gud har talat till mig: om dina barn går på mina vägar, så ska det aldrig i din stam uppstå brist på någon, som ska vara ledare för Israel. Du vet väl vad Joab har gjort, som har dödat två hövitsmän i Israel, Abner och Amasa. Han har utgjutit oskyldiga mäns blod. Låt inte hans grånade huvud utan hämnd gå i graven. Simei har förbannat mig och skällt på mig utan orsak. Och jag har svurit, att jag inte ska döda honom. Men du förstår själv, vad du ska göra honom. Låt honom inte utan blod gå i graven. Så dog David och de begravde honom i Davids stad.

Sextionde stycket. Konung Salomo utbad sig av Gud vishet och förstånd, och visade vilket förstånd han hade fått, då han avdömde en hemlig sak mellan två kvinnor.

Konung Salomo gick en gång för att offra åt Gud på Gideons berg. Och Gud visade sig i en dröm och sade: Begär av mig någonting vad du själv tycker. Då svarade Salomo: O, Herre, min Gud! Du har gjort mig till konung i min fader Davids ställe. Jag är ung och förstår inte min egen utgång och ingång. Det folk, som du har skapat åt dig, är så kolossalt stort, att ingen människa förmår räkna det. Så giv mig ett lydigt hjärta, så att jag skulle kunna döma folk rätt, så att jag skulle veta vad gott och ont är.

Gud tyckte om detta, när Salomo hade begärt en så ringa sak. Och Gud sade: Då du inte har åt dig begärt ett långt liv, inte heller ägodelar eller fiendernas liv, utan endast vishet, så att du skulle kunna döma rätt, så har jag också givit ett sådant vist hjärta åt dig, som ej har funnits före dig och inte heller ska uppstå efter dig. Därtill har jag givit dig, vad du inte alls har begärt: ägodelar, ära och vad som mer är, så att din like bland konungar inte finns en enda i dessa tider. Och om du går i mina fotspår och lyder mina bud, så som din fader har vandrat, så ämnar jag ge dig ett långt liv. Och när Salomo vaknade, då först märkte han, att det var en dröm.

Vid den tiden kom det två högmodiga kvinnor till konungen för att klaga. Den ena sade: Hör, min herre! Jag och denna kvinna bodde i ett och samma hus. Då födde jag en son och tre dar därefter födde hon också en son. Och det var inte hos oss någon annan än vi två. Så dog den kvinnans barn om natten, därför att hon hade kvävt sitt barn under sömnen. Då stod den kvinnan upp om natten, då jag låg och sov, och tog min son från min sida, men sin egen döde son lade hon bredvid mig. På morgonen när jag vaknade och skulle ge mitt barn di, se då var det dött. Men när jag granskade det bättre i dagsljuset, så såg jag, att det inte var mitt barn. Då svarade den andra kvinnan: Det är inte så. Min son lever och din son är död. Men den andra sade: Nej, min son lever och din son är död.

Då sade konungen: Tag hit ett svärd åt mig! Den ena säger: Det är hennes barn. Den andra anser det också för sitt barn. Klyv detta levande barn mitt itu och dela ut en hälft åt vardera! Då veknade moderns hjärta och hon sade till konungen: Döda inte barnet, min herre! Giv det hellre levande åt den där! Men den andra sade: Låt dem dela det: Då svarade konungen: Ge barnet åt henne och döda det inte! Det är barnets moder. Och hela Israel fick höra talas om konungens dom. Och de började frukta konungen, när de såg, att i honom var Guds vishet till att döma människor.

Sextioförsta stycket. Konung Salomo gör en stor och vacker kyrka till Guds ära, i vilken Israels barn ska tillbedja, tacka och lova Guds namn.

Redan konung David hade ämnat bygga en sådan kyrka till Gud, som skulle helgas åt hans namn. Men Gud hade förbjudit honom och sagt: Du har utgjutit alltför mycket blod, ty du var alltid i krig. Men din son, som ska avlas av dig, han ska åt mig bygga upp ett passande hus.

När nu konung Salomo ämnade uppfylla det löfte, som hans fader David hade gjort, så sände han några män med bud till konungen i Tyrus, som hette Hiram, och sade: Låt mig hugga träd och bryta loss stenar på Libanons berg, ty jag ämnar bygga en kyrka åt Guds namn. Då glädde sig Hiram och tackade Gud, som hade det låtit födas en så förståndig son åt David, och lovade att hugga träd på Libanons berg och bryta loss stenar och göra dem släta. Och konung Salomo satte trettiotusen man i det arbetet, av vilka tio tusen man skulle arbeta var och en en månad i tur och ordning. Och konungen i Tyrus sände sina män till hjälp, som var kunniga att söka och hugga träd till byggmaterial, att hyvla till bräderna, att hugga stenarna jämna och släta, att

gjuta koppar- och guldföremål. Fyrahundraåttio år efter det att Israels barn hade utvandrat från Egyptens rike, i det fjärde året och den andra månaden efter det att Salomo hade blivit konung över Israel, lade konungens arbetare grunden till den stora kyrka, som Salomo ämnade bygga. Sju år måste arbetarna arbeta, innan kyrkan blev färdig. Då blev det också en stor och vacker kyrka, i vilken det var tre rum: ett innersta rum, i vilket Guds ark stod, det lilla förrådshuset, som Moses hade gjort efter Guds anvisning, och i arken låg de två flata stenarna, på vilka Gud själv hade skrivit sin lag, därtill också Arons stav och andra heliga ting. Och den stora kyrka, som Salomo uppförde, var sextio alnar lång, tjugo alnar bred och trettio alnar hög. Altaret i det mellersta rummet var av guld. Två bevingade änglalika väsenden var av trä och guld. Åtskilliga utsirade pelare fanns det också i kyrkan; guld, ädelstenar och alltslags utsirade föremål, vackra bilder; en kopparkittel stor som ett hav och andra heliga föremål.

Och när den stora kyrkan till sist blev färdig, så befallde konung Salomo alla människor att komma tillsammans och helga denna kyrka åt Guds namn. Och då blev det en stor helgdag. Prästerna bar in Guds ark i kyrkan. Och när prästerna kom med Guds ark in i kyrkan, så visade sig Guds härlighet i ett moln, och hela kyrkan uppfylldes av molnet, i vilket Gud var. Då ställde sig Salomo vid altaret mitt emot Israels menighet, sträckte sina händer mot himlen och sade: Herre, Israels Gud! Det finns ingen Gud lik dig, inte uppe i himmelen eller nere på jorden. Du uppfyller dina överenskommelser och barmhärtighet visar du mot dem, som vandrat inför dig med ett ödmjukt hjärta, Herre, Israels Gud! Må de ord besannas som du sagt till David: Om dina barn följer i dina fotspår och går på mina vägar, så ska det aldrig i din stam saknas en sådan man, som sitter på Israels tron. Du tror, att Gud bor på jorden. Se, Gud rymms ej i himmelen och i den övre himmelen, huru ska han då rymmas i detta hus, som jag har byggt. O, Herre, min Gud! Lyssna till den bön, som jag idag ber dig om. Att du skulle vaka över detta hus natt och dag, att du skulle höra vad jag och Israels menighet beder dig om på denna plats; att du skulle höra vår klagan däruppe i himmelen, där du bor, och att du skulle vara oss nådig.

Om någon syndar mot sin nästa och tar en ed av honom och med den eden kommer inför ditt altare, att du då skulle höra det i himmelen och rättvist döma de ogudakliga till fördärvet och de gudfruktiga med rättfärdighet, såsom var och en har förtjänat. Om ditt folk Israel syndar mot dig och kommer under sina fiender, att du då skulle i himmelen höra deras böner, när de vänder sig till dig, bekänner sina synder och ber om förlåtelse. Att du skulle vara dem nådig och låta dem komma åter till det rike, som du bestämt åt deras fäder.

Om himmelen stängs igen och det slutar regna, om det blir hunger och dyr tid, om pest eller sjukdom kommer, eller svår torka, om elden antänder, eller fienden och annan plåga kommer på, därför att de har syndat och gjort vad ont är mot dig, så var dem nådig och förlåt dem deras synder, om de omvänder sig i sina hjärtan, bekänner sina synder och ber dig om nåd på denna heliga plats. Ty det finns ingen människa, som inte gör synd. Om du blir vred och lämnar Israels barn i fiendernas våld; om de såsom fångar hamnar i främmande land och råkar i svårigheter där; om deras hjärtan

veknar där i det främmande landet; om de ångrar sina synder och omvänder sig och beder av hela sitt hjärta: vi har syndat och gjort vad ont är, vi har övergivit Gud, att du då skulle höra deras böner där i himmelen och i höjden, där du för evigt bor; att du alltjämt skulle vara nådig mot ditt folk och låta det komma tillbaka; att du alltid skulle se till oss, skulle höra våra böner och ge vad vi beder och bönfäller dig om. Och när konungen hade slutat läsa dessa ord och avslutat sin bön, så stod han upp, vände sig mot Israels menighet, läste välsignelsen och ropade högljutt: Pris och ära vare Gud, som har gett fred åt Israels menighet, så som han genom Moses har lovat. Inte ett enda ord i hans löften har blivit omintet. Herren vår Gud vare med oss, såsom han har varit med våra fäder. Må han ej överge oss. Må han ej ta sin hand ifrån oss. Må han böja våra hjärtan till sig, så att vi skulle vandra på hans vägar; så att vi skulle göra efter hans bud, följa hans seder och den rätt, som han har befallt våra förfäder; att de ord, som jag idag har talat, skulle komma till hans öra dag och natt; att varje människa skulle bekänna, att Herren är Gud och ingen annan. Och när konungen hade slutat uttala dessa ord, så offrade han åt Gud tjugotvåusen oxar och etthundratjugotusen får. På så sätt helgade Salomo kyrkan åt Gud.

Sextioandra stycket. Salomo faller i synd, då han blir gammal, och tio släkter tar sig en annan konung sedan Salomo hade dött.

Konung Salomo hade sju hundra kvinnor och tre hundra biustrur. Åtskilliga av dessa kvinnor hade kommit från främmande land, och de förledde konungen att ha avgudar och överge Gud. Och Salomo var inte så fast och stark på Guds sida som hans fader David. Då upptändes Guds vrede mot Salomo, när hans hjärta hade vänt sig bort från Gud. Och Gud sade till honom: Då du inte har lytt mina bud och har brutit mitt förbund, så ska jag ta riket ifrån dig och ge det åt en annan. Din son ska ej alls ha hela Israels rike efter dig, därför att du har övergivit mig. — Vid den tiden begav sig konungens hövitsman på vandring från Jerusalem, och mannen hette Jerobeam. Då kom en Gudsman honom till mötes. Det var profeten Ahia från Silo. Och profeten hade en ny mantel på sig. Då rev profeten sönder sin mantel och delade den i tolv bitar och sade till Jerobeam: Tag du dig tio stycken av denna mantel. Så säger Herren: Jag tänker slita riket ur Salomos hand och ge dig tio delar, därför att de har övergivit mig, säger Herren, och haft avgudar. Du ska nu bli konung över Israel. Om du lyder mig och gör vad jag har befallt såsom min tjänare David, så ska jag vara med dig och välsigna och befästa ditt rike till evig tid.

Men konung Salomo ämnade döda Jerobeam. Då flydde Jerobeam till Egyptens rike. Därefter dog konung Salomo, då han hade varit konung i fyrtio år. När Jerobeam hörde, att konung Salomo var död, så återkom han från Egyptens rike. Och hela riket församlades till Sikem, för att de skulle göra Rehabeam, Salomos son, till konung. Men folket ville ännu komma överens med Rehabeam, att han skulle lindra deras skatt. Och folket sade: Din fader har lagt alltför tunga skatter på oss. Om du vill lätta på skatterna, så ska vi

vara dig underdåniga. Då svarade Rehabeam: Gå bort intill tredje dagen! Då frågade Rehabeam de gamle: Hur ska jag svara folket? De gamle svarade: Tala vackert med folket och lova, att du ska lätta skatterna, så stannar de kvar under dig. Då frågade Rehabeam de unga, för vilka han var känd: Hur ska jag fråga folket? De unga svarade: Folket, som ber dig minska på skatterna, ska du svara så: Mitt lillfinger ska vara tjockare än min faders höft. Om min fader har lagt en tung börda på er, så ska jag ytterligare öka på den. Om min fader har slagit er med ris, så ska jag slå er med skorpioner. Då kom Rehabeam tillsammans med folket tillbaka den tredje dagen. Och Rehabeam svarade folket hårt, såsom de unga hade lärt honom. När nu Israels folk såg, att Rehabeam inte ville lätta på deras tunga skatter, så övergav de honom och tog honom inte mer till sin konung. De sade bara: Har vi del i David eller arv i Isais son? Israel! Gå hem! På så sätt blev det bara två släkter underdåniga Rehabeam, men Jerobeam blev konung över Israel.

Sextiotredje stycket. Om profeterna och konungarna.

Sedan Israels land hade blivit delat i två delar, så övergav konungarna Gud och hade avgudar. Vanligt folk blandade sig också i denna onda gärning och blev ogudaktiga. Då sände Gud profeter och lärare, som försökte undervisa människorna och leda dem till Gud. Men dessa onda människor ville inte lyssna på lärarnas budskap. De började hata profeterna och döda dem. Då blev Gud vred på sådana usla människor, då de inte ville bättra sig, och lät dem komma under deras fiender. Profeterna var sådana män, som gjorde underverk och omtalade i förväg det som skulle inträffa, såsom Gud själv undervisade dem. Mestadels har profeterna talat om Frälsaren, som skulle komma i världen och lära människorna att leva rätt.

Redan konung Jerobeam började ha avgudar, byggde altaren och tände rökoffer på dem, gjorde två kalvar av guld och ställde upp dem inom synhall och sade: Se, där Israel! Där är de gudar, som har fört dig ut ur Egyptens land. Då kom en gudsmän, när Jerobeam höll på och tände rökoffer på avgudaaltaret. Och gudsmannen ropade: Altare! Altare! så säger Herren: En son ska födas av Davids släkt. Han ska på dig offra dem, som offerar rökoffer och som tänder rökofferelden på kullar och höjder. Han ska bränna upp människoben på dig. Och detta ska vara ett tecken, att Gud har sagt det: Altaret ska rämna itu och askan, som är därpå, ska falla ner. När konung Jerobeam hörde sådana ord av gudsmannen så ropade han: Tag fast mannen! Och han sträckte ut sin hand. Då domnade hastigt konungens hand bort och han förmådde inte mer böja sin hand åt något håll. Och altaret rämnade och askan föll ner. Då måste konung Jerobeam be gudsmannen, att hans hand skulle bli bra. Och gudsmannen bad till Gud och så blev konungens hand bra. Men konungen övergav ej fördenskull avgudarna. Då blev konungens son sjuk och konungen sade till sin hustru: Tag och byt kläder, för att ingen ska känna igen dig, och gå till den profet, som har sagt till mig: Du ska bli konung i detta land, och fråga honom, hur det ska gå med gossen, som ligger sjuk. Men profeten Ahias ögon hade blivit skumma och han kände inte längre igen människorna.

Då sade Gud till profeten: Se, konungens hustru kommer till dig i ett ärende. Hon tänker fråga dig om sin son, som ligger sjuk. Du ska säga henne det jag råder dig till. Då kom konungens hustru och låtsades vara en främling. Men profeten kände igen henne, så snart hon kom in, och sade: Kom bara in, du konungens hustru! Varför uppför du dig som en främling? Det är just inget glatt budskap, som jag bringar dig.

Gå genast tillbaka och hälsa Jerobeam: Så säger Herren, Israels Gud: Jag har upphöjt dig bland folket. Jag har satt dig till en furste över Israel. Jag har rivit sönder riket från Davids avkomlingar och givit åt dig. Men du har inte levt såsom David. Du har övergivit mig. Du har vänt mig ryggen. Du har gjort dig avgudar och gjutit bilder, så att du ska reta mig. Se, jag ska bringa olycka över din släkt. Jag ska av Jerobeams släkt förgöra varje liv. Jag ska utplåna hans barn såsom man skrapar bort träck. Inte ett enda liv ska bli kvar. Den som av Jerobeams släkt dör i staden, den ska hundarna äta upp. Den ska himmelens fåglar äta upp, ty Herren har sagt det. Och vänd nu tillbaka till ditt hem, och när du stiger över tröskeln, ska din son dö. Endast han ska läggas i graven, ty något gott finns i honom.

Och såsom profeten hade förutsagt, så hände det. Jerobeams släkt utplånades fullständigt ända till den sista individen.

Sextiofjärde stycket. Om profeten Elia.

Sedan kom det en ond och gudlös konung över Israel. Och den konungen hette Ahab. Han hade tagit sig en hustru, dottern till konungen i Sidon. Och hustrun hette Isebel. Denna hustru var t.o.m. ondare än konungen själv. Hon förledde och förvirrade konungen till allt ont verk. Han gjorde altaren åt avgudarna och tände rökoffer åt dem. Han helgade skogsdungar och trädbevuxna hedar. Han dödade oskyldiga människor och Guds profeter o.s.v.

Vid den tiden kom en gudsmän, profeten Elia, till konungen och sade: Så sant som Gud lever, inför vilken jag står: i dessa tider ska det inte falla dagg eller regn från himlen, innan jag säger till. Då sade Gud ytterligare till Elia: Vänd dig mot öster och göm dig vid bäcken Kerit, som rinner ut i Jordanfloden. Du får dricka vatten ur bäcken och korparna ska föda dig. Då gick också Elia dit och satte sig vid bäckstranden, och korparna kom till honom med mat, bröd och kött morgon och afton. Men när bäcken torkade ut, så tog vattnet slut, ty det hade upphört att regna. Då kom åter Guds ord till Elia och sade: Stå upp och gå till Sarefat och stanna där, ty jag har befallt en änka där på platsen att föda dig.

Då begav sig Elia till Sarefat, och när han kom fram till slutet av färdvägen, så höll änkan där på med att bära ved. Då sade Elia: Hämta vatten åt mig i kärlet, så jag får dricka. Och när änkan gick för att hämta vatten, så ropade Elia igen: Tag med dig en bit bröd också! Då svarade änkan: Så sant som Gud lever, jag har inte något bröd. Det finns inget annat än bara en handfull mjöl och litet smör. Jag bär två, tre vedträn, som jag tänker ha till att baka de sista resterna åt mig och min son, så att vi får äta och dö. Då sade Elia: Var inte rädd! Gör såsom du har tänkt. Men baka först

ett litet bröd åt mig och bär det hit och baka sedan åt dig själv och din son. Ty så säger Herren, Israels Gud: Den lilla mängd mjöl, som du har, ska inte ta slut i kärlet, och den lilla mängden smör ska inte bli mindre, förrän Gud låter regn komma på jorden. Änkan gjorde så som Elia hade befallt, och Elia bodde där hos änkan några år, och änkan gav honom mat. Och mjölet tog inte slut i kärlet och smörförrådet blev inte mindre, utan det förblev i samma mängd ända till den dag, då Guds ord uppfylldes, som han hade sagt genom Elia.

Därefter insjuknade änkans son och var så sjuk, att livet nästan lämnade honom. Då sade änkan till Elia. Varför har du kommit hit, du gudsmän, så att mina synder blir ihågkomna inför Gud och min son ska dö? Då sade Elia: För hit din son. Då gjorde änkan det. Och Elia tog sonen, bar honom till bädden, böjde sig tre gånger över sonen och bad till Gud: O, Herre min Gud! Varför har du gjort så illa mot denna änka, hos vilken jag har gästtat, då hennes son ska dö? Herre min Gud! Låt denne gosse tillfriskna. Då hörde Gud Elias bön och sonen återfick livet och tillfrisknade. Då förde Elia sonen till modern och sade: Se, din son lever. Då sade änkan: Nu ser jag, att du är en gudsmän och Guds ord i din mun är sant.

Då kom åter Guds ord till Elia tre år senare och sade: Gå nu till konungen, ty jag ämnar låta det regna på jorden. Men i hela Samariens rike var det hunger och dyr tid. När nu Elia var på väg till konungen, så mötte han konungens överhovmästare, som hette Obadja. Till denne sade Elia: Gå och hälsa till din herre, att Elia nu är här. Då svarade Obadja: Vad har jag syndat, då du vill sända mig till konungen med ett sådant ärende, så att han dödar mig? Så sant som Gud lever, det finns inte ett enda rike, där konungen inte har sökt dig. Och han har därtill för din skull låtit människor gå ed på att de inte har funnit dig. Om nu jag skulle komma till konungen och säga: Elia är här, så kanske Guds ande just i den stunden skickar dig vart som helst och du finns inte alls mer på denna plats, så skulle jag bli dödad. Ty jag fruktar Gud ända från min ungdom. Har du då inte hört, vad jag har gjort, när konungens hustru Isebel dödade Guds profeter och jag gömde ett hundra av Guds profeter i bergshålor, femtio i en håla och femtio på ett annat ställe?

Då svarade Elia: Så sant som Herren Sebaot lever, inför vilken jag står, idag ska jag komma inför konungen.

Då begav sig Obadja till konungen och hälsade från Elia. Men konungen gick till Elia och sade: Är då du den man, som förvillar Israel? Då svarade Elia: Jag förvillar inte Israel, men du och din släkt, därför att ni har övergivit Guds bud och följer efter Baal. Befall nu Israels folk att församlas hos mig på Karmels berg liksom de fyrahundra-femtio Baals (avguda) profeterna, som äter från Isebels bord. Då sammankallade alltså konungen Israels folk och samlade Baalsprofeterna till Karmels berg. Då kom Elia inför folket och sade: Hur länge ska ni halta på båda sidorna? Om Herren är Gud, så följ honom. Men om Baal är Gud, så följ honom. Folket svarade inte något. Då sade Elia åter: Jag ensam har blivit kvar av Guds profeter, men Baals profeter är fyrahundra-femtio man. Så för nu hit två baggar, och må de ta den ene baggen och stycka den och lägga den på velden. Jag ska ta den andra och lägga på elden. Ingendera ska tända eld på velden. Så får ni tillbedja er gud. Om han svarar med eld från himmelen, så må han vara Gud. Jag ska också

tillbedja Herren. Om han svarar med eld, så må Herren vara Gud. Då svarade hela folket: Det är rätt, och må så ske! Och Elia sade till Baals profeter: Ni må först ta den ena baggen, ty ni är många och tillbed er gud. Ni ska inte tända eld på veden.

Då tog alltså Baals män en bagge och började bedja till sin avgud från morgonen ända till middagen, och de sade: Hör oss, Baal! Och de sprang runt altaret, såsom deras sed var. Men där var ingen röst och inget hördes. Vid middagstid började Elia håna Baals män och sade: Ropa högt! Kanske er gud ligger och sover, så att han vaknar. Kanske han sitter och tänker på något eller har något arbete för sig, därför hör han inte. Då började Baals män att ropa högt och ristade sig med knivar i sitt eget kött, så att blodet rann längs kroppen. Men det hördes ingen röst eller något svar därifrån.

Efter middagen, så spisofferstiden var inne, sade Elia till folket: Kom hit til mig! Då församlade sig folket kring Elia. Och han lagade Guds altare, som var sönderslaget, tog tolv stenar efter det antal, som det var av Jakobs söners släkt, åt vilka Gud hade sagt: Ditt namn är Israel. Och Elia gjorde ett altare åt Guds namn. Och han grävde en grop runt altaret, travade upp ved på altaret, styckade baggens kropp och lade köttstyckena på veden och befalld dem att tre gånger hälla vatten på veden, fyra halvfat varje gång. Då blev veden våt och gropen runt altaret blev full av vatten.

När nu spisofferstiden var inne, så stod profeten Elia upp inför folket och sade: Herre, Abrahams Gud: Låt det just denna dag bli uppenbart, att du är Israels Gud och jag, din tjänare, har gjort det i kraft av ditt ord. Hör mig, min Herre, så att detta folk skulle förstå, att du Herre är Gud, så att du sedan skulle omvända deras hjärtan. Då föll Guds eld från himlen och brände upp veden och altarets stenar och jorden och vattnet, som var i gropen. Då föll folket ned till marken och sade: Herren är Gud. Herren är Gud.

Men Elia sade: Tag fast Baals profeter, för att ingen enda ska slippa undan. Och han förde Baals profeter till bäcken Kison och dödade dem där. Därefter steg Elia upp på berget, satte sig ner på marken och böjde sitt huvud ned mellan knäna. Och han sade till en tjänare: Gå upp på bergstoppen och spana ut mot havet. Då gick tjänaren och sade: Det syns ingenting. Elia sade: Gå ännu sju gånger och spana ut mot sjön. Och sjunde gången sade tjänaren: Se, ett moln stort som en hand stiger upp ur havet. Då sade Elia: Gå genast till konungen och befall honom att spanna för sin vagn och köra hem, för att inte regnet ska hinna upp honom. Och förrän man lade märke till det, hade himlen blivit svart av moln och det blev ett häftigt regn.

Sextiofemte stycket — Profeten Elia flyr långt bort, när konungens hustru vill döda honom, kommer ännu en gång inför konungens ögon, och till sist tar Gud honom levande upp till himmelen.

Men konung Ahab berättade för sin hustru, hur Elia hade dödat Baals profeter. Då befalld Isebel någon att hälsa till Elia och hotade: Må gudarna göra mig det och det, om jag inte i morgon vid denna tid gör med dig liksom

med dem, som du har dödat. Då stod Elia upp och gick sin väg och begav sig ut i ödemarken och satte sig under ett enbärsträd. Och han bad där, att han skulle få dö och sade: Det är nog. Så tag nu vara på mitt liv och låt mig dö. Jag är inte bättre än mina förfäder. Och Elia insomnade under enbärsträdet.

Men Guds ängel kom och väckte upp honom och sade: Stå upp och ät! Och han tittade upp, och mycket riktigt så hade en glödkaka och ett vattenkäril blivit synligt vid huvudgården. Och när Elia hade ätit och druckit, så lade han sig åter ner och sov. Och Guds ängel kom åter till honom för andra gången och sade: Stå upp och ät, ty du har en lång resa framför dig. Så åt och drack Elia och vandrade med det mellanmålet utan avbrott fyrtio dagar och fyrtio nätter ända till Guds berg. Det berget hette Horeb. Och han kröp där in i en bergshåla och stannade där över natten.

Då kom Guds röst till Elias öra och frågade: Vad gör du här, Elia? Han svarade: Jag har visat nit och stått fast på Herren Gud Sebaots sida. Ty Israels barn har brutit ditt förbund, rivit ned dina altaren och dödat dina profeter med svärd. Jag har ensam blivit kvar och de vill också ta mitt liv. Då sade Gud: Stig upp på berget inför Gud. Och Guds kraft gick där förbi såsom en stark storm, som bröt sönder berg och klöv itu klippor. Men inte var Gud alls i blåsten. Efter blåsten skälvde marken. Men inte var Gud heller i detta något, som skalv. Efter skalvet kom elden. Men Gud var inte heller i elden. Efter elden kom en stilla blåst eller en lätt vind. Då skylde Elia sitt ansikte. Och Guds röst frågade ännu för andra gången: Vad gör du här, Elia? Men han svarade såsom förut. Då sade Gud: Gå tillbaka till staden Damaskus och smörj Hasael till konung över Syrien, och Jehu, Nimsis son, till konung över Israel och Elisa, Safats son, till profet i ditt ställe. Och det ska ske, att den som med livet undkommer Hasaels svärd, den ska Jehu döda, och den som med livet undkommer Jehus svärd, den ska Elisa döda. Och jag ska lämna kvar sju tusen män av Israels stam, som ej har böjt sina knän för Baal, och varje mun, som inte har kysst honom, ska bli räddad.

Därefter talade konung Ahab med en israelit, som hette Nabot, att han för egen del skulle få Nabots vingård, men Nabot ville inte sälja sin vingård. Då blev konungen bedrövad, vände tillbaka till sitt hem och lade sig att sova på sängen, och inte heller maten ville ner. Då kom konungens hustru Isebel till konungen och sade: Hur är det med dig, då du inte äter? Varför är du så bedrövad? Då svarade konungen: Jag har talat med Nabot, att han skulle sälja sin vingård åt mig, men han har vägrat. Då sade hustrun: Vilken och hurudan konung är du i Israels rike, om du fördenskull ska komma i knipa? Stå upp och ät och var lugn. Jag ska skaffa dig Nabots vingård.

Så skrev Isebel ett brev i Ahabs namn och förseglade brevet med Ahabs sigill och sände brevet till de förnämsta och äldsta männen i Nabots hemort. Och hustrun hade skrivit så i brevet: Ni ska kungöra en fasta och sätt Nabot främst. Må så två Belials män komma, som ska vittna falskt och säga: Du har smädat Gud och konungen. Så ska ni släpa ut Nabot och stena honom till döds.

De förnämsta männen gjorde nu så, som Isebel hade skrivit i brevet. De kungjorde en fasta och satte Nabot främst. Så kom två Belials män och vittnade falskt: Nabot har smädat Gud och konungen. Då tog folket och förde Nabot ut ur staden och stenade honom till döds. Och de lämnade

underrättelse till Isebel, att Nabot var död. Då sade Isebel till konungen: Tag nu Nabots vingård som din egendom, utan betalning, då han inte har velat sälja den och ta emot pengar, ty Nabot är nu död. När Ahab hörde, att Nabot var död, så stod han upp och gick dit och ämnade ta om hand Nabots vingård. Då kom Guds ord till Elias öra och sade: Gör dig då genast färdig och gå Israels konung till mötes. Han har begett sig till Nabots vingård och han ämnar tillägna sig den. Du ska hälsa honom från mig: Så säger Herren Israels Gud: Du har dödat och därtill också med orättfärdighet lagt vingården under dig. Så säger Herren: På samma plats, där hundarna har slickat Nabots blod, ska hundarna slicka ditt blod. Då sade Ahab till Elia: Har du funnit mig vara din fiende? Och Elia sade: Jag har just funnit dig sådan, då du har gett dig in på en ond gärning, som om du vore såld (under djävulen). Se, jag ska låta en plåga komma över dig. Jag ska ur Ahabs släkt utrota allt liv. Den som av Ahabs släkt dör i staden, den ska hundarna äta upp. Den som dör ute på marken, den ska fåglarna äta upp. Isebels lik ska hundarna bita i vid Jisreels murar. Ty ni har ärvt mig (säger Herren) och fört Israels barn vilse in i en ond gärning.

Då blev Ahab förskräckt, när han hörde de orden, och rev sönder sina kläder, kröp in i en säck och gick framåt lutad. Då kom Guds röst och sade till Elia: Har du inte sett, hur Ahab bugar sig för mig? Jag ämnar inte nu låta den plåga komma över honom, som jag hotat honom med, eftersom han har ödmjukat sig inför mig. Först på sonen ska denna plåga gå i uppfyllelse.

Därefter blev det krig med Syriens konung, och Israels konung blev skjuten i kriget. En man på fiendesidan sköt med båge och träffade konungen med en pil genom lungorna. Då sade konungen till förköraren: För mig ut ur striden, ty jag har fått ett sår. Och konungen dog på aftonen och blodet rann mitt i vagnen. Och hundarna slickade blodet i vagnen just på samma plats, där hundarna hade slickat Nabots blod, såsom Gud hade förutsagt och horor tvättade konungens kropp.

På så sätt dog konung Ahab och hans son Ahasja blev konung i hans ställe. Men denne Ahasja hade fallit omkull och blivit skadad i ett rum i sin egen våning, och blev därför sjuk. Då skickade Ahasja några män till avguden Baal-Sebub för att fråga, om han skulle bli bra. Då kom Guds ängel till Elia och sade: Gå till konungens budbärare och fråga dem: Finns det då inte mer någon gud i Israels rike, då ni måste bege er till (avguden) Baal-Sebub för att fråga om råd? Så säger Herren: Hälsa till konungen: Du ska inte mer stiga upp från den plats där du lagt dig. Utan du ska på en gång dö. Och Elia gick sin väg.

Då återvände budbärarna, och konungen frågade: Varför kommer ni så snart tillbaka? De svarade: En man kom emot oss och sade: Vänd tillbaka till konungen, som har sänt er, och hälsa från mig: Så säger Herren: Finns det då inte mer någon Gud i Israels rike, då du måste uppsöka avgudar? Därför ska du inte komma upp från din säng, där du har lagt dig, utan du ska dö. Då frågade konungen: Vad var det för en man som kom er till mötes? De svarade: Mannen var luden och hade ett läderbälte om livet. Då sade konungen: Det var ovillkorligen Elia, thisbiten.

Då skickade konungen femtio man och en hövitsman tillsammans med männen. Och de fann Elia. Han satt på ett berg. Och hövitsmannen sade till

Elia: Konungen befäller dig att komma ner, du gudsmän. Då svarade Elia: Om jag är en gudsmän, så ska eld glöda ner från himmelen och bränna upp dig tillsammans med de femtio männen, som är i ditt sällskap. Då kom också eld från himmelen och brände upp de femtio männen tillsammans med hövitsmannen. Då skickade konungen åter andra femtio män och en hövitsman med dem. Och när de kom till Elia, så sade hövitsmannen: Du gudsmän! Kom genast ner! Konungen kallar på dig. Då svarade Elia: Om jag är en gudsmän, så må eld komma från himmelen och bränna upp dig tillsammans med de femtio männen, som är med dig. Då föll Guds eld från himmelen och brände upp männen. Då sände konungen för tredje gången ytterligare femtio män och en hövitsman med dem. Och när denne kom till Elia, så föll han ned på sina knän och bad Elia och sade: Du gudsmän! Anse inte mitt liv alltför uselt! Eld har fallit från himmelen och förintat dessa som kommit tidigare. (Men förbarma dig över mig) och anse mitt liv vara av något slags värde. Då sade Guds ängel till Elia: Följ mannen och var inte rädd! Han gör dig ingenting. Då följde också Elia mannen till konungen. Och när Elia kom till konungen, sade han: Så säger Herren: Då du har sänt män med bud till Baal-Sebub, som är en (av)gud i Ekron, som om det inte funnes i Israel en (bättre) Gud, som man skulle kunna fråga till råds, så ska du fördenskull dö. Du ska inte stiga upp från din plats, där du har lagt dig. Så dog då Ahasja, Israels konung, och Joram blev i stället konung.

Profeten Elia hade tagit Elisa till lärjunge åt sig. Och när Gud ville taga Elia upp till himmelen, så begav han sig från Gilgal. Och Elia sade till Elisa. Bliv du kvar här, ty Herren har sänt mig till Betel. Då svarade Elisa: Så sant som Gud och din själ lever. Jag lämnar inte dig. Och när de kom till Betel, så kom profetsönerna och sade till Elisa: Vet du, att Herren idag ämnar taga din herre ifrån dig? Då svarade Elisa: Nog vet jag det, men säg ni ingenting! Då sade Elia igen: Bliv du kvar här, min gode vän, ty Herren har sänt mig till floden Jordan. Då svarade Elisa: Så sant som Herren och din själ lever, jag blir inte kvar här utan dig. Och de gick båda tillsammans.

Då tog Elia sin mantel, rullade ihop den och slog på vattnet med manteln. Då öppnade sig floden och vattnet stannade på två sidor och de gick torrskodda över floden. När de hade kommit över på andra sidan floden, så sade Elia till Elisa: Bed mig om något, som jag ska ge dig, innan jag går bort. Då svarade Elisa: att din ande skulle falla över mig i dubbelt mått. Elia svarade: Det är just ingen lätt sak, som du ber mig om. I alla fall, om du ser, när jag far iväg, så blir det så. I annat fall blir det inte så. Och när de var på vandring tillsammans och pratade, så kom eldhästar och en eldvagn, och Elia lyftes upp i luften. Och när Elisa såg eldvagnen, så ropade han: Min fader! Min fader! Israels vagn och dess färdmän! Och Elisa rev sönder sina kläder och tog Elias mantel, som hade fallit av, när Elia lyftes upp i luften, slog på vattnet med manteln och sade: Var är nu Elias Gud? Då öppnade sig floden och vattnet ställde sig på två sidor, och Elisa gick där över. Och när han gick till Betel, så kom några elaka barn ut ur staden och började håna honom. Och pojkarne sade: Flintskalle! Kom hit! Flintskalle! Kom hit! Då vände sig Elisa om och bannade pojkarne i Guds namn. Då kom två björnar ut ur skogen och rev ihjäl fyrtio av pojkarne, som hånat gudsmannen.

Sextiosjätte stycket. Profeten Elisa gör under, hjälper en fattig änka undan gäldenärerna, uppväcker en annan kvinnas son från de döda och botar Naman från spetälska.

Vid den tiden kom en kvinna, som hade varit hustru till en profetisk man, och sade till Elisa: Min make har nyligen dött, och de, som han stått i skuld till, vill göra båda mina söner till slavar. Då frågade Elisa: Har du något i huset? Änkan svarade: Det finns inget annat än kärlet med smörjelse. Då sade Elisa: Bed dina grannkvinnor att till låns få tomma kärl och håll i dessa kärl smörjelse (olja). Änkan gjorde så, gick in i huset med de båda sönerna, stängde dörren och började hälla smörjelse i de tomma kärlen (och allteftersom hon hällde i, så blev det mer smörjelse i det kärl, ur vilket hon hällde, tills alla tomma kärl var fyllda). Då sade Elisa: Tag nu och sälj smörjelse och betala skulderna och behåll själv vad som blir över.

Därefter kom Elisa till en plats och platsen hette Sunem. På denna plats var en rik kvinna, som alltid gav mat åt och undfägnade Elisa, då han for där förbi. Och kvinnan sade till sin man: Jag ser, att denne gudsman är en helig man. Vi ska göra åt honom ett särskilt hus, där han kan vila sig i lugn och ro, när han kommer hit. När så Elisa hade kommit dit och bodde där i huset, började Elisa rådslå med sin tjänare, som hette Gehasi: Vad ska vi göra åt den sunemitiska kvinnan, som alltid föder oss? Då svarade tjänaren: Denna kvinna har ingen son och maken är gammal. Då sade Elisa till tjänaren: Kalla hit den sunemitiska kvinnan. Och den sunemitiska kvinnan kom i dörröppningen. Då sade Elisa: Nästa år vid denna tid ska en son ligga i din famn. Då sade den sunemitiska kvinnan: Ack, min Herre, du ska inte ljuga för mig, du gudsman. Då blev verkligen kvinnan havande och födde en son vid den tid, som Elisa hade förutsagt. Och när sonen hade blivit någorlunda vuxen, så kom han en gång till sin fader, som höll på med att skära säden på åkern. (Och när sonen stod där, så blev han plötsligt sjuk) och började ropa högt: Ack, mitt huvud, mitt huvud. Då befallde fadern sin tjänare att bära barnet till dess moder. Modern åter höll barnet i sin famn ända till middagen: då dog barnet.

Då tog modern barnets kropp och bar den dit till gudsmannens hem, lade kroppen i gudsmannens säng på bädden, befallde tjänaren att sadla en åsna och begav sig för att uppsöka gudsmannen, som då var på Karmels berg. När nu gudsmannen märkte, att den sunemitiska kvinnan kom, sade han till tjänaren: Se, där kommer den sunemitiska kvinnan. Spring nu dit och fråga, om hon, hennes man och son är välbehållna och i livet. Då svarade kvinnan: Ja. Men när hon kom till gudsmannen, så fattade hon om gudsmannens ben. Och Elisas tjänare Gehasi ville driva bort kvinnan, men Elisa sade: Låt henne stanna, ty hennes ande är bedrövad och Gud har fördolt detta för mig. Då svarade kvinnan: När har jag bett dig om en son, min herre? Sade jag dig inte då: Du ska inte håna mig. Då sade Elisa till Gehasi: Omgjorda dig och tag min stav i din hand och spring genast iväg med staven och lägg den på gossens ansikte. Om någon kommer dig till mötes, så ska du inte hälsa på honom; om någon hälsar på dig, så ska du inte svara. Men

gossens moder sade till Elisa: Så sant som Gud och din själ lever: jag överger dig inte. Då måste Elisa själv bege sig av.

Men Gehasi hade redan gått i förväg och lade staven på gossens ansikte, och likväl återvände inte livet till gossen. Då kom Gehasi tillbaka och sade: Gossen har inte ännu kommit till sig.

När nu Elisa hade gått in i huset, så låg gossens kropp i sängen. Då stängde Elisa dörren och bad till Gud och lade sig själv över gossens kropp, lade sin mun mot gossens mun, spände ut sina ögon mot gossens ögon, bredde ut sina händer på gossens händer. Så blev kroppen varm. Och Elisa steg åter upp och gick några gånger fram och tillbaka, och så lade han sig åter över gossen. Då började gossen nysa, och när han hade nyst sju gånger, så öppnade gossen ögonen. Då befallde Elisa Gehasi att hämta den sunemitiska kvinnan, och när kvinnan kom, sade Elisa: Här är din son. Då föll modern på sina knän inför honom och bugade sig till jorden och gick ut med sin son, som på nytt hade fått liv.

Vid den tiden var det i Syriens rike en kunglig härhövitsman, Naaman, som var en pålitlig man och trogen mot sin herre. Ty Gud hade genom den mannen låtit stor lycka komma Syriens rike till del, och landets konung höll mannen i stor aktning. Men mannen hade en sådan svår sjukdom, som man kallar spetälska. Då hade en liten flicka av Israels stam blivit fånge i en strid, och flickan bodde då hos Naaman. Flickan sade till sin husmoder: Om min husbonde vore närmare den profet, som är i Samarien, så skulle han snart kunna bota min husbonde från spetälskan. Då berättade husmodern detta för husbonden och sade: Så har flickan sagt, som kommit från Israels land. Då sade konungen till Naaman: Varför beger du dig inte dit? Jag ska skriva ett brev till konungen i Israel, så att man verkligen kan bota dig.

Då begav sig Naaman till Israels rike och tog med sig gåvor och vackra högtidskläder till dens ära, som skulle bota honom med medicin. Och konungen i Syriens rike skrev ett brev till Israels konung av följande lydelse: När detta brev kommer till dig, så ska du veta, att jag har sänt min tjänare Naaman till dig, så att du botar honom från hans spetälska. När Israels konung läste brevet, rev han sönder sina kläder och sade: Är jag lik Gud, att jag skulle kunna taga någons liv och åter göra levande, då han sänder hit och befäller mig att rädda mannen från spetälskan? Ni män må nu se, hur Syriens konung söker sak mot mig. Men när gudsmannen Elisa fick höra, att Israels konung hade rivit sönder sina kläder, hälsade han så mycket till konungen och sade: Varför har du rivit sönder dina kläder? Låt mannen komma hit till mig, så att han får veta, att det finns en profet i Israels rike. Då begav sig alltså Naaman till Elisa med vagnar och hästar och stannade framför husets dörr. Då sände Elisa ut en man för att bege sig till Naaman och sade: Gå och tvätta dig sju gånger i floden Jordan, så ska ditt kött bli friskt. Då blev Naaman vred och gick sin väg och sade: Jag tänkte, att han skulle komma hit ut till mig, åkalla sin Guds namn, lägga sin hand på mig och på så sätt bota mig från spetälskan. Är inte Damaskus vatten bättre än allt annat vatten i Israels rike, som jag hade kunnat tvätta mig i och bli frisk? Så gick Naaman sin väg och var vred. Men hans färdkamrater sade: Om profeten skulle ha pålagt dig något slags annat tungt arbete, skulle du då inte gärna ha gjort det för hälsans skull? Hur mycket hellre kan du göra det, då han sade: Tvätta dig,

så blir du frisk. Då hoppade Naaman i floden och sköljde sig sju gånger i Jordan-floden och blev frisk från spetälskan, såsom gudsmannen hade sagt. Då vände Naaman tillbaka till gudsmannen och sade: Se, nu vet jag, att det inte finns någon enda Gud på någon annan plats än i Israels land. Var så god och tag välsignelsen ur min hand. (Naaman erböjd gåvorna, men den andre tog inte emot dem). Då sade Elisa: Så sant som Gud lever, inför vilken jag står, jag vill inte ha någon av dina gåvor. Och gå i frid. Då gick Naaman. Men Elisas tjänare Gehasi tänkte: Ack, min husbonde tog ingen av Naamans gåvor, men nog ska jag taga. Då begav sig Gehasi springande efter Naaman. Och då Naaman lade märke till tjänaren, som kom springande efter, så stannade Naaman, steg ner från vagnen och frågade: Vad har hänt? Den andre svarade: Ingenting. Men nu nyligen kom två gäster till min husbondes gård och de är profetlärjungar. Giv dem en centner silver och två omgångar högtidskläder. Då svarade Naaman: Tag, om du vill, två centner. Och Naaman tvingade honom att ta två centner silver och två omgångar högtidskläder. Men Gehasi lade sakerna i förvar på en hemlig plats, för att ingen skulle märka något. Då frågade Elisa: Varifrån kommer du, Gehasi? Den andre svarade: Ingenstans ifrån. Här har jag varit. Då sade Elisa: Var då inte mitt hjärta med dig, när mannen vände om från vagnen? Du har tagit pengar och kläder och vingårdar och tjänare. Så ska också Naamans spetälska fastna i dig och dina barn till evig tid. Då begav sig Gehasi ut med sin spetälska, vit som snö.

Sextio sjunde stycket. Guds änglar beskyddar Elisa för fienderna. Och Elisa förutsäger vad som ska hända.

Vid den tiden förde Syriens konung krig mot Israel och undersökte tillsammans med sina härhövitsmän, vilken plats han först skulle anfälla. Då sände gudsmannen hälsningar till Israels konung och sade: Tag dig till vara, så att du inte går dit. Syrierna är där. Då sände Israels konung en krigshär för att försvara den platsen och syriernas konung kunde inte komma dit. Då frågade syrierkonungen sitt folk: Har någon från vår sida i hemlighet begett sig till Israels konung (och lämnat underrättelser där)? Då svarade någon: Nej. Utan Israels profet Elisa han vet alltsammans som konungen säger i sitt hem och uppenbarar det för en annan. Då frågade konungen: Var är han? Jag sänder folk dit, som ska fasttaga honom och föra hit honom. Någon sade: Han är i Dotan. Då sände syriernas konung sin krigshär dit. På natten när människorna låg och sov kom krigshären dit och omringade hela platsen, där Elisa uppehöll sig. Tidigt på morgonen steg Elisas tjänare upp och skulle gå ut. Se då stod en krigshär med sina hästar och vagnar runt platsen. Då säger tjänaren till Elisa: Ack, ack min herre, hur ska vi nu göra? Då svarade Elisa: Var inte förskräckt! Ty ännu större mängd folk är på vår sida. Och Elisa bad till Gud och sade: Herre, öppna hans ögon, så att han ser. Då öppnade Gud tjänarens ögon och då först märkte han detta: se, hela berget var fullt av eldvagnar och hästar omkring Elisa. (Det var änglar, som beskyddade gudsmannen).

Därefter samlade Syriens konung Ben-Hadad sin krigshär och trängde på staden Samaria från alla håll. Då blev det en stor hungersnöd på den platsen. Och när Israels konung vandrade på muren, då utropade en kvinna: Hjälp mig, herre konung! Då svarade konungen: Om Herren inte hjälper dig, hur ska då jag hjälpa dig? Vad är det med dig? Då sade kvinnan: Denna hustru sade till mig: Kom hit med din son. Vi ska äta upp honom idag. I morgon ska vi äta upp min son. Så gav jag då min son och vi har kokat och ätit upp honom. Så sade jag till den hustrun, när nästa dag kom: Kom då hit med din son också. Vi ska äta upp honom idag. Men hon gömde undan sin son. När konungen hörde detta ur kvinnans mun, blev konungen själv förskräckt, rev där på muren sönder sina kläder och sade: Må Gud göra mig det och det, om huvudet på Elisa, Safats son, idag inte ska trilla av halsen. (Konungen misstänkte att det var Elisass skuld, att fienden ansatte staden, varigenom det blivit en stor hungersnöd).

Men Elisa var då i sitt hus, och de gamle satt bredvid honom. Då sade Elisa till de gamle: Har ni sett hur denne mördaren (konungen) har sänt hit och ämnar taga huvudet av mig? Stäng igen dörren, då budbäraren kommer, och kläm fast honom ordentligt i dörröppningen, ty hans husbondes fötter dånar efter honom. Och medan Elisa yttrade dessa ord, så kom också konungens förkörare och sade: Se nu, vilken stor plåga som kommer från Gud. Vad gott ska jag mer vänta av Gud? Men Elisa sade: Hör Guds ord! Så säger Herren: I morgon vid denna tid ska en skäppa full med vitt mjöl kosta en sikel vid Samarias port och två skäppor korn en sikel. Då svarade en furste, som höll konungen i handen: Om Gud också skulle öppna himmelens fönster, varifrån skulle ett sådant överflöd komma? Då sade Elisa: Du ska se det, men själv ska du inte äta något.

Då var det utanför porten fyra män, som hade blivit angripna av spetälska. De rådslog sinsemellan: Om vi stannar kvar här, så tar döden oss här, och om vi går in i staden, så är det död och hunger där. Må vi hellre bege oss till syriernas läger. Om de låter oss leva, så lever vi, men om de dödar oss, så är vi dödade. Så begav sig alltså männen bittida om morgonen till syriernas läger. Och när de kom till de ytterst liggande tälten, så var det inte något liv där. Gud hade nämligen om natten skrämt fienderna. De hade hört krigshärs larma och trott, att Israels konung hade begärt att något annat rikes konungar skulle strida emot dem och därför hade syrierna i en sådan förfäran begett sig på flykt och lämnat materialen tillsammans med tälten. Då sade de män, som hade råkat ut för spetälskan: Låt oss gå till konungen med underrättelse. Men konungen sade: Kanske syrierna endast ligger och lurar på oss, när de vet, att hungern är i färd med att döda oss. Andra åter sade: Må några gå för att se, om det verkligen är sant, att syrierna har flytt. Och när de gick för att se, så var trakten full av kläder, som syrierna hade kastat bort under flykten. Då begav sig Israels folk ut ur staden och samlade ihop all den material, som fienderna hade lämnat: hästar, kläder, mjöl och alla slags varor. Då först fick Israels barn ett stort överflöd, och en skäppa full med rent mjöl kostade en sikel och två skäppor korn kostade också en sikel vid Samarias port, såsom gudsmannen hade sagt dagen innan. Och den furste, som dagen innan sagt: Om också Gud skulle öppna himmelens fönster, varifrån skulle det komma ett sådant överflöd? den mannen blev nedtrampad

av folket, då konungen hade sänt honom med ett ärende. Då besannades också det, som gudsmannen hade sagt till honom: Du ska se det, men du ska själv inte äta något av det.

Sextioåttonde stycket. Om profeten Jona.

För länge sedan sade Gud till profeten Jona: Du ska bege dig till den stora staden Ninive och tala till människorna och förmana dem, som bor där. Ty den stadens ondska har kommit inför mig. Men Jona flydde bort från Gud och ville inte bege sig dit, som Gud hade befallt. Jona hyrde åt sig plats på ett skepp och begav sig iväg för att segla på havet till främmande land. Då blev det en hård storm och ett fruktansvärt oväder på havet, och sjömännen fruktade, att skeppet skulle brytas sönder. Men Jona hade gått ombord på skeppet och sov. Då väckte båtens befälhavare upp Jona och sade: Varför sover du? Stå upp och bed till Gud, att vi inte drunknar. Och sjömännen sade till varandra: Låt oss kasta lott, så att vi kommer att få veta för vems skull det händer så här för oss. Då kastade de alltså lott och lotten föll på Jona. Då sade sjömännen till Jona: Vad är du för en man och varifrån är din släkt? Då svarade han: Jag är en hebreisk man. Jag har flytt för Gud. Jag fruktar Gud, som har gjort havet och den torra stranden. Då blev sjömännen ännu mer förskräckta och sade: Vad ska vi då göra med dig, så att stormen och havet lägger sig? Jona sade: Kasta mig i havet, då ska ovädet lägga sig. Jag vet, att det för min skull har kommit över er ett så förfärligt oväder. Då kastade alltså sjömännen Jona i havet, och havet lade sig.

Men Gud skaffade fram en stor fisk, som svalde ner Jona i sin buk. Och Jona var i fiskens buk tre dygn. Och Jona bad till Gud i fiskens buk. Då ledde Gud fisken och fisken spottade ut Jona på stranden. Då kom åter Guds ord till Jona: Gå genast till den stora staden Ninive för att omtala vad jag har befallt. Då stod Jona upp och kom till staden Ninive. Och han började tala och sade: När fyrtio dagar har gått, då ska staden Ninive förgås. Då började Ninives män att tro på Gud och utlyste en fasta och tog på sig säckar. Och konungen själv i staden Ninive stod upp från konungasätet, tog av sig sina högtidskläder och lindade omkring sig en säck, satte sig i askan och sände en kungörelse runt hela riket: Bed till Gud av hela ert hjärta. Varje människa må vända sig till Gud från sin onda väg, så att hon ej ska förgås. När nu Gud såg, att Ninives män vände sig bort från sin onda väg och började göra bättring, så verkställde inte Gud den ödeläggelse, som han hade ämnat. Då blev Jona vred och sade: Ack, min Herre! Det är så som jag har sagt, när jag var i mitt eget rike. Därför ville jag också fly till havs. Ty jag vet: Du är en nådig Gud, du är alltför mycket tålmodig och mild och i din stora barmhärtighet låter du den plåga vända åter, som du har hotat med. Så tag då mitt liv, Herre! Ty jag vill mycket hellre dö än leva. Men Gud sade: Har du någon orsak varför du ska bli arg? Då gick Jona ut ur staden och satte sig österut på en äng, gjorde sig där en hydda och lade sig där i dess vindskydd och väntade på vad som den dagen skulle hända staden. Och Gud lät det över hans huvud växa upp en buske, som skulle ge Jona skugga för solskenet och vederkvicka honom, då han av solhettan blev modfälld. Och Jona var glad över den busken. Men

på morgonen, när det började att dagas, skaffade Gud en mask, som gnagde av roten på busken. Då förtorkade busken. Och när solen hade visat sig, skaffade Gud en ostanvind och solen sken på Jonas huvud. Då blev Jona modfärdig och började be om döden för sin del: Jag vill hellre dö än leva. Då sade Gud: Har du någon orsak, då du är arg för buskens skull? Jona svarade: Varför ska jag inte vara arg ända till döds? Då sade Gud: Du jämrar dig och är i trångmål för buskens skull, som utan ditt arbete har vuxit upp. På en enda natt växte den upp och nästa natt blev den till intet. Varför ska jag inte förbarma mig över den stora staden Ninive, där det finns mer än hundratjugotusen människor, som inte kan skilja den vänstra handen från den högra?

Sextionionde stycket. Gud utplånade Israels rike och Juda rike, då de inte ville bättra sig.

Gud hade för länge sedan hotat Israels, barn, att om de inte bättrar sig och överger avgudarna, som de brukade offra och tända rökoffer till på kullar och höjder, så skulle det komma fiender och döda, förgöra och utplåna sådana gudlösa, som inte vill lyda Gud eller lyssna till hans bud. Och fast Gud väl sände profeter, som försökte förmana och leda dessa dåliga människor rätt till Gud, så iddes de inte kungöra dessa Guds ord. Då brann Guds vrede, och Israels rike råkade först under fienderna. Den siste konungen i riket var Hosea. Han gjorde vad ont var inför Gud. Då kom Assyriens konung Salmanassar och lade Israels rike under sig, kastade Israels konung i fängelse och skickade de andra människorna som fångar till ett främmande land. Juda rike bestod då ännu, men det riket utplånades också snart, när konungarna och folket började överge Gud.

En konung, Hiskia, var dock gudfruktig och ståndaklig på Guds sida. Han kastade bort avgudarna, slog omkull de altare, som de tidigare konungarna hade rest upp åt avgudarna, slängde rökelsegräset i bäcken Kidron, utplånade lundar och höjder, som de tidigare konungarna hade helgat åt avgudarna. Och konung Hiskia sade till leviterna, som Gud hade satt att hålla gudstjänster, att helga offren i Guds hus och ha tillsyn över andra heliga ting: Hör, ni leviter! Helga er, så att ni helgar Herrens edra fäders Guds hus. Låt otuktigheten försvinna från helgedomen. Ty våra fäder har syndat och gjort vad ont var inför Gud. De har övergivit Gud. Därför har Guds vrede kommit över Juda och över Jerusalem. Gud har låtit dem förskingras och utplånas, så att man förundrat sig och visslar åt dem, som ni med era ögon ser. Fördenskull har våra fäder dödats med svärd. Våra söner, döttrar och hustrur har blivit fångar i ett främmande land. Jag ämnar nu göra ett förbund med Gud, så att hans vrede lugnas ner.

Därefter förde Assurs konung krig mot Juda och ämnade lägga under sig hela riket. Men konung Hiskia samlade sin krigshär och talade med krigsmännen, att de inte skulle bli förskräckta. Frukta inte för Assurs konung eller hans folk, ty på vår sida är en starkare man. Men Assurs konung sände några män med bud till Juda och sade: Så säger Assurs konung Sanherib: Vem förtröstar ni på, som bor i Jerusalem, som jag redan har omringat.

Hiskia bedrar er, så att han ska föra er i döden, i hunger och i törst. Hiskia säger: Herren vår Gud ska rädda oss ur Assurs konungs hand. Vet ni inte, vad jag har gjort andra riken? Har hedningarnas gudar kunnat hjälpa dem ur min hand? På så sätt hånade Assurs konung Israels Gud och skrev därtill i ett brev så: Om andra människors gudar inte kunnat hjälpa dem ur min hand, inte torde Hiskias Gud kunna rädda sitt folk ur min hand.

När nu konung Hiskia hade läst brevet, gick han in i Guds hus, bad där och sade: Herre, Israels Gud! Du som sitter på keruberna. Det finns på hela jorden inte någon annan Gud än du ensam. Du har gjort himmel och jord. Herre! vänd dina öron hit och hör, öppna dina ögon och se, hur Sanherib har hånat levande Gud. Det är sant, Herre, att Assurs konungar har dräpt hedningar med svärd och har kastat deras gudar i elden. Men de var inte gudar. De var bara trä och sten.

Men du, Herre vår Gud, hjälp oss ur Assurs hand, så att varje rike ska veta, att du ensam är Gud.

Då sände profeten Jesaja hälsningar till Hiskia: Så säger Herren, Israels Gud: Jag har hört vad du bett beträffande Sanherib. Och Herren har hotat. Assurs konung ska inte kunna komma in i denna stad. Han ska inte skjuta dit in en enda pil, ej heller bära någon bröstsköld dit. Han ska inte gräva upp torvgården omkring den, utan han ska vända tillbaka samma stig, som han har kommit. Och samma natt kom Guds ängel och dödade etthundraåttiofemtusen män i Assurs konungs krigshär. Då måste Sanherib återvända.

Vid den tiden insjuknade konung Hiskia och profeten Jesaja kom till honom och sade: Så säger Herren: Sänd vad du har att sända! Ty du måste dö. Då vände sig konungen mot väggen och började bedja till Gud. Ack, ack, ack, min Herre! Kom ihåg hur jag har strävat efter att inför dig leva i redlighet och med ödmjukt hjärta. Och Hiskia grät mycket. Jesaja hade ännu inte kommit halvvägs genom staden, förrän Guds ord kom till hans öra: Vänd tillbaka och säg till Hiskia, som är en ledare för mitt folk: Så säger Herren, din fader Davids Gud: Jag har hört din bön; jag har sett dina tårar. Se, jag ska göra dig frisk. På tredje dagen ska du stiga in i mitt hus. Jag ska förlänga ditt liv och till din ålder lägga femton år. Då frågade Hiskia: Hur ska jag fatta, att jag på tredje dagen ska bli frisk få komma till Guds hus? Då frågade Jesaja: Åt vilketdera hållet vill du, att skuggan ska flytta sig på solvisaren? Vill du ha den motsats eller medsols? Hiskia sade: Nog flyttar sig skuggan lätt medsols t.o.m. tio steg. Men jag vill inte att hon flyttar sig ditåt. Men om den flyttar sig motsats tio steg, det är ju något. Då bad Jesaja, och skuggan flyttade sig tio steg motsols på Ahas' solvisare. Och konung Hiskia blev frisk på tredje dagen, såsom profeten Jesaja hade förutsagt.

Efter Hiskia blev Manasse konung. Men han övergav Gud och började ha avgudar. Då hotade Gud gonom profeterna och sade: Då Juda konung Manasse har gjort sådana avskryvda gärningar, som inte ens hedningarna gjort, därför säger Herren, Israels Gud: Jag ska bringa en sådan plåga över Jerusalem och över Juda, att det ska ljuda i båda öronen på den, som får höra det. Jag ska skölja bort staden Jerusalem såsom man sköljer ett bräde. Jag ska förstöra och utplåna hela denna plats, därför att den har förargat mig alltifrån den tid, då de gick ut ur Egyptens rike. Med sådant tal sökte Gud skrämma Juda folk, så att de skulle vända sig bort från avgudarnas gärningar.

Men varken konungarna eller det vanliga folket övergav fördenskull sina avskyvärda gärningar eller bättrade sig. Då lät Gud Babels konung Nebukadnessar komma till staden Jerusalem med sin krigshär. Han tog med våld och sände iväg allt vad han fann. Han brände kyrkan, dödade människorna, och de som hade blivit kvar dem förde han som fångar till Babels rike. Så förstördes och utplånades hela denna plats, då människorna inte ville vända sina hjärtan till Gud och överge avgudarna.

Sjuttionde stycket. Om Tobias.

Tobias var bland dem av Israels barn, som hade som fångar hamnat i främmande land. Han var en gudfruktig man, och fast han blivit fånge, slutade han inte upp med att läsa Guds ord. Och han delade ut alla sina ägodelar åt de fattiga fångar, som behövde. Tobias hustru hette Hanna och de hade en son, som han också hade gett namnet Tobias. Och därför att Tobias var en sådan gudfruktig man, lät Gud honom få nåd hos konungen, som hette Salmanassar. Och Tobias fick vara fri och gå vart han önskade. Och Tobias samtalade med och tröstade fångarna med Guds ord. När nu konung Salmanassar hade dött, kom en annan konung Sennakerib i hans ställe. Han var fientlig mot Israels barn och dödade många. Men Tobias gick varje dag till Israels barn och tröstade fångarna. De som var hugriga, gav han mat. De som var nakna, dem gav han kläder, och kropparna tog han vara på till begravning. Men när konungen fick höra det, befallde han att Tobias skulle dödas och frantog honom all hans egendom. Då flydde Tobias med sin hustru och son till en annan plats och bodde i hemlighet hos goda människor. Men fyrtiofem dagar därefter dödades den onde konungen av sin egen son. Då fick Tobias komma tillbaka till sin bostad och fick tillbaka sin egendom.

En dag, då Tobias hade begravt några kroppar, gick han in i sitt hus, lade sig och somnade mot husväggen, ty han var trött. Och en svala träckade i sitt bo, och träcken föll i Tobias ögon, och Tobias förlorade därigenom sin synförmåga. Men Gud lät det över Tobias komma en sådan motgång, att de, som blev kvar, skulle av honom få ett exempel på ödmjukhet och tålmodighet såsom av den helige Job. Och så som konungarna förr i tiden smädade Job, när han hade råkat ut för en stor plåga, så smädades också Tobias av de gamla i sin egen familj: Var är nu dit hopp, då du har fördelat dina ägodelar åt de fattiga och begravt de döda? (Vad gott har du då fått av Gud för dessa dina välgärningar?) Men Tobias svarade: Tala inte vad fåfängt är. Vi väntar på ett bättre liv, som Gud bestämmer åt dem, som i fast tro förtröstar på honom. Och Tobias hustru Hanna försörjde dem, då hon flitigt handarbetade och spann.

En gång hade Tobias' hustru kommit hem med en get. Och när Tobias hörde geten bräka, sade han till sin hustru: om ni bara inte har stulit geten. Vi ska inte äta stulet kött. Då blev hustrun arg och sade: Där ser man! Nog syns det, att din förtröstan (på Gud) är fåfäng och dina gåvor betyder ingenting. Och med sådana ord förebrådde hustrun alltid sin make. Då suckade Tobias och började gråta och bedja till Gud: Herre, min Gud! Du gör ej orätt och allt vad du gör är alltigenom gott. Var mig nådig och hämnas inte

mina synder. Herre, min Gud! Förbarma dig över mig och för bort min själ i frid, ty jag vill hellre dö än leva.

Samma dag måste också Reguels dotter Sara uthärda förebråelser och smädelser från sin faders tjänsteflicka, ty tjänsteflickan grälade på Sara och sade: O att Gud skulle göra dig barnlös! O att vi aldrig må få se en son eller dotter av dig, du männens mörderska. Eller vill du också döda mig såsom du har dödat sju män. Sara hade nämligen haft sju män efter varandra, och alla hade hastigt dött. Då gick Sara till ett rum längre in och bad där till Gud i lugn och ro tre dagar och åt under den tiden ingenting. Och Sara bad till Gud, att han skulle avvända från henne en sådan skam. Och när hon på tredje dagen hade slutat att bedja, började hon tacka och lova Gud och säga: Pris och ära vare ditt namn, Herre våra fäders Gud. Ty du är mild och barmhärtig, fast du blir vred. Du förlåter dem deras synder, som ropar till dig i sin sorg. Till dig vänder jag mig, Herre. Till dig upplyfter jag mina ögon. Jag beder dig: hjälp mig ut ur en så stor skam eller tag strax min själ till dig. Du vet, Herre, att jag aldrig haft åtrå till någon man. Jag har försökt bevara mig i oskuld från all ond åtrå. Jag har aldrig blandat mig i den köttsliga okyskhetens sällskap. Men i din fruktan har jag samtyckt till ett hedervärt giftermål; antingen torde jag inte själv vara passande för männen eller var de inte passande för mig. Kanske du har bestämt en annan man åt mig. Ty din vilja står inte i människors makt. Det vet jag säkert, att den som fruktar Gud han blir tröstad i sorgen och räddad ur sorgen och efter tuktan får man nåd. Du har ingen lust till människors plåga. Efter oväder låter du solen skina. Efter sorg och tårar låter du människorna glädja sig. Pris och ära vare ditt namn, du Israels Gud. På samma gång hörde Gud i himmelen bådas, Tobias' och Saras, böner. Och Gud sände en ängel, den helige Rafael, att hjälpa dem. Då nu Tobias trodde, att han snart skulle dö, kallade han sin son till sig och sade: Min käre son! Lyssna till mina ord och göm dem fast i hjärtat. När Gud tar bort min själ, ska du värdigt lägga min kropp i graven. Du ska hedra din moder i alla dina livsdagar. Kom ihåg vilken plåga hon har uthärdat, då hon bar dig under sitt hjärta. Och när hon dör, ska du lägga henne i graven. Ha Gud i ditt hjärta och inför dina ögon alla dina livsdagar och akta dig för att inblanda dig i synd och ogärning, så att du ej syndar mot Gud. Hjälp de fattiga och föd de svaga, så ska Gud i barmhärtighet förse dig med ditt behov. Om du själv har överflöd, så ge likväl med gott sinne det lilla, som du äger. Genom sådana gåvor samlar du dig en lön, då du själv börjar behöva något. Tag dig till vara, min son, för högmodighet, och inlåt dig inte med andra kvinnor. Var endast tillsammans med din hustru. Var inte påstridig eller storvulen, ty storvulenheter är en början till olycka. Betala den lön, som arbetar åt dig. Gör inte din nästa, vad du inte vill, att nästan ska göra dig. Förståndiga människor ska du fråga om råd och tacka alltid Gud och bed honom, att han alltid ska stödja dig och att du i allt verk ska göra efter hans ord. Du ska veta, min son, att då när du var barn, har jag lånat pengar åt Gabel i staden Råges. Du ska kräva de pengarna tillbaka.

Då svarade sonen: Allt vad du har undervisat mig, vill jag gärna göra. Men hur ska jag få tillbaka pengarna? Mannen känner inte mig, och jag känner inte honom. Vad ska jag ge honom till tecken, så att han tror mig? Inte heller vet jag vägen dit. Då svarade fadern: Skuldbrevet är hos mig. Tag

det med dig. Gå nu då först och sök dig en sådan pålitlig följeslagare, som för god lön går med dig så att du får pengarna tillbaka, då jag ännu är i livet. Så gick då den yngre Tobias ut och träffade en ung man, som var beskedlig och var så klädd som om han vore färdig för en resa. Och likväl visste inte Tobias, vilken man det var. Då hälsade Tobias på mannen och frågade: Varifrån är din släkt, min vän? Då svarade den andre: Jag är av Israels släkt. Då frågade Tobias igen: Är du bekant med landet Medien? Den andra svarade: Ja, det är jag. Ofta har jag varit där och om nätterna sovit hos Gabel i staden Råges. Då sade den yngre Tobias: Vänta en liten stund. Jag ska tala om det för min fader. Då gick den yngre Tobias in och talade om det för sin fader och fadern förundrade sig och befallde den unge mannen att stiga in i huset. Då steg den unge mannen in i huset, närmade sig den gamle, hälsade på honom och sade: Må Gud ge dig glädje! Då svarade den gamle Tobias: Vilken glädje ska jag ha, som måste sitta i mörker och inte kan se himmelens ljus! Då sade den unge mannen: Var tålmodig. Gud bringar dig snart hjälp. Då frågade den gamle Tobias: Vill du vägleda min son till Gabel i staden Råges i Medien? Då svarade den unge mannen: Jag är villig att vägleda honom dit och föra honom vid full hälsa tillbaka. Då frågade åter den gamle: Av vilken stam och släkt är du? Den andre svarade: Var lugn! Är det då inte nog med att du en gång har hört detta? Varför behöver du ytterligare veta av vilken stam jag är? Men för att du ska ha mindre bekymmer för det, vill jag uppenbara för dig, att jag är Asarjas, son till den store Ananias. Då sade den gamle Tobias: Nog är du av en utmärkt släkt. Tag inte illa upp, att jag har frågat ut dig om din släkt. Så bege er då på resa och vare Gud med er på vägen, och må hans ängel gå med er. Då gick den yngre Tobias med denne sin följeslagare. Men Tobias moder började gråta och förebrådde sin make: Varför har du då sänt bort vår ålderdoms tröst? Ack att de pengar hade funnits till, för vars skull du har sänt bort gossen. Visst hade vi klarat oss i vår fattigdom. Det skulle ha varit en större sak, om gossen skulle ha varit hos oss. Men den gamle Tobias sade: Gråt inte! Säkert kommer vår son med hälsan tillbaka. Jag tror, att Guds gode ängel är med honom och han ska så uträtta allt, som han gör, att han med glädje ska komma tillbaka till oss. Då blev hans moder tröstad.

Sjuttioförsta stycket. Den yngre Tobias får en rik hustru under resan och den gamles ögon får sitt ljus tillbaka.

När nu den yngre Tobias med sin följeslagare hade begivit sig på resa, så kom de den första dagen till floden Tigris. Och när Tobias skulle tvätta sina fötter i floden, så kom en stor fisk, som ville sluka mannen hel och hållen. Men hans följeslagare sade: Bli inte förskräckt! Tag fast den i gälarna och dra den i land. Och Tobias drog då upp fisken på land. Och följeslagaren sade: Skär upp fisken med en kniv, tag hjärtat, levern och gallan och lägg i förvar: Det är bra till medecin. Då frågade Tobias: Hos vem ska vi få nattlogi? Då svarade följeslagaren: På denna plats bor en man, som heter Raguel. Han är din släkting. Och mannen har en enda dotter, och dottern heter Sara. Du ska fria till den flickan och av hennes fader begära henne till hustru åt dig, ty åt dig är all hennes egendom bestämd. Då svarade Tobias: Jag har hört om den

flickan, att hon redan har haft sju män och alla har dött och därtill har även den nyheten försports, att en elak eller ond ande har dödat dem. Jag fruktar, att det kanske går för mig liksom det har gått för dem. Då skulle det bli för mina föräldrar en stor sorg, ty jag är enda barnet. Då sade följeslagaren: Hör nu! Jag ska tala om för dig vilka djävulen har makt över. Han har makt endast över sådana, som av köttslig åtrå tar sig hustrur i likhet med de osjäliga djuren. Men när du med din brud går in i brudens hus, ska du i tre dagars tid ge dig till tåls och bestämt avhålla dig från att röra vid henne. Ni ska då också tillsammans bedja till Gud. Först den tredje natten ska du med gudsfruktan smyga dig in bredvid din brud, inte på grund av köttslig begärelse utan på grund av att barn ska avlas av er, så att över er ska komma den välsignelse, som Gud har lovat åt Abrahams kommande släktled.

Så begav de sig alltså till Raguel och Raguel tog emot dem med glädje. Och Raguel tittade Tobias i ögonen och sade till sin hustru Hanna: Visst är den gossen lik vår släkting. Då frågade Raguel: Varifrån är ni, mina bröder? De svarade: Vi är av Naftali stam. Vi är fångar i staden Ninive. Raguel frågade åter: Känner ni min släkting Tobias? De svarade: Ja. Den unga mannen är också Tobias' son, som du frågade om. Då föll han gossen om halsen, kysste honom och sade: Välsignad vare du, min son, du är också en skötsam människas barn. Raguels hustru och dottern Sara började också att gråta. Därefter befalldes Raguel att man skulle slakta ett får och ställa fram en måltid. Och när måltiden var färdig, kallade han gästerna att sitta till bords.

Då svarade Tobias: Jag vill idag varken äta eller dricka, förrän du låter mig framställa en begäran av dig, att du lovar ge din dotter Sara till hustru åt mig. Då blev Raguel förskräckt när han hörde detta, ty han fruktade att det kanske skulle gå för honom som för de tidigare friarna, som hade varit gifta med den flickan och som hade dött alla sju. Och Raguel yttrade nu inte ett enda ord. Då sade Tobias' följeslagare: Var inte rädd att ge honom flickan, ty åt honom är flickan bestämd till hustru, ty icke någon man har förut fått behålla henne. Ja, jag tror, sade Raguel, att Gud har hört min bön och räknat mina tårar. Jag tror, att Gud fördenskull har låtit er komma hit, så att min dotter ska få en man av sin egen släkt efter Mose lag. (Och så sade han till Tobias): Var lugn! Jag ska ge dig flickan. Och så tog han flickans hand och lade den i Tobias hand och sade: Abrahams Gud, Isaks Gud och Jakobs Gud vare med er, må han hjälpa er och rikligt välsigna er. Och de tog ett brev och skrev ett äktenskapsförbund. Och de tackade Gud och höll ett gästbud. Och Raguel befalldes sin hustru Hanna att åt bruden göra i ordning en bädd i ett rum längre in och förde sin dotter dit. Men Sara grät. Då sade Raguel: Var vid gott mod, min dotter. Må Gud i himmelen ge dig tröst och glädje i stället för den sorg, som du har lidit.

Efter måltiden och då de hade ätit färdigt tog Raguel och förde Tobias till sin brud i det inre rummet. Men Tobias talade med sin brud och sade: Stå upp, Sara! Vi ska bedja till Gud i natt och i morgon och på den tredje dagen. Först därefter ska vi vara tillsammans såsom äkta makar. Ty vi är de heligas barn. Vi ska inte börja äktenskapsförbundet såsom hedningarna, som inte bryr sig om Gud. Och de började bedja till Gud båda två, att han skulle bevara dem. Tobias bad så: Herre min Gud! Våra fäders Gud! Dig ska himmelen och jorden, havet och floderna, källorna och alla skapade kreatur

lova. Du har gjort Adam av en smula jord och gav honom Eva till hjälp. Du vet, Herre, att jag inte av köttslig begärelse har tagit denna halvsyster till hustru utan för att barn skulle avlas av mig, genom vilka ditt heliga namn skulle få lov och pris till evig tid. Och Sara åter bad så: Herre, förbarma dig över oss, att vi båda må komma till den förutbestämda åldern med hälsa.

Men vid midnattstid kallade Raguel på sina tjänare och gick ut med dem och grävde en grav, ty han trodde, att det kanske har gått denne liksom de tidigare friarna, som skulle ha henne. Och då han hade grävt gropen färdigt, kom han till sin hustru och sade: Sänd en tjänsteflicka att se, om Tobias är död, så att vi får lägga honom i graven, förrän solen stiger upp. Då steg tjänsteflickan in i det inre rummet och fann båda vid liv och friska sovande bredvid varandra. Då kom tjänsteflickan med detta glada budskap. Men Raguel och Hanna tackade Gud och sade: Vi tackar dig Herre, Israels Gud, som har bevisat oss nåd och fördrivit den hemska fienden, som har ofredat oss. Du har förbarmat dig över dessa de enda barnen. O, att de alltid skulle tacka dig för en sådan nåd och alltid skulle ge dig pris och ära, så att andra skulle komma att veta, att du ensam är Gud i denna världen.

Då kallade Tobias till sig sin följeslagare och sade: Hör, min broder! Om jag skulle ge mig själv till slav åt dig, så vore det inget mot dina välgärningar, som du har gjort mot mig. Likväl beder jag dig, var så vänlig och gå med detta skuldbrev till Gabel i Medien, så att han betalar igen åt dig pengarna och kalla även honom själv att komma hit till mitt bröllop. Ty du vet, att min fader räknar dagar och stunder och om jag dröjer en enda dag mer än beräknat, så blir det ett stort bekymmer för honom. Och du vet också, hur mycket Raguel har bett mig att stanna här högst två veckor och jag kan inte neka honom. Så tog då följeslagaren skuldbrevet och några tjänare och begav sig dit och tog emot pengarna ur Gabels hand. Han berättade också om Tobias' son och bad honom komma till bröllopet. Och när de kom till Raguel, fann de Tobias sittande vid bordet. Då stod Tobias upp och kysste Gabel. Men Gabel grät, tackade Gud och sade: Må Israels Gud välsigna dig! Du är son till en from, god och gudfruktig man, som har gjort mycket gott mot de fattiga. Välsignad vare din hustru och dina föräldrar. Må Gud ge sin nåd, så att ni får se era barn och barnbarn intill tredje och fjärde led. Välsignad vare din släkt av Israels Gud, som för beständigt skyddar och bevarar (människobarnen). Och när alla hade sagt amen, så satte de sig att äta. Men bröllopet höll de med gudsfruktan.

Då nu den yngre Tobias på grund av bröllopet dröjde och inte kom tillbaka till den tid, som var bestämd, började den gamle Tobias att sörja sin son och sade: Varför dröjer min son så länge borta? Kanske Gabel är död och ingen vill betala ut pengarna. Då blev båda två bedrövade, den gamle Tobias och hans hustru, och grät, när sonen inte kom tillbaka på bestämd tid. Hans moder grät så förfärligt och lät inte trösta sig. Hon sade: Ack, min son! Ack, ack, min son! Varför har vi låtit dig fara bort, vår glädje och ålderdoms trygghet, vårt hjärtas ägodel och enda arvinge. Vi skulle ha haft ägodel nog, om vi inte hade låtit dig fara iväg. Men den gamle Tobias sade: Var tyst! Var lugn! Nog går det väl för vår son genom Guds nåd. Han har en god och trofast kamrat på färden. Men hustrun ville inte låta sig tröstas. Hon sprang ut varje dag och spanade dit bortåt alla de vägar, där sonen skulle komma.

Men Raguel sade till sin måg Tobias: Var ännu här hos oss. Jag ska sända någon med underrättelse till din fader, så att han får höra, att du mår bra. Då sade Tobias: Jag vet, att min fader och moder väntar på mig. De räknar dagar och stunder och är i stor sorg för min skull. När nu Tobias inte kunde förmås till att längre stanna hos sin svärfader, så måste Raguel släppa iväg honom med hans hustru Sara. Och Raguel gav sin måg hälften av ägodelarna. Han sände honom med tjänare, boskapshjordar och pengar och lät honom gå i frid till sina föräldrar och sade: Herren Guds helige ängel vare med dig som en följeslagare på vägen, må han föra dig frisk och kry till ditt hem. Att du skulle finna dina föräldrar leva väl och att Gud skulle låta mina ögon se era barn, innan jag dör. Och föräldrarna befallde sin dotter Sara att lyda och hedra sin svärfader och svärmoder såsom sina egna föräldrar.

Men på elfte dagen, när Tobias med sitt folk och sina boskapshjordar hade kommit halvvägs till staden Ninive, så sade hans följeslagare: Du vet, på vilket sätt du har lämnat din fader i hembyn. Om du tycker, så ska vi gå före. Sara må komma sakta efter med boskapshjorden och övrig egendom. Därtill samtyckte också Tobias. Och följeslagaren sade: Tag med dig fiskens galla; kanske du kommer att behöva den. Så gick de då.

Men Hanna (Tobias' moder) satt dag efter dag på ett berg vid en väg och spanade långt bort. När hon nu lade märke till att hennes son kom långt borta, kände hon genast igen honom och började springa tillbaka till sin make och sade: Se, din son kommer! Men följeslagaren sade till den yngre Tobias: När du kommer in i huset, ska du tillbedja Gud och tacka honom; och så ska du kyssa din fader. Och du ska smörja hans ögon med fiskgallan; då ska hans ögon öppna sig och han ska åter få sina ögons ljus. Då först ska gubben bli glad.

Först kom hunden, som de hade tagit med sig. Han viftade på svansen (när han kommit in i huset) och var glad.

Då stod den gamle Tobias genast upp och sprang glad ut, för att han skulle möta och hälsa på sin son. Men han stötte sig, då han hade förlorat sin syn. Då kallade han på en tjänare att leda honom vid handen. Och de grät båda två av glädje, den gamle Tobias och hans hustru, och kysste sin son. Och när de hade tackat Gud, satte de sig alla ner. Då tog den yngre Tobias av fiskgallan och smorde den gamles ögon. Det gjorde först ont, men när han hade lidit en liten stund, så flagnade det av en hinna från ögonen såsom skinnet från ett ägg, och den yngre Tobias strök bort hinnan. Då först fick den gamles ögon sin syn, och alla som fick höra det började att tacka Gud. Och den gamle Tobias sade: Jag tackar dig, Herre, Israels Gud, då du har tuktat mig och åter hjälpt mig, så att jag kan se min son. Sju dagar därefter nådde sonhustrun Sara fram med tjänare och boskapshjordar, och hon förde med sig mycket pengar, därtill också de pengar, som Gabel hade betalat. Och den yngre Tobias berättade för sin fader och moder, hur oerhört mycket gott Gud hade gjort honom genom den följeslagare, som hade gått med honom.

Därefter kallade Tobias till sig sin son och sade: Vad ska vi erbjuda till lön åt den helige man, som har följt med dig? Då svarade den yngre Tobias: Min käre fader! Hur kan vi betala honom för alla de välgärningar, som han har gjort oss? Han har fört mig frisk dit och tillbaka. Han hämtade själv pengarna från Gabel och rådde mig att ta denna hustru. Därtill avlägsnade han den

onde anden och gjorde hennes föräldrar glada, och han hjälpte mig, när den förfärliga fisken ville uppsluka mig. Genom samme man har du också fått din syn. Hur kan vi då betala honom för alla hans välgärningar? Försök likväl, min fader, att erbjuda honom hälften av de ägodelar, som vi fört hit. Då kallade både fadern och sonen mannen avsides och erbjöd honom hälften av ägodelarna. Men mannen sade: Må ni för alla människor tacka och ära Gud i himmelen, som har bevisat er sådan nåd. Konungars och furstars hemliga uppsåt ska man fördölja. Men Guds gärningar ska man prisa och uppenbara. Gåvor åt de fattiga räddar från döden, utplånar synderna och behåller vid liv. Men de ogudaktiga utplånar sig själva. Jag vill för er uppenbara hur det förhåller sig med den saken. Jag vill inte fördölja den hemliga befallningen: då du hade hållit på med att bedja och gråta; då du stod upp efter att ha ätit; då du dolde döda människors kroppar i ditt eget hus och lade dem i graven om natten, då har jag burit dina böner inför Gud. Och därför att Gud tyckte om dig, så måste det bli så. Utan plåga ska du inte undslippa, så att du blir prövad. Nu har Gud sänt mig att hjälpa dig och att fördriva den onde anden, som ofredade din sonhustru. Och jag är Rafael, en av de sju änglarna, som står inför Gud.

När Tobias och hans son hörde detta, blev de förskräckta och rädda och föll ned till jorden. Men ängeln sade: Var lugn! Var inte förskärckt! Tacka Gud, ty efter hans vilja jag har varit hos er. Det har nog sett ut så som om jag hade ätit er mat, men jag har en annan mat, som ingen människa kan se. Och nu är det tid att jag återvänder till den, som har sänt mig. Ni må tacka Gud och förkunna hans under. Och när han hade sagt dessa ord, försvann han ur deras ögon. Då började den gamle Tobias att tacka och lova Gud och sade: Herre! Du är den störste Guden och den allsmäktige Guden. Ditt rike förblir till evig tid. Du tuktar och tröstar åter. Du kan sänka ned till helvetet och låta uppstå igen. Inför dig kan ingen fly. Ni Israels barn, (kristna) tacka och lova Gud bland hedningarna. Han har tuktat oss för våra synder och genom sin nåd har han åter hjälpt oss. Se, vilka under han har gjort mot oss. Prisa honom för hans stora gärningar, tacka honom, som regerar i evighet. Jag vill också tacka honom på jorden, där vi är fångar, ty han har gjort stora under mot ett syndigt folk. Omvänd er, syndare, och gör det som gott är. Jag vill av hjärtat glädja mig i Gud. Därefter levde Tobias ännu fyrtio år och såg sina barnbarn och begravdes i staden Ninive, när han var etthundratvå år gammal.

Sjuttioandra stycket. Profeten Daniel.

Daniel var en av de män, som konungen i Babel, Nebukadnessar, hade tagit som fånge, när han förstörde staden Jerusalem. Och konungen befallde en hovman (som var liksom huvudman för hovet) att utse åt sig några gossar av Israels barn, som hade sänts som fångar till Babels land och som skulle lära sig kaldéernas skrifter och bli ämbetsmän. Bland dessa gossar var en Daniel, en annan Hananja, en tredje Hasael, en fjärde Asarja, alla fyra av judisk stam. Och konungens hovman benämnde gossarna med olika namn.

Daniel kallades Beltesassar, Hananja Sadrok, Misael Mesak och Asarja Abednego. Men Gud gav åt dessa män förstånd och insikter att förstå alla slags skrifter, att skriva och läsa. Och när hovmannen förde dessa män inför konungen, befanns de tio gånger klokare än alla andra spåmän och stjärntydare i hela Babels land. Och de blev ämbetsmän under konungen.

En gång hade konung Nebukadnessar en sådan dröm, som han själv blev förskräckt över och vaknade upp. Då kallade konungen tillsammans alla vise män, stjärntydare och trollkarlar och befalldes dem säga vad det var för en dröm, som han hade haft. Men de svarade: Om du herre konung berättar drömmen för oss, så ska vi försöka att uttyda drömmen. Men konungen sade: Jag har glömt den. Och om ni inte talar om drömmen för mig och vad den betyder, så ska ni alla förgöras. Men trollkarlarna svarade: Inte en enda människa på jorden kan omtala det, och inte en enda konung, om än stor och mäktig, har hitintills av stjärntydare och trollkarlar krävt en sådan hemlig sak, som ingen annan känner till än Gud själv. Då blev konungen vred och befalldes att alla vise män och trollkarlar skulle dödas, då de inte kunde uppenbara drömmens innehåll. Också Daniel, som var en vis man, skulle dödas tillsammans med sina medbröder.

Men när Daniel fick veta orsaken till, varför en sådan hård dom kommit från konungen, så gick han till konungen och bad, att han skulle få en liten betänketid. Och han ämnade uttyda konungens dröm. Sedan begav sig Daniel till sitt hem och bad sina kamrater att tillsammans med honom be om hjälp och begära nåd av Gud, så att kanske någon skulle få vetskap om hemligheten, för att de inte jämte de andra vise männen skulle dödas. Då uppenbarades denna hemlighet för Daniel om natten och Daniel tackade Gud, som hade för honom uppenbarat en hemlig sak. Då gick Daniel till den högste domaren, som hette Arjok, och sade: Du ska inte döda de vise männen i Babel, utan för mig till konungen. Jag är villig att för honom omtala vilken dröm han haft. Då förde Arjok genast Daniel till konungen.

Då sade konungen: Är du den man, som är villig att omtala för mig vilken dröm jag haft och vad den ska betyda? Daniel svarade: Den hemlighet, som konungen vill veta av de vise männen, trollkarlarna och stjärntydarna, står ej i deras makt att omtala. Endast Gud i himmelen vet hemliga ting. Han har låtit konungen veta vad som hädanefter ska ske. Drömmens innehåll är detta: Du såg en stor och hög bild stå bredvid dig. Bilden var förskräcklig och hemsk att se. Huvudet på bilden var av guld, bröst och armar var av silver, buken och höfterna av koppar, smalbenen av järn, fötterna en blandning av järn och lera. Utan att någon rörde vid den med händerna rullade så en sten på dess fötter och krossade fötterna, som var gjorda av järn och lera. Och så krossades hela bilden: järnet, leran, kopparen, silvret, guldets smulades som stoft, som vinden blåser upp i luften. Men stenen, som krossade bilden, blev till ett berg och uppfyllde hela jorden. Sådan var din dröm. Och jag ska också uttyda, vad denna dröm betyder. Gud i himmelen har givit dig, konung, kraft och starkhet och ära över alla konungar. Du är det gyllene huvudet på bilden. Efter dig ska det uppkomma ett annat rike, något svagare än ditt rike. Därefter kommer ett tredje rike, av koppar. Och det fjärde riket, som också uppstår, är hårt som järn. Det ska dräpa och krossa allt, som är i närheten. Men vid den tiden ska Gud från himmelen uppbygga ett sådant rike, som

aldrig tar slut. Detta Guds rike (den kristna tron) ska utplåna och fördärva alla andra riken (hedningarnas tro). Och detta (Guds rike) ska bestå till evig tid. Då föll konung Nebukadnessar ned till marken inför Daniel och sade: Utan tvekan är er Gud över alla och den högste Herren över alla konungar, han som uppenbarar hemliga ting, då du har kunnat göra en sådan hemlighet känd. Och konungen upphöjde Daniel och satte honom till en ledare över alla vise män i hela sitt rike.

Sjuttiotredje stycket. Gud bevarar Daniels medbröder Sadrak, Mesak och Abednego från elden.

Konung Nebukadnessar gjorde en stor bild av guld, sextio alnar på höjden och sex alnar på bredden, och satte bilden på ett fält i Babels land. Och konungen utfärdade en kungörelse och befallde alla ämbetsmän och furstar att komma tillsammans för att helga den bild, som konungen hade rest upp. Då församlade sig alla furstar, ämbetsmän, domare, fogdar. Och förköraren (fjärdingsmannen) ropade högljutt: När ni hör basunerna och andra klingande instrument ljuda, ska alla människor falla ned på sina knän och tillbedja den gyllene bilden, som konungen har rest upp. Och var och en som då inte faller ned till jorden och tillbeder den bilden, han ska strax kastas i elden. Då föll de också ned alla folkstammar, språk och släkter, så snart ljudet hördes av basunerna och de andra ljudande instrumenten.

Men vid samma tillfälle kom några män av kaldeernas stam och anklagade judarna och sade: O, att Gud skulle ge dig, herre konung, ett långt liv! Hör nu! Har inte du, herre konung, utfärdat en sådan kungörelse, att alla människor ska falla ned till jorden och tillbedja den gyllene bilden, när de hör ljudet av en basun och andra klingande instrument. Och du har därtill bestämt hotat med att den som inte tillbeder bilden ska kastas i en brinnande ugn. Men här är nu några män av judarnas stam, som du har insatt som ämbetsmän över Babel: Sadrak, Mesak och Abednego. De föraktar dina befallningar, herre konung, och vill inte tillbedja dina gudar eller buga sig inför den gyllene bilden.

Då blev Nebukadnessar vred och befallde, att dessa män skulle föras inför honom och sade: Hur är det, Sadrak, Mesak och Abednego? Vill ni inte tillbedja den gyllene bilden, som jag har ställt upp? Och nu när ni hör basunljudet och andra klingande instrument, så ska ni falla ned och tillbedja den gyllene bilden, som jag har rest upp. Och om ni inte tillbeder den, så ska ni genast kastas i elden. Må ni se till hurudan gud det är som förmår rädda er ur min hand. Då svarade Sadrak, Mesak och Abednego: Det är inte behövligt att vi svarar dig, konung: Den Gud, som vi tillbeder, kan säkert hjälpa oss ur elden och ur din hand, om han vill. Och om han inte mer skulle hjälpa, ska du likväl veta, konung, att vi inte tillbeder dina gudar och inte heller faller ned till jorden inför den bild, som du har låtit göra. Då blev konung Nebukadnessar ännu mer arg och befallde, att ugnen skulle uppvärmas sju gånger varmare än den förut var. Och konungen befallde de starkaste soldaterna att kasta männen i eldugnen. Då kastades också de tre männen, Sadrak, Mesak och Abednego, i ugnen och den ugnen var så fruktansvärt het, att de män, som

skulle kasta dessa andra i elden, själva föll döda ner av hettan bredvid ugnen. Men de tre männen, Sadrak, Mesak och Abednego, gick fullt påklädda in i elden med kläder, mössa på huvudet, skor på fötterna och i de bojor, som de var bundna med.

Då blev konung Nebukadnessar förskräckt, stod hastigt upp och sade till furstarna: Har vi inte kastat tre män bundna i elden? Då svarade furstarna: Visst har vi det, herre konung. Då sade konungen: Hur ser jag då fyra män vandra i elden, och den fjärde mannen synes mig såsom en Guds son? Och elden gör dem ingenting. Då ställde sig Nebukadnessar mitt emot ugnsoppningen och började ropa till de män, som var inne i elden: Sadrak, Mesak och Abednego, den högste Gudens tjänare! Kom hit ut ur elden! Då begav sig Sadrak, Mesak och Abednego ut ur eldsugnen. Och furstarna, ämbetsmännen, fogdarna och andra herrar församlade sig omkring männen, som hade varit inne i elden, och tittade på dem. Elden hade inte bitit på männen på något sätt. Håren på huvudet hade ej brunnit och kläderna luktade ej bränt. Då tog konung Nebukadnessar till orda och sade: Pris och ära vare Sadraks, Mesaks och Abednegos Gud, som sände sin ängel att hjälpa sina tjänare, som trodde på honom och inte lydde konungen utan utgav sina kroppar (i plågan) för att de ej skulle tillbedja andra gudar än bara sin egen Gud. Då är nu min befallning sådan: Vem det än vara må som smädar Sadraks, Mesaks och Abednegos Gud, den ska förgöras och fördärvas. Ty det finns inte en enda Gud som kan hjälpa så som han.

Sjuttiofjärde stycket. Daniel beskyddar Susanna från döden.

I trakten av Babel var en man (av judisk stam), som hette Jojakim. Den mannen hade en vacker och gudfruktig hustru, som hette Susanna. Och kvinnans föräldrar hade undervisat henne om Guds ord i Mose lag. Men Susannas make Jojakim var rik och hade ett vackert och trevligt ställe vid gården. Det var en kryddgård och trädgård. Vid den tiden var det två gamla i domarämbetet, som alltid kom till Jojakims gård och stannade där, därför att Jojakim var den främste i sin släkt. Och när man ville söka rättssak, så måste man bege sig dit till de gamle i Jojakims hus. Men Susanna var van att dagligen vandra i kryddgården. Och de två gamla upptändes av åtrå till den vackra kvinnan, när de såg henne i trädgården och sökte efter en läglig tid, då de skulle få tillfälle att på tu man hand träffa denna kvinna, ty den köttsliga lusten var mycket stor hos dessa två män. Och de avhöll sig inte från henne, vad som än hände. Inte heller kom de ihåg Guds ord eller fruktade de Guds hämnd.

En gång när de två gick och lurade på denna kvinna i kryddgården, kom Susanna dit med två tjänsteflickor och tänkte tvätta sig, ty dagen var mycket het. Och det var i trädgården inte någon annan än de två gamla, som hade gömt sig och lurade på kvinnan. Då sade Susanna till tjänsteflickorna: Hämta en tvål åt mig, så att jag kan tvätta mig och stäng porten. Då hämtade också tjänsteflickorna en tvål och stängde porten.

När nu Susanna hade blivit kvar alldeles ensam i kryddgården, så for de båda bovarna upp ur sitt gömställe och sade till Susanna: Se, kryddgården är stängd. Ingen ser oss. Vi är upptända av åtrå till dig. Så låt oss då göra det som vi åtrår. Men om du inte vill tillåta, så ska vi ljuga på dig, att vi har funnit en ung man hos dig och att du fördenskull har befallt tjänsteflickorna gå bort. Men Susanna sade: Hellre vill jag oskyldig bli gripen av människor än synda mot Gud. Och så började hon ropa. Men de ropade också, och den ene sprang för att öppna porten. Då kom gårdens folk, när det blev ett sådant rop, och de gamle började ljuga på Susanna så att också tjänarna måste skämmas, ty något så avskyvärt hade inte förut hörts om Susanna. Nästa dag när folket hade samlats i Jojakims hus, så började de två gamla kräva att Susanne skulle komma in, och när Susanna kommit in med sin släkt, stod de två gamla upp, lade händerna på hennes huvud och började vittna så: När vi var på tu man hand i kryddgården, så kom denna kvinna dit med två tjänsteflickor, stängde och befallde tjänsteflickorna att gå ut. Då kom en ung man, som hade gömt sig i trädgården och lade sig bredvid henne. Men när vi såg en så avskyvärd handling i kryddgården, så sprang vi genast dit och fann dem båda bredvid varandra. Och vi orkade inte hålla fast mannen, ty han var alltför stark. Han stötte upp porten och flydde själv ut. Men denna kvinna tog vi fast och frågade vad det var för en man, men hon ville inte bekänna det för oss. Detta vittnar vi om.

Men folket trodde vad de två domarna och de gamla hade omtalat och dömde Susanna till döden. Då ropade Susanna högljutt: Herre, evige Gud! Du vet alla hemligheter. Du vet, att de två har vittnat falskt och ljugit på mig. Jag måste dö, fast jag är oskyldig. Och alla som kände Susanna, måste skämmas och gråta för hennes skull. Men Susanna tittade upp mot himmelen och suckade, ty hennes förtröstan stod till Gud, då hon visste sig vara oskyldig.

Och Gud hörde hennes bön. Ty då när folket skickade ut Susanna för att dödas, så skaffade Gud fram en ung man, som hette Daniel. Han började ropa och sade: Jag är oskyldig till detta blod. Då vände sig folket om och frågade varför han talade så. Men Daniel stod upp mitt ibland folket och sade: Har ni förlorat Israels stams förstånd, då ni dömer en Israels dotter, förrän ni har undersökt om hon överhuvud är skyldig till denna gärning? Vänd om tillbaka till tinget, ty de två har talat falskt mot denna kvinna. Då vände folket om. Och de äldste sade till Daniel: Sätt dig här bredvid oss, eftersom Gud har förordnat dig till ett sådant ämbete. Och Daniel sade: Ni ska skilja dessa två, en åt vardera hållet. Jag ska lyssna till dem var och en på hans plats. Då de två gamla hade hamnat på var sin plats, så kallade Daniel till sig den ene och sade: Kom hit, du gamle bedragare! Kanske du idag ertappas med dina ogärningar, som du förut har utfört. Tala nu om under vilket träd du har funnit dessa två, då du säger dig ha sett denna kvinna bredvid en yngling? Den andre svarade: Under ett lind-träd. Och Daniel svarade: Just så! Idag kommer du säkert att bli ertappad. Guds ängel ska slita dig itu. Med din egen lögn har du bundit dig själv. Då denne var borta, kom den andre. Daniel sade: Ja väl, kom hit du av hedniska avkomma och inte av judisk släkt. Skönheten har bedragit dig. Den köttsliga åtrån har gjort dig galen. Så har ni häftigt brunnit i umgängelsen med Israels döttrar, och dessa har måst

uppfylla era begärelser av ren fruktan. Men denna Juda dotter har dämt upp er ondska. Tala nu om! Under vilket träd har du funnit dem? Den andre svarade: Under en ek. Daniel sade: Rätt så! Guds ängel ska idag märka dig. Han ska skära isär dig bit för bit. Ty med din egen lögn har du bundit dig själv. Då började hela folket att ropa och tackade Gud, som är deras förtröstan, som tror på honom. Då stod hela folket upp mot de två gamla, när Daniel hade bundit dem vid lögnen och de hade svurit falskt. Och folket dömde dem till döden efter Mose lag, så som de hade väl förtjänt, då de hade ljugit på sin nästa. Så dödades dessa två och oskyldigt blod undgick att utgjutas den dagen. Men Helkia, Susannas fader, och hennes moder tackade Gud för sin dotter tillsammans med hennes make och hela hennes släkt, då Susanna var befunnen oskyldig.

Sjuttiofemte stycket. Daniel läste en hemlig skrift, som Guds ängel hade skrivit i konungens bostad.

När konung Nebukadnessar hade dött, blev hans son Belsassar konung i hans ställe. Denne Belsassar gjorde en gång ett gästbud och undfägnade alla hövitsmän i sitt rike. Och när konungen hade blivit berusad, befallde han att de silverkärl skulle tagas fram, som hans fader Nebukadnessar hade tagit från Jerusalems kyrka. Då bar också tjänarna fram för konungen dessa silver- och guldkärl, och konungen själv med sina hövitsmän, hustrur och horor drack ur kärLEN. Då märkte konungen plötsligt fingrar liksom om en människohand skulle ha skrivit på väggen och likväl syntes ingen människa; endast handen, som skrev, syntes. Då blev konungen förskräckt. Hans ansikte rodnade, händerna skälvde och fötterna darrade. Och konungen ropade högljutt: För hit vise män och trollkarlar. Den som kan läsa och uttyda den skrift, som står där, han ska av mig få röda dyrbara kläder och gyllene flätade band (halsband) om halsen och han ska vara den tredje herren i mitt rike. Men det fanns inte en enda trollkarl eller vis man, som kunde läsa skriften. Då förskräcktes konungen åter mycket och blev blek.

Då kom konungens gemål och sade: Låt då inte sådana tankar förfära dig och bli inte så hemskt blek. Nog finns det ännu någon man i ditt rike, som har de heliga gudarnas ande. Ty på din faders tid fanns hos den mannen förstånd och vishet såsom gudarnas vishet. Och din fader Nebukadnessar satte den mannen till huvudman över alla trollkarlar, vise män och stjärntydare, eftersom den mannen hade mycket vishet och stort förstånd. Han kunde uttyda drömmar och uppenbara hemliga ting. Mannen hette Daniel, som konungen kallade Beltesassar. Om du kallar hit den mannen, så nog kan han förstå skriften.

Så hämtades alltså Daniel till konungen. Och konungen sade till honom: Jag har hört, att i dig finns de heliga gudarnas ande och stort förstånd. Och jag har kallat hit trollkarlar och vise män, så att de skulle läsa skriften för mig och omtala vad den ska betyda. Men de har inte kunnat förstå den. Men som det hörs kan du uppenbara hemliga ting: Om du kan läsa skriften och förstå vad den ska betyda, så ska du få ikläda dig röda dyrbara kläder, du ska få flätade band av guld om halsen och bli den tredje herren i mitt rike.

Då svarade Daniel och sade till konungen: Behåll själv dina gåvor eller ge dem åt andra. Men nog ska jag fördenskull läsa skriften och omtala för dig vad den betyder. Och hör nu, herre konung! Den högste Guden gav åt din fader Nebukadnessar rike, makt och ära. Och på grund av den makt, som var given åt honom, fruktade alla människosläkten honom. Han dödade vem han tyckte. Han slog vem han hade lust till. Han upphöjde vem han ville. Han nedtryckte den han hatade. Men när hans hjärta började bli högmodigt och alltför stolt, stötte Gud bort honom från hans kungliga höghets tron och han förlorade sin ära. Och han drevs bort från människors gemenskap. Hans hjärta blev såsom en vargs hjärta (då han förlorade sitt förstånd). Han måste galoppera bland djuren och äta gräs som en oxe. Hans kropp blev våt av himmelens dagg, till dess han lärde känna, att i den högste Gudens händer står all makt över människors riket och att Gud är den, som delar ut rikena åt vem han vill. Och du Belsassar, hans son! Du har inte ännu ödmjukat ditt hjärta, fast du också vet allt detta. Du har därtill börjat uppträda egenrådigt mot himmelens skapare. Kärlen från hans heliga hus har du befallt att bäras fram inför dig, och du har druckit vin ur dem, du tillsammans med dina huvudmän, gemåler och horor. Därtill har ni även ärat och prisat de silver-, guld-, koppar-, järn-, och trägudar, som inte ser, hör eller vet något. Men den ende Guden, i vars makt ditt liv står och i vars hand dina vägar är, honom har du inte ärat. Därför är denna hand sänd från Gud, som har skrivit sådana ord: Mene, mene, tekel ufarsin. Och det ska betyda: Mene det är: Gud har räknat ditt rike och gjort en ände på det. Tekel det är: Gud har provat hur mycket du väger, men han har funnit dig alltför lätt. Peres det är: Ditt rike är styckat och givet åt meder och perser. Då befallde konungen att man skulle ge Daniel röda dyrbara kläder och satte ett flätat band (halsband) av guld på hans hals och kungjorde om honom, att han var den tredje herren i hans rike. Men samma natt dödades kaldéernas konung Belsassar och Darius av Medien lade under sig riket.

Sjuttiosjätte stycket. Daniel blev kastad för lejonet, då han ej kunde förmås att tillbedja avgudarna.

Konung Darius satte etthundratjugo huvudmän över hela sitt rike och över dessa huvudmän satte han därtill tre furstar, och bland dessa furstar var Daniel en, inför vilken de andra huvudmännen skulle göra räkenskap, så att det skulle bli lättare för konungen. Men Daniel var högre och förståndigare än alla andra huvudmän, ty i den mannen fanns insikter och handlingskraft. Därför tänkte konungen sätta Daniel till ett överhuvud över hela riket. Men de övriga huvudmännen blev onda till sinnes, om Daniel skulle få bli överhuvud. Fördenskull sökte de något att anklaga Daniel för, om de skulle finna ett sådant fel eller sådan ogärning, som Daniel skulle ha gjort mot riket eller mot lagen, så att de skulle få möjlighet att anklaga honom inför konungen. Men de fann ingen ogärning hos honom, för vars skull de skulle kunnat, anklaga honom. Ty Daniel var en trogen och förtroendefull man i varje handling, som han utträttade. Då sade huvudmännen sinsemellan: Vi finner inget fel hos Daniel annat än denna hans annorlunda tro.

Då kom alla höga män samman hos konungen och sade: Hör herre konung! O, att Gud skulle ge dig ett långt liv. Vi har beslutat och funnit lämpligt, vi alla furstar, herrar, huvudmän och ämbetsmän; om du skulle utfärda en sådan kungörelse runt hela riket, att var och en, som under trettio dagar begär eller beder gud eller människor om något och icke av dig, herre konung, den ska kastas i lejongropen. Därför måste du, konung, bekräfta en sådan kungörelse och skriva ditt eget namn under, för att ej någon ska ändra den eller förvränga den, såsom persers och meders lag är, som inte någon finner för gott att överträda. Då skrev också konungen sitt namn under. När nu Daniel hörde, att en sådan kungörelse hade kommit, begav han sig till sitt hus, öppnade fönsterna åt Jerusalem till och föll tre gånger dagligen på sina knän, bad, tackade och prisade Gud, såsom han förut var van. Då kom furstarna, hela hopen, och fann Daniel bedjande och prisande Gud.

Då begav sig furstarna till konungen för att klaga och sade: Har du inte herre konung satt ditt namn under en sådan kungörelse, att var och en som under trettio dagar beder och begär om något av Gud eller människor och icke av dig, herre konung, han ska kastas i lejongropen? Konungen svarade: Jo, det har jag, och persernas och medernas rätt ska ingen överträda. Då sade furstarna: Daniel, en fånge av judisk släkt, bryr sig inte om dig eller vill ha med dina bud att göra, fast du med ditt namn har stadfäst en sådan kungörelse. Ty han beder tre gånger dagligen.

När konungen hörde detta, blev han mycket orolig, och försökte på alla sätt hur han skulle kunna rädda Daniel och konungen tänkte därpå till dess solen gick ner. Men de här fienderna till Daniel, furstarna, började ofreda konungen med kungörelsen och sade: Du vet, herre konung, hurudan persernas och medernas lag är. Inte någon får ändra sådana kungörelser, som konungen har skrivit sitt namn under. Då måste konungen sända för att hämta Daniel, och kastade Daniel inför lejonen i den djupa gropen. Och konungen sade: Din Gud, som du för jämnan tillbeder, må hjälpa dig. Och de bar fram en stor sten till lock över gropen, och den stenen förseglade konungen själv med sin ring och med furstarnas ringar för att ej någon skulle röra vid Daniel. Och konungen återvände till sin borg. Och den natten åt han inget och inte heller kom det den natten någon sömn i konungens ögon.

Tidigt på morgonen, när det blev dag, stod konungen upp och gick snabbt till den grop, där lejonen var. Och när konungen hade kommit till gropen, så ropade han med klagande röst: Daniel, du den levande Gudens tjänare! Har din Gud, som du oavbrutet tillbeder, kunnat rädda dig från lejonen? Då svarade Daniel i gropen: Må Gud ge dig ett långt liv, herre konung. Min Gud har sänt sin ängel, som har stängt igen lejonens svalg. De har inte gjort mig någon skada, ty inför Gud är jag befunnen oskyldig. Och jag har ej syndat något mot dig, herre konung. Då blev konungen glad och befallde att Daniel skulle lyftas upp ur gropen. Och på hans kropp syntes inte något sår, ty han hade trott på Gud. Därefter befallde konungen att de män, som hade anklagat Daniel, skulle kastas in till lejonen jämte sina hustrur och barn. Och innan de hade fallit till botten, rev lejonen itu dessa män och smulade sönder dem jämte deras ben. Då sände konung Darius en sådan kungörelse runt hela landet: Gud give er frid! Detta är min önskan, att i mitt rike var och en ska frukta och tillbedja Daniels Gud, ty han är den levande

Guden, som förblir i evighet och hans rike tar aldrig slut och hans kraft varar till evig tid. Han är en frälsare, som räddar ur all nöd och fara. Han ensam gör tecken och under i himmelen och på jorden.

Sjuttiosjunde stycket. Daniel bevisar for konungen avgudarnas bedräglighet och förgänglighet.

I staden Babel fanns en avgudabild och bilden hette Bel. Till honom måste man varje dag offra mjöl, får, vin och allt slags mat. Konungen själv tillbad den bilden. Men Daniel tillbad sin egen Gud (som har skapat himmel och jord). Då sade konungen till Daniel: Du tillbeder ju inte Bels bild? Daniel svarade: Jag tillbeder inte avgudar, som är gjorda med människohänder. Jag tillbeder den levande Guden, som har skapat himmel och jord, och han är Herre över allt levande. Då sade konungen till Daniel: Anser du då inte Bel för en gud? Ser du då inte, hur mycket han äter och dricker varje dag? Då log Daniel och sade: Låt dig inte bedragas, herre konung! Denne Bel är inuti inget annat än lera och utvändigt koppar, och han har ännu inte ätit något. Då blev konungen vred och kallade till sig Bels präster och sade: Om ni inte omtalar för mig vem det är som äter upp offren, så ska ni dö. Men om ni förmår bevisa, att Bel är den, som äter upp offren, så ska Daniel dö, ty Daniel har smädat Bel. Då sade Daniel: Det må vara så, herre konung.

Men Bels präster var sjuttio män förutom kvinnor och barn. Då sade Bels präster till konungen: Vi ska alla gå ut från Bels hus och konungen själv ska få bära dit offren och stänga dörren. Om du i morgon, när du kommer hit, finner, att Bel inte har ätit upp det alltsammans, så vill vi gärna dö. Men om Bel har ätit upp alltsammans, så ska Daniel dö, som har ljugit på oss. När nu Bels präster hade gått ut, satte konungen fram mat åt Bel. Daniel åter tog aska och kastade omkring på golvet (så att man skulle se spår, om någon vandrade där inne i rummet). Därpå gick konungen och Daniel ut och konungen själv stängde dörren och förseglade därtill dörren med sin egen ring.

Tidigt på morgonen kom konungen och Daniel dit och konungen frågade: Är inseglet helt? Daniel svarade: Ja, herre konung. Och när de hade öppnat dörren, så såg konungen, att all den mat, som konungen på kvällen hade satt fram åt Bel, var slut. Då trodde konungen, att den kopparbild (Bel), som stod där, hade ätit upp maten. Och konungen ropade högljutt: Bel! En mycket stor Gud är du och i dig finns ingen bedräglighet. Men Daniel tog konungen vid handen och befallde honom att titta på golvet och frågade: Vems fotspår är det här? Konungen sade: Jag ser fotspår av män, kvinnor och barn. Bels präster hade nämligen i hemlighet gjort ett hål under marken, varigenom de på natten smög sig in i Bels tempel och åt upp maten. Då blev konungen vred och tvingade prästerna att visa de hål, varigenom de hade brukat smyga sig in. Och konungen befallde att prästerna skulle dödas, men Bels bild lämnade han åt Daniel. Han tog och krossade bilden och dess tempel.

Ett djur återigen, som man också höll för en gud, liknade en orm och var stort som en häst. Det var den förskräckliga ödlan och kallades Draken. Och konungen sade till Daniel: Hur är det? Anser du även denne för en koppar-

gud? Ser du inte hur han äter och dricker och rör sig? Inte kan du säga, att det inte är en levande gud. Varför tillbeder du den inte? Daniel svarade: Jag tillbeder min egen Gud. Han är den levande Guden. Men om du, konung, ger mig lov, ska jag förgöra draken utan svärd och stav. Då lovade konungen. Och Daniel tog tjära, fett och hår och gjorde därav kakor och kastade i svalget på draken. Då sprack draken mitt itu. Och Daniel sade: Se, sådana är era gudar. Men Babels män blev arga på Daniel, som förstörde deras avgudar. De började angripa konungen och sade: Konungen har förvillats till judarnas tro. Bel är krossad, prästerna är dödade och draken är också dödad. Om du inte för Daniel hit, så ska vi döda dig själv. När nu Babels män hotade döda sin egen konung för Daniels skull, så måste konungen lämna Daniel i dessa mäns våld. De tog och kastade Daniel i lejongropen. I den gropen var det sju lejon. Och de var vana att ge lejonerna två människor och två får dagligen. Men då gav de inte lejonerna något, så att de skulle bli mycket hungriga och äta upp Daniel. Så måste Daniel sitta i gropen i sex dagar, och lejonerna åt likväl inte upp Daniel.

Då var det en profet Habakuk i Juda rike. Han hade kokat en soppa och skurit brödbitar i soppan och ämnade bära ut det till arbetarna, som var där ute och skar säden. Då kom Guds ängel och sade till Habakuk: Maten ska du bära till Daniel, som är i staden Babel i lejongropen. Då svarade Habakuk: Herre, jag har aldrig besökt staden Babel och vet inte på vilken plats den där gropen är. Då tog ängeln Habakuk i huvudet och flög och bar honom tillsammans med soppan genom luften som en storm till Daniel. Och Habakuk sade: Daniel! Daniel! Här är mat, som Gud har sänt dig. Då svarade Daniel: Herre min Gud! Kommer du ännu ihåg mig? Du överger inte dem, som anropar dig och älskar dig. Daniel tog maten och åt. Och i samma stund tog Guds ängel och förde Habakuk tillbaka till hans plats igen. På sjunde dagen kom konungen för att sörja Daniel. Men när han kikade ner i gropen, så satt Daniel där bland lejonerna. Då ropade konungen högljutt och sade: O, Herre du Daniels Gud! Du är en stor Gud och det finns ingen annan Gud än du ensam. Då befallde konungen att Daniel i hast skulle tas upp ur gropen, men de, som ville döda Daniel, dem befallde konungen att man skulle kasta dit, och lejonerna slukade männen inför konungens ögon.

Sjuttioåttonde stycket. Sju bröder dödades efter varandra på grund av sin kristna tro, då de inte ville överge sin tro eller synda mot Guds lag.

När judarna i sjuttio år hade varit fångar under hedningarna, så fick de åter komma tillbaka till sitt rike, därför att Gud ställde det så, att en konung Kores gav dem lov att återvända till Kanaans land och åter bygga upp den kyrka, som konung Nebukadnessar hade rivit ner och slagit sönder. Därefter kom en ond konung, som plågade judarna för deras tro. En ond konung, som hette Antiokus, tvingade judarna att tillbedja avgudar och att förvillas i hedningarnas tro. Vid den tiden övergav de flesta Gud och började ha avgudar och fara vilse i vantro, då de fruktade för sina liv och inte ville lida någon plåga för trons skull.

Då var det sju bröder, som hårt höll fast i sin tro och inte alls kunde förmås att synda mot Guds lag, fast de måste lida stor misshandel och mista livet för sin tro. Denne onde konung befallde att de skulle fasttagas och ville genom misshandel tvinga dem att äta svinkött, som var av Gud förbjudet i Mose lag. Och konungen befallde att männen skulle piskas och bli slagna med remmar, men den äldste brodern sade: Varför frågar du och rannsakar oss? Vi vill hellre dö. Då blev konung vred och befallde att genast upphetta kopparkittlar. Och konungen befallde därtill att den äldste broderns händer och fötter skulle huggas av och tungan slitats ur munnen, medan modern och de andra bröderna såg på. Och när kopparkitteln var väl upphettad, befallde konungen att den äldste brodern skulle dras intill elden och kastas i den heta kitteln, så att han skulle stekas. Och när elden sände upp tjock rök runt kitteln, samtalade de andra bröderna med varandra och med sin moder, att de skulle med fast tro och utan fruktan dö. De sade dessutom: Visst ska Gud se till rätten och vara oss nådig, såsom Moses har sagt i en sång: Han är nådig mot sin tjänare.

När den äldste brodern var död, så drogs den andre fram, och de flådde skinnet av hans huvud tillika med håret och frågade, om han ville äta svinkött eller låta prygla sig över hela kroppen. Då svarade mannen: Jag äter inte. Då tog fienderna och plågade honom, såsom de hade plågat den äldste brodern ända till döds. Men när han höll på att mista livet, sade han: Du förbannade människa tar väl det kroppsliga livet av mig, men denna världens främste och högste Herre ska uppväcka oss till evigt liv, som dör för hans lags skull. Då tog de den tredje brodern och befallde honom att äta svinkött. Men han räckte frivilligt ut sina händer och sin tunga ur munnen och sade: Dessa lemmar har himmelens Gud givit mig, och jag vill gärna mista dessa lemmar för hans lags skull. Ty jag tror, att han åter ska ge mig samma lemmar tillbaka. Men konungen och hans hövitsmän förundrade sig, då denne gosse var så väldigt djärv och inte ansåg misshandeln för någonting. När han hade dött, så drogs den fjärde brodern till samma tortyr, och när han höll på att dö, sade han: Det är vår stora glädje, då vi kan tro, att Gud ska åter uppväcka oss till ett nytt liv, fast man dödar oss, men du (sade han till konungen), du ska inte på nytt få liv. Därpå tog de den femte brodern och förpassade honom till samma tortyr. Och när han blev piskad, tittade han på konungen och sade: Du är en människa. Du måste också dö, när tiden är inne. Du gör nu vad du själv har lust till, ty du har makt på jorden. Men tro ändå inte, att Gud har alldeles övergivit oss. Vänta bara ännu en liten tid, så ska du få se, hur mäktig Gud är. Han ska dräpa dig och din släkt. Sedan drogs den sjätte brodern fram till tortyren. Och också han sade, när han höll på att dö: Far inte vilse; vi har förtjänat denna tortyr, ty vi har syndat mot Gud, och han pålägger oss en fruktansvärd hämnd, men (han sade till konungen) inte ska du slippa så lätt undan, när du angriper Gud.

Och det var förunderligt, att modern, om vilken vi lämpligen skulle skriva något, när hon såg sina söner på en enda dag bli misshandlade och dö efter varandra, hon likväl inte blev förfärad eller sörjde dem mycket. Hon såg på lidandet med stort tålamod, ty hon hade en så fast tro på Gud. Det gjorde henne modig, hon undervisade och tröstade sina söner på sitt eget språk och sade: Jag har fött er, men liv och lemmar har jag inte gett er. Därför ska han,

som har skapat världen och alla människor, av sin nåd ge er livet och lemmarna tillbaka, som ni nu för Guds lags skull mister. När konung Antiokus hörde detta, trodde han, att modern på sitt språk smädade honom, och tog den yngste sonen till sig, som ännu ensam var kvar i livet. Han började att vänligt samtala med honom och lovade med en ed att om gossen bara skulle vilja överge de gamles lag, så skulle konungen vara honom nådig och göra honom rik och till en herre. Men då gossen inte alls ville lyssna till detta, lät konungen modern komma inför sig och befallde henne att tala med sin son, att han skulle lyda konungen och överge de gamles (det är Guds) lag. Men modern gick till sonen och talade i hemlighet på sitt eget språk och sade: Du kära barn! Jag har burit dig under hjärtat och fött dig med stor plåga. Förbarma dig över mig! Betrakta himmelen och jorden och allt, som där är. Detta allt har Gud gjort av intet så också människorna. Frukta därför inte för bödeln, som dödar dig, men dö utan fruktan såsom dina bröder har dött för Guds lags skull, så att den allra nådigaste Guden gör dig och dina bröder åter levande och ger er tillbaka åt mig. Då modern så talade med sin son, sade sonen till bödlarna: Vad väntar ni på? Tro inte, att jag ämnar lyda denne onde konung. Jag ämnar leva efter den lag, som genom Moses är given åt våra förfäder. Mina bröder, som en liten stund har låtit sig plågas, väntar på det eviga livet efter Guds löfte, men du (sade han till konungen), som plågar judarna, ska genom Guds dom få vedergällning, såsom du med ditt högmod har förtjänat.

Då konungen hörde dessa ord, blev han oerhört vred och lät gossen utstå ännu hårdare tortyr än de förra. Ty konungen var mycket arg då de smädade honom. Och gossen satte sin förtröstan till Gud. Slutligen dödades också modern.

Sjuttionionde stycket. Guds löften om Frälsaren.

När människan hade fallit i synd, så måste Gud förbanna jorden för människans skull, och människan förlorade på grund av synden sin lycka och allt det goda, som hon hade fått av Gud. Hon blev dödlig och måste lida många plågor på denna jorden, därför att hennes hjärta var ont alltifrån ungdomen. Likväl kunde Gud ej helt lägga människorna under döden. Han tänkte sända dem en Frälsare, som skulle rädda dem, som trodde på honom, från synden, döden och djävulens våld. Och människan fick genast hon hade fallit i synd höra budskapet om Frälsaren, då Gud sade: En kvinnas barn ska krossa ormens huvud. Detta kvinnans barn är inget annat än Frälsaren, som är född av en kvinna. Han har med sin död räddat dem, som tror på honom. Inte förmår djävulen, den gamle ormen, mer dräpa alla människor och trycka ner dem i helvetet. Abraham fick också av Gud ett löfte om Frälsaren, när han sade: Genom din släkt ska alla människoslakten få välsignelsen. Frälsaren var född av Abrahams släkt, och genom honom har alla, som tror på honom, fått välsignelsen. Den gamle Israel kände också till budskapet om Frälsaren, när han sade: Ifrån Juda ska ej härskarstaven tagas, förrän en stor man kommer. Juda var en son till Israel, och Juda rike varade ända tills Frälsaren kom.

Genom Moses fick människorna ytterligare bättre kännedom om Frälsaren. Gud sade till Moses: Jag ska skaffa åt dem en större profet, en sådan som du är. Jag ska lägga mina ord i hans mun, och han ska säga dem allt, som jag befäller honom. Och var och en, som ej lyssnar till mina ord, som han talar i mitt namn, av honom ska jag utkräva det.

Konung David har också skrivit om Frälsaren på något ställe så: Herren sade till min Herre: sätt dig på min högra hand, tills jag har lagt dina fiender under dina fötter. Dessa Davids ord har Frälsaren själv senare läst, då han talade om sig själv, när han gick upp till himmelen och sitter på Guds högra sida, till dess alla, som hatar honom, blir till intet. På ett annat ställe skrivet konung David om Frälsaren: Min Gud, min Gud! Varför har du övergivit mig? Dessa samma ord uttalade Frälsaren, när han plågades på korssets trä. David skriver också om Frälsaren: Ett fördärvat folk springer runt mig. De har gjort hål i mina händer och fötter. De har delat mina kläder mellan sig och kastat lott om min klädnad. Dessa ord skrev David ett tusen år innan Frälsaren dog alldeles som om han skulle ha stått bredvid och sett, hur ogärningsmännen gjorde. David skriver ännu på ett annat ställe om Frälsaren: Min nästa, på vilken jag trodde och som åt mitt bröd. Frälsaren själv har sagt det, ty David har skrivit dessa ord om Judas, som förrådde honom.

Efter David har alla gudsmännen (profeterna) talat och skrivit om Frälsaren, hur människorna skulle göra med honom. Profeten Jesaja skriver så: Herren talade till Ahas: Begär åt dig ett tecken av Gud, antingen nerifrån helvetet eller uppifrån himmelen. Då svarade Ahas: Jag begär ingenting för att ej fresta Gud. Då sade Herren: Herren själv ska ge dig ett tecken. Se, jungfrun har blivit havande och hon ska föda en son. Den ska hon kalla Immanuel. Dessa ord har Gud uttalat om jungfrun Maria, som var Frälsarens moder. På ett annat ställe skriver profeten Jesaja om Frälsaren: Stå upp (människa) och lys! Ty ditt ljus kommer och Guds ära lyser över dig. Se, mörker täcker jorden och töcken höljer människorna, men över dig uppgår Gud och hans ära ska bli synlig över dig. Och hedningarna ska vandra i ditt ljus och konungarna ska gå i det solsken, som lyser över dig. Dessa ord har Gud förut uttalat om det ljus, som har blivit till genom Frälsaren, det är den kristna tron och den kristna läran, genom vilken syndarens sinne kan bli en smula upplyst, som ids höra Frälsarens budskap och läsa hans ord. Om ett sådant ljus talar åter densamme Jesaja på ett annat ställe: Det människosläkte, som vandrar i mörkret, ser ett stort ljus. Och (solen) lyser över dem, som bor i en mörk värld, ty ett barn är fött åt oss och en son är given åt oss, på vilkens skuldror herradömet vilar. Hans namn är Undrets man, Råd, Gud, Stor man, Evig Fader, Fridens furste, ty hans rike ska bli stort, och friden ska aldrig ta slut på Davids tron och i hans rike, utan han ska göra den färdig och befästa den genom dom och oskuld till evig tid. Sådana ord har profeten skrivit om Frälsaren, som genom den kristna tron styr och stöder dem, som tror på honom. Om honom skriver åter profeten Jesaja: En man ropar i öknen: Röj i hast upp en stig åt Herren, gör en jämn väg åt vår Gud! Ty Herrens ära ska uppenbaras och allt kött ska se, när Guds mun talar. Se, Herren, Herren kommer med makt. Hans hand ska regera. Se, hans arbete ska inte bli fåfängt. Han ska föda sin hjord som en herde. Han ska samla lammen och bära dem i sin famn och de dräktiga ska han föda ur sin barm.

Sådana ord har profeten skrivit om Johannes döparen, som talade till människorna, innan Frälsaren uppenbarade sig: Gör bättring! Himmelriket är nära. Och om Frälsaren, som föder de kristna med Guds ord. Hur Frälsaren föder sina lamm (de kristna), visar densamme profeten Jesaja, när han skriver om Frälsaren: Herrens, Herrens ande är i mig. Därför har Herren smört mig. Han har sänt mig att predika för de fattiga, att läka de sårades hjärtan, att uppenbara för fångarna och för dem, som är fastbundna, hur de ska bli fria. Profeten visar på det stället, hur Frälsaren löser dem från död och helvete, som ångrar sina synder och tror på honom.

På ett annat ställe förutsäger samme profet Jesaja, hur människorna kommer att hata, smäda, plåga och döda Frälsaren. Där om skriver han så: Vem tror vad vi predikar? Och för vem uppenbaras Herrens arm? Han (Frälsaren) stiger upp inför honom såsom en vidja eller rottåga ur torra marken. Han hade inte något slags gestalt eller skönhet. Vi såg honom, men han hade inte det utseende, som vi skulle tycka om och vi ansåg honom för ingenting. Och i sanning: Han bar vår skröplighet, och tog vår smärta på sig. Vi ansåg honom för en sådan, som är av Gud plågad och slagen. Men han har fått sår för våra onda gärningars skull, han är slagen för våra synders skull. Hämden har drabbat honom, så att vi skulle få frid och genom hans sår har våra (hjärte-) sår blivit läkta. Vi hade alla farit vilse såsom får, var och en såg på sin väg. Men Herren lade våra synder på honom. Han öppnade inte sin mun, när han blev slagen, såsom ett lamm som föres för att dödas, såsom ett får, som är tyst, då man klipper det och inte öppnar sin mun. Med sådana ord visar profeten, hur Frälsaren ska lida för våra synders skull.

Profeten Daniel har också skrivit om Frälsaren: Kristus ska dödas. De (människorna) ska inte stycka honom. Och profeten Sakaria säger: Om det är edert sinnelag, så för hit så mycket som jag kostar. Om ni inte vill, så låt det vara. Och de (ogärningsmännen) vägde upp så mycket som priset på mig var, trettio silverpenningar. Och Herren sade till mig: Kasta bort pengarna. Dem ska den man få, som gör lerkärl, den stora skatten, vars pris jag är uppskattade till av dem. Jag tog de trettio silverpenningarna och kastade in dem i Herrens hus, så att de ges åt lerkärldmakaren. Dessa ord har profeten skrivit om judarna och om de ogärningsmän, som gav trettio silverpenningar åt Judas, så att han skulle vägleda dem till Frälsaren, när de gick för att fasttaga honom.

Sådana och ännu fler ting har forna tiders gamle, profeterna och gudsmannen skrivit om Frälsaren, så att vi ska tro, att Jesus Kristus, vilken det har gått på så sätt som det förut är skrivet om honom, är den Frälsare, som skulle komma hit till världen. Och vi behöver inte vänta en annan Frälsare. På denna Frälsare har Gamla testamentets kristna trott, och på honom tror även Nya testamentets kristna, om de tror. Profeterna har skrivit om Frälsaren alltsammans många, många hundra år, innan Frälsaren kom. Några har skrivit fem, sex, sju hundra år innan Frälsaren föddes, några tusen år innan. Varifrån har de fått vetskap om dessa ting, om de inte skulle ha hört av Gud. Ändå trodde inte många på Frälsaren, när han till sist kom och kanske inte ens nu det är så många som tror på honom.

Åttionde stycket. Om tideräkningen och om Gamla testamentets skrifter.

Hur gammal världen är, det kan ingen säga just på dagen. Gamla människor räknade tiden efter släktled och lade på minnet, hur gammal var och en var, när det första barnet föddes. Adam var etthundratrettio år gammal, när sonen Set föddes. Set var etthundra fem år gammal, när hans äldste son Enos föddes. Och så släktled efter släktled. Moses räknar åtta släktled från Adam till Noa, och Noa var i nionde släktled från Adam. Och när Noa var sexhundra år gammal, så kom syndafloden. Så blir den tid, som har förflutit från världens skapelse till syndafloden ett tusen sexhundra femtio sex år. Från Noa räknar Moses nio släktled till Abraham, och Abraham var i tionde släktled från Noa. Då blir den tid, som har förflutit från syndafloden till Abrahams födelse tvåhundra nittio två år. Evangelisten Matteus räknar fjorton släktled från Abraham till David och fjorton släktled från David till dess judarna blev fångar under Babel. Från fångenskapen i Babel till Frälsaren också fjorton släktled. Då blir det alltsamman fyrtiotvå släktled från Abraham till Frälsaren.

Somliga räknar ett tusen niohundra nittiosju år från Abrahams födelse till Frälsarens födelse: Moses var i sjunde släktled från Abraham och föddes ett tusen femhundra sjuttioett år före Frälsaren.

Konung David levde omkring ett tusen femtio år före Frälsaren och den tid, som har förflutit från världens skapelse till Frälsarens födelse är omkring fyra tusen år, fast ingen kan fastställa något på året när.

Somliga har diskuterat om varifrån Moses har hört om alla de ting, som han har skrivit om skapelsen och om forna tiders gamle. De vill nämligen inte tro, att Moses skulle ha hört detta av Gud. Somliga förmodar, att Moses har hört om dessa ting ur en bok, fast ingen vet, om forna tiders gamle kunde skriva. Somliga antar, att Moses har hört berättelser av forna tiders gamle, som de har berättat för barnen från ett släktled till ett annat. Men när forna tiders gudsmän och Frälsaren själv, apostlarna och de första kristna har ansett Moses skrifter som sanna och Guds ord, så behöver inte vi rådslå om varifrån Moses törhända hört om dessa saker. Det är tillräckligt, när vi tror dem och anser dem för sanna, såsom det också är Guds ord. Och vi har inte heller hört från annat håll bättre underrättelser om den ursprungliga världen än vad Moses har skrivit. När Moses hade dött, så började Josua skriva berättelser om Guds underverk, och därefter skrev den gamle Samuel om domarna och om de första konungarna. David skrev också och profeten Natan skrev psalmer, som Israels barn skulle sjunga i kyrkan. Därefter skrev profeterna, som Gud själv undervisade och lade orden i deras mun, vad de skulle säga, och befallde dem att skriva ned dessa Guds ord i en bok, kommande släktled till påminnelse och undervisning, så att människorna skulle veta hurudan Gud är, vad Gud vill och hur han har befallt människorna att leva på denna jorden. Likväl trodde inte dåtidens människor på profeternas budskap eller ansåg deras skrifter för någonting. Först senare när de började se, att det var sant, som profeterna hade förutsagt, då först började de tro och anse profeternas skrifter som Guds ord. Efter fångenskapen i Babel, när profeterna hade slutat skriva, letade en lärd man

Esra upp dessa skrifter och band dem samman. Så fullständigades Gamla testamentets bok, som vi kallar Den heliga skrift. Och det kom inte mer någon profet därefter, förrän Frälsaren kom. Hur Frälsaren har levat, vad han har uträttat och sagt och hur de kristna har blivit till; det står allt skrivet i Nya testamentets bok.